

§101

**Samlokalisering av
särskilda
undervisningsgrupper**

22BUN263

Samlokalisering av särskilda undervisningsgrupper

Datum 22-10-27

Piteå kommun

Sammanfattning och förslag

En gemensam skollokal för verksamheterna Tallbacka och AST (blivande resursskola) är en viktig faktor för att samordna verksamheten och skapa samsyn kring arbetet.

Arbetsgruppen föreslår att ett projekt påbörjas i syfte att samlokalisera resursskolan i NAB-huset under en 2–3 årsperiod, nuvarande rektor och personal på AST och Tallbackaskolan ställer sig positiva till förslaget under förutsättning att nödvändiga anpassningar görs i lokalen och utemiljön. (se bilaga 1)

En samlokalisering frigör lokaler på Solanderskolan vilket är bra med tanke på det byggprojekt som pågår på området, Tallbackaskolans nuvarande lokaler på furunäset kan sägas upp till årsskiftet 23/24.

En mer långsiktig lösning kan möjliggöras om skolstrukturen förändras och andra lokaler frigörs.

Omfattning / avgränsning

Projektet omfattar lokaler för de kommunövergripande särskilda undervisningsgrupperna.

1. Uppdrag

att utreda samlokaliseringsfrågan för de kommunövergripande särskilda undervisningsgrupperna (§ 48 BUN 2022-05-24, dnr 21BUN122-10).

2. Arbetsgrupp

Elice Ökvist Grundskolechef
Anna-Carin Sundström Rektor
Stefan Bengtsson Lokalstrateg

3. Nuläge / förutsättningar

Tidigare utredningar

Översyn av organisationen för särskilt stöd och kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper (KSU) inom grundskolan

Piteå 2021-09-22 Elice Ökvist Avdelningschef grundskola, Utbildningsförvaltningen

Översyn av omorganisation från kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper till resursskola inom grundskolan i Piteå kommun

Piteå 2022-03-20 Anna-Carin Sundström Rektor KSU

Nuläge

Verksamheten är idag utspridd på två ställen geografiskt långt ifrån varandra vilket ger begränsade möjligheter till samordning av verksamheten och anpassning av grupperna.

Tallbackaskolan finns på Furunäset, här går idag 12 elever i tre grupper samt 6 personal. Eleverna bussas idag till övningsämnena slöjd, idrott och hemkunskap. Lokalerna hyrs av PNF, kostnaden uppgår till 326 tkr per år och avtalet löper till 2023-12-31 med 3 månaders uppsägning och 1 års förlängning.

AST enheten finns idag på Solanderskolan här går 16 elever i 3 grupper samt 6 personal, här finns närhet till slöjd, idrott och hemkunskap. Lokalerna idag är inte fullt ut anpassade för den verksamhets som bedrivs bland annat så saknas arbetsrum, personalrum mm. Elever kommer från hela kommunen och de flesta har skolskjuts.

Tallbackaskolans elever äter i nuvarande lokaler och har en person från måltidsservice, maten levereras från Solanderköket. Eleverna på AST- enheten äter på Solanderskolan. Idag har eleverna fritids på sin hemskola vid behov. Totalt sett idag finns det 28 platser på de båda enheterna.

Förutsättningar

- Fördel om skolan ligger centralt och bra till utifrån lokaltrafik.
- Positivt med närhet till högstadium för närhet till övningsämnen.
- Eleverna på Tallbackaskolan och AST-enheten är i stort behov av en lugn och trygg måltidssituation, konkret innebär det att möjlighet att äta behöver finnas i resursskolans lokaler.

4. Lokalbehov för en samordnad resursskola

Tallbackaskolan och AST enheten

Lokalbehovet bygger på att resursskolan blir en egen skolenhet med elever från årskurs 2. Skolan dimensioneras för 28-32 elever och 16-18 pedagogisk personal, beroende på hur lokalerna ser ut och var dom ligger så tillkommer service i form av städ och måltider.

Rum	Antal	Personer
Personalrum	1	18
Arbetsrum (18 platser)	1-2 st	18
Samlingsrum, torg, matsal	5	50
1 Samtalsrum 5-10 pers	1	10
4 Mindre samtalsrum 3 pers	4	3
7-8 Undervisningsrum 8+2	8	10
Kapprum 32 elever	1-2 st	32
Kök	1	
Matsal Kan ev kombineras med Samlingsrum	1	
Städutrymmen	1	

Figur 1 Lokalbehov för en samordnad resursskola

5. Alternativ till samlokalisering

Kullenskolan

Genom att samordna lågstadiet på nya Solanderskolan så frigör vi Kullenskolan som skulle kunna bli en resursskola, detta är inte utrett och beslutat idag utan ska ses som en idé. Lokalerna på Kullenskolan bedöms kunna rymma en resursskola och även annan verksamhet. Lösningen är möjlig först när Solanderskolan är klar vilket idag planeras till 2026. Utemiljön är lugn, trivsamt och tillräckligt stor för att uppfylla börkravet på 30 m²/elev. Här finns ett kök, matsal och idrottshall, här kan även tillskapas slöjdlokal, no-sal och hemkunskap för att slippa bussa eleverna till andra skolor för övningsämnen. Här finns en bra tillgång till lokaltrafiken som passerar förbi skolan.

Strömnässkolan

I detta alternativ ser vi att Resursskolan skulle kunna samlokaliseras. Lösningen är möjlig först om skolstrukturen förändras i Strömnäsområdet, en förstudie kring strukturen kommer att påbörjas 2023 utifrån stadsutveckling öster. Lokalen är likvärdig i funktion med Kullenskolan.

NAB-huset

Lokalen ligger i anslutning till Strömbackaskolan. Utemiljön är relativt begränsad, inom 200 meter finns en fotbollsplan samt en skogsdunge, dessa nås via en gång och cykelväg på baksidan av byggnaden. På andra sidan av svartuddsvägen finns grönområdet vid strömbackastrand. I närområdet finns även Strömlida friluftsområde. I lokalen finns idag kontor, ett antal stora klassrum och ett antal mindre klassrum/grupprum för mindre undervisningsgrupper (Bilaga 3 ritningar). De åtgärder som krävs är att säkra upp skolgården samt tillskapa ett mottagningskök och matsal samt se till att det finns möjlighet att ha NO-laborationer i lokalen. Personalen på AST och Tallbacka är positiva till denna lösning under förutsättning att deras synpunkter beaktas (Se Bilaga 1). En första kontakt har tagits med Miljö och Hälsoskydd som har lämnat råd

Personalens (AST och TB) synpunkter på lokal fd NAB-huset

Vi har haft möte kring hur personal ställer sig till fd NAB-huset som tänkt lokal för kommande resursskola. All berörd personal var närvarande från både AST och Tallbacka. Vi har resonerat för- och nackdelar med lokalerna och fördelarna överväger. De lokaler som önskas är de som på ritningen benämns som: **Byggnad C och B vån 1 tr**

Mötets enhälliga röst är positiv till att iordningsställa tänkt lokal för resursskolan. Under förutsättning att de önskemål som framfördes vid mötet med er tillmötesgår:

- Säkra med staket mot vägen
- Utrusta närmast byggnaden med uteredskap för lek
- Godkänd och frisk inneluft dvs god ventilation
- Lösa matsal i byggnaden – göra det idag inglasade personalrummet till matsal
- Anpassa storleken på klassrummen och därmed få gruppum i anslutning till klassrum (6 kl rum)
- Arbetsplats för 12 pedagoger, rektor, specialpedagog, elevhälsan, samtalsrum, personalrum, konferensrum, NO-sal

Personalen vill vara delaktiga i planeringen/ritningarna av lokalerna. De vill även att processen är transparent och att personalen hålls informerad och uppdaterad. En tidsplan önskas.

OBS! Språklussens personal är inte positivt inställda till att "sitta ihop" med resursskolan. De vill rent organisatoriskt tillhöra samt ligga i nära anslutning till en ordinär grundskola. De ser en större vinning både för egen och elevernas del att få tillhöra en "vanlig" skolas rektorsområde. Det kollegiala utbytet skulle kännas mer meningsfullt och nära deras verksamhet än vad en resursskolas verksamhet och elevunderlag gör. De nyanlända eleverna har större socialt och språkligt utbyte av att ligga nära och tillhöra en ordinär grundskola. Tex Normmalm/Christina som har stor andel nyanlända elever.

Utbildningsförvaltningen-Stefan Bengtsson
Strömnäsgatan 3
94185 Piteå

Råd om utbildningslokaler på fastigheten Pitholm 23:291

Utbildningsförvaltningen har i ett tidigt skede begärt råd om att bedriva undervisning på fastigheten Pitholm 23:291.

Byggnadsrelaterad ohälsa

Det är känt för Miljö- och hälsoskydd att de som vistats tidigare i fastigheten har haft problem med inomhusmiljön. Eftersom den verksamhet som vistas i byggnaden faller under Arbetsmiljöverkets tillsyn har inte Miljö- och hälsoskydd kännedom om vilka åtgärder som vidtagits eller om det fortfarande finns Byggnadsrelaterad ohälsa i byggnaden. Detta behöver Utbildningsförvaltningen undersöka/utreda innan beslut om att nyttja byggnaden till utbildningslokaler.

Inomhus

Ytskikt inomhus ska vara lätta att städa, och rena. För att undvika behov av storstädning och höghöjdstädning bör det inte finnas högt belägna horisontella ytor. Städning bör ske efter folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning.

Ventilationen ska gå att anpassa utifrån den verksamhet som planeras, samt utföras enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om ventilation

Entréer bör vara utformade för att hindra att smutts når in i byggnaden. Ett sätt är att ha ett stort avskrapningsgaller utomhus och inomhus en gummilamellmatta samt textil matta.

Det ska finnas tillräckligt antal toaletter, antalet toaletter beror på barnens/ elevernas ålder. Små barn behöver en toalett per 10-tal barn medan äldre barn kanske behöver en toalett per 15-tal barn. Detta varierar från barnens/elevernas behov.

Det är viktigt att det finns tillgång till förråd för verksamheten samt tillräckligt antal och tillräckligt stora städförråd.

Skolgård

Skolgården bör vara tillräckligt stor för att undvika olägenhet för människors hälsa, ett lämpligt riktvärde är Boverkets råd om 30 kvm/elev i skola och 40 kvm/barn i förskola. Skolgården ska erbjuda skydd mot solens strålning.

Buller och luftföroreningar bör utredas/beräknas. Buller kan förekomma från trafik, verksamheter (bl.a. ventilation) i området.

Eftersom eleverna kan komma att passera en cykel och gångväg för att ta sig till skolgården är det bra om kontakt tas med väghållaren för att se om de kan utföra åtgärder för att få en tryggare väg till skolgården. Exempel på åtgärder skulle kunna vara skyltning eller bommar.

Anmälan

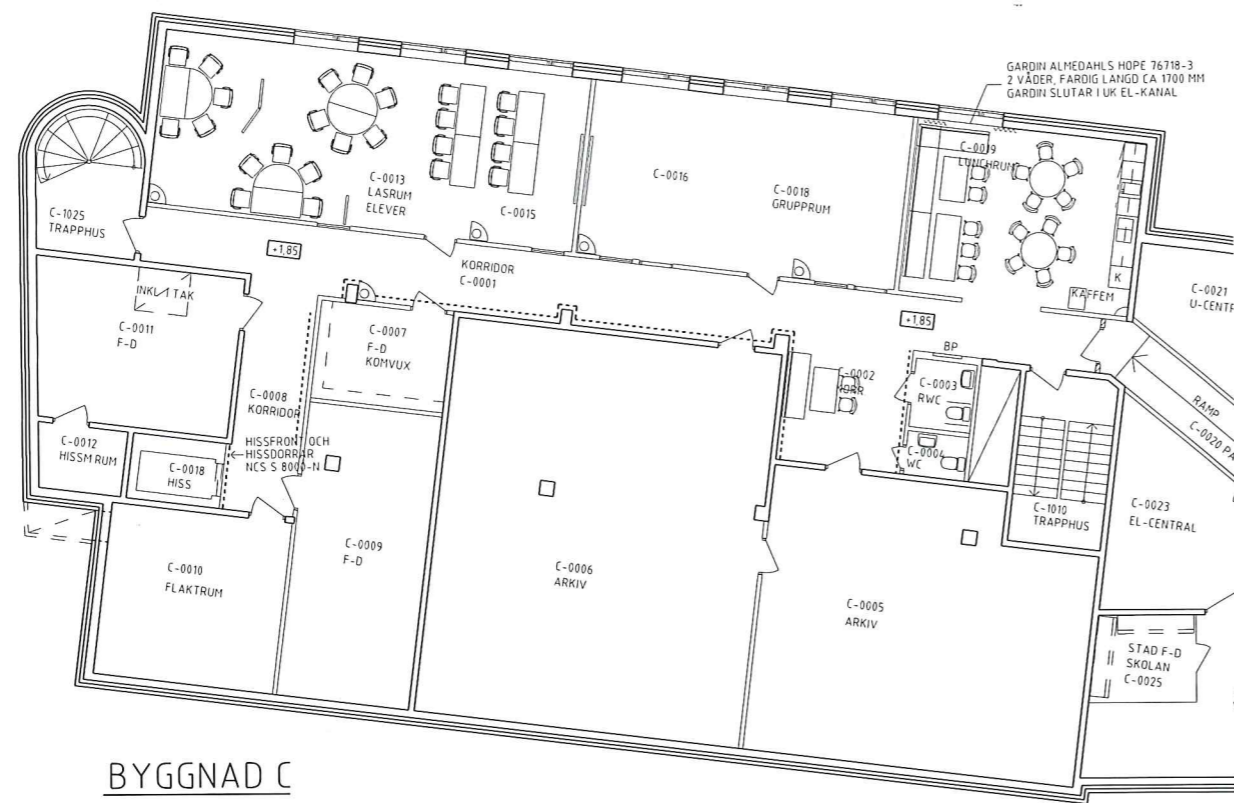
Om det ska hanteras och serveras livsmedel behöver en anmälan om livsmedelsverksamhet göras.

Skola förskola och fritidsverksamhet är anmälningspliktiga och anmälan kan med fördel göras i tidigt skede men senast 6 veckor innan verksamheten startar.

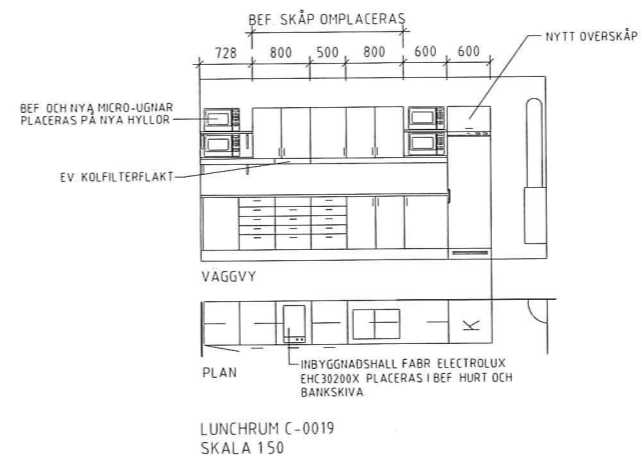
FÖR PITEÅ KOMMUNS MILJÖ- OCH TILLSYNSNÄMND

Marlene Sjölund
Miljöinspektör

BYGGNAD C
KÄLLARPLAN
-SKALA 1:100-

FÖRKLARINGAR

ORIENTERINGSFÖRKLARING

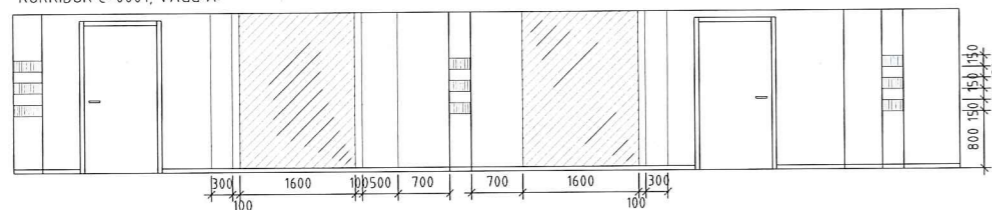
Figur för rumsorientering, avseende väggars orientering i förhållande till planritning där A motsvarar ritningens underkant.

FONDVÄGGAR= - - - - -

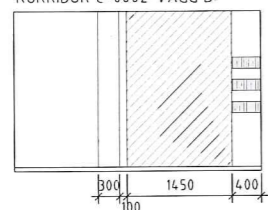
FARVSÄTTNING I KORRIDORER
MONSTERMÅLNING ENL. NEDAN
ÖVRIGA VÄGGAR MÅLAS NCS S 1000-N

-SKALA 1:50-

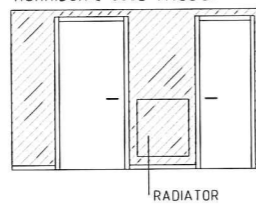
KORRIDOR C-0001, VÄGG A

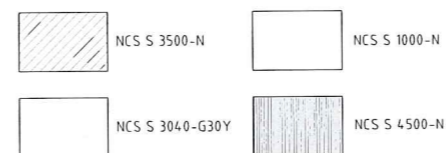
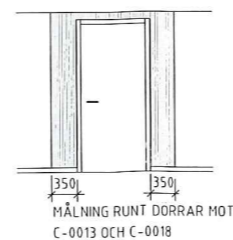
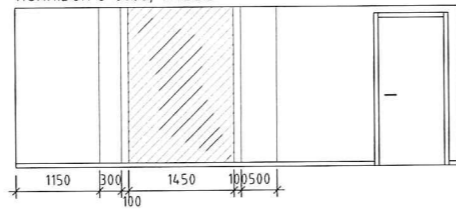
KORRIDOR C-0002 VÄGG B

KORRIDOR C-0002 VÄGG D

KORRIDOR C-0008, VÄGG D

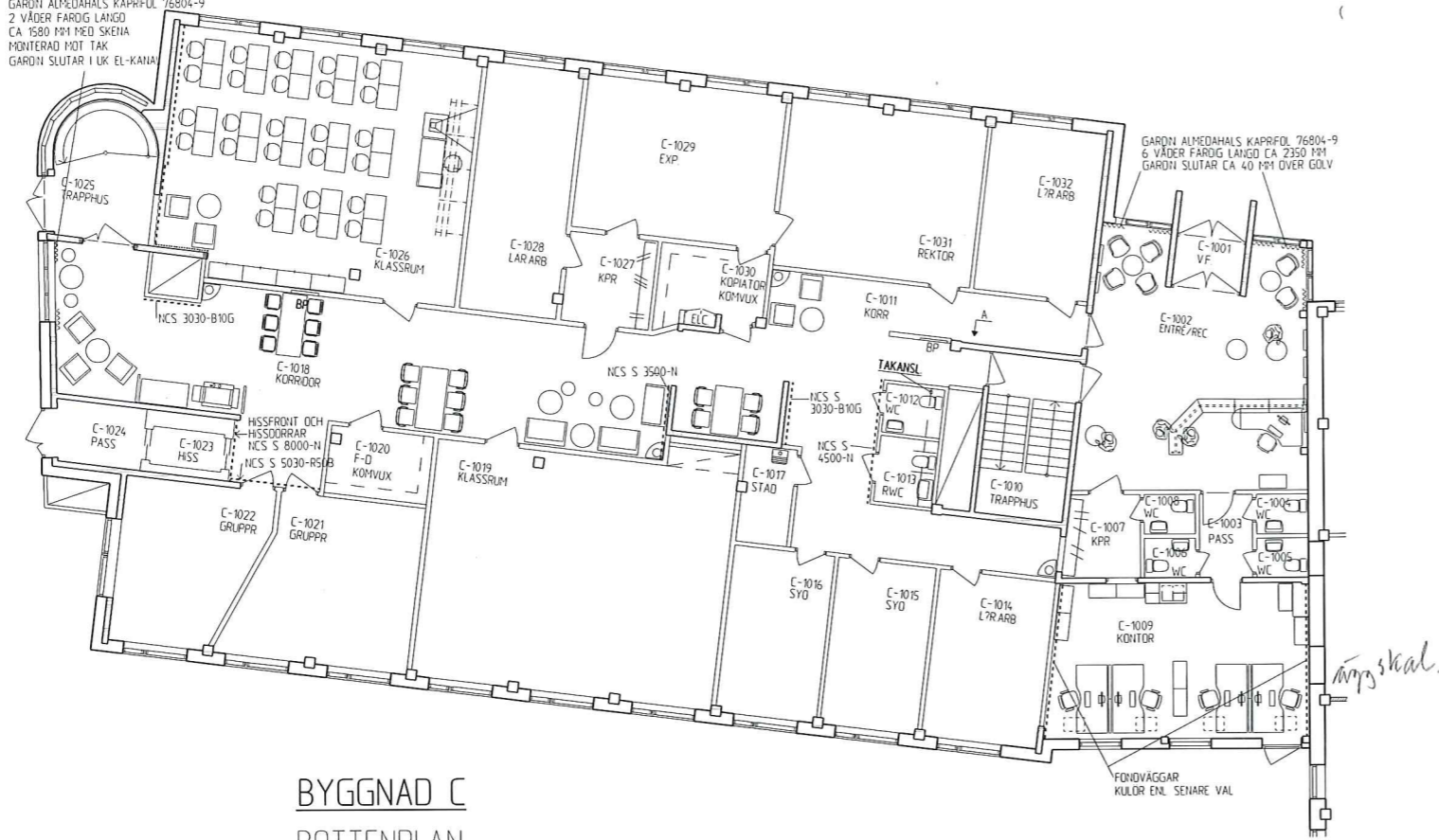

PITEÅ KOMMUN
STUDIECENTRUM
2010-11-30
SKALA 1:100, 1:50

ARKITEKTHUSET
Monarken

GARDIN ALMEDAHALS KAPRFÖL 76804-9
2 VÄDER FÄRDIG LÄNGD
CA 1580 MM MED SKENA
MÖNTERAD MOT TAK
GARDIN SLUTAR I UK EL-KANAL

GARDIN ALMEDAHALS KAPRFÖL 76804-9
6 VÄDER FÄRDIG LÄNGD CA 2350 MM
GARDIN SLUTAR CA 40 MM ÖVER GOLV

BYGGNAD C
BOTTENPLAN

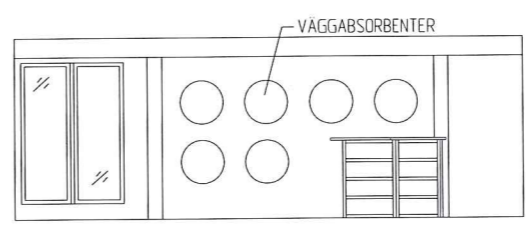
FÖRKLARINGAR

ORIENTERINGSFÖRKLARING

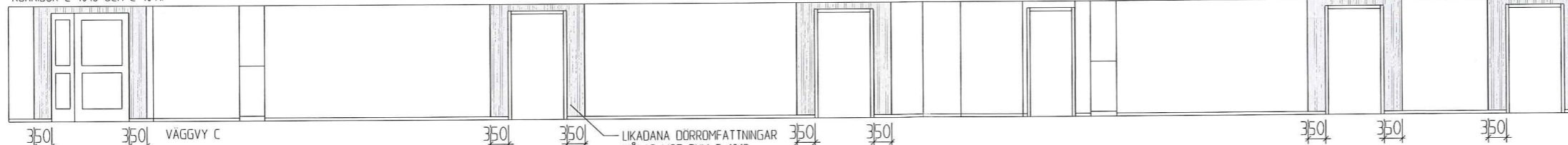
Figur för rumsorientering, avseende vaggars orientering i förhållande till planritning där A motsvarar ritningens underkant

FONDVAGGAR: - - - - -

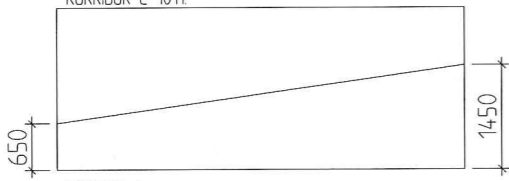

VAGGVY D ENTRÉ/RECEPTION
SKALA 150

KORRIDOR C-1018 OCH C-1011

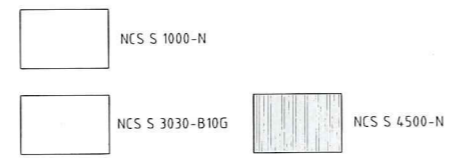

KORRIDOR C-1011

VAGGVY A
SKALA 150

LIKADANA DÖRRÖMFATTNINGAR
MÅLAS MOT RUM C-1019,
C-1014, C-1015 OCH C-1016

ÖVRIGA VAGGAR I KORRIDOR C-1011 OCH C-1018
MÅLAS NCS S 1000-N

RITEÅ KOMMUN
STUDIECENTRUM
2010-11-30
SKALA 1:100, 1:50

ARKITEKTUSET
Monarken

PLO 2010-11-30 17:02 M:\2010\10\23 PK STUDIECENTRUM\RI\RI\INGAR\INRA\ANZ\DWG KARIN GEDBERG

GÅRDEN ALMEDAHALS KAPRIFOL 76804-9
2 VÅDER FARÖG LÄNGD CA 1580 MM MED SKENA
MONTERAD MOT TAK GÅRDEN SLUTAR I LK EL-KANAL

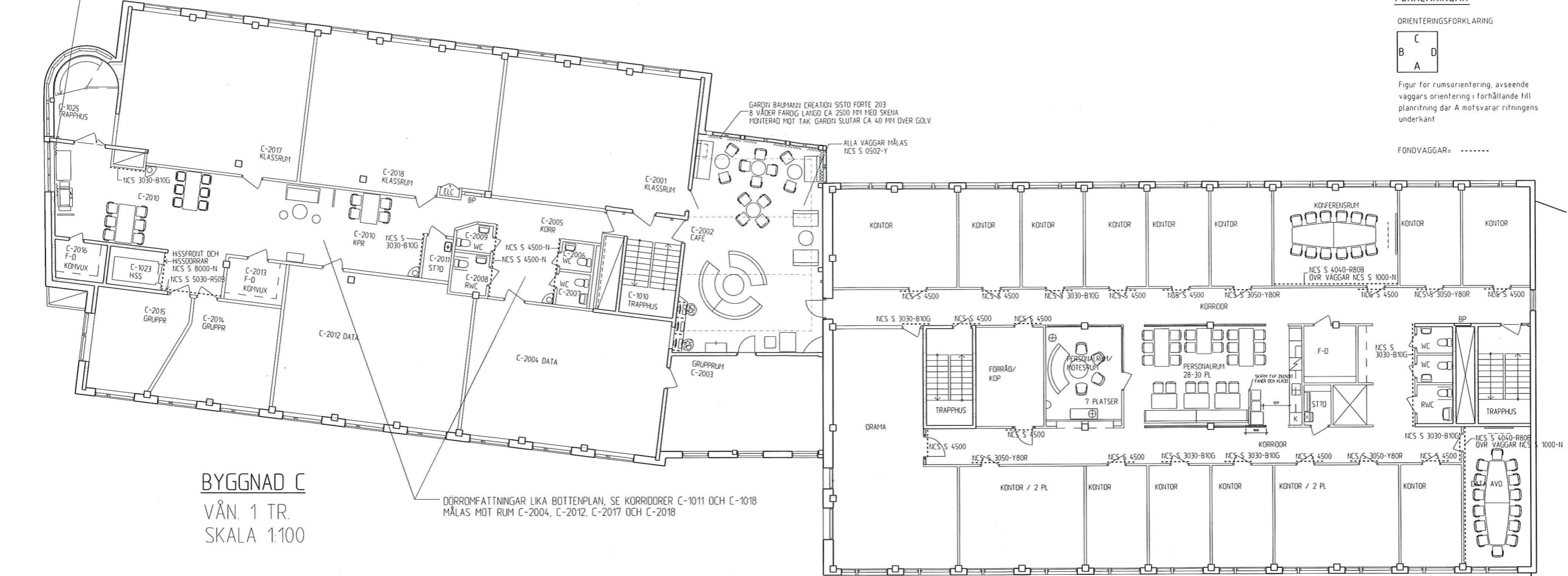
FÖRKLARINGAR

ORIENTERINGSFÖRKLARING

Figur för rumsorientering, avseende vaggars orientering i förhållande till planritning där A motsvarar ritningens underkant

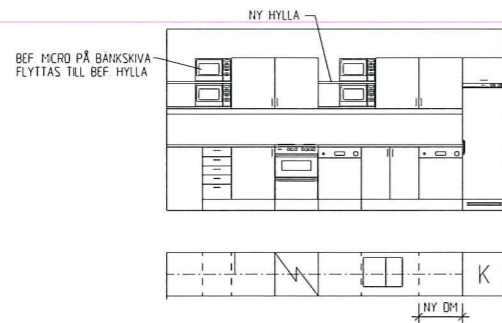
FONDVAGGAR= - - - - -

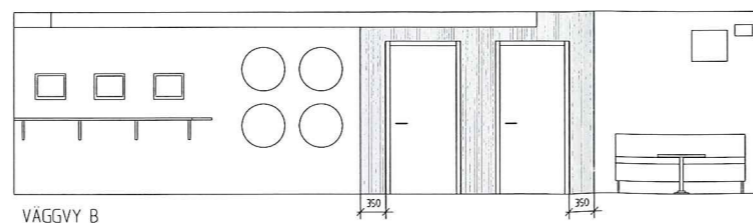
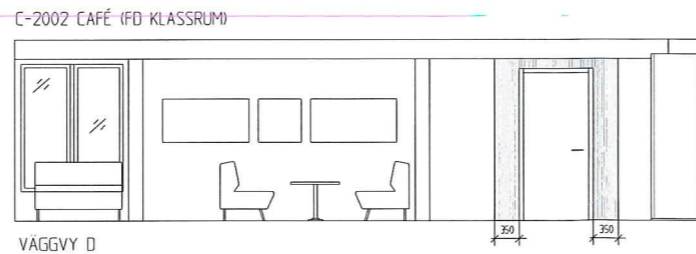
BYGGNAD C
VÅN. 1 TR.
SKALA 1:100

DÖRRÖMFATTNINGAR LIKA BOTTENPLAN, SE KORRIDORER C-1011 OCH C-1018
MÅLAS MOT RUM C-2004, C-2012, C-2017 OCH C-2018

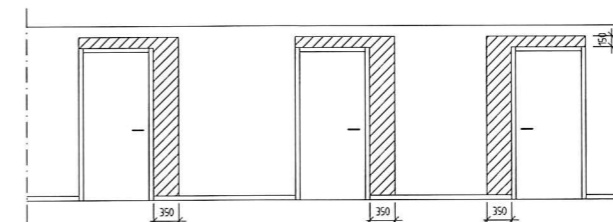
BYGGNAD B VÅN. 1 TR.

PERSONALRUM BYGGNAD B
SKALA 150

LİKADAN ÖMFATTNING MÅLAS RUNT
DÖRR MOT C-2003
ÖVRIGA VAGGAR MÅLAS NCS S 0502-Y
SKALA 150

VAGGVY KORRIDORER BYGGNAD B
ÖMFATTNING ENLIGT VAGGVY
KULÖRER ENLIGT PLANRITNING
ÖVRIG VAGG MÅLAS NCS S 0502-Y

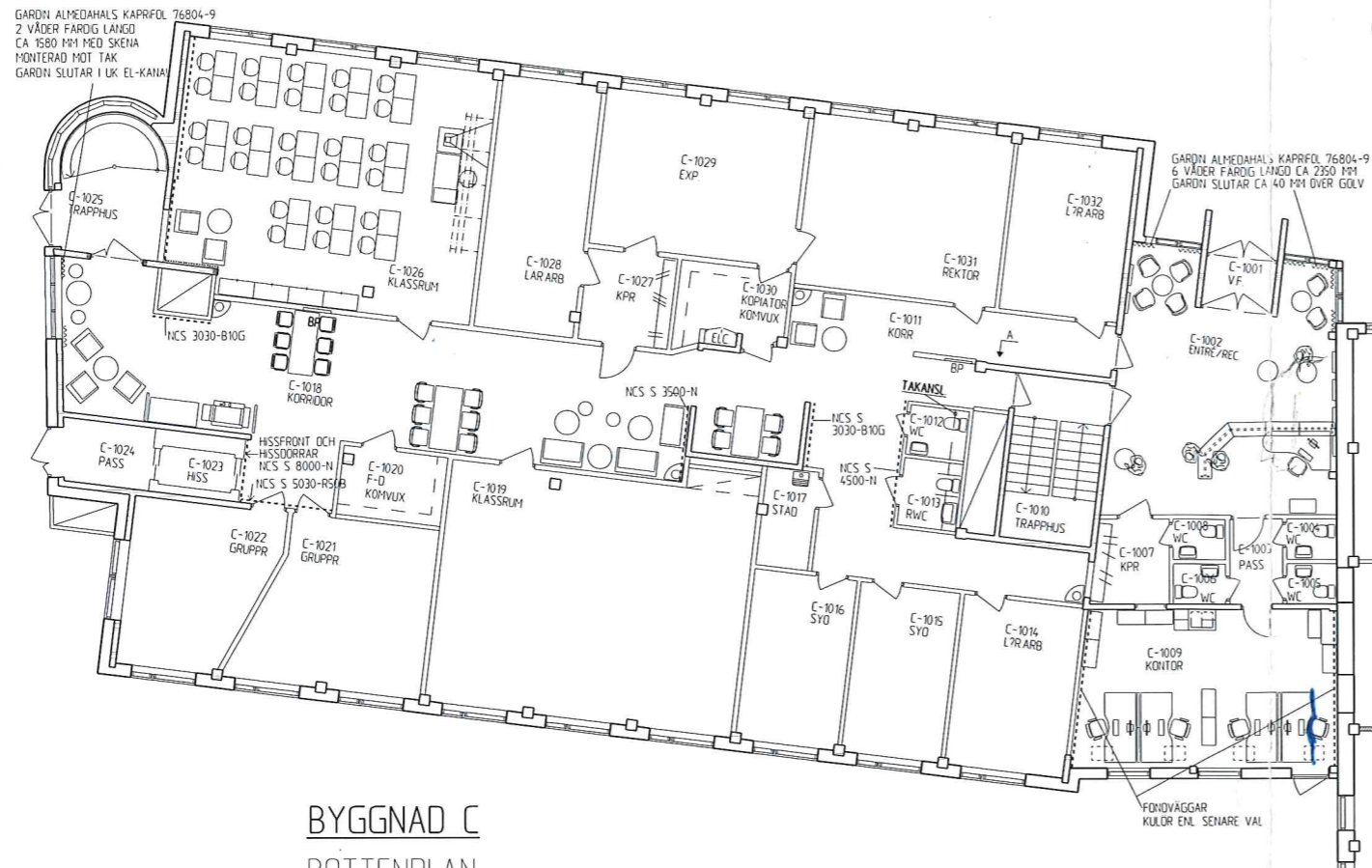
SKALA 150

PITEÅ KOMMUN
STUDIECENTRUM
2010-11-30
SKALA 1:100, 1:50

ARKITEKTHUSET
Monarken

GÅRDEN ALMEDAHALS KAPRFÖL 76804-9
2 VÄDER FÄRDIG LÅNGD
CA 1580 MM MED SKENA
MONTERAD MOT TAK
GÅRDEN SLUTAR I UK-EL-KÄNNA

GÅRDEN ALMEDAHALS KAPRFÖL 76804-9
6 VÄDER FÄRDIG LÅNGD CA 2260 MM
GÅRDEN SLUTAR CA 40 MM ÖVER GÖLV

BYGGNAD C
BOTTENPLAN

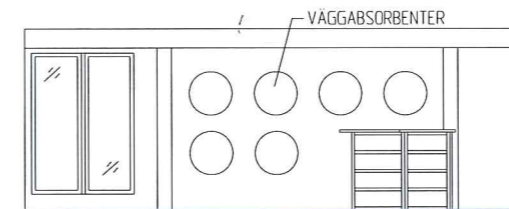
FÖRKLARINGAR

ORIENTERINGSFÖRKLARING

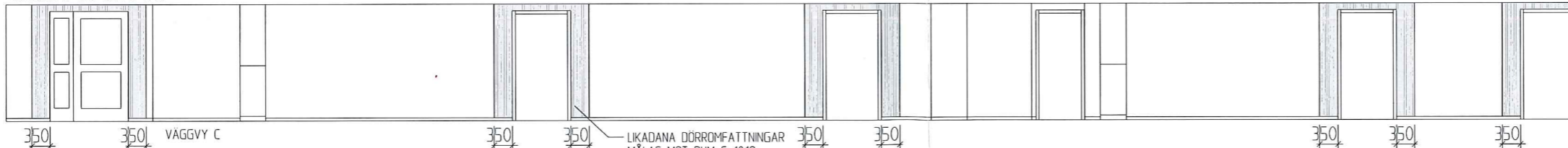
Figur för rumsorientering, avseende väggars orientering i förhållande till planritning där A motsvarar ritningens underkant

FONDVÄGGAR= - - - - -

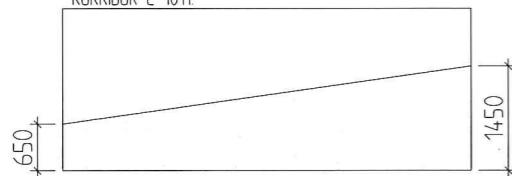

VÄGGVY D ENTRÉ/RECEPTION
SKALA 150

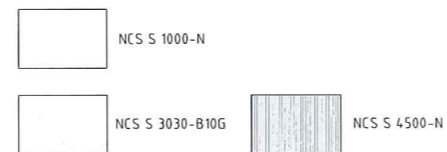
KORRIDOR C-1018 OCH C-1011

KORRIDOR C-1011

VÄGGVY A
SKALA 150

ÖVRIGA VÄGGAR I KORRIDOR C-1011 OCH C-1018
MÅLAS NCS S 1000-N

LIKADANA DÖRRÖMFATTNINGAR
MÅLAS MOT RUM C-1019,
C-1014, C-1015 OCH C-1016

Barnkonsekvensanalys, utifrån förslag om att samlokalisera kommunala särskilda undervisningsgrupper i och med tillskapandet av resursskola.

Ett eventuellt beslut att samlokalisera verksamheterna Tallbacka och AST till en gemensam resursskola i gemensamma lokaler innebär en förändring för eleverna vad gäller fysisk skolbyggnad.

Bakgrund

Utifrån att Skollagen (2010:800), efter beslut i riksdagen, möjliggör för kommunerna att inrätta s.k. resursskolor from 2023-07-01 har utbildningsnämnden i Piteå kommun fattat beslut att starta resursskola fr.o.m. HT 2023.

Till följd av detta beslut gav nämnden i uppdrag åt Utbildningsförvaltningens lokalstrateg och avdelningschef att se över och inventera lämpliga lokaler för att samordna de idag kommunövergripande särskilda undervisningsgrupperna Tallbacka och AST-enheten till en resursskola i gemensam skollokal.

En gemensam skollokal är en viktig faktor för att samordna pedagogisk personal, bygga på gemensamma strukturer och värdegrund samt skapa en samsyn kring arbetet med elever med omfattande behov av särskilt stöd. Vidare ger en gemensam skollokal större förutsättning att höja kompetensen hos pedagogerna genom kollegialt nära samarbete och erfarenhetsutbyte. Personal och elever kommer att ha tillgång till en gemensam elevhälsa, vilket sammantaget kommer att gynna eleverna vid resursskolan.

Utifrån förslaget att samlokalisera de nu geografiskt åtskilda verksamheterna har dialog förts med berörd personal och ett möte med vårdnadshavare, som idag har barn placerade i de kommunövergripande särskilda undervisningsgrupperna, genomförts där för- och nackdelar med en samlokalisering och därmed flytt från de lokaler som idag nyttjas har lyfts. Vårdnadshavare har getts möjlighet att lyfta synpunkter och funderingar både i mötet samt att de fått information kring vem de kan kontakta i den politiska nämnden för att lämna sina synpunkter.

De elever som berörs av samlokaliseringen är elever med Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och liknande svårigheter. Hänsyn ska tas till att denna elevgrupp är känsliga för förändringar och därmed bör arbetet med att förbereda eleverna göras i god tid.

Förändringar som rör barn ska utgå från deras bästa och målet är att hitta den bästa lösningen för de barn som berörs.

Kartläggning och beskrivning

En grundläggande rättighet, enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (UNICEF Sverige 2018) som blev svensk lag den 1 januari 2020, är att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut. Se artikel 2, 3, 6, 12 och 28 i barnkonventionen. Det innebär enligt utredningens tolkning att eleven i så stor utsträckning som möjligt ska vara delaktig i beslut som innebär ingripande åtgärder i skolgången. Principen om icke-diskriminering är en annan grundläggande rättighet som gäller oberoende av exempelvis barnets ursprung, funktionsnedsättning eller etniska och sociala ursprung.

Den pedagogiska personal som idag undervisar berörda elever ska i dialog med dem samtala kring vad en flytt till nya gemensamma lokaler kan innebära och eleverna ska ges möjlighet att uttrycka sina synpunkter och frågeställningar. Elevernas ev. farhågor ska lyftas och dryftas. Personalen ska arbeta aktivt för att trygga eleverna inför denna förändring. Eleverna ska ges möjlighet att besöka ny lokal tillsammans med personalen när beslut om lokal är fattat. Elevernas farhågor, tankar och idéer ska dryftas och tas tillvara inför flytt till nya lokaler.

Vid behov finns elevhälsans kompetenser att tillgå för att stötta elever inför denna förändring och ge verktyg och strategier för att bäst hantera det som är nytt, samt att personal kan få råd och stöd i hur förbereda och trygga eleverna på bästa möjliga sätt.

Lagar och styrdokument som styr

- FN:s barnkonvention
- Salamancadeklarationen
- Skollagen (2010:800)
- LGR22

Elice Ökvist, avdelningschef grundskola
Anna-Carin Sundström, rektor resursskola
Stefan Bengtsson, lokalstrateg Utbildningsförvaltningen

§102

Grundläggande granskning

2022

22BUN115

Barn-och utbildningsnämnden

Grundläggande granskning 2022

1. Målstyrning

I vilken utsträckning bedömer nämnden/styrelsen sin följsamhet till lagkravet avseende mål som KF fastställt (KL 6 kap. 6 §) samt åtaganden enligt kommunens reglemente och styrande dokument.

1.	Mål och uppfyllelse <i>Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de bestämmelser i lagar och författningar som verksamheten omfattas av.</i>	Ja	Nej	Del- vis	Ej aktu- ellt	Kommentarer
1.1	Utöver mål fastställda av KF - vilka nämnd-/styrelsespecifika mål har nämnden/styrelsen fastställt? Redogör i kommentarsfältet vilka dessa mål är samt bifoga protokoll eller dyl. där dessa mål beslutas.		X			Det finns inga nämndspecifika mål fastställda för Barn-och utbildningsnämnden i VEP 2022 - 2024 (21BUN114 §56). De övergripande mål fastställda av KF täcker de målen som nämnden har till sina verksamheter. Uppdrag från nämnden och eventuella åtgärder finns beskrivna i kvalitetsrapporten som redovisas för nämnden årligen. Exempel: Kvalitetsrapporten "Utbildning, arbete och näringsliv", "Personal", "Barn och unga", med flera.
1.2	Följer nämnden/styrelsen upp hur målen (både de av KF fastställda samt de egna nämnd-/styrelsespecifika målen) utvecklas under året? Redogör hur ofta uppföljning sker i kommentarsfältet.	X				Delårsrapport, årsredovisning samt fyra kvalitetsrapporter (Barn och unga; Personal; Utbildning, arbete och näringsliv; Livsmiljö, demokrati och öppenhet).
1.3	Har nämnden/styrelsen beslutat om åtgärder när brister i måluppfyllelsen upptäckts? Exemplifiera i kommentarsfältet.	X				I samband med att kvalitetsrapporten Utbildning, arbete och näringsliv, (22BUN72 § 23) gav nämnden förvaltningschef uppdrag att "Utifrån den stora elevfrånvaro som följt i pandemins spår för grundskolan och gymnasieskolan ska måluppfyllelse

						och närvaroresultat följas upp och redovisas till nästa kvalitetsrapport "Utbildning, arbete och näringsliv Läsåret 2021–2022".
--	--	--	--	--	--	---

2. Ekonomistyrning

I vilken utsträckning bedömer nämnden/styrelsen sin följsamhet till lagkravet (KL 11 kap. 5 §) samt åtaganden enligt kommunens reglemente och styrande dokument.

2.	<i>Ekonomistyrning</i> <i>Kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Del- vis</i>	<i>Ej aktu- ellt</i>	<i>Kommentarer</i>
2.1	Har nämnden/styrelsen anpassat verksamheten utifrån de förutsättningar som anges i tilldelad budget? Redogör för detta i kommentarsfältet.	X				Internbudget samt investeringsplan för 2022 fastställdes i nämnden den 24 november 2021. (21BUN292)
2.2	Får nämnden/styrelsen tillräckliga underlag avseende ekonomi och verksamhetens utveckling för att kunna göra de prioriteringar och vidta de åtgärder som krävs för att nå en ekonomi i balans? Exemplifiera i kommentarsfältet.	X				Fem gånger om året följs ekonomin upp och prognoser upprättas enligt Piteå kommuns ekonomiska tidplan. Exempel: Delårsrapport augusti 2022.
2.3	Om nämnden/styrelsen prognostiserar underskott - har nämnden under året tagit aktiva beslut om åtgärder för att nå en ekonomi i balans? Exemplifiera i kommentarsfältet.	X				Ja, det är omfördelat ca 1,4 mkr inför 2022 (21BUN292) Exempel: Grundskolan har reducerat tre biträdande rektorstjänster till två, minskat budget för vaktmästartid, minskat förbrukningsbudget både för avdelningschef och biträdande avdelningschef samt att hörselklassens personalresurser minskats med en tjänst från HT 2022. (Se bilaga 2.1 Internbudget 2022 – BUN)
2.4	Har nämnden/styrelsen under verksamhetsåret redovisat en konsekvensanalys till KF i de fall budget inte anses stå i relation till uppdraget?	X				I den VEP 22 - 24 som BUN fattar beslut om framgår konsekvenserna av att budgeten inte är i paritet med

Bifoga konsekvensanalys.					uppdraget, 21BUN292. Den VEP 22 - 24 vilken KF fattar beslut om äger inte BUN.
--------------------------	--	--	--	--	--

3. Intern kontroll

I vilken utsträckning bedömer nämnden sin följsamhet till lagkravet avseende intern kontroll (KL 6 kap. 6 §) samt åtaganden enligt kommunens reglemente och styrande dokument.

3.	<i>Intern kontroll</i> <i>Nämnden/styrelsen ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.</i>	Ja	Nej	Delvis	Ej aktuellt	Kommentarer
3.1	Har nämnden/styrelsen fastställt internkontrollplan för år 2022? Bifoga internkontrollplan.	X				Den 24 november 2021 antog Barn- och utbildningsnämnden Internkontrollplanen för 2022 (21BUN337)
3.1.1	Har nämnden/styrelsen varit aktiva i framarbetandet av den riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen 2022? Bifoga riskanalys.	X				Nämnden beslutade exempelvis att lägga till för 2022 punkten om "efterlevnad av rutiner" gällande bristande dokumentation av personalens bisysslor och oegentligheter.
3.2	Har nämnden/styrelsen fått utbildning kopplat mot internkontrollområdet?				X	den 8 september 2021 fick både ordinarie ledamöter i Barn-och utbildningsnämnden och ersättare utbildning i internkontroll av KPMG. Det har inte genomförts någon ny utbildning under 2022 om internkontroll. Målet är att under 2023 erbjuda utbildningen till den nya nämnd som tillträder efter årsskiftet.
3.4	Har nämnden/styrelsen godkänt uppföljning av internkontrollplanen?	X				Den 24 november 2021 godkände Barn- och utbildningsnämnden uppföljning av internkontrollplanen 2021.

3.5	Fattar nämnden/styrelsen beslut/ges direktiv vid konstaterade avvikelser/brister i den interna kontrollen? Exemplifiera avvikelser/brister i den interna kontrollen som nämnden/styrelsen tagit aktivt beslut om i kommentarsfältet.	X				Barn- och utbildningsnämnden beslutade på sammanträdet 2022-02-23 att ge utbildningsförvaltningen i uppdrag att fortsätta utreda möjligheten till ett digitalt verksamhetssystem för anmälningar, utredningar och uppföljningar av kränkande behandling.
-----	---	---	--	--	--	--

4. Nämnds-/styrelsespecifika frågor

Område	Nämndspecifika frågor	Svar
Orosanmälningar	Genom ökade behov för barn och ungdomar och eventuell ökning av orosanmälningar - hur sker samarbetet med socialtjänsten gällande att tidigt upptäcka problem hos barn och ungdomar?	<p>Ett uppdrag har gått ut från politiker och förvaltningschefer, till utsedda samordnare för barn och unga på Socialtjänsten och Utbildningsförvaltningen, att ta fram en idéskiss/visionsbild på hur vi skulle kunna stärka samarbetet mellan verksamheter kopplat till barn- och unga. Förstudien ska ske i samverkan med Kultur, park och fritid samt Samhällsbyggnad. Det finns också ambitioner om att Region Norrbotten deltar. Utredning kring detta pågår med stöd av intervjuer och enkäter i verksamheterna. Resultatet kommer att rapporteras till Kommunens ledningsgrupp (KLG) i november för att besluta vidare väg.</p> <p>I Norrbus finns representanter från Region Norrbotten, Socialtjänst och skolan. Samverkansgruppen omfattar alla barn och unga, upp till och med 20 års ålder, som är i behov av stöd och hjälp från fler än en aktör. Nya styrdokument och samverkansrutiner gällande Norrbus har arbetats fram av styrgruppen och operativ gruppen för Piteå kommun hösten 2021. Implementering kommer att ske under läsåret 22/23.</p> <p>I Brottsförebyggandet (BRÅ) ingår också Socialtjänsten och skolan. I detta forum kan de samarbetspartners som ingår i rådet, dela lägesbilder för att på så sätt få ett bättre grepp om pågående tendenser på gruppnivå och i och med det, lättare kunna göra relevanta iakttagelser och dra slutsatser när det gäller åtgärder.</p> <p>Fältarna och Piteå skolor samarbetar regelbundet och de besöker främst högstadieskolorna och gymnasiet för att träffa ungdomar i förebyggande och relationsskapande syfte och skolornas</p>

		<p>socialpedagoger och stämmer i dessa lägen av med skolans personal. Även gymnasiet har idag en socialpedagog sedan augusti 2022 som är länk mellan skolan och socialtjänsten i och med fältarnas arbete. Fältarna deltar vid s.k. orossamtal med socialtjänst, polis, skola, vårdnadshavare och elev i de fall där detta förekommer.</p> <p>En dag i vecka arbetar förskolan i samverkan med Socialtjänsten på Familjens hus för att stötta och hjälpa familjer som behöver handledning i att vara förälder. Samtidigt har förskolan utvidgat sitt erbjudande till föräldrar i ABC (Alla barn i centrum), som är en utbildning i att få ett mer välfungerat familjeliv genom att stärka familjerelationen och hjälpa föräldrar att handskas bättre med vardagssituationer.</p>
Klagomålshantering	Hur hanteras klagomålshantering inom nämndens verksamhetsområde?	<p>Det finns två olika typer av klagomål:</p> <p>1. Klagomål mot utbildningen – Riktlinjer för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen inom barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde, reviderades av BUN 2021-11-24.</p> <p>Hur klagomål kan lämnas finns tydligt beskrivet på Pitea.se och vårdnadshavare och elever informeras vid exempelvis föräldramöten eller genom uppstartsbrev. Ett klagomål kan lämnas till skolhuvudmannen eller anställda inom utbildningsförvaltningen muntligt eller skriftligt.</p> <p>Klagomål hanteras konfidentiellt. Inkomna klagomål och dess handläggning dokumenteras.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har man klagomål mot utbildningen kontaktar man i första hand berörd verksamhet, genom mentor eller annan personal vid berörd skola eller förskola. • Om inte problemet kan lösas och missnöje kvarstår kan de vända sig till rektor i skola eller förskola. • Om man fortfarande inte är nöjd kan man lämna/skicka anmälan till Barn- och utbildningsnämnden. • Förvaltningschef utser handläggare. Utredning ska ske skyndsamt. • Ansvarig handläggare meddelar slutligt svar till anmälaren. • Om anmälaren fortfarande är missnöjd kan ärendet lämnas till tillsynsmyndigheterna (Skolinspektionen, Barn- och elevombudet eller Diskrimineringsombudsmannen).

		<p>Klagomål på utbildningen sammanställs och används som ett underlag i enheternas och förvaltningens systematiska kvalitetsarbete.</p> <p>2. "Synpunkten" klagomål – Synpunkten är en kommunal kanal för alla förvaltningar där medborgare kan skicka in klagomål, beröm, förslag/annat</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Synpunkten" inkommer till Kommunledningsförvaltningen som vidarebefordrar den till berörd nämnd/förvaltning. • Handläggare utses att svara på synpunkten. • Ibland finns ingen avsändare och svar på synpunkten kan inte lämnas.
Demografisk utveckling	Med tanke på befolkningsutvecklingen, hur sker det långsiktiga arbetet och planeringen av skolstrukturen utifrån demografi – och befolkningsutvecklingen?	<p>Planeringshorisonten för lokaler inom barn- och utbildningsnämnden verksamhetsområden sträcker sig 10 år framåt i tiden. Dock innehåller planen i början av tidsperioden fler lokaler/fastigheter jämfört med slutet av perioden, detta eftersom projekt behöver flyttas fram under åren då investeringsmedel inte räcker till och förutsättningar förändras. Planen ändras ständigt bland annat utifrån att det tillkommit fler barn/elever, att mobila lokallösningar behöver sättas in samt att det finns begränsade resurser för investeringar.</p> <p>När konkreta projekt beslutas samordnas kommunens samtliga funktioner som ska ingå i projektet. Utbildningsförvaltningen håller dock initialt i projektet och äskar medel i kommande verksamhetsplanen för det. Projekt inleds i regel med en undersökning av infrastrukturen i området, därefter beslutas hur byggnaden ska se ut för att till slut landa i en programhandling. Det viktigast verktyget för att identifiera framtida lokalbehov är enligt verksamhetsföreträdare befolkning- och demografiprognosen. På kommunövergripande nivå finns en befolkningsprognos, dock är denna inte nedbruten på områdesnivå. Förvaltningarna själva bryter därför ner befolkningsprognosen till att omfatta demografi och områden. Utbildningsförvaltningen tittar också på det bostadsbyggande som planeras i de olika områdena och tillsammans med en analys av åldersstrukturer görs en prognos för kommande behov av lokaler för skola och förskola i de olika områdena.</p>

<p>Skolplikt och frånvaro</p>	<p>I den granskning som genomfördes gällande uppföljning av skolplikt och frånvaro konstaterades att barn- och utbildningsnämnden överlag har en god kontroll av uppföljning av frånvaro dock noterades några förbättringsområden avseende rutiner och förfaringssätt. Vilka åtgärder har nämnden vidtagit med anledning av den genomförda granskningen? På vilket sätt tas "hemmasittarna" omhand?</p>	<p>Rutinerna har uppdaterats vad gäller de två kritikpunkter som revisorerna fört fram:</p> <p>1) Att se över möjligheten i vissa fall att införa ett förenklat förfaringssätt vid anmälan av hög frånvaro till nämnd till exempel när frånvaron beror av allvarlig sjukdom eller olycka. Rektor ska i denna del av rutinerna efter revideringen endast beskriva hur skolan överskådligt planerat att åtgärda elevens kunskapsinhämtning.</p> <p>2) Att arbeta fram rutiner för att säkerställa att arbete med att följa upp elevers frånvaro hos andra, kommunala eller fristående, huvudmän genomförs på ett systematiskt sätt. För fristående huvudmän gäller efter revideringen att de rapporterar övergripande frånvarostatistik enligt riktlinjernas stycke D punkt 1–2 till hemkommunen vid fyra tillfällen under läsåret: 15 oktober, 15 december, 15 mars samt 15 juni med för avseendet utarbetad rapportmall.</p> <p>Handlingsplanen som framtagits har moderniserats och anpassats för Piteå kommuns grundskolor i samråd med elevhälsa, Central elevhälsa, rektorer och ledning. Där är tydligt vem som ansvarar för respektive insats/steg i handlingsplanen som eleven befinner sig i. Närvaroteamet fortsätter att utveckla sin verksamhet och har under 2021–2022 varit involverade i 26 ärenden. Närvaroteamet har nära samarbete med Region och Socialtjänst där behov och godkännande av vårdnadshavare finns. Samverkansmöten på både chefs och verksamhetsnivå mellan olika förvaltningar hålls kontinuerligt för att utvärdera, revidera och utveckla verksamheterna. Rektorer har fortsatt dialog med nämnden och hur arbetet med dessa elever fortlöper. Skolorna har också utvecklat sitt sätt att skriva orosanmälningar där behov finns så att Socialtjänst lättare kan hitta rätt insatser utifrån sin verksamhet. Piteå kommun har under läsåret 2021–2022 inlett pilotprojektet "Öppna dörrar" i samverkan med näringslivet och utarbetat rutiner för ett samarbete som bygger på att högstadieelever i problematisk skolfrånvaro kan genom en anpassad studiegång genomföra sina studier i kombination med praktik. Detta pilotprojekt sjsätts under läsåret 2022/2023.</p>
-------------------------------	---	---

Arbetsmiljöarbete	Det har genomförts en granskning avseende arbetsmiljöarbete. Hur bedriver nämnden sitt arbetsmiljöarbete?	<p>Enligt Piteå kommuns arbetsmiljöpolicy (KF 2016-12-19, § 340) är det samtliga nämnders ansvar att säkerställa att arbetsmiljöarbetet i verksamheterna bedrivs i enlighet med arbetsmiljölagen och föreskrifter samt efter kommunens arbetsmiljöpolicy och rutiner.</p> <p>Rutiner för förvaltningarnas arbetsmiljöarbete finns samlat på kommunens intranät. Grunden för arbetsmiljöarbetet är den arbetsmiljöorganisation som finns med delegationer och rollfördelning. Här ingår även förebyggande brandskyddsarbete, samt förebyggande arbete kring hot och våld. Vid arbetsplatsträffarna finns alltid en fråga på dagordningen som rör arbetsmiljö och personalen har möjlighet att väcka arbetsmiljöfrågor vid dessa möten. Så är även fallet vid de olika partsammansatta samverkansmötena. Vid dessa finns också skyddsombud representerade. Arbetsmiljöarbete innefattar också det dagliga arbetet med att upptäcka, förebygga och rapportera samt att ha rutiner för riskbedömning.</p> <p>Det är även nämndens ansvar att efterfråga och följa upp arbetsmiljöarbetet i verksamheterna. Vid nämndens sammanträde 2021-12-15 presenterade förvaltningschef 2021 års årliga uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) för nämnden (Dnr 21BUN336). Nämnden godkände rapporten (BUN 2021-12-15 §158).</p> <p>Den årliga rapporten visade bl a att utbildningsförvaltningen och dess verksamheter till övervägande del bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) som innebär att risker i arbetsmiljön identifieras, åtgärdas och följs upp. Detta utifrån att det finns strukturer för det systematiska arbetsmiljöarbetet och att dessa är kända och till stor del tillämpas. Årets granskning visar dock att det fortfarande finns förbättringsarbete att göra när det gäller dokumentationen av SAM i Stratsys. I Stratsys aggregeras resultat från enheter upp till högre nivå i organisationen. På så sätt kan övergripande resultat samlas på huvudmannanivå. Eftersom detta dokumentationssystem inte uppfattats som så användarvänligt, så finns det vissa svårigheter i dagsläget att samla allt material där. Arbetet pågår med att åtgärda detta.</p> <p>De risker som framkommer i verksamheternas SAM är främst kopplade till tre områden: arbetsbelastning/stress, fysiska problem i lokaler (exempelvis ventilation) samt hantering kopplad till Covid-19.</p>
Överklaganden	Hur många procent av besluten inom nämndens verksamhetsområde överklagas?	<p>Under 2022 har överklagats till förvaltningsrätten följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • två skolskjutsärenden • ett ärende gällande stängning av förskola under pandemitider. • två beslut om vitesföreläggande gällande vårdnadshavares ansvar för elever som inte fullgjort skolplikt.

	<p>Vad är kostnaderna för dessa överklaganden ärenden?</p>	<p>Med hänsyn till de myndighetsbeslut som fattas inom nämndens verksamhetsområde motsvarar överklaganden under 1% av fattade beslut.</p> <p>Kostnad för handläggning av överklagningsärenden varierar beroende på ärende, vem som handlägger det och vilket underlag rätten önskar för att göra sin bedömning. Ett skolskjutsöverklagande tar i snitt 10 timmars handläggningstid medan ett vitesföreläggande kräver ungefär 20 timmars handläggning.</p> <p>Ett ärende som överklagas kostar i snitt ca 350 kr per timme att handlägga, vilket innebär att kostnaden för samtliga överklaganden under 2022 beräknas till ca 25.000kr i arbetstid.</p>
--	--	---

2021-10-04

Internbudget 2022

Barn-och utbildningsnämnden

Piteå kommun

Barn- och utbildningsnämndens internbudget 2022

Nämndens uppdrag

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för att förverkliga nationella och kommunala mål inom förskoleverksamhet, förskoleklass, grund- och gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, musik- och dansskola samt fritidshemsverksamhet.

Strategiska områden och prioriterade mål

Strategiska områden	Övergripande mål
Barn och unga - vår framtid	Piteå ska vara Sveriges barnvänligaste kommun
	Barn och unga har en trygg och utvecklande uppväxt
	Barn och unga använder inte alkohol eller andra droger
Utbildning, arbete och näringsliv	Piteå ska år 2020 ha 43 000 invånare och till 2030 46 000 invånare
	Piteå ska erbjuda goda förutsättningar för ett livslångt lärande
	Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande
Demokrati och öppenhet	Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund
	Service och bemötande utformas jämställt i kommunens alla verksamheter
Livsmiljö	Samhällsbyggnad ska utgå från socialt, ekologiskt och ekonomisk hållbarhet
	Piteå ska vara tryggt och tillgängligt för alla
	I Piteå utgör kulturen en drivkraft för demokrati, tillväxt och samhällsutveckling
Personal	Piteå kommun och de kommunala bolagen ska arbeta aktivt för att vara en attraktiv och jämställd arbetsgivare samt skapa hälsofrämjande arbetsplatser
Ekonomi	Budgetramen ska hållas genom effektiv hushållning med disponibla resurser

Verksamhetsplan och rambudget för planperioden 2022 – 2024

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2021 *Budget 2022 och verksamhetsplan (VEP) 2022 - 2024* (2021-06-21 § 88, Dnr 21KS117). För Barn- och utbildningsnämndens del utföll den enligt nedan:

Drift och investeringar, tkr

	Utfall 2020	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Driftbudget					
Verksamhetens intäkter	187 968	173 219	173 219	173 219	173 219
Verksamhetens kostnader	1 086 610	1 090 123	1 087 740	1 085 960	1 085 960
Kapitalkostnader	6 681	6 870	6 322	5 378	4 982
Nettokostnad	905 323	923 774	920 843	918 119	917 723
Investeringsbudget					
Inkomster					
Utgifter		47 001	86 133	92 933	82 433
Nettoinvesteringar	67 555	47 001	86 133	92 933	82 433
Kapitalkostnader					

Utöver den beviljade budgetramen tillkommer för 2022 medel för löneökningar (prognostiserat belopp om 24 mkr). I budgetramen ingår också driftsmedel för att slutföra projekten inom satsningarna dans för alla, hälsofrämjande skola och kompetensutveckling i skolan som tilldelades och påbörjades 2021. Kommunfullmäktige beviljade också i VEP 2022 - 2024 driftsmedel avsedd att täcka engångskostnader för lokalinvesteringarna i skolstrukturplanen om 225 tkr. Utökade kostnader för lokalinvesteringar i skolstrukturplanen som inte är av engångskaraktär förväntas finansieras inom tilldelad ram.

Inför 2022 har Kommunfullmäktige beslutat att bevilja 4 mkr i investeringsmedel för reinvesteringar, 20 mkr för pågående projekt och 25 mkr för planerade projekt. Det är 29 mkr mindre än behovet som nämnden

har identifierat för 2022 vilket innebär att omprioriteringar måste göras och att skolformernas driftsbudget kan påverkas då reinvesteringsmedel de har att tillgå möter inte det faktiska behovet.

Verksamhetsplanens förutsättningar

På grund av Covid-19, har budgetåret 2021 inte varit likt andra tidigare budgetår. Trots en global pandemi har åtgärder vidtagits under året för att minska verksamhetens kostnader. Årliga prisuppräknningar har inte kompenseras de senaste åren vilket leder till en fortsatt effektivisering och prioritering då de hanteras inom befintlig ram. De förväntade kostnaderna för år 2022 beräknas uppgå till cirka 944,7 mkr. Detta betyder att cirka 1,4 mkr behöver omhändertas inför år 2022 för att nå en budget i balans.

Ekonomiska förutsättningar 2022	Belopp
Kostnadsmassa för år 2022 med vidmakthållen verksamhet	944 694 160 kr
Beviljad nettokostnadsram från KF	919 324 000 kr
Kompensation för volym- och prisökningar	0
Kompensation för löneökningar	24 000 000 kr *
Preliminärt beviljad ram för 2022	943 324 000 kr
Att omfördela inför 2022	-1 370 160 kr

* Estimerat belopp

Det här innebär att för 2022 kommer nettokostnaderna att överstiga KFs beviljade ram inklusive löneökningarna med 1,4 mkr. Här nedan redovisas avdelningarnas prognos innan omfördelningar utifrån deras identifierade kostnadsmassa:

Avdelning	Prognos 2022 innan omfördelningar (kr)
Förskola	595 200
Grundskola inkl. fritidshem	-1 196 160
Gymnasiet	-714 000
Elevhälsan	-55 200
Summa	-1 370 160

Följande förutsättningar kan påverka förslaget till internbudget:

- Covid-19

Det har varit en stor utmaning för verksamheterna att bedriva reguljär och lagstadgad verksamhet när omständigheterna har varit komplicerade och osäkra på grund av Covid-19. Påverkansgraden har varit olika hög beroende på perspektiv; ekonomiskt, verksamhetsmässigt och personalförsörjningsmässigt.

Samhället börjar att återgå till en viss normalitet och restriktionerna tas bort succesivt. Det här är en positiv utveckling i rätt riktning för alla, men för skolverksamheten är det en annan verklighet. Oavsett i vilken utsträckning samhället öppnar, kommer nuvarande rekommendationer om att stanna hemma vid minsta symptom att vara kvar en lång tid framöver vilket innebär en fortsatt personalbortfall och utmaning att tillhandahålla vikarier till verksamheterna på samma sätt som tidigare.

I dagsläget är det svårt att bedöma vilka kostnader som nämnden kommer att ha framöver för att hantera den ”studieskuld” som Covid-19 efterlämnar. Regeringen gör satsningar och delar ut statsbidrag som ska

täcka en del av de här kostnaderna, men det är osäker om bidraget räcker till. Vid återgång till en normal vardag i skolmiljön, satsningar måste göras fortsättningsvis inom digitalisering och i elevhälsans arbete med att förbättra barnen och elevernas mående i pandemins spår, exempelvis.

- Lokalkostnader

De senaste årens volymökningar inom specifika geografiska områden har medfört ökade lokalkostnader i större utsträckning än Barn- och utbildningsnämndens beviljade budgetram. Även om barn- och elevantalet i Piteå kommun inte förändrats på senare tid så sker det områdesspecifika förändringar som kräver åtgärder. Behovet av renovering och utbyggnad av lokaler för att möta arbetsmiljömässiga och ändamålsenliga krav har inte kunnat tillgodoses via befintlig investeringsbudget och tillfälliga lokallösningar har därför varit nödvändiga. Hyra av externa lokaler som moduler medför betydande ökning av Barn- och utbildningsnämndens driftskostnader.

- Behov av reinvesteringar

Behovet av reinvesteringar som bedöms vara aktuella kommande åren ligger på 6 mkr årligen enligt Barn- och utbildningsnämndens investeringsplan och är fördelad enligt tabellen nedan:

UBF	Reinvestering	2022	2023	2024
UBF	Reinvestering Grans maskiner och utrustning	2 mkr	2 mkr	2 mkr
UBF	Reinvestering Strömbacka maskiner och utrustning	3 mkr	3 mkr	3 mkr
UBF	Reinvestering grundskola och förskola Maskiner och inventarier	2 mkr	2 mkr	2 mkr
UBF	Summa Reinvestering	6 mkr	6 mkr	6 mkr

KFs beviljade investeringsmedel för reinvesteringar för 2022 uppgår till 4 mkr vilket innebär att omprioriteringar måste göras mellan verksamheterna och att oförutsedda kostnader som inte inryms i den beviljade investeringsmedel påverkar driftsbudgeten per automatik.

Risken är störst inom gymnasiet yrkesprogram både på Strömbackaskolan och Grans naturbruksgymnasiet där undervisningen är beroende av att det alltid finns fungerande maskiner och utrustning. Oftast gäller det maskiner som har högt investeringsvärde, och på grund av avsaknad av investeringsmedel kan leasingalternativet bli aktuellt och därmed kostsamt i längden.

Föreslagen internbudget 2022

Föreslagen internbudget baseras på en omfördelning motsvarande cirka 1,4 mkr för att nå Kommunfullmäktiges beviljade ram. Omfördelningen och minskningen av resurser kan få betydelse för Barn- och utbildningsnämndens måluppfyllelse under kommande period. Föreslagen budget för 2022 i nedan tabell har jämförelsestörande poster i förhållande till år 2020. Innehållet är inte jämförbart mellan åren då kostnader har flyttats från avdelningar till övergripande förvaltning, däribland skolskjuts, Interkommunal ersättning/bidrag till fristående och Strömbackaskolans lokalhyra.

Internbudget – Förslag (kr)	Resultat 2020	Budget 2021	Prognos 2021	Föreslagen budget 2022
Övergripande förvaltning	150 256 900	233 139 700	233 339 700	233 320 101
Elevhälsa	20 584 900	22 014 900	21 814 900	22 010 121
Förskola	202 155 700	186 308 400	184 808 400	186 663 969
Grundskola	356 632 900	361 339 200	359 339 200	366 191 417
Gymnasieskola	175 692 700	136 724 800	137 724 800	135 138 394
SUMMA	905 323 100	939 527 000	937 027 000	943 324 000

Internbudgetprocess inför 2022

Avdelningarnas tilldelade ram för 2022 i kombination med interna omfördelningar av resurser i avdelningarnas organisation har bidragit till att avdelningarna klarar av en budget i balans.

Förskola

Förskolans kraftiga effektiviseringsåtgärder som gjordes inför 2021 ger full helårseffekt nästa år vilket innebär att avdelningen inte behöver genomföra nya neddragningar i sin organisation eller annan effektivisering inför 2022.

Förskolans ram 2022	186 663 969
Prognos innan omfördelningar	186 068 769
Summa att omhänderta	595 200

För 2022 har dessutom varit möjligt för avdelningen att genomföra några satsningar som inryms i årets ram såsom återinföring av budget till materiapeng som minskades för att nå budget i balans 2021. Eventuellt en satsning på kompetensutveckling av förskolepersonal kan genomföras om avdelningen bedömer att utrymme finns.

Grundskola inkl. fritidshem

Grundskolan har för 2022 en del utökade kostnader som förväntas finansieras inom tilldelad ram. Dessa kostnader gäller bland annat utökade kostnader för elevdatorer för elever från förskoleklass till Åk6, ökning av en rektorstjänst, utökad installation av accesspunkter, ökat elevantal i träningskolan, utökning av SYV och kultur samt dyrare musikavtal med Norrbottens kommuner.

Grundskolans ram 2022	366 191 417
Prognos innan omfördelningar	367 387 577
Summa att omhänderta	-1 196 160

För att komma till budget i balans har grundskolan beslutat att genomföra omfördelningar inom organisationen. Avdelningen kommer att exempelvis reducera nuvarande tre biträdande rektorstjänster till två, minska budget för vaktmästartid, minska förbrukningsbudget både för avdelningschef och biträdande avdelningschef samt att hörselklassens personalresurser minskas med en tjänst från HT 2022. Omfördelningarna motsvarar sammanlagt ca 1,2 mkr

Strömbäckaskolan

Strömbäckaskolan har ökade kostnader att hantera inför 2022 gällande leasing av elevdatorer och fordon samt ökade kostnader för kompetensutveckling av personalen som avdelningen önskar genomföra nästa år. Prognosen för avdelningen innan omfördelningar uppgår till -714 tkr.

Gymnasiets ram 2022	135 138 394
Prognos innan omfördelningar	135 852 394
Summa att omhänderta	-714 000

För att nå budget i balans för 2022, kommer Strömbäckaskolan att göra omfördelningar inom sin organisation som innebär en minskning av en tjänst specialpedagog.

Elevhälsan

Elevhälsans budgetram för 2022 uppgår till 22 mkr. Avdelningen prognosticerar ett underskott om 55 tkr som kan hänföras till okompenserade prisökningar då organisationen är oförändrad inför det nya året.

Elevhälsans ram 2022	22 010 121
Prognos innan omfördelningar	22 068 321
Summa att omhänderta	-55 200

För att omhänderta underskottet och komma ner till tilldelad ram, kommer elevhälsan att minska budget för inhyrning av läkare med motsvarande belopp.

Investeringar 2022

Beviljad investeringsram i VEP 2022–2024 är sammanlagd 86,1 mkr. I ramen ingår 49 mkr som avser investeringsplanen för Barn-och utbildningsnämnden och 36,7 mkr som avser Christinaprojekt etapp skola.

Investeringar, tkr	2022	2023	2024
Från driftansl-ospec inventarier	433	433	433
Investeringsplan för lokaler och miljö - Pågående projekt	20 000		
Investeringsplan för lokaler och miljö - Reinvesteringar	4 000	4 000	4 000
Investeringsplan för lokaler och miljö - Planerade projekt	25 000	46 000	47 000
Christinaprojekt etapp skola - pågående projekt	36 700	42 500	31 000
Totalt	86 133	92 933	82 433

Investeringsplan för lokaler och miljö

Nämnden förväntas anpassa ambition och vision efter tilldelade medel.

Pågående projekt

I investeringsplanen för 2022–2024 finns det pågående projekt som behöver slutföras gällande utemiljö på skolor och förskolor samt arbetet med att förbättra arbetsmiljön och säkerheten i utbildningsförvaltningens lokaler totalt till en kostnad på 5,6 mkr. Det prognosticeras även ett underskott 2021 på ca 14 mkr i investeringsplanen som nollas ut inför 2022. Underskottet beror på tidsförskjutningar i två stora projekt som resulterade i en hög kostnadsupparbetning 2020. För att genomföra de pågående projekten samt bli kvitt underskottet har KF beviljat 20 mkr.

Reinvesteringar

Reinvesteringsbehovet i Barn-och utbildningsnämndens olika avdelningar bedöms till 6 mkr årligen. KF:s beviljade ram för reinvesteringar i VEP 22 - 24 uppgår till 4 mkr årligen. Varje avdelning får därmed en mindre budget för reinvesteringar under perioden. Ett arbete kommer att påbörjas för att utreda andra möjligheter att finansiera dyra fordon och maskiner exempelvis leasing eller hyra. Risken är att möjligheten att byta ut fordon och maskiner resulterar i kostsamma reparationer som belastar en redan ansträngd driftbudget.

Planerade projekt

För att starta upp nya projekt som ligger planerade i nämndens investeringsplan har KF beviljat 25 mkr för 2022, 46 mkr 2023 och 47 mkr 2024. Utifrån detta föreslås att nämnde beslutar att starta följande projekt:

- Om- och tillbyggnad av skola/förskola vid Böle skola
- Flytt av enavdelnings förskola i Lillpite till gamla skolan
- Rivning och nybyggnad av låg- och mellanstadiet på skolområdet i Öjebyn (Björklunda och Solanderskolan)
- Ombyggnad på Porsnässkolan för att tillskapa fler undervisningslokaler
- Rivning och nybyggnad av maskinhall på Grans
- Mindre ombyggnader på Strömbackaskolan Tor och Atle för att lösa akuta behov, exempelvis elevernas omklädningsrum

Starten av ovan projekt förutsätter att KF beviljar investeringsmedel de kommande åren för att slutföra dem inom tidplanen.

Från och med 2022 ingår Grans naturbruksgymnasiet i Barn-och utbildningsnämndens investeringsplan.

God ekonomisk hushållning

Barn- och utbildningsnämndens internbudget för 2022 föranleder att verksamheterna kommer att bedrivas med god ekonomisk hushållning. Utbildningsförvaltningen arbetar med att anpassa kostnader efter den givna budgetramen.

Förvaltningen bedriver en verksamhet med erkänt god kvalitet där utmaningen för 2022 kommer att vara att behålla denna goda kvalitet med, i realiteten, mindre resurser.

Piteå kommun

2021-10-04

Malin Westling, förvaltningschef

§ 141

Internbudget och investeringsplan 2022

Diariernr 21BUN292

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att godkänna Internbudget för 2022 samt investeringsplan för 2022.

Reservationer

Ledamöterna Eva Åström (SJV) och Åke Forslund (SJV) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Utbildningsförvaltningen har utifrån kommunfullmäktiges fastställda verksamhetsplan och rambudget för planperioden 2022 – 2024 utformat ett förslag till internbudget för verksamhetsåret 2022 med utgångspunkt i nämndens mål och tilldelade uppdrag.

Samordnande controller Carmen Karlsson informerar om de förutsättningar som gäller för internbudget 2022 samt presenterar förslag till budget och investeringsplan.

Yrkanden

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott beslutar att föreslå nämnden att godkänna Internbudget för 2022 samt investeringsplan år 2022.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition och finner att det bara finns arbetsutskottets förslag, vilket blir nämndens beslut.

Expedieras till

Förvaltningschef
Samordnande controller

Beslutsunderlag

Internbudget 2022 - Barn och utbildningsnämnden
Investeringsplan 2022

07-09-2022

**Delårsrapport aug
2022**

Piteå kommun

Delårsrapport

Louise Mörk
Ordförande

Malin Westling
Förvaltningschef

Periodens händelser

- Från första januari 2022 drivs Grans Naturbruksgymnasium som en resultatenhet under Barn- och utbildningsnämnden
- Ackrediteringsansökan Erasmus+ inom förskola och grundskola har beviljats av den Europeiska kommissionen. Syftet är att under de sju åren som projektet pågår genomföra kompetensutvecklingsinsatser och erfarenhetsutbyte med skolor och förskolor i andra europeiska länder
- Ett avtal för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) har tecknats med Umeå universitet, vilket på sikt förhoppningsvis stärker kompetensförsörjningen i våra verksamheter

Ekonomi

	PERIODENS BUDGET Jan - Augusti 22	PERIODENS UTFALL Jan - Augusti 22	PERIODENS BUDGETAVVIKELSE Jan - Augusti 22	PERIODENS BUDGETAVVIKELSE %	ÅRETS BUDGET Jan 22 - Mån 13 22	HELÅRS PROGNOS 2022
POLITIK, FÖRV.LEDNING OCH STAB	119 629,5	124 070,5	-4 441,0	-3,71%	235 682,9	-3 500,0
ELEVHÄLSA	15 481,5	15 044,3	437,2	2,82%	23 392,4	0,0
FÖRSKOLA	129 547,3	125 361,0	4 186,3	3,23%	192 462,7	500,0
GRUNDSKOLA	246 949,7	244 415,5	2 534,2	1,03%	375 799,0	1 500,0
STRÖMBACKASKOLAN	90 405,0	89 580,1	824,9	0,91%	137 998,0	0,0
BUN exkl Grans	602 013,0	598 471,4	3 541,6	0,59%	965 335,0	-1 500,0
GRANS NATURBRUKSGYMNASIET	0,0	-901,3	901,3	0,00%	0,0	0,0

Mål och måluppfyllelse

Målbedömning

— Ej bedömt ■ 1 Målet ej uppfyllt ◆ 2 Målet delvis uppfyllt ▲ 3 Målet uppfyllt i hög grad ● 4 Målet helt uppfyllt

Mål beslutade av Kommunfullmäktige

Strategiska områden	Prognos 2022	2021	Övergripande mål	Prognos 2022	2021
Barn och unga - vår framtid	▲	▲	👶 Piteå ska vara Sveriges barnvänligaste kommun	▲	▲
	▲	▲	👶 Barn och unga har en trygg och utvecklande uppväxt	▲	▲
	▲	▲	👶 Barn och unga använder inte alkohol eller andra droger	▲	▲
Utbildning, arbete och näringsliv	▲	▲	🎯 Piteå ska år 2030 ha 46 000 invånare och till 2050 50 000 invånare	▲	▲
	▲	▲	🎯 Piteå ska erbjuda goda förutsättningar för ett livslångt lärande	●	●
	▲	▲	🎯 Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande	▲	▲
Demokrati och öppenhet	▲	▲	🎯 Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund	▲	▲
	▲	▲	🎯 Service och bemötande utformas jämställt i kommunens alla verksamheter	▲	▲
Livsmiljö	▲	▲	🎯 Samhällsbyggnad ska utgå från social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet	●	●
	▲	▲	🎯 Piteå ska vara tryggt och tillgängligt för alla	▲	▲
	▲	▲	🎯 I Piteå utgör kulturen en drivkraft för demokrati, tillväxt och samhällsutveckling	▲	▲
Personal	●	●	🎯 Piteå kommun och de kommunala bolagen ska arbeta aktivt för	●	●

Strategiska områden	Prognos 2022	2021	Övergripande mål	Prognos 2022	2021
			att vara en attraktiv och jämställd arbetsgivare samt skapa hälsofrämjande arbetsplatser		
Ekonomi			Budgetramen ska hållas genom effektiv hushållning av disponibla resurser		

Analys

Ekonomi

Barn- och utbildningsnämnden exklusive Grans Naturbruksgymnasium redovisar per sista augusti ett överskott om 3,5 mkr vilket är en avvikelse mot budget om 0,6 %.

Under våren har avdelningarna fått kompensation från staten för sjuklönekostnader för sammanlagt 6,4 mkr. Grundskolan och Strömbackaskolan har dessutom blivit tilldelad 4,6 mkr från ”Skolmiljarden” som har betalats ut till alla kommuner för att minska de negativa effekterna på elevers kunskapsutveckling och hälsa till följd av Covid-19 pandemin. Personal har anställts under våren för att stödja elever som behöver det mest genom kompensatoriska insatser, exempelvis resurspersonal, elevassistenter, mm.

Förskolans budgetavvikelse per augusti är 4,2 mkr. Under året har intäkterna för placeringsavgifter ökat markant i jämförelse med tidigare år, vilket beror på att det är fler heltidsplaceringar samt att vårdnadshavare har uppmanats att uppdaterat sina inkomster under våren, vilket inte var uppdaterat på flera år. Lägre personalkostnader och otillräckliga vikarieresurser genererar också ett överskott mot personalbudget. Under hösten är kostnaderna för personal alltid något högre än på våren då personalstyrkan är densamma men antal placerade barn är färre, samtidigt planeras det att köpas in arbetskläder för personalen vilket gör att överskottet som finns per augusti kommer att upparbetas och prognosen för helåret sätts därför till 0,5 mkr.

Grundskolan redovisar för perioden ett överskott om 2,5 mkr. De statliga medlen som utbildningsförvaltningen har fått under 2022 (skolmiljarden) har försvårat planeringen av organisationen, framför allt för grundskolan som har fått största delen av bidragen, eftersom de är av engångskaraktär. Samtidigt blir prognossättning svårt att hantera på grund av att det krävs att det finns personalresurser att tillgå för att efterleva bidragets ändamål. Under hösten förutser avdelningen ökade kostnader på grund ett ökande antal barn med behov av särskilt stöd. Tack vare erhållna medel från staten bedömer grundskolan att helårsprognosen kommer att bli överskott om 1,5 mkr.

Samtliga avdelningar prognosticerar för helåret antingen budget i balans eller överskott, däremot på övergripande nivå prognosticeras underskott på 3,5 mkr då intäkterna för interkommunalsättning (IKE) framför allt på gymnasiet har varit mycket lägre än budgeterat och bedöms fortsätta vara så resten av året. Kostnaderna för barn-/elevpeng till fristående verksamheter har ökat på grund av bland annat flera barn/elever som har sökt plats i fristående verksamheter än tidigare prognosticerat. Samtidigt förväntas utökade kostnader avseende etableringen och driften av en modul i Jävre, vilket är en tillfällig lösning utifrån fler barn i förskolområdet. Helårsprognosen för Barn- och utbildningsnämnden sätts till underskott om 1,5 mkr.

Grans naturbruksgymnasium

Grans redovisar per augusti överskott på 0,9 mkr. Det positiva utfallet beror främst på fler elever än tidigare prognostiserats vilket genererar ökade intäkter från och med juli (HT) samt även övriga intäkter, framför allt uthyrning av stall och ridhus, som nu är på maxkapacitet fram till årsskiftet. Totalt sett har intäkterna ökat med 11%, och kostnaderna är oförändrade jämfört med samma period i fjol. Detta trots löneökningar och kostnadsökningar av bland annat djurfoder som ökat med 92%.

Under hösten minskar det totala antalet tjänster ca 0,75% men samtidigt förväntas ytterligare kostnadsökningar inom lantbruket och även ökade kostnader som fler elever medför. Helårsprognosen för Grans naturbruksgymnasium beräknas till noll.

Personal

Antalet anställda i Utbildningsförvaltningen har inför läsåret 2022/2023 ökat med 1,7%. Piteå har en stor andel behörig personal inom samtliga skolformer vilket gör att Piteå ligger bland de sex kommuner i Sverige som har högst andel av personal med pedagogisk högskoleexamen i båda skolformerna. Även inom gymnasieskolan har Piteå en hög andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, vilket placerar dom över riksgenomsnittet.

Personaltätheten inom Barn- och utbildningsnämnden är fortsatt god inom förskolan, med 5,2 barn per årsarbetare enligt Koladas senaste siffror. Inom grundskolan har antal elever per årsarbetare dock minskat marginellt. Även inom fritidshemmen är personaltätheten hög i Piteå i förhållande till rikets snitt, vilket skapar goda förutsättningar för en hög kvalitet.

Kompetensförsörjning är en fortsatt utmaning i Piteå kommun, inte minst inom Utbildningsförvaltningen. Barn- och utbildningsnämnden antog under våren Utbildningsförvaltningens Strategisk kompetensförsörjningsplan för 2022–2025 där flera konkreta idéer om vad som kan och bör göras för att klara framtidens kompetensförsörjning i Piteå kommuns skolväsendet på kort och lång sikt, finns kartlagda. Utbildningsförvaltningens ledningsgrupp tillsammans med fackliga företrädare och tjänstemän från personalavdelningen har arbetat fram planen.

Piteå kommun har tecknat ett avtal med Umeå universitet avseende mottagande av VFU-studenter (verksamhetsförlagd utbildning) från lärarutbildningen. Förhoppningen är att nyutbildade lärare på så vis kommer att välja Piteå som arbetsort, men även att fler Pitebor väljer att läsa till lärare. Detta är ett viktigt avtal särskilt eftersom Luleå universitet inte utbildar fritidspedagoger, ämneslärare för högstadiet och har beslutat om nollintag av gymnasielärarutbildningen inför ht-2022.

Sjukfrånvaro bland personalen i Utbildningsförvaltningens verksamheter nådde i februari sin högsta nivå sedan början av pandemin och personalens sjukfrånvaro har varit svår att hantera på grund av den vikariebrist som pandemin medfört. Mot våren minskade dock sjukfrånvaron rejält och är för perioden 5,5 %. Historiskt sett är sjukfrånvaron bland förskolepersonal högre än i andra skolformer där bland annat den fysiska arbetsmiljön med tunga lyft och obekväma arbetsställningar kan ha en negativ inverkan på personalens hälsa.

Från och med 2022 påbörjats resan för att varje legitimerade förskollärare ska få en bärbar dator som möjliggör eget arbete med planering och pedagogisk utveckling. Samtidigt, för att möta såväl kraven för skolans digitaliseringsarbete som behovet av högre prestanda avseende personaldatorer, har det beslutats att gymnasieskolan och lärarna i åk 7–9 ska ha en högre prestanda på sina datorer vilket innebär en investering om ca 1,6 mkr.

Huvudmannen har i samverkan kommit överens att årligen erbjuda förskollärare i förskoleklass möjlighet att inom sin anställning, via universitet, söka utbildning för att stärka förskollärares kompetens och bli behörig att kunna undervisa i de första årskurserna i den 10-åriga grundskolan. Insatsen finansieras till största del genom sökta statsbidrag och för ht 2022 har fem förskollärare erbjudits att delta.

Strategiska områden och prioriterade mål

Prioriterade mål

Piteå kommuns förskolor och skolor håller en god kvalitet och präglas av en stimulerande lärmiljö för att ge barn och elever goda förutsättningar att klara kunskapsmålen. Utbildning och lärande utgår från evidens och beprövad erfarenhet. Stor fokus ligger på att öka barn och elevers likvärdighet i förskolan och skolan genom att utjämna skillnader utifrån social-, ekonomisk- eller föräldrarnas utbildningsbakgrund.

Barn och unga - vår framtid

Antal födda barn i Piteå kommun har fram till augusti 2022 varit ca 10 % färre än samma period 2021, vilket är det lägsta på många år. I en analys över de geografiska områdena kan man däremot se att antalet barn ökat markant i några få områden i Piteå kommun, exempelvis Infjärden, Strömnäs och Centrala Piteå. Trots att det föddes färre barn i kommunen, antal barn som skrivs in i förskolan har ökat över tiden. Både heltidsplaceringar samt barn i tidigare ålder.

Utbildningsförvaltningen har under våren bedrivit ett arbete kring utvecklingsprocesser och fortbildning rörande förskolans och skolans lärmiljöer, där vikten av att dessa ska vara anpassade efter barnens skiftande behov varit i fokus.

Utbildningsförvaltningen fick i anslagsöverföring från 2021 medel för att utöka jouröppenverksamheten 2022 med en tredje sommaröppen förskola och fritidshem. Arbetet med att förbereda organisationen påbörjades redan under våren och enheter i tre olika geografiska områden bemannades för att erbjuda barnomsorg och fritidsplats till vårdnadshavaren mellan veckorna 28 - 32. En sammanställning av sommarens jouröppenverksamhet visar att av alla anmälda förskolebarn (snitt 65 barn/vecka) var den procentuella bortfallen för perioden i snitt 49 %, och av alla anmälda fritidshemsbarn (snitt 70 barn/vecka) var den procentuella bortfallen för perioden i snitt 84 %, där exempelvis Norrfjärden/Rosvik bara haft ett barn närvarande flera dagar i rad under sommaren. Detta innebär att det faktiska behovet inte har varit så stort som tidigare antagits, vilket har resulterat i outnyttjade personalresurser som planerades utifrån anmälda barn samt onödiga kostnader för måltider och städ.

Arbetet på övergripande nivå kring barn- och ungdomars mående, tillsammans med socialtjänst, polis, näringsliv och kommunens folkhälsostateg, har fortsatt under årets första halvår. Arbetet har bland annat utmynnat i ett samverkansprojekt med syfte att bryta ungdomars sociala isolering och förbättra den psykiska hälsan genom att kombinera studierna med praktiskt arbete.

Arbetet med att minska problematisk skolfrånvaro har intensifierats under våren. Elevhälsans skolpsykologer har från och med vt-2022 börjat närvara vid elevhälsoteam på lågstadiet, för att tidigt identifiera elever i risk att hamna i problematisk skolfrånvaro. Rektorerna inom grundskola och gymnasium samt all elevhälsopersonal har deltagit i en föreläsning för att främja skolnärvaro och Barn- och utbildningsnämnden har antagit en handlingsplan för

skolnärvaro med gemensamma kartläggningsdokument. Inför läsåret 2022–2023 har all personal inom grundskolan erbjudits föreläsningen och en implementering av materialet har genomförts.

Utbildning, arbete och näringsliv

Förskolan i Piteå lyfts som ett gott exempel i 2022 SKR:s rapport om effektivitet i kommuner. Effektivitetsindex visar att förskolan i Piteå bedrivs med hög effektivitet, vilket innebär hög kvalitet med låg resursförbrukning. Rapporten belyser personalens engagemang samt det systematiska kvalitetsarbetet som utvecklar förskolan i Piteå som en framgångsfaktor.

Grundskoleelevernas betygsresultat vt-2022 visade att behörigheten till gymnasiet försämrats något från 92,5 % till 89,1%, dock ökade den till 90 % efter Lovskolan. Meritvärdet för 2021 var 224,8 och för 2022 är de 223,1.

Under våren har fyra lärare och en studiehandledare på Språkslussen anställts för att kunna ta emot nyanlända flyktingar från Ukraina. Utbildningsförvaltningens förberedelser för att klara av detta mottagande medförde ett omfattande och tidskrävande planeringsarbete, dock kom inte så många barn som förväntat. Som mest har elva elever varit inskrivna på Språkslussen fram till vårterminens avslut.

Akrediteringsansökan hos Erasmus+ inom förskola och grundskola har beviljats av den europeiska kommissionen från och med 2022 och sju år framåt. Syftet av deltagande i projektet är att genom kollegiala möten, erfarenhetsutbyten och samlärande på en internationell arena vidga pedagogiska perspektiv och insikter om utbildning, undervisning och ledarskap samt att utveckla användbara vetenskapliga verktyg och arbetsätt inom förskolans och grundskolans sammanhang.

From 1 jan 2022 är Grans Naturbruksgymnasium en egen resultatenhet vilket innebär att verksamheten är helt intäktsfinansierad genom elev- och produktionsintäkter. Trots uppstarten av konkurrerande naturbruksprogram i Luleå så har Grans bättre antagningssiffror än hösten 21. Dessutom är elevantal till lantbruksinriktningen det högsta på mycket länge (16 elever). Utmaningen det här året är dock de kraftigt ökade kostnaderna inom lantbruket. Förutom ökningen av drivmedelskostnaden så har bland annat den totala djurfoderkostnaden mer än dubblats för perioden januari – juli.

Demokrati och öppenhet

Under första halvåret har 80 anmälningar om kränkande behandling, trakasserier och diskriminering inom skolväsendet anmälts till Barn- och utbildningsnämnden, vilket är 9 färre anmälningar än föregående år. Två av fallen rör personal som kränkt barn/elev, i övriga fall rör det sig om barn/elever som kränker varandra. Av uppföljningen framgår att en stor del av fallen sker inom skolans område, exempelvis på skolgården, i matsalen och elevcafé samt i klassrummen. Av inkomna anmälningar framgår att de flesta kränkningarna under perioden skett i mellanstadiet.

Under perioden har det inkommit totalt sex synpunkter; fyra klagomål, två förslag/annat. Av dessa har fyra synpunkter besvarats och två synpunkter är obesvarad. Klagomålen avser närvaro i skolan i stället för distansundervisning (covid-19), öppettider i förskola och fritidshem, sommaröppna förskolor samt parkering vid förskola.

Tidigare i år deltog Strömbäckaskolans skolenhet Mimer i kubprogrammet som drivs av Raoul Wallenberg academy och som består av 30 kuber som representerar de 30 artiklarna i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Strömbäckaskolan var den nordligaste skolan som deltog i projektet och blev tilldelad kuben som motsvarar FN:s artikel 14 – *Rätten till asyl i andra länder*. Elever från samhällsvetenskapsprogrammet tillsammans med elever vid Språkintröduktion skapade konst inspirerad av FN:s artikel 14 och som ställdes ut i kubens innerväggar. Kuben har under sommaren flyttats ner till Kungsträdgården i Stockholm där samtliga 30 kuber samlats inför den stora utställningen och där några elever och lärare som arbetade med projektet deltog.

Strömbäckaskolan har ett väl inarbetat samarbete med Länsstyrelsen när det gäller kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte med andra externa aktörer när det gäller hedersrelaterad problematik. Strömbäckaskolans introduktionsprogram lyfts ofta som ett gott exempel på hur man kan arbeta främjande, förebyggande och åtgärdande inom detta område. Lärare och rektor har föreläst och deltagit i panelsamtal i Luleå under ”En vecka fri från våld”, där HRV (hedersrelaterat våld) var en av programpunkterna, samt vid Resursgrupp Heder med bland annat Skolverket och Länsstyrelsen.

Livsmiljö

Nya rutiner för arbetsmiljöarbetet har utarbetats utifrån Arbetsmiljöverkets senaste granskning på kommunövergripande nivå.

Utvecklingen av förskolans och skolans utemiljöer är ett löpande arbete där resurser avsätts årligen för att kunna förbättra och säkra barnens utevistelse. Miljöinspektörernas rapporter är ett viktigt underlag när beslut fattas kring vilka enheter som ska prioriteras.

Planeringen av nedrivning och nybyggnation av Björklundaskolan samt Solanderskolans mellanstadium är i full gång tillsammans med kartläggningen av skolornas behov av lokaler. Övergripande utredningar pågår, där också problem med inomhusmiljön uppdagats. I samverkan med Fastighets och serviceförvaltningen planeras åtgärder för att komma till rätta med problemen.

Utifrån ett ökat elevantal i Jävreskolan har det inför skolstart ht-2022 ställts upp en modul med ett klassrum.

Under första halvåret 2022 har en rad projekt påbörjats. Projektering pågår för att utöka Hortlax hälsocentral med ytterligare två förskoleavdelningar. Planering för en ny maskinhall på Grans naturbruksgymnasium samt planering för om- och tillbyggnad av skola/förskola i Böle har startats samt en detaljplan för ny förskola på Berget håller på att tas fram.

Arbetet med att skapa en ny F-9 skola som en del i Christinaprojektet löper på. Byggnationerna av tillbyggnaden pågår och förväntas vara klara inför skolstarten ht-2024. Fyra mindre ombyggnadsetapper för särskolans högstadium, Christinaskolans AST-grupp, högstadiets ”Uppis” och skoladministrationen färdigställts och tas i bruk september 2022.

Åtgärder och uppdrag

Åtgärder och uppdrag	Status	Beslutad	Återrapport	Uppföljningskommentar
Hälsöfrämjande skola	 Pågår	Uppdrag i VEP 2021-2023	Delår ÅR	Projektet har fortsatt under 2022 och de utbildningsinsatser som behövde skjutas upp 2021 pga pandemin har kunnat genomföras under våren 2022. Investeringarna i rastmaterial i samråd med elevernas önskemål har pågått och skolornas arbete med strukturerade raster har vidareutvecklats. Pandemin har dock fortsatt att utmana kontinuiteten i strukturarbetet under våren 2022 då flera av projekten inledningsvis varit personbundna vilket gör att läsåret 2022/23 kommer att innebära goda möjligheter att styra upp de delar i projektet som återstår att eller inte kunnat genomföras.
Dans för alla	 Pågår	Uppdrag i VEP 2021-2023	ÅR	Projektet Dans för alla utvecklar och stärker barns rätt till dans i skolan och förskolan i Piteå samtidigt som nätverksbyggande och kunskapsutveckling hos personalen sker. Under vårterminen har två Danslärare fortsatt undervisat i projektet och mottagandet från både personal och barn/elever har varit mycket god. Under 2022 har totalt 1 005 barn och elever i förskola och grundskola medverkat i projektet.

Nyckeltal

Respektive nyckeltal visar inrapporterade värden för den senaste tillgängliga perioden. För individbaserade nyckeltal redovisas uppgifter fördelat på kvinnor och män.

Nyckeltal beslutade av Kommunfullmäktige

Nyckeltal	Period	Målvärde	Utfall	Kvinnor	Män
 Elever i åk 4 som för det mesta mår bra eller mycket bra, (andel) %	2021	≥95 %	90 %		
Elever i åk 7 som för det mesta mår bra eller mycket bra, (andel) %	2021	≥95 %	81 %		
Elever i åk 2 gy som för det mesta mår bra eller mycket bra, (andel) %	2020	≥95 %	86 %		
 Andel elever som aldrig använt hasch eller annan narkotika gy 2. %	2020	95 %	96 %	97 %	96 %
 Andel gymnasieelever i kommunens egna skolor, % (Imf. Gymnasieskola)	2021	90 %	91 %	89 %	93 %

Nyckeltal	Period	Målvärde	Utfall	Kvinnor	Män
Andel elever i åk 9 som uppnår kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun, % (Jmf. Grundskola)	2021	100 %	83 %	85 %	82 %
Ungdomar som studerar på högskola/universitet 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, högskoleförberedande program hemkommun, andel (%)	2022				
Ungdomar som studerar på annan studiemedelsberättigad utbildning än högskola 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, högskoleförberedande program hemkommun, andel (%)	2022				
Andel 20-64 år med eftergymnasial utbildning, % (Jmf. Gymnasieskola)	2021		38 %	47 %	29 %
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, högskoleförberedande program kommunala skolor, andel (%)	2021		83,4 %	88,7 %	77,5 %
 Antal elever vid kommunens gymnasieskolor som deltar i UF-företag	2021	220	152	54	98
 Elever i åk 5: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)	2020		88 %		
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)	2020		82 %		
Gymnasieelever år 2: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)	2020		89 %		
 Sjukfrånvaro, % (ackumulerat 12 månader bakåt)	Jul 2022	≤4,5 %	5,5 %	6,1 %	3,4 %
Andel heltidstjänster, %	Jul 2022	≥95 %	92,9 %	92,3 %	95,3 %
Antal timmar som utförs av timanställda (ackumulerat 12 månader bakåt)	Jul 2022	<57 357	60 024	42 971	17 053
Kvinnors lön i förhållande till mäns lön, %	Jul 2022	100 %	94 %		
 Budgetavvikelse nämnd/styrelse, mkr	2021	≥0 mkr	3,8 mkr		

Nyckeltal beslutade av nämnd

Nyckeltal	Period	Målvärde	Utfall	Kvinnor	Män
 Elever i åk 5: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)	2022				
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)	2022				
Gymnasieelever år 2: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)	2022				
Elever i åk 7, åk 9 och gy 2 som blivit mobbade, trakasserade, kränkta eller utfrysta under en längre period, andel (%)	2020	0 %	3 %	4 %	2 %
 Andel elever i åk 6 som uppnår kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), hemkommun, %	2021	100 %	86 %	90 %	83 %
Meritvärde i åk 9	2021		231	245	221
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	2021	76	76 %	79 %	74 %
 Heltidstjänster med förskollärläggning, kommunal regi, andel (%)	2022	65			
Lärare (Heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola, lägeskommun, andel (%)	2021	84,8	84,4 %		
 Antal elever/lärare i förskoleklass och grundskola	2021	12,1	11,9		
Antal elever/lärare i grundskola	2021	11,8	11,7		
Antal elever/lärare i gymnasieskolan	2021	10,7	10,4		
Kostnad för kommunal grundskola skola åk 1-9, kr/elev	2021	106 468	115 099		
Nettokostnad skola hemkommun, kr/inv	2021	9 806	10 486		
Nettokostnad fritidshem, kr/inv	2021	1 748	1 333		
Antal barn per lärare (årsarbetare)	2021	5,4	5,2		

Basnyckeltal

Verksamhetsbeskrivande basnyckeltal redovisas utifrån verksamhetsområde samt nyckeltalskategorierna utbud, efterfrågan, prestationer, personal och kostnader.

Förskola

Utbud	Period	Utfall
Antal förskolor	2021	39
Antal fristående förskolor	2021	5

Efterfrågan	Period	Utfall
Antal barn i förskola	2021	1 904

Efterfrågan	Period	Utfall	
Antal barn i fristående förskola	2021	111	

Prestationer	Period	Utfall	
Nyttjandegrad förskola, 1-5 åringar, %	2021	88,9 %	
Genomsnitt antal heltidsplatser per barngrupp i förskola	2021	14,9	

Personal	Period	Utfall	
Antal barn per lärare (årsarbetare) i förskolan, lägeskommun	2021	5,2	
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen förskola, %	2021	68 %	

Kostnader	Period	Utfall	
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	2021	160 100	
Kostnad förskola, kr/inv	2021	7 367	

Fritidsverksamhet

Utbud	Period	Utfall	
Antal fritidshem i kommunen	2021	19	
Antal fristående fritids	2021	3	

Efterfrågan	Period	Utfall	
Antal elever i fritidsverksamhet	2021	1 778	
Antal elever i fristående fritidsverksamhet	2021	117	

Prestationer	Period	Utfall	
Nyttjandegrad fritidshem, 6-12 åringar, %	2021	54,8 %	

Personal	Period	Utfall	
Inskrivna barn/årsarbetare i fritidshem, antal	2021	17,6	
Årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen, andel (%)	2021	75,6 %	

Grundskola

Utbud	Period	Utfall	
Antal skolenheter	2021	24	
Antal högstadieskolor	2021	6	
Antal fristående skolor	2021	3	

Efterfrågan	Period	Utfall	
Elever i grundskola, hemkommun, antal	2021	4 179	
Elever i fristående grundskola belägen i kommunen, antal	2021	139	

Personal	Period	Utfall	
Antal elever per lärare (årsarbetare) i grundskolan	2021	11,6	
Andel lärare med pedagogisk högskoleutbildning grundskola, %	2021	96 %	

Kostnader	Period	Utfall	
Kostnad grundskola åk 1-9 hemkommun, kr/elev	2021	117 951	
Kostnad grundskola åk 1-9 hemkommun, kr/inv	2021	11 549	

Gymnasieskola

Utbud	Period	Utfall	
Antal inriktningar, egen gy skola	2021	34	

Efterfrågan	Period	Utfall	
Elever i gymnasieskola, hemkommun, antal	2021	1 463	Kv 688 / M 775
Antal elever, annan huvudman	2021	128	

Prestationer	Period	Utfall	
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 4 år, högskoleförberedande program kommunala skolor, andel (%)	2021	86 %	Kv 93 % / M 77,2 %

Personal	Period	Utfall
Antal elever per lärare (årsarbetare) i gymnasieskolan	2021	10,4

Kostnader	Period	Utfall
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	2021	143 031

Internkontrollplan 2022

2022

Barn- och utbildningsnämnden

Piteå kommun

Innehållsförteckning

1	Internkontroll i Piteå kommun	3
	1.1 Riskmatris	3
2	Prioriterade risker	5
	2.1 Information om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig.....	5
	2.2 De lagar, regler och riktlinjer som finns följs.....	5
	2.3 Möjliga risker, förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs	6
3	Ej prioriterade risker.....	7
	3.1 Kontrollområde: Verksamheten bedrivs kvalitativt och kostnadseffektivt, dvs med god ekonomisk hushållning.....	7
	3.2 Kontrollområde: De lagar, regler och riktlinjer som finns följs	7
	3.3 Kontrollområde: Möjliga risker, förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs	7
4	Sammanfattande kommentar	7

I Internkontroll i Piteå kommun

Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att nämnder/styrelser med rimlig säkerhet säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige fastställt och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kommunens styr- och ledningssystem utgör grunden för detta.

Nämnden/styrelsen ska årligen upprätta en plan för att på en rimlig nivå säkerställa att: verksamheten lever upp till de av fullmäktige fastställda målen, verksamheten bedrivs kvalitativt och kostnadseffektivt, det vill säga med god ekonomisk hushållning, informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig, de lagar, regler och riktlinjer som finns följs, möjliga risker, förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs. Den interna kontrollen syftar även till att ta fram förslag till förbättringar och förändringar av verksamheten.

Denna modell utgår från Piteå kommuns policy gäller för intern kontroll och styrning som gäller för samtliga nämnder och även bolagen i tillämpliga delar.

Den interna kontrollen utgår från de risker som identifierats i verksamhetens processer, dessa riskanalyseras och för risker som bedöms kunna ha stor påverkan på verksamheten tas kontrollmoment och eventuell förebyggande aktiviteter fram. Kontrollmomenten följs löpande utifrån respektive periodicitet under året och risken analyseras och följs före november varje år utifrån rutiner från ekonomiavdelningen.

Risakanalys

En riskanalys, utifrån sannolikhet att risken inträffar och konsekvens om risken inträffar, ska årligen upprättas i syfte att identifiera omständigheter som kan utgöra en risk för att ovanstående punkter inte tillämpas. Riskanalysen ligger till grund för nämndens/styrelsens plan för intern kontroll.

Kontrollmoment

För alla risker som bedöms kunna ha stor påverkan på verksamheten ska kontrollmoment sättas upp. Dessa ska följas upp med lämplig periodicitet under året.

Förebyggande aktiviteter

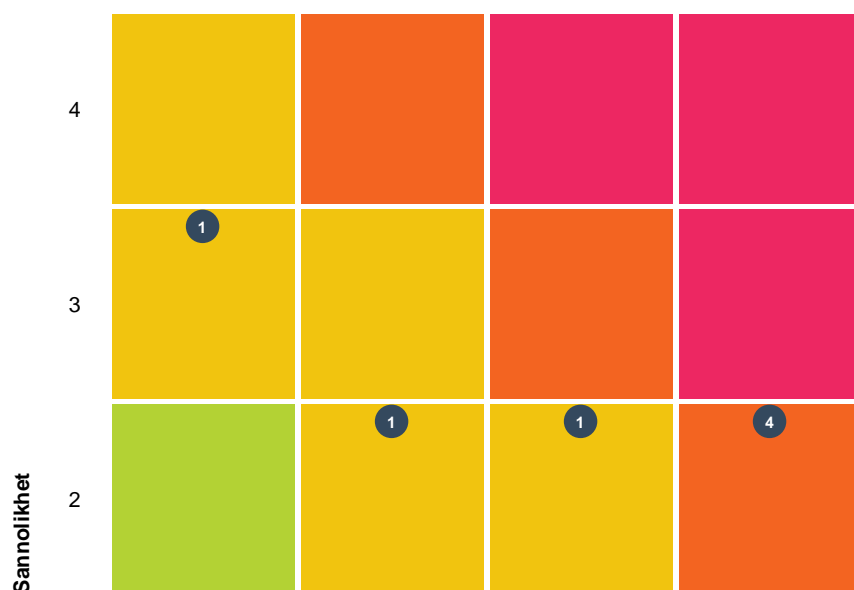
För risker där det kan göras åtgärder för att minska eller eliminera risken ska även förebyggande åtgärder utföras.

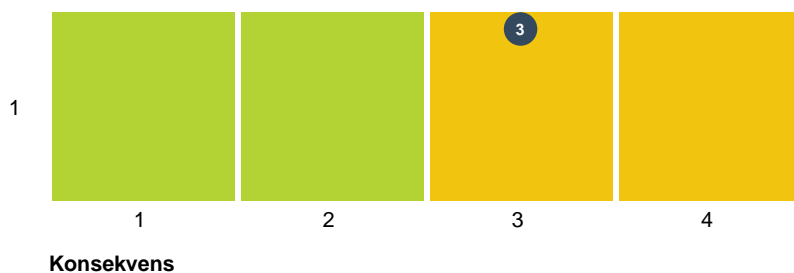
Uppföljning

Den interna styrningen och kontrollen ska systematiskt och regelbundet följas upp och bedömas. Nämnden/styrelsen ska årligen, före december besluta om de bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig. Vid bedömningen ska iakttagelser som lämnas vid revision/tillsyn beaktas. Alla nämnders internkontrollplan och uppföljning ska delges kommunstyrelsen.

I.1 Riskmatris

Nedan stående matris ger en översikt av sannolikhet och konsekvens på identifierade risker i verksamhetens processer. Riskerna och kontrollmoment samt förebyggande aktiviteter redovisas i kapitel 2.

4 Hög risk 6 Måttlig risk Totalt: 10

Konsekvens	Sannolikhet	Konsekvens
Kritisk risk	4 Säkert	Kritisk
Hög risk	3 Troligt	Allvarlig
Måttlig risk	2 Möjligt	Betydande
Låg risk	1 Liten	Lindrig

Rutin/Process	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Ris k värde
Allmänna handlingar	1 Handlingar inte kan återsökas/hittas	Liten	Allvarlig	3
Budget/VEP	2 Att ekonomiska mål inte nås	Möjligt	Kritisk	8
	3 Att verksamhetsmål inte uppnås	Möjligt	Kritisk	8
Bidragsansökningar	4 Att bidrag inte söks, rekvireras och redovisas inom utsatt tid	Liten	Allvarlig	3
Arbetsmiljö	5 Ökad sjukfrånvaro, ökade skador och psykisk- och fysisk ohälsa	Möjligt	Kritisk	8
Avtalstrohet	6 Att avtal inte följs vid inköp av varor och tjänster	Möjligt	Betydande	4
Allmänna handlingar	7 Rutinen för hantering av kränkingsärenden brister	Liten	Allvarlig	3
	8 Sekretesshandlingar hanteras oaktsamt	Möjligt	Kritisk	8
Efterlevnad av rutiner	9 Bristande efterlevnad av upprättade rutiner och regelverk vid kränkingsärenden på förskole- och skolenheterna.	Möjligt	Allvarlig	6
	10 Bristande dokumentation av personalens bisysslor och oegentligheter.	Troligt	Lindrig	3

Riskerna fördelas i två grupper, "prioriterade risker" och "ej prioriterade risker" utifrån de kontroller som görs för att följa upp dem oavsett riskvärde.

Uppföljningen av den interna kontrollen som avser "Prioriterade risker" sker genom manuella kontrollmoment. Kontrollmomenten ska kunna visa om riskerna lett till de händelser som kan befaras eller kan säkerställa att arbetet utförs på önskat sätt. Kontrollmomenten ser olika ut beroende på vilken risk som ska kontrolleras. För att genomföra ett kontrollmoment behöver man en kontrollmetod som följs på samma sätt varje gång kontrollen genomförs.

Uppföljningen av den interna kontrollen som avser "Ej prioriterade risker" sker och redovisas löpande under året genom fastställda rutiner eller specifika rapporter där inga manuella kontrollmoment genomförs. Uppföljningen av dessa rutiner och rapporter ska kunna möjliggöra implementering av åtgärder för att bromsa en eventuellt negativ utveckling av risken. Exempelvis kvalitetsrapporter och månadsrapporter.

2 Prioriterade risker

2.1 Information om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig

Här beskrivs det processer och risker som i första hand är kopplade till kontroll av verksamheten samt möjligheterna att kunna få insyn och på ett korrekt sätt kunna följa upp verksamheten och dess ekonomi.

Allmänna handlingar

Handlingar inte kan återsökas/hittas

■ Risken avser brister vid registrering och diarieföring av handlingar i systemet som försvårar framtagning av dessa vid behov, exempelvis vid utlämning av handlingar.

Kontrollmoment		
Kontroll allmänna handlingar	Kontrollmoment - VAD Genomgång och granskning av sökning i systemet av allmänna handlingar Kontrollmetod - HUR Stickprov och utvärderingssamtal 2 ggr/år. Extra noggrannhet läggs vid tydliga sökord för att minimera att handling inte hittas. Öka kvaliteten på underlag och tjänsteskrivelser via en skrivarstuga under 2021.	Kontrollutförare - VEM Nämndssekreterare Rapport - Till vem? Frekvens? Samordnande controller. Stickprov 2 gånger per år

2.2 De lagar, regler och riktlinjer som finns följs

Här beskrivs det processer och risker som i första hand är kopplade till lagar och regelverk men även att kommunens interna styrdokument efterlevs.

Avtalstrohet

Att avtal inte följs vid inköp av varor och tjänster

■ Risken handlar om efterlevnad av inköpsprocesser i förvaltningen för att minimera att personalen handlar utanför avtal och förbättra rutinerna som ökar avtalstrohet.

Kontrollmoment		
Uppföljning Avtalstrohet	Kontrollmoment - VAD Genomgång och granskning av redovisningen för att fastställa graden av avtalstrohet Kontrollmetod - HUR Stickprov	Kontrollutförare - VEM Inköpsamordnare

Allmänna handlingar

Sekretesshandlingar hanteras oaktsamt

■ Risken avser brist i hantering av sekretesshandlingar framförallt handlingar som innehåller personuppgifter eller annat information av sekretesskaraktär som skapas digitalt.

Kontrollmoment

Kontrollmoment		
Brister i sekretessrutiner	Kontrollmoment - VAD Genomgång av aktuella rutiner och informationsmaterial för sekretess Kontrollmetod - HUR Löpande dialog mellan handläggare och berörda verksamheter. Implementerade rutiner för digital inlämning följs upp.	Kontrollutförare - VEM Handläggare

Efterlevnad av rutiner

Bristande dokumentation av personalens bisysslor och oegentligheter.

■ Risken avser bristen i dokumentation enligt "rutinen för bisyssla" framtagen av personalavdelningen i Piteå kommun gällande personal inom Utbildningsförvaltningen som har en bisyssla förutom sin ordinarie anställning.

Kontrollmoment		
Brister i uppföljning av rutin för bisysslor	Kontrollmoment - VAD Information till alla medarbetare på Utbildningsförvaltningen om skyldigheten att anmäla bisysslor och oegentligheter till sin chef för uppföljning och diarieföring. Kontrollmetod - HUR Inlägg på Insidan i början av året så att all personal och chefer får information om anmälning av bisyssla. Chefen informerar medarbetarna i samband med medarbetarsamtal. Utskick till chefer och rektorer innan årets slut för att påminna de att informera medarbetarna. Årligen utdrag från platina för att följa upp hur många beslut har diarieförts. Ny anmälan ska göras vid förändring av förutsättningarna för bisysslan.	Kontrollutförare - VEM Nämndsekreterare

2.3 Möjliga risker. förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs

Här beskrivs övriga processer och risker som är kopplade till verksamheten och dess förmåga att utföra det av kommunfullmäktige i reglementet eller bolagsordningen givna uppdraget. Till detta hör även att kunna utveckla verksamheten på ett tillfredsställande sätt.

Bidragsansökningar

Att bidrag inte söks, rekvireras och redovisas inom utsatt tid

■ Risken avser bristande rutiner vid ansökning, rekvirering och redovisning av statsbidrag. Bristerna kan medföra kvalitetsbrister, att medel inte nyttjas eller redovisas i tid och att Utbildningsförvaltningen blir återbetalningsskyldig exempelvis.

Kontrollmoment		
Kontroll Bidragsansökningar	Kontrollmoment - VAD Samordning och uppföljning av beslutade rutiner för rekvirering av statsbidrag. Kontrollmetod - HUR Samtliga ekonomer gör månatlig genomgång av aktuella statsbidrag från aktuella myndigheter.	Kontrollutförare - VEM Ekonom/Controller avdelningsnivå

3 Ej prioriterade risker

3.1 Kontrollområde: Verksamheten bedrivs kvalitativt och kostnadseffektivt, dvs med god ekonomisk hushållning

Rutin/Process	Risk	Riskbeskrivning
Budget/VEP	 Att ekonomiska mål inte nås	Risk finns för att de ekonomiska mål inte nås och bedöms i dagsläge i internkontrollplanen att vara mindre sannolik. Svårigheterna med att anpassa kostnaderna efter beslutade ramar kan höja sannolikheten i kommande åren.
	 Att verksamhetsmål inte uppnås	Risken avser bristfällig måluppfyllnad av verksamhetens aktiviteter och mål uppsatta på kommunövergripande nivå eller nämnds nivå. Definitionen av verksamhetsmål är omfattande och består av flera delar, där delmålen uppfylls i olika grad.

3.2 Kontrollområde: De lagar, regler och riktlinjer som finns följs

Rutin/Process	Risk	Riskbeskrivning
Allmänna handlingar	 Rutinen för hantering av kränkningsärenden brister	Risk finns för bristande rutiner i hantering av kränkningsärenden. Det här kan medföra brister i förebyggande arbetet mot mobbing och kränkning inom skolan.
Efterlevnad av rutiner	 Bristande efterlevnad av upprättade rutiner och regelverk vid kränkningsärenden på förskole- och skolenheterna.	Risken avser att förskole- och skolenheterna inte följer de rutiner som finns avseende kränkingsanmälningar vilket medför att huvudmannens ansvar i enlighet med Skollagen 6 kap 5 § försvåras. Risken följs upp genom sammanställning av fällande domar från instanser för överklaganden, löpande dialog med rektorerna kring arbetet för att motverka kränkningar samt tydligare fokus kring frågan i det systematiska kvalitetsarbetet.

3.3 Kontrollområde: Möjliga risker. förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs

Rutin/Process	Risk	Riskbeskrivning
Arbetsmiljö	 Ökad sjukfrånvaro, ökade skador och psykisk- och fysisk ohälsa	Risk finns för att ökad sjukfrånvaro samt psykisk- och fysisk ohälsa försämrar förvaltningens förutsättningar för att bli en attraktiv arbetsgivare och kunna i framtiden säkra kompetensförsörjningsbehov och framförallt främja medarbetarnas välmående.

4 Sammanfattande kommentar

Barn- och utbildningsförvaltningens internkontrollplan för år 2022 omfattar en stor del av verksamheten där huvudsakliga inriktningen är rutiner och ekonomi. Andra delar av internkontrollplanen omfattar även att Utbildningsförvaltningens verksamhet följer lämpliga lagar och att interna riktlinjer följs. I Internkontrollplanen år 2022 återkommer några kontrollområden från tidigare års internkontrollplan med tydliga kontrollmoment. Kontrollmetoden stickprov är bestämd på de kontrollområden där rutiner finns men där ett urval behöver granskas för att kontrollera att rutinerna följs. En ny risk har tillkommit inför 2022 efter Piteå kommuns granskning av personalens bisysslor och oegentligheter genomfört av KPMG under 2021.

§ 139

Internkontrollplan 2022

Diariernr 21BUN337

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar Internkontrollplan 2022.

Ärendebeskrivning

Utifrån gällande regler om plan för internkontroll har ett förslag utarbetats för 2022. Först har olika områden, rutiner eller processer med potentiell risk identifierats. Därefter har viktning gjorts utifrån hur stor sannolikhet det är att risken aktualiseras mot vilken konsekvens detta skulle ge. I internkontrollplanen framgår vem som är ansvarig för respektive riskområde samt vem som ansvarar för att internkontroll utförs.

Carmen Karlsson, Samordnande controller vid Utbildningsförvaltningen redogör för Barn- och utbildningsnämnden förslaget till Internkontrollplan för 2022.

Yrkanden

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott beslutar att föreslå nämnden att anta Internkontrollplan 2022.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition och finner att det bara finns arbetsutskottets förslag, vilket blir nämndens beslut.

Beslutsunderlag

Internkontrollplan 2022

§ 138

Uppföljning av Internkontrollplanen 2021

Diariennr 21BUN314

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att godkänna uppföljning av Internkontrollplan 2021.

Ärendebeskrivning

Utifrån gällande regler om plan för internkontroll har ett förslag utarbetats för 2022. Först har olika områden, rutiner eller processer med potentiell risk identifierats. Därefter har viktning gjorts utifrån hur stor sannolikhet det är att risken aktualiseras mot vilken konsekvens detta skulle ge. I internkontrollplanen framgår vem som är ansvarig för respektive riskområde samt vem som ansvarar för att internkontroll utförs.

Uppföljningen som presenteras visar att samtliga planerade kontrollmoment för 2021 har genomförts och resultatet analyserats.

Carmen Karlsson, Samordnande controller vid Utbildningsförvaltningen föreslår att Barn- och utbildningsnämnden godkänner uppföljningen av Internkontrollen 2021.

Yrkanden

Ordförande föreslår Barn- och utbildningsnämnden att godkänna uppföljning av Internkontrollplan 2021.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition och finner att det bara finns arbetsutskottets förslag vilket blir nämndens beslut.

Expedieras till

Samordnande controller

Beslutsunderlag

Uppföljningsrapport Internkontroll 2021 BUN

Uppföljningsrapport Internkontroll 2021

Barn- och utbildningsnämnden

Piteå kommun

Innehållsförteckning

Intern kontroll i Piteå kommun.....	3
Risk matris	3
Uppföljning av internkontrollplan	4
Information om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig	4
De lagar, regler och riktlinjer som finns följs	5
Möjliga risker, förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs	6
Ej prioriterade risker	6
Budget/VEP	6
Arbetsmiljö	6
Allmänna handlingar	6
Efterlevnad av rutiner	7
Slutsatser och fortsatt arbete.....	7

Intern kontroll i Piteå kommun

Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att nämnder/styrelser med rimlig säkerhet säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige fastställt och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kommunens styr- och ledningssystem utgör grunden för detta.

Nämnden/styrelsen ska årligen upprätta en plan för att på en rimlig nivå säkerställa att: verksamheten lever upp till de av fullmäktige fastställda målen, verksamheten bedrivs kvalitativt och kostnadseffektivt, det vill säga med god ekonomisk hushållning, informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig, de lagar, regler och riktlinjer som finns följs, möjliga risker, förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs. Den interna kontrollen syftar även till att ta fram förslag till förbättringar och förändringar av verksamheten.

Denna modell utgår från Piteå kommuns policy gäller för intern kontroll och styrning som gäller för samtliga nämnder och även bolagen i tillämpliga delar.

Den interna kontrollen utgår från de risker som identifierats i verksamhetens processer, dessa riskanalyseras och för risker som bedöms kunna ha stor påverkan på verksamheten tas kontrollmoment och eventuell förebyggande aktiviteter fram. Kontrollmomenten följs löpande utifrån respektive periodicitet under året och risken analyseras och följs före november varje år utifrån rutiner från ekonomiavdelningen.

Risakanalys

En riskanalys, utifrån sannolikhet att risken inträffar och konsekvens om risken inträffar, ska årligen upprättas i syfte att identifiera omständigheter som kan utgöra en risk för att ovanstående punkter inte tillämpas. Riskanalysen ligger till grund för nämndens/styrelsens plan för intern kontroll.

Kontrollmoment

För alla risker som bedöms kunna ha stor påverkan på verksamheten ska kontrollmoment sättas upp. Dessa ska följas upp med lämplig periodicitet under året.

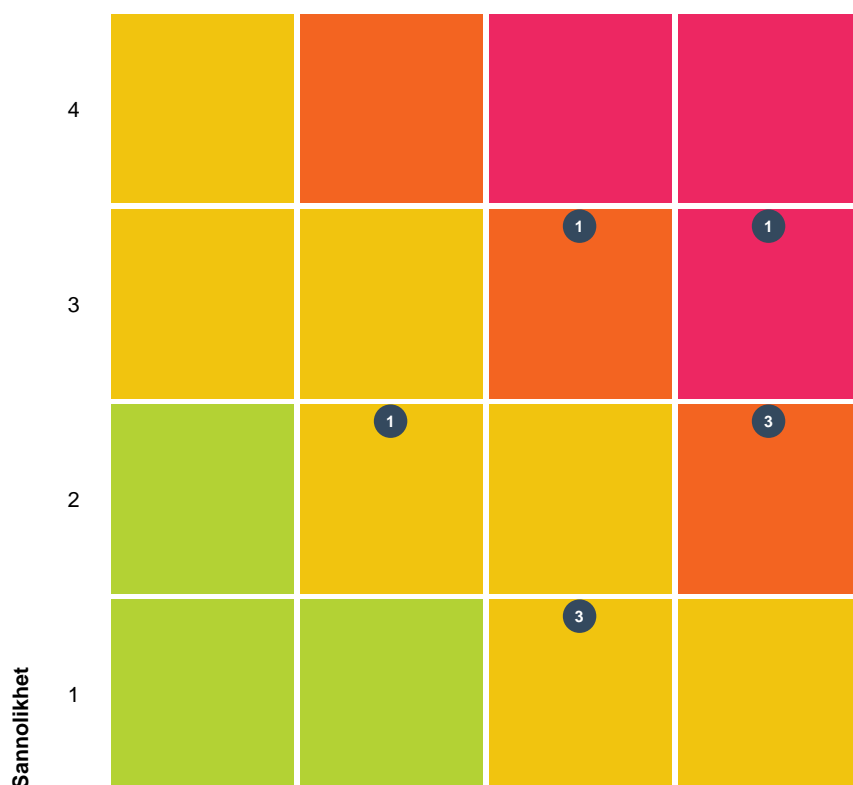
Förebyggande aktiviteter

För risker där det kan göras åtgärder för att minska eller eliminera risken ska även förebyggande åtgärder utföras.

Uppföljning

Den interna styrningen och kontrollen ska systematiskt och regelbundet följas upp och bedömas. Nämnden/styrelsen ska årligen, före november besluta om de bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig. Vid bedömningen ska iakttagelser som lämnas vid revision/tillsyn beaktas. Alla nämnders internkontrollplan och uppföljning ska delges kommunstyrelsen.

Risk matris

Konsekvens

1 Kritisk risk 4 Hög risk 4 Måttlig risk Totalt: 9

Konsekvens	Sannolikhet	Konsekvens
Kritisk risk	4 Säkert	Kritisk
Hög risk	3 Troligt	Allvarlig
Måttlig risk	2 Möjligt	Betydande
Låg risk	1 Liten	Lindrig

Rutin/Process	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Ris kvä rde
Allmänna handlingar	1 Handlingar inte kan återsökas/hittas	Liten	Allvarlig	3
Budget/VEP	2 Att ekonomiska mål inte nås	Möjligt	Kritisk	8
	3 Att verksamhetsmål inte uppnås	Möjligt	Kritisk	8
Bidragsansökningar	4 Att bidrag inte söks, rekvideras och redovisas inom utsatt tid	Liten	Allvarlig	3
Arbetsmiljö	5 Ökad sjukfrånvaro, ökade skador och psykisk- och fysisk ohälsa	Troligt	Kritisk	12
Avtalstrohet	6 Att avtal inte följs vid inköp av varor och tjänster	Möjligt	Betydande	4
Allmänna handlingar	7 Rutinen för hantering av kränkingsärenden brister	Liten	Allvarlig	3
	8 Sekretesshandlingar hanteras oaksamt	Möjligt	Kritisk	8
Efterlevnad av rutiner	9 Bristande efterlevnad av upprättade rutiner och regelverk vid kränkingsärenden på förskole- och skolenheterna.	Troligt	Allvarlig	9

Uppföljning av internkontrollplan

Information om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig

Här beskrivs det processer och risker som i första hand är kopplade till kontroll av verksamheten samt möjligheterna att kunna få insyn och på ett korrekt sätt kunna följa upp verksamheten och dess ekonomi.

Allmänna handlingar

Handlingar inte kan återsökas/hittas

3

Risken hanteras enligt de aktuella rutiner. Behov av utvecklingsarbete finns i området. Stickprov har genomförts i två tillfällen med inga påvisade avvikelser. Risken kvarstår, men bedöms kunna hanteras med de rutiner som finns och fortsatt utvecklingsarbete.

Kontrollmoment	Kommentar
Kontroll allmänna handlingar	Nya uppdateringar i systemet är gjorda vilket minskat

Kontrollmoment	Kommentar
 Ingen avvikelse	problematiken. Funktionen med sökord används i högre utsträckning där innehåll i ärenden skrivs ned vilket underlättar att hitta rätt dokument efteråt. Kontrollmetoder genomförda och utbildning med förvaltningens handläggare genomfördes under våren.

De lagar, regler och riktlinjer som finns följs

Här beskrivs det processer och risker som i första hand är kopplade till lagar och regelverk men även att kommunens interna styrdokument efterlevs.

Avtalstrohet

Att avtal inte följs vid inköp av varor och tjänster

Risken har hanteras genom att göra två stycken stickprov i redovisningssystemet. I stickproven som genomfördes 2021 har avvikelser hittats där det har konstaterats att personalen har gjort inköp utanför ramavtal. Upphandlingsplan upprättas årligen och skickas in till inköpsavdelningen för att öka chanserna att det finns avtal på de varor och tjänster utifrån Utbildningsförvaltningens behov. Risken kvarstår.

Kontrollmoment	Kommentar
Uppföljning Avtalstrohet Mindre avvikelse	Två stickkontroller görs under året. Resultatet av stickproven för 2021 visar att 70 % av inköpen görs hos leverantör där kommunen har avtal. Kommunens inköpsavdelning arbetar tillsammans med inköpsamordnarna i förvaltningarna med att ta fram ett digitalt verktyg som visar avtalstroheten i kommunens olika verksamheter samt översyn av inköpsprocesserna i Piteå kommun pågår. Detta kommer att underlätta uppföljning av avtalstrohet avsevärt.

Förebyggande aktivitet	Kommentar
Stickprov Klar	Det finns två typer av avtal man kan kontrollera. Det ena är ifall kommunen har avtal med en viss leverantör och det andra är hur vida avtal finns för den inköpta produkten. Det är endast leverantörsavtal som har granskats i dessa stickprov. Resultatet av det första stickproven för 2021 visar att 7 av 10 inköp görs hos leverantör där kommunen har avtal. För resterade 3 leverantörer saknas avtal. Att avtal saknas behöver inte per automatik vara fel. Direktupphandling får göras om man har behov att köpa något som inte finns inom avtal. Då ska produkten/tjänsten konkurrensutsättas genom att man jämför pris och kvalitet på några inköpsställen och väljer den leverantör man bedömer uppfylla kraven bäst. Direktupphandlingar över 100 000 kronor ska göras tillsammans med inköpsavdelningen som dokumenterar tillvägagångssätt.

Allmänna handlingar

Sekretesshandlingar hanteras oaktamt

Risken hanteras enligt de aktuella rutiner. Risken kvarstår, men bedöms kunna hanteras med de rutiner som finns och fortsatt uppföljning och utvecklingsarbete.

Kontrollmoment	Kommentar
Brister i sekretessrutiner Ingen avvikelse	Uppföljning av rutin för digital inlämning av sekretesshandlingar visar att arbetssättet fungerar tillfredsställande och risker för spridning av uppgifter minskat avsevärt. Framtagen anvisning för sekretesshandlingar är spridd till samtliga chefer som i sin tur haft i uppdrag att ta upp den med sina medarbetare.

Möjliga risker. förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs

Här beskrivs övriga processer och risker som är kopplade till till verksamheten och dess förmåga att utföra det av kommunfullmäktige i reglementet eller bolagsordningen givna uppdraget. Till detta hör även att kunna utveckla verksamheten på ett tillfredsställande sätt.

Bidragsansökningar

Att bidrag inte söks, rekvireras och redovisas inom utsatt tid

 3

Risken hanteras enligt de aktuella rutiner. Behov av utvecklingsarbete finns i området. Risken kvarstår, men bedöms kunna hanteras med de rutiner som finns och fortsatt utvecklingsarbete.

Kontrollmoment	Kommentar
Kontroll Bidragsansökningar Ingen avvikelse	I och med genomförd omorganisation på Utbildningsförvaltningens centrala administration ansvarar ekonom vid respektive skolform för att statsbidrag söks och redovisas. För statsbidrag som inkluderar mer än en skolform förs ständiga dialoger för att säkerställa att alla statsbidrag som ska sökas också söks. I övrigt följs den rutin för statsbidrag som upprättades under 2019.

Ej prioriterade risker

Budget/VEP

Att ekonomiska mål inte nås

 Risk finns för att de ekonomiska mål inte nås och bedöms i dagsläge i internkontrollplanen att vara mindre sannolik. Svårigheterna med att anpassa kostnaderna efter beslutade ramar kan höja sannolikheten i kommande åren.

Att verksamhetsmål inte uppnås

 Risken avser bristfällig målpåfyllnad av verksamhetens aktiviteter och mål uppsatta på kommunövergripande nivå eller nämnds nivå. Definitionen av verksamhetsmål är omfattande och består av flera delar, där delmålen uppfylls i olika grad.

Arbetsmiljö

Ökad sjukfrånvaro, ökade skador och psykisk- och fysisk ohälsa

 Risk finns för att ökad sjukfrånvaron samt psykisk- och fysisk ohälsa försämrar förvaltningens förutsättningar för att bli en attraktiv arbetsgivare och kunna i framtiden säkra kompetensförsörjningsbehov och framförallt främja medarbetarnas välmående. Riskvärdet höjs inför 2021 med anledning av Covid-19 pandemin.

Allmänna handlingar

Rutinen för hantering av kränkingsärenden brister

 Risk finns för bristande rutiner i hantering av kränkingsärenden. Det här kan medföra brister i förebyggande arbetet mot mobbning och kränkning inom skolan.

Efterlevnad av rutiner

Bristande efterlevnad av upprättade rutiner och regelverk vid kränkingsärenden på förskole- och skolenheterna.

■ Risken avser att förskole- och skolenheterna inte följer de rutiner som finns avseende kränkingsanmälningar vilket medför att huvudmannens ansvar i enlighet med Skollagen 6 kap 5 § försvåras. Risken följs upp genom sammanställning av fällande domar från instanser för överklaganden, löpande dialog med rektorerna kring arbetet för att motverka kränkningar samt tydligare fokus kring frågan i det systematiska kvalitetsarbetet.

Slutsatser och fortsatt arbete

Uppföljningen visar att det finns ett fortsatt behov att arbeta vidare med de riskerna som bedöms återstå och som ska föras över till internkontrollplanen för år 2022.

Barn- och utbildningsförvaltningens resultat i internkontrollen 2021 bedöms vara tillräckligt.

§ 14

Redovisning av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering januari – december 2021

Diariernr 21BUN210

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att ge Utbildningsförvaltningen i uppdrag att

- fortsätta utreda möjligheten till ett digitalt verksamhetssystem för anmälningar, utredningar och uppföljningar av kränkande behandling. Ambitionen är att digitalt system kan tas i bruk hösten 2022.
- genomföra casebaserade workshops där rektorerna får diskutera olika typer av ärenden för att öka transparensen när det gäller anmälningar om kränkande behandling
- framtida rapporter speglar läsår istället för kalenderår.

Ärendebeskrivning

Under 2021 har det kommit in totalt 152 anmälningar och 110 avslut om kränkande behandling.

Förskolan har lämnat in 4 anmälningar, förskoleklasserna 10 anmälningar, grundskolan 129 anmälningar och gymnasiet har lämnat in 7 anmälningar och 2 anmälningar gäller en grupp av elever. En av anmälningarna som gäller grupper kommer från grundskolan och den andra kommer från gymnasiet.

Under hela året har det fortsatt varit stora skillnader i antalet inkomna anmälningar när det gäller verksamheterna i det som tidigare benämndes norra och södra området i kommunen. 70,4 % av anmälningarna kommer från norra området och 29,6 % av anmälningarna kommer från södra området. Även bland skolorna inom respektive området är det fortsatt stora skillnader i antalet anmälningar.

Louise Helgesson, handläggare informerar om rapporten.

Niklas Risberg, verksamhetschef IT informerar om utredning av verksamhetssystem för rapportering av kränkningar och skolpliktsärenden.

Beslutsunderlag

- Redovisning av kränkande behandling trakasserier och diskriminering 2021

§ 158

Årlig uppföljning Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) 2021

Diariennr 21BUN336

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att godkänna den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) för år 2021.

Ärendebeskrivning

Utbildningsförvaltningen och dess verksamheter bedriver till övervägande del ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) som innebär att risker i arbetsmiljön identifieras, åtgärdas och följs upp. Detta utifrån att det finns strukturer för det systematiska arbetsmiljöarbetet och att dessa är kända och till stor del tillämpas. Årets granskning visar dock att det fortfarande finns förbättringsarbete att göra när det gäller dokumentationen av SAM i Stratsys.

De risker som framkommer i verksamheternas SAM är främst kopplade till tre områden: arbetsbelastning/stress, fysiska problem i lokaler (exempelvis ventilation) samt hantering kopplad till Covid-19.

Enligt Piteå kommuns arbetsmiljöpolicy (KF 2016-12-19, § 340) är det samtliga nämnders ansvar att säkerställa att arbetsmiljöarbetet i verksamheterna bedrivs i enlighet med arbetsmiljölagen och föreskrifter samt efter kommunens arbetsmiljöpolicy och rutiner. Det är även nämndens ansvar att efterfråga och följa upp arbetsmiljöarbetet i verksamheterna. Denna rapport syftar till att efterleva detta ansvar.

Förvaltningschef Malin Westling föredrar årsredovisningen.

Beslutsunderlag

- Arlig uppföljning SAM 2021

Paragrafen är justerad

Årlig uppföljning SAM 2021

Barn- och utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattande analys av årlig uppföljning	3
2 Uppföljningsfrågor och åtgärder.....	4
3 Risker	8
3.1 Allvarliga risker	8

I Sammanfattande analys av årlig uppföljning

Utbildningsförvaltningen och dess verksamheter bedriver till övervägande del ett systematiskt arbetsmiljöarbete som innebär att risker i arbetsmiljön identifieras, åtgärdas och följs upp. Detta utifrån att det finns strukturer för det systematiska arbetsmiljöarbetet och att dessa är kända och till stor del tillämpas.

Årets granskning visar dock att det fortfarande finns förbättringsarbete att göra när det gäller dokumentationen av SAM i Stratsys. Då man tidigare år arbetat genom andra verktyg (dokumentation i förvaltningens mappsystem i nätverket) har inte alla känt sig bekväma med att använda Stratsys som verktyg. Vissa chefer påtalar även att det är svårt att genomföra exempelvis riskbedömningar i Stratsys och efterfrågar tydligare rutiner (inte minst när det gäller dokumentation av uppföljningar av vidtagna åtgärder) och en tydligare styrning.

De risker som framkommer i verksamheternas SAM är främst kopplade till tre områden: arbetsbelastning/stress, fysiska problem i lokaler (exempelvis ventilation) samt hantering kopplad till Covid-19.

2 Uppföljningsfrågor och åtgärder

Uppföljning	Svar, alla enheter	Kommentar
Arbetar ni systematiskt med den organisatoriska, sociala och fysiska arbetsmiljön?	<p> Ja(Eget)</p> <p> Nej 1 (st)</p> <p> Ja 45 (st)</p> <p> Inget svar 6 (st)</p>	
Har ni rutiner för att undersöka och bedöma risker för den organisatoriska, sociala och fysiska arbetsmiljön?	<p> Ja(Eget)</p> <p> Ja 46 (st)</p> <p> Inget svar 6 (st)</p>	
Dokumenterar ni skriftligt i Stratsys upptäckta arbetsmiljörisker och de åtgärder som ska genomföras?	<p> Nej(Eget)</p> <p> Nej 23 (st)</p> <p> Delvis 14 (st)</p> <p> Ja 8 (st)</p> <p> Inget svar 7 (st)</p>	Inom utbildningsförvaltningen har man under många år arbetat genom särskilt framtagna dokument i den egna mappstrukturen. Man har därför inte använt sig av Stratsys som verktyg förrän innevarande år vilket påverkar de svar som givits. Framöver kommer dock Stratsys att vara den "yta" som gäller för det systematiska arbetsmiljöarbetet i samtliga avdelningar inom utbildningsförvaltningen. Antalet Nej på denna fråga är kopplad till själva ytan som använts, inte huruvida man dokumenterat arbetsmiljöarbetet (vilket man alltså gjort på annat sätt tidigare).
Följer ni upp att de åtgärder som genomförts har fått den effekt som förväntats?	<p> Ja(Eget)</p> <p> Delvis 14 (st)</p> <p> Ja 29 (st)</p> <p> Inget svar 9 (st)</p>	Till viss del följs åtgärder upp i samband med skyddsronder och samverkansmöten med facken. Det finns dock en känsla av uppgivenhet då det på vissa håll i verksamheterna upplevs som att samma risk eller brist påtalas gång på gång men inte blir åtgärdad trots detta. Det finns en upplevelse av att kommunikationen mellan utbildningsförvaltningen och fastighets- och serviceförvaltningen ibland brister och att man inte får gehör för de risker som påtalas.
Har du som chef tillräckliga befogenheter för att arbeta systematiskt med arbetsmiljö?	<p> Ja(Eget)</p> <p> Delvis 8 (st)</p> <p> Ja 36 (st)</p> <p> Inget svar 8 (st)</p>	Svaren här kan visa på problematiken som finns när man som chef inte "äger" eller styr över de lokaler i vilka man ansvarar för arbetsmiljön. Som nämnts tidigare finns ibland ett visst skav i kommunikationen mellan förvaltningarna kring lokaler och arbetsmiljöproblem i dessa.
Har du som chef tillräckliga resurser för att arbeta systematiskt med arbetsmiljö?	<p> Delvis(Eget)</p> <p> Nej 6 (st)</p> <p> Delvis 25 (st)</p> <p> Ja 13 (st)</p> <p> Inget svar 8 (st)</p>	Vissa resurser finns hos Fastighets- och serviceförvaltningen och dessa förfogar inte rektorer och övriga chefer över, vilket försvårar möjligheten att ansvara för arbetsmiljön i lokalerna. Det finns även ett stort behov av investeringsmedel för att komma tillrätta med viss arbetsmiljöproblematik.

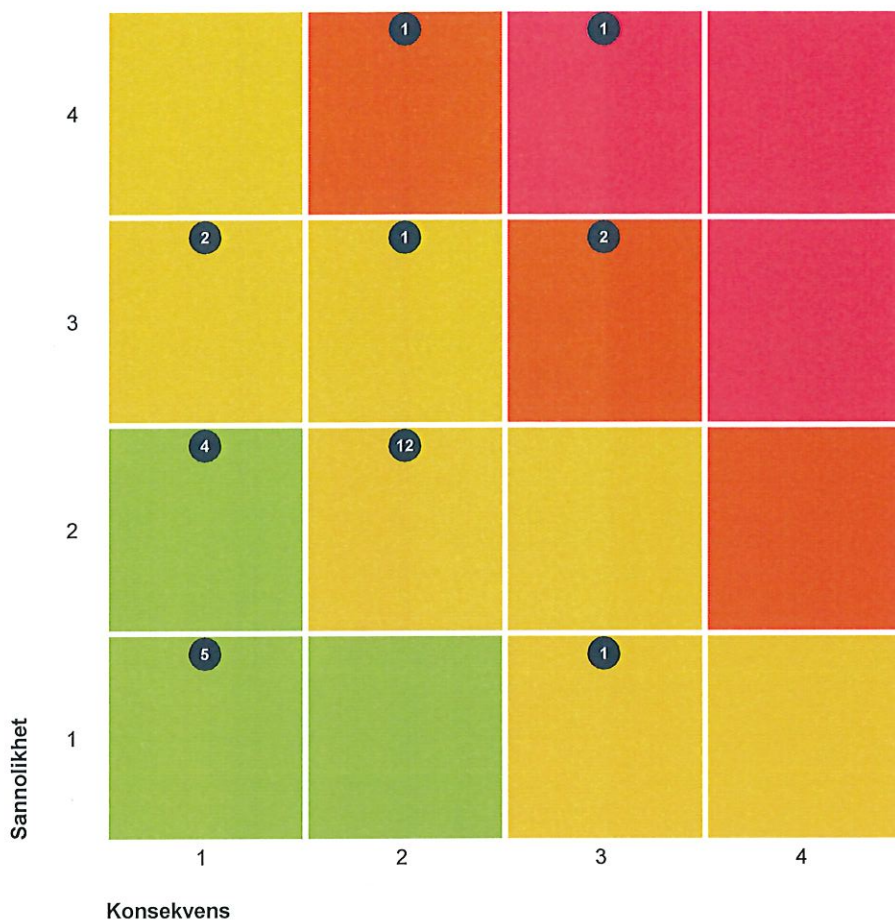

Uppföljning	Svar, alla enheter	Kommentar
Har medarbetarna tillräckliga kunskaper om arbetet och riskerna i arbetsmiljön för att kunna förebygga ohälsa och olycksfall?	<p> Ja(Eget)</p> <p> Delvis 2 (st)</p> <p> Ja 43 (st)</p> <p> Inget svar 7 (st)</p>	
Har skyddsombud och medarbetare möjlighet att medverka i det systematiska arbetsmiljöarbetet?	<p> Ja(Eget)</p> <p> Nej 1 (st)</p> <p> Ja 44 (st)</p> <p> Inget svar 7 (st)</p>	
Har ni gått igenom de styrande dokument som finns kring arbetsmiljö så att alla känner till dem?	<p> Ja(Eget)</p> <p> Nej 1 (st)</p> <p> Delvis 21 (st)</p> <p> Ja 23 (st)</p> <p> Inget svar 7 (st)</p>	Dokumenterna lyfts i APT och facklig samverkan, däremot kan många enhetschefer uttrycka att det är svårt att överblicka alla styrande dokument och krav som man förväntas följa. Det är ett kravfyllt och omfattande arbete. Det blir även svårt när vi nu växlar från ett sätt att arbeta som man använt sig av under många år till att istället använda verktyget Stratsys. Samtidigt kan det möjliggöra en tydligare överblick över samtliga styrande dokument.
Är fördelningen av arbetsmiljöuppgifter från överordnad skriftligt dokumenterad?	<p> Ja(Eget)</p> <p> Nej 1 (st)</p> <p> Delvis 2 (st)</p> <p> Ja 39 (st)</p> <p> Inget svar 10 (st)</p>	
Genomförs riskbedömning vid förändringar i verksamhet och dokumenteras det i Stratsys?	<p> Ja(Eget)</p> <p> Nej 9 (st)</p> <p> Delvis 20 (st)</p> <p> Ja 14 (st)</p> <p> Inget svar 9 (st)</p>	Även här är svaren i huvudsak kopplade till huruvida man dokumenterar i Stratsys eller ej. Eftersom detta är ett nytt verktyg har många chefer missat att dokumentera i Stratsys och istället fortsatt med den rutin som tidigare gällt och dokumenterat i det mappsystem som använts under många år.
Har verksamheten rutiner för att kartlägga vilka krav och resurser som finns i arbetet?	<p> Ja(Eget)</p> <p> Delvis 3 (st)</p> <p> Ja 40 (st)</p> <p> Inget svar 9 (st)</p>	
Har medarbetare och arbetsgrupper balans mellan krav och resurser?	<p> Ja(Eget)</p>	2021 har präglats av en extremt hög arbetsbelastning och mycket stress och oro med anledning av Coronapandemin. I samband med

Uppföljning	Svar, alla enheter	Kommentar
	 Delvis 16 (st) Ja 26 (st) Inget svar 10 (st)	<p>den medarbetarenkät som genomförts 2021 (HME) ställdes frågor kring upplevelsen av Coronapandemin. 71 % av medarbetarna inom utbildningsförvaltningen har enbart arbetat på den ordinarie arbetsplatsen under pandemin medan övriga har kunnat arbeta på distans helt eller delvis. Ca 90 % av medarbetarna tycker att man kunnat ta del av information och rutiner för att förstå hur man skulle göra i olika situationer kopplade till Coronapandemin - vilket innebär att ca 10 % inte ansett det. Givetvis kan detta ha skapat oro och stress hos dessa medarbetare. 80 % av medarbetarna har upplevt att man känt stöd från sin närmaste chef i att anpassa sig till de förändringar som pandemin inneburit medan 20 % inte gjort det. Ca 75 % har upplevt att det finns tydliga rutiner för att förebygga smittspridning på arbetsplatsen medan en fjärdedel alltså ansett att det saknats.</p> <p>Utöver hanteringen av Coronapandemin påtalas även att bristande tillgång till lärustrustning (t ex. läromedel, lärverktyg, fordon m.m) spiller över på lärares arbetsbelastning. Tillgång till utrustning är en prioriterad åtgärd.</p>
Finns det rutiner för när och hur dialog kring arbetsbelastning ska föras (mellan chef och medarbetare)?	 Ja(Eget) Ja 43 (st) Inget svar 9 (st)	
Har du som chef tillräckliga kunskaper för att förebygga och hantera ohälsosam arbetsbelastning?	 Ja(Eget) Delvis 3 (st) Ja 40 (st) Inget svar 9 (st)	
Har verksamheten fungerande rutiner och forum för dialog mellan chef och medarbetare för att tillsammans gå igenom och klargöra arbetsuppgifters utförande och resultat?	 Ja(Eget) Delvis 1 (st) Ja 41 (st) Inget svar 10 (st)	
Har ni identifierat och åtgärdat eventuella arbetsuppgifter som är starkt psykiskt påfrestande i verksamheten?	 Ja(Eget) Nej 1 (st) Delvis 2 (st) Ja 40 (st) Inget svar 9 (st)	
Arbetar ni förebyggande med att motverka att arbetsuppgifter och arbetssituationer som är	 Ja(Eget)	

Uppföljning	Svar, alla enheter	Kommentar
starkt psykiskt påfrestande leder till ohälsa?	 Delvis 1 (st) Ja 42 (st) Inget svar 9 (st)	
Har ni kunskaper om hur olika sätt att förlägga arbetstiden påverkar hälsan hos medarbetarna?	 Ja(Eget) Ja 43 (st) Inget svar 9 (st)	
Rapporteras och utreds alla arbetsskador, tillbud, hot och våld samt elevskadeanmälningar?	 Ja(Eget) Delvis 1 (st) Ja 42 (st) Inget svar 9 (st)	
Har verksamheten genomfört brandskyddsronder var tredje månad under året?	 Inget svar Nej 4 (st) Delvis 1 (st) Ja 38 (st) Inget svar 9 (st)	Det är bekymmersamt att inte samtliga chefer svarat Ja på denna punkt. Vid kontroll av svaren visar det sig dock att några svar beror på att chefens medarbetare sitter i lokaler hos annan verksamhet - och denna verksamhetschef genomfört brandskyddsronder i lokalerna. Därför har berörd chef inte genomfört någon (det görs inte dubbla skyddsronder i samma lokaler även om olika medarbetargrupper sitter där).
Har du använt företagshälsovård eller annan sakkunnig hjälp när det har funnits behov av det?	 Ja(Eget) Nej 2 (st) Ja 41 (st) Inget svar 9 (st)	

3 Risker

1 R4: Åtgärdas omedelbart 3 R3: Åtgärdas snarast 16 R2: Åtgärdas vid tillfälle 9 R1: Ingen åtgärd för tillfället Totalt: 29

	Sannolikhet	Konsekvens
R4: Åtgärdas omedelbart	4	Kritisk
R3: Åtgärdas snarast	3	Allvarlig
R2: Åtgärdas vid tillfälle	2	Betydande
R1: Ingen åtgärd för tillfället	1	Lindig

3.1 Allvarliga risker

Risk	Åtgärder
■ För få torkskåp i Svensby skola <i>Infjärdens skolområde</i>	■ Stoppad Kontaktat ansvarig på fastighets och beställt undersökning av ventilation för att kontrollera hur torkskåpen ska installeras.
■ Förändringar i arbetssituationen pga Covid-19 kuratorer gymnasiet <i>Elevhälsan</i>	! Försenad Arbetsgivaren ansvarar för teknisk utrustning för att kunna arbeta på distans. Information till personal om regler för hemarbete, avstämningar, ergonomi etc På yrkesträffar, skriftligt i informationsbrevet samt på APT vid förändringar
	! Försenad Arbetsgivaren går igenom rutiner för möten med maximalt två personer, ser

Risk	Åtgärder
	till att handsprit och skydds-utrustning finns till handa, plexiglas för personal i riskgrupp etc. Vid de tillfällen rektorerna inte följer de i kommunen gemensamt beslutade rutiner som gäller vid möten om max 8 personer, informerar medarbetaren enhetschefen som påminner berörd rektor att ta upp rutiner med sin personal igen. Förebyggande åtgärd
	<p>❗ Försenad</p> <p>Arbetsgivaren ska se över lokaler för lunch och rast, måste möjliggöra att reglerna från Folkhälsomyndigheten efterlevs. Varje skolenhet har gjort riskbedömningar och vidtagit åtgärder utifrån sina förutsättningar.</p>
	<p>❗ Försenad</p> <p>Skyddsutrustning - Att det finns en tydlighet i tillgång och användandet av skyddsutrustning.</p>
	<p>❗ Försenad</p> <p>Tydlighet i att distansarbete ska genomföras när verksamheten tillåter. Exempel på när verksamheten tillåter kan vara: alla träffar och möten som genomförs via Teams eller telefon, vid egen dokumentation och planering samt viss kompetensutveckling. Det är rektor och enhetschef som avgör när verksamheten tillåter.</p>
<p>■ ohälsa Kullen/Björklunda skolområde</p>	<p>▶ Pågår</p> <p>Samverkan med fastighets och UBF, kartläggning och utredning för att komma tillrätta med problemen.</p>
	<p>▶ Pågår</p> <p>Städa för att få minskad dammansamling och ökad städbarhet</p>

De allvarliga risker som påtalas hör framför allt samman med personalens känsla av stress, arbetsbelastning och oro. I Svensbyn beskriver man en stressig situation för personalen då antalet torkskåp för elevers kläder är för få. Det innebär att personal får trängas i utrymmen och hantera pressen när elevernas kläder inte torkas och omhändertas på ett tillräckligt sätt. En åtgärd planerades men har stoppats pga resursbrist. Man avvaktar och ser om elevantalet minskar till nästa läsår och att man därigenom kommer att klara sig med befintliga torkskåp. Inom elevhälsan beskriver man stor oro kopplad till Covid-19. Rutiner, skyddsutrustning och möjlighet till distansering framhålls. I Kullen/Björklundas skolområde har personal och elever uttryckt fysiska reaktioner i form av röda ögon, heshet, röda utslag, eksem, nysningar och näsblod. Utredning genomförs och åtgärder planeras utifrån denna.

Utöver dessa allvarliga risker som anges här har det även i enheternas rapporter framkommit problem med ventilation, mögellukt, och trasig utrustning som skapar problem. Dessutom framhålls ökad arbetsbelastning med anledning av otydligt gränssnitt mellan utbildningsförvaltningen och fastighets- och serviceförvaltningen som en arbetsmiljörisk på flera enheter. Den otydlighet och de skilda uppfattningar som råder kring vilken personal som ska utföra vilka arbetsuppgifter i samband med framför allt måltidssituationerna inom främst förskolan skapar mycket stor stress, oro och olust hos personalen på förskolorna. Samråd pågår, och dialog i frågan mellan förvaltningarna har förts i många år, men någon gemensam lösning som båda förvaltningarna och dess avdelningar kan acceptera är ännu inte framlagd.

HSO LR
Lena Westerberg-Marklund
Lena Westerberg-Marklund

Förvaltningschef
Malin Westling
Malin Westling

Handlingsplan för att främja skolnärvaro och minska problematisk skolfrånvaro - grundskolan

Främja

Skolorna jobbar fortlöpande med att tillgängliggöra lärmiljön.

Rektor och mentor lyfter vikten av skolnärvaro på föräldramöten/utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare för att främja skolnärvaro.

Undervisande lärare rapporterar sina lektioner dagligen i skola24.

Av rektor utsedd person sammanställer närvaron 1ggr/månad och följs upp av mentor.

Ansvar: Alla
Bilaga 1 [Lathund för mentorer](#)

Förebygga

Vid oroande frånvaro* ska mentor:

- gå igenom frånvaron minst 1ggr/vecka
- ha kontinuerlig dialog med vårdnadshavare och elev
- göra en enkel utredning, se bilaga 2.

Skolpsykolog/Närvaroteam kan vid behov medverka vid EHT för tidig konsultation.

Alla elever i risk för problematisk skolfrånvaro ska vid stadie/skolbyte erbjudas ett individuellt besök innan skolstart

Ansvar: Mentor
Bilaga 2 [Enkel utredning](#)

Åtgärda

1. Mentor tar ärendet till EHT. Rektor utser kontaktperson vid skolan. Denna person blir primär kontakt för vårdnadshavare och övriga parter.
2. Rektor ser till att frånvaron utreds, se bilaga 3, kartläggningsmaterial till utredningen: se bilaga 4.
3. Resultatet analyseras av EHT som vid behov konsulterar Centrala elevhälsan. Återkoppling sker till berörda. EHT beslutar i samråd med vårdnadshavare och elev om fortsatta åtgärder.
4. Kontinuerlig dialog och möte med inblandade parter inom en månad där åtgärder och insatser utvärderas och revideras.

Överväg skolpliktsanmälan och orosanmälan, se bilaga 5

Ansvar: Kontaktperson / Rektor
Bilaga 3 [Utredning enl. Enligt 7 kap. 19a § Skollagen](#)
Bilaga 4 [Kartläggningsmaterial/frågor till utredning](#)
Bilaga 5 [Blankett för skolpliktsanmälan](#)

Samverka

Kallelse till nätverksmöte med region och socialtjänst enligt Norrbus skickas, se bilaga 6

Tydlig ansvarsfördelning mellan inblandade aktörer och vårdnadshavare. se bilaga 7.

Då behov finns av insats från flera aktörer ska en dokumentations-ansvarig utses och dokumentation ske enligt Samordnad Individuell Plan eller minnesanteckning för nätverksmöte. Se bilaga 8

Uppföljningsmöte bokas vid sittande möte inom en månad.

Ansvar: EHT / Rektor
Bilaga 6 [Kallelse Norrbusmöte](#)
Bilaga 7 [Norrbus Gröna kortet](#)
Bilaga 8 [mall SIP](#)

*Oroande frånvaro:

- Har varit sammanhängande giltig eller ogiltigt frånvarande i minst två veckor eller
- Har varit giltigt eller ogiltigt frånvarande under minst 5 tillfällen som omfattar minst 25% av skoldagen under en månads tid eller
- Uppvisar varningssignaler eller riskfaktorer för frånvaro till exempel när frånvaron bildar ett mönster.

SOU 2016:94

Främja närvaro och förebygga skolfrånvaro

- Handlingsplan Strömbackaskolan Piteå

Datum 220325

Piteå kommun

Främja närvaro och förebygga skolfrånvaro

Varför är det viktigt att arbeta med att främja närvaro?

Skolan är en skyddsfaktor och en examen är en av de enskilt viktigaste faktorerna för att motverka psykosociala svårigheter och arbetslöshet. De som lämnar gymnasieskolan utan examen löper en 51 % större risk för arbetslöshet vid 20 års ålder och även upprepade arbetslöshetsperioder livet ut.

En av de viktigaste faktorerna då det kommer till oavslutade studier är frånvaro. Arbetet med att främja skolnärvaro kräver ett långsiktigt arbete med fungerande rutiner och ett engagemang från vuxna som finns runt omkring eleven. Ingen kan göra allt, men tillsammans kan vi göra mycket!

Frånvaro är lika vanligt hos pojkar som hos flickor och det förekommer hos elever från alla samhällsklasser. Gemensamt är dock att många elever har någon svårighet. Det kan till exempel vara social oro, känslighet för förändringar, stort behov av vuxenstöd eller svårighet att påbörja och slutföra uppgifter. Även på Strömbackaskolan finns ett flertal elever med mycket frånvaro och detta måste synliggöras och förebyggas. Tidiga insatser är viktiga, detta då all missad undervisningstid innebär en risk att inte uppnå målen som krävs för en gymnasieexamen. För att arbeta förebyggande och främjande krävs goda rutiner.

Utredning om frånvaro

”Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen.”¹

Mentor

Skollagen reglerar också mentors ansvar:

”Varje elev ska ha en mentor som ska följa elevens kunskapsutveckling och studiesituation med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Mentorn ska särskilt uppmärksamma tecken på att eleven kan behöva stöd och i så fall skyndsamt informera berörd skolpersonal.”²

---

¹ Skollagen (2010:800)

² Lag (2018:749)

Främja närvaron ett förebyggande arbete

Ett framgångsrikt preventionsarbete är av största vikt då det kommer till att främja närvaron och förebygga skolfrånvaro. Det absolut viktigaste i detta arbete är att bygga relationer med eleverna, men det finns många andra framgångsfaktorer att ta i beaktande, bland annat:

- Goda kontakter, bra bemötande och bra förhållningssätt
- Elevens delaktighet, möjlighet att påverka studiesituationen
- Tidiga upptäckter och tidiga insatser, goda rutiner, tydlig ansvarsfördelning på skolan och bra samarbete
- Vid studiesvårigheter - förändring i lärmiljön och i pedagogiken
- Positiva förväntningar, meningsfullt skolarbete och tydliga mål/delmål
- Kreativa och flexibla lösningar för varje elev
- Samarbete skola och hem
- Kunskap om funktionsvariationer och bemötande (Elever med svårigheter inom autismspektrat är överrepresenterade i den grupp som slutar komma till skolan.

Skolverket skriver att en god lärmiljö i skolan kan i sig främja elevers närvaro. När undervisningen anpassas till elevernas behov främjar det deras motivation att delta i utbildningen. God lärmiljö omfattar många olika delar. Det handlar om allt ifrån att ta fram scheman med få håltimmar till att skapa tillitsfulla relationer och stimulerande undervisning. Utifrån olika roller och uppdrag ansvarar huvudman, rektor, lärare och den samlade elevhälsan på olika sätt i det arbetet.

Undervisning som håller hög kvalitet och som är anpassad efter elevers olika förutsättningar och behov främjar deras lärande och närvaro. Det är också viktigt att undervisningen är varierad. Det ska vara tydligt för eleverna vad de ska göra och det ska gå att redovisa uppgifter på olika sätt.

För att öka elevernas möjligheter till inflytande och delaktighet i skolan behöver de ha kunskap om såväl sina rättigheter som skyldigheter. Eleverna behöver bli erkända och bekräftade och känna sig inkluderade i undervisningen och i skolan.³

Arbetsgång

Nedan presenteras en allmän arbetsgång för hantering av elevfrånvaro. Eftersom alla elevärenden är unika bör arbetsgången ses som ett stöd i arbetet, men avvikelser kan förekomma utifrån elevens behov.

---

³ Skolverket; [Främja närvaro och förebygga frånvaro - Skolverket](#)

Arbetsgång - främja närvaro

Frånvarande elev

Första tillfället av **oanmäld** frånvaro

Återkommande frånvaro under de 3 senaste veckorna och/eller visar mönster.

Vid upprepad frånvaro och/eller en lektions icke anmäld frånvaro kontaktar mentor vårdnadshavare för omyndig elev och elev för att notera skäl till frånvaron. Återkoppling görs av mentor till berörd skolpersonal.

Vid behov av anpassningar genomförs dessa direkt av mentor och/eller ämneslärare.

Ansvar: Mentor

Verktyg: Bilaga [1 Stöd för närvarofrämjande samtal](#)

Upprepad frånvaro

3e tillfället av **oanmäld** frånvaro.

Återkommande frånvaro senaste 5 veckorna som uppkommer till minst 10% och/eller visar mönster

Mentor kontaktar elev för att eleven ska göra en enkel utredning om orsakerna till frånvaron. Utifrån resultatet av utredningen planeras ytterligare insatser. Återkoppling görs av mentor till berörd skolpersonal.

Studiemedelsvarning kan skickas hem.

Ansvar: Mentor/elev/VH

Verktyg: Bilaga 2 Enkel utredning

[Mimer](#), Hugin, Munin
[Magne/Mjölner](#)

Omfattande frånvaro

Återkommande frånvaro senaste 8 veckorna som uppkommer till minst 10% och/eller visar mönster

Mentor anmäler till ELSA
Rektor initierar och eventuellt delegerar skyndsamt en utredning kring orsakerna till frånvaron. Förslag till åtgärder/insatser tas fram. Elev och vårdnadshavare till omyndig elev kallas till möte för en djupare kartläggning genomförs av person utsedd av rektor

Studiemedelsvarning kan skickas hem

Ansvar: Rektor och mentor

Verktyg: Bilaga 3
[Elevintervju](#)

Uppföljning, utvärdering och ytterligare insatser

Detta steg kan bli aktuellt vid flera tillfällen i arbetsgången.

Uppföljning och utvärdering av insatser. Samverkan med interna och externa aktörer. T.ex. Närvaroteam, Socialtjänst, Barn – och ungdomshälsan, BUP, HAB

Studiemedelsvarning kan skickas hem.

Ansvar: Rektor och elevhälsan

Verktyg: Bilaga 4 [Kallelse Norrbusmöte](#)

Rapportering till CSN

När frånvaron uppgår till minst fyra timmar **ogiltig** frånvaro under en 30-dagarsperiod och när frånvaron har skett vid upprepade tillfällen.

Om den studerande har sammanhängande **ogiltig** frånvaro, exempelvis semesteresor som skolan ej godkänt.

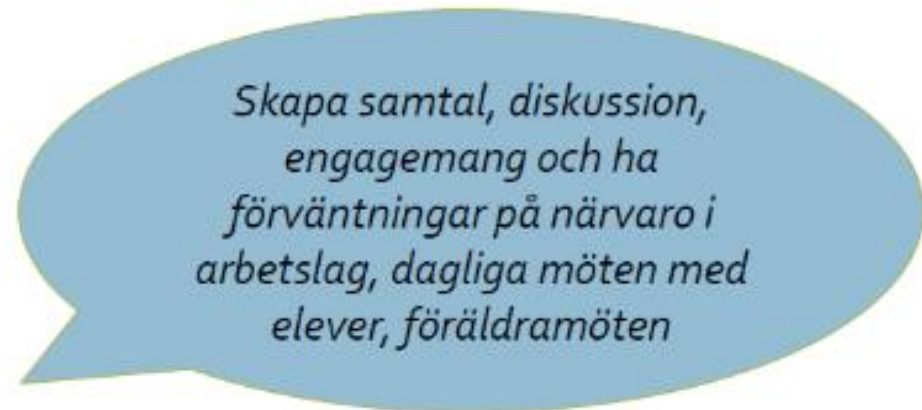
Om eleven kommer för sent till många lektioner och mentor bedömer att det bör räknas som **ogiltig** frånvaro.

Ansvar: Rektor och mentor

Verktyg: Bilaga 5
[Rutiner kring studiehjälpsvarning och ogiltig frånvaro](#)

Förvänta er närvaro och visa närvarointresse

- Prata närvaro med varandra i skolan och med eleverna
- Ta alltid upp närvaro/frånvaro på utvecklingssamtal
- Ge positiv uppmärksamhet på närvaro – särskilt för elever med svajig närvaro

---

⁴ Malin Gren Landell; *Främja närvaro att förebygga frånvaro i skolan*, Natur och Kultur 2021

§ 56

Budget och Verksamhetsplan för åren 2022–2024

Diariernr 21BUN114

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar verksamhetsplan 2022–2024 med föreslagna förändringar.

Ärendebeskrivning

Verksamhetschef Leehau Li Nilsson och controller Carmen Karlsson presenterar Barn- och utbildningsförvaltningens förslag till VEP 2022–2024.

I förslaget till verksamhetsplan för 2022–2024 och budget 2022 beskrivs hur Utbildningsförvaltningen förväntas bidra till de övergripande målen om 43 000 innevånare, att Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande samt Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund. Centralt för förvaltningen är behovet av en ökad investeringstakt för att skapa strukturella förutsättningar klara framtida ekonomiska utmaningar samt hur verksamheterna med stöd av digital teknik ska kunna möta de förväntningar och krav som ställs på utbildningsverksamheterna. Förslaget beskriver även konsekvenser och effekter av att ramar kan omfördelas kommande år i syfte att klara utvecklingen av demografin med allt fler äldre äldre. Förslaget innefattar ett nuläge samt plan för gällande VEP-period.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition och finner att det bara finns ett förslag vilket blir nämndens beslut.

Beslutsunderlag

Verksamhetsplan 2022–2024 KLAR (003)

Bilaga 1 Investeringsplan BUN VEP22 - 24

Bilaga 1.1 Investeringar utemiljö skolor och förskolor

Bilaga 1.2 Investering arbetsmiljö och säkerhet

Bilaga 1.3 Reinvestering i maskiner och inventarier

Bilaga 1.4 Investering Böle skola och förskola

Bilaga 1.5 Investering Förskola Lillpite

Bilaga 1.6 Investering Skolor och förskolor i Öjebyn

Bilaga 1.7 Investering Maskinhall Grans

Bilaga 1.8 Investering Lokaler för praktiska program Strömbackaskolan

Bilaga 1.9 Investering porsnässkolan

Bilaga 2 Christinaprojektet - Skola

Bilaga 3 Reinvestering digital infrastruktur KLAR

Bilaga 4 Reinvestering Musikinstrument musikskolan KLAR

Bilaga 5 Reinvestering ospec inventarier fsk-grsk från driftsanslag

Bilaga 6 Underlag driftkonsekvenser investering KLAR

2021-05-04

Verksamhetsplan 2022- 2024

Piteå kommun

Verksamhetsplan

Måluppfyllelse strategiska områden

Strategiska områden	2020	2019	2018	2017	2016
Barn och unga - vår framtid	▲	▲	▲	▲	▲
Utbildning, arbete och näringsliv	▲	▲	▲	▲	●
Demokrati och öppenhet	▲	▲	▲	▲	▲
Livsmiljö	▲	▲	▲	▲	▲
Personal	●	●	▲	▲	▲
Ekonomi	▲	▲	▲	◆	●

— Ej bedömt   ■ I Målet ej uppfyllt   ◆ 2 Målet delvis uppfyllt   ▲ 3 Målet uppfyllt i hög grad   ● 4 Målet helt uppfyllt

Mål och nyckeltal

Prioriterade mål

Piteå ska år 2030 ha 46 000 invånare och till 2050 50 000 invånare

Barn och ungas uppväxt lägger grunden till ett stabilt, fungerande, bra vuxenliv och utgör grunden för kommunens framtid. Det är därför viktigt att säkerställa en trygg och stimulerande lärmiljö för barnen och en bra arbetsmiljö för personalen i kommunens förskole- och skolenheter. Befolkningsprognosen visar att antalet barn i Piteå kommun minskar de närmaste åren men samtidigt väljer fler vårdnadshavare att skriva in sina barn i kommunala förskolor och i tidigare ålder. Det ökade antal barn som förskolan har haft tidigare år är på väg mot grundskolan. Variationen i antal barn mellan olika geografiska områden är stor, där vissa områden har ett oförändrat eller minskat antal och vissa områden får en kraftig ökning. För att bibehålla en träffsäker resursfördelning påverkar detta lokal- och personalplaneringen i stor omfattning. Detta utgör starka incitament för att arbeta proaktivt med utvecklingsinsatser och investeringar för att erbjuda förskolor, skolor och fritidshem med god kvalitet i alla delar av kommunen och därmed bidra till måluppfyllelsen.

Förskolan och skolan har höga ambitioner avseende den goda kvaliteten som finns idag med hög personaltäthet för barnens trygghet och utveckling. Arbetet med kompetensförsörjning är prioriterat inom Barn- och utbildningsnämnden med anledning av att pensionsprognosen för de närmaste tio åren visar en ökande trend av antalet pensionsavgångar. Dock utbildas inte tillräckligt många lärare för att svara upp mot kommande behov och den regionala konkurrensen om arbetskraft ökar. En väl genomtänkt strategi är nödvändig, där insatser för att vidareutbilda befintlig personal, rekrytera ny personal och öka intresset för läraryrket, är definierat.

Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund

Att möta nyanlända elever och deras behov är en utmaning, därför är det viktigt att ge nyanlända elever de bästa förutsättningar för inkludering i skolan och kunskapsutveckling. Detta sker i form av stöd i svenska som andra språk, modersmål samt studiehandledning. Personalen inom förskola och skolan har genom arbetet med SKUA (Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt) fått kunskap, metoder och ett varierande förhållningssätt för att möta alla barn och elever och framför allt nyanlända.

Genom statliga medel riktas det stöd till elever med olika utmaningar i den sociala interaktionen samt andra funktionsvariationer för att ge ökade möjligheter att lyckas i undervisningen och att uppnå kunskapskraven. Barn och ungdomar med funktionsvariationer ska också ha god tillgänglighet i skolans lokaler. Det innebär att de ska kunna röra sig fritt med olika hjälpmedel inom skolans område. Lokalerna ska vara anpassade så att synsvaga barn, elever och medarbetare ska kunna orientera sig. Även utemiljön ska vara anpassad efter barn och elever med funktionsvariationer.

Förskoleverksamheten planerar genomföra en satsning inom ramen för hälsofrämjande skola som syftar till att trygga vårdnadshavare i sin föräldraroll. Utbildningen kommer utformas för att göra det enkelt för vårdnadshavare i socioekonomiskt utsatta områden ska kunna delta. Materialet kommer att anpassas för att skapa förutsättningar för vårdnadshavare med olika språklig bakgrund att delta samt använda tolk under utbildningen. Tidigare utvärderingar har visat att språkbarriären har varit orsak till att en del vårdnadshavare inte deltar eller avbryter utbildningen, vilket denna satsning har för avsikt att komma till rätta med.

Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande

För att inspirera och uppmuntra elever till innovation sker satsningar på entreprenörskap i skolan. I grundskolan ska eleverna utveckla kunskaper och förmågor som främjar entreprenörskap. Högstadieskolorna i Piteå kommun har under flera år arbetat med olika aktiviteter för att eleverna ska prova att starta ett företag.

Ett brett utbud av program och inriktningar, baserat på tilldelade resurser, är grunden för att få ungdomar att välja gymnasiet i hemkommunen. Ett gott samarbete med näringslivet avseende yrkesprogram är en förutsättning för att gymnasieskolans examinerade kompetenser ska kunna tillmötesgå deras behov. Där är programrådet, där näringslivet finns representerat, ett viktigt forum. Utöver ett brett utbud krävs det att gymnasieskolan tillhandahåller utbildningar med erkänt hög kvalitet för att säkerställa att elever som går ut gymnasiet i Piteå kommun har med sig goda och relevanta kunskaper för arbetslivet.

Den automationssatsning som har påbörjats 2021 bidrar till att Strömbackaskolan blir en attraktiv gymnasieskola. Med fokus på nuet och framtiden, byggs en utbildningsavdelning med modern teknik, stimulerande miljö, i nära samarbete med företag och med målet att bli ledande i Sverige avseende automationsutbildning.

Grans naturbruksgymnasiums utbildningar bidrar till ökade förutsättningar för en levande landsbygd. Från och med hösten 2021 startar också en ny yrkesinriktning, Naturturism, vilket ytterligare kan bidra till ökat företagande inom kommunen. Grans samarbetar aktivt och nära med det regionala projektet ”Gröna Näringar” som arbetar med visionen ”Det gröna näringslivet är en av Norrbottens starkaste tillväxtnäringar”.

Riktade övergripande mål

Strategiska områden	2020	Övergripande mål	2020	Arbete för ökad måluppfyllelse
Barn och unga - vår framtid		Piteå ska vara Sveriges barnvänligaste kommun		Särskilda satsningar för likvärdighet och kvalitet, exempelvis utökad antal specialpedagoger Investeringsplan för lokaler och miljö Vetenskapligt arbete Ökad likvärdighet mellan skolområden
		Barn och unga har en trygg och utvecklande uppväxt		Särskilda satsningar för likvärdighet och kvalitet, exempelvis utökad antal platser i särskilda undervisningsgrupper
		Barn och unga använder inte alkohol eller andra droger		Särskilda satsningar för likvärdighet och kvalitet, exempelvis utökade resurser utifrån socioekonomiskt index
Utbildning, arbete och näringsliv		Piteå ska år 2030 ha 46 000 invånare och till 2050 50 000 invånare		Plan för kompetensförsörjning Investeringsplan för lokaler och miljö Ökad likvärdighet mellan skolområde
		Piteå ska erbjuda goda förutsättningar för ett livslångt lärande		Vetenskapligt arbete
		Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande		Entreprenörskap i högstadieskolorna Satsning på automation Kompetenscentrum för gröna näringar
Demokrati och öppenhet		Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund		Kvalitetshöjande insatser för nyanlända Ökad likvärdighet mellan skolområden, exempelvis satsningar utifrån det kompensatoriska uppdraget
		Service och bemötande utformas jämställt i kommunens alla verksamheter		Arbete pågår för att all statistik ska vara könsuppdelad för att möjliggöra analys utifrån ett jämställdhetsperspektiv
Livsmiljö		Samhällsbyggnad ska utgå från social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet		Investeringsplan för lokaler och miljö Vetenskapligt arbete Ökad likvärdighet mellan skolområden
		Piteå ska vara tryggt och tillgängligt för alla		Investeringsplan för lokaler och miljö
		I Piteå utgör kulturen en drivkraft för demokrati, tillväxt och samhällsutveckling		Särskilda satsningar för likvärdighet och kvalitet, exempelvis kompetensutveckling avseende språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Strategiska områden	2020	Övergripande mål	2020	Arbete för ökad måluppfyllelse
Personal		Piteå kommun och de kommunala bolagen ska arbeta aktivt för att vara en attraktiv och jämställd arbetsgivare samt skapa hälsofrämjande arbetsplatser		Plan för kompetensförsörjning Vetenskapligt arbete Riktlinjer för personalpolitik
Ekonomi		Budgetramen ska hållas genom effektiv hushållning av disponibla resurser		Investeringsplan för lokaler och miljö

Nyckeltal

- Nyckeltal märkta med renen är beslutade av Kommunfullmäktige

Nyckeltal	Målsättning	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2022
Elever i åk 5: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)	Årlig förbättring	-	76 %	
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)	Årlig förbättring	-	67 %	
Gymnasieelever år 2: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%).	Årlig förbättring	-	84 %	
Elever i åk 4 som för det mesta mår bra eller mycket bra, (andel) %	95 %	90 %	93 %	95 %
Elever i åk 7 som för det mesta mår bra eller mycket bra, (andel) %	95 %	85 %	81 %	95 %
Elever i åk 2 gy som för det mesta mår bra eller mycket bra, (andel) %	95 %	79 %		95 %
Elever i åk 7, åk 9 och gy 2 som blivit mobbade, trakasserade, kränkta eller utfrysade under en längre period, andel (%)	0 %	3 %	3 %	0 %
Andel elever som aldrig använt hasch eller annan narkotika gy 2, %	Årlig förbättring	95 %	96 %	
Andel elever i åk 6 som uppnår kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), hemkommun, %	100 %	87 %	87 %	100 %
Andel gymnasieelever i kommunens egna skolor, %	90 %	90 %	91 %	90 %
Andel elever i åk 9 som uppnår kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun, %	100 %	86 %	83 %	100 %
Ungdomar som studerar på högskola/universitet 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, högskoleförberedande program hemkommun, andel (%)				
Ungdomar som studerar på annan studiemedelsberättigad utbildning än högskola 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, högskoleförberedande program hemkommun, andel (%)				
Andel 20-64 år med eftergymnasial utbildning, %		36 %		
Meritvärde i åk 9	Bland de 25 % bästa kommunerna	234	230	
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	Årlig förbättring	83 %	76 %	

Nyckeltal	Målsättning	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2022
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, högskoleförberedande program kommunala skolor, andel (%)		82,7 %	83,6 %	
 Antal elever vid kommunens gymnasieskolor som deltar i UF-företag	220	184	146	220
 Elever i åk 5: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)		-	88 %	
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)		-	82 %	
Gymnasieelever år 2: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)		-	89 %	
 Sjukfrånvaro, %	4,5 % år 2023	4,4 %	5,7 %	4,5 %
Andel heltidstjänster, %	95 % år 2024	94,1 %	91,8 %	95 %
Antal timmar som utförs av timanställda	Minska	79 979	57 343	
Kvinnors lön i förhållande till mäns lön, %	100 %	93,9 %	93,9 %	100 %
Heltidstjänster med forskolläralegitimation, kommunal regi, andel (%)	Årlig förbättring	63 %		
Lärare (Heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola, lägeskommun, andel (%)	Årlig förbättring	84,9 %		
Andel lärare med lärarlegitimation i gymnasieskolan, %	Årlig förbättring	92 %		
 Budgetavvikelse nämnd/styrelse, mkr	Lägst 0 mkr	6,6 mkr	24,7 mkr	0 mkr
Antal elever/lärare i förskoleklass och grundskola	Årlig förbättring	11,7		
Antal elever/lärare i grundskola	Årlig förbättring	11,5		
Antal elever/lärare i gymnasieskolan	Årlig förbättring	10,5	10,7	
Kostnad för kommunal grundskola skola åk 1-9, kr/elev	Årlig förbättring	108 777		
Nettokostnad skola hemkommun, kr/inv	Årlig förbättring	10 014		
Nettokostnad fritidshem, kr/inv	Årlig förbättring	1 698		
Antal barn per lärare (årsarbetare)	Årlig förbättring	5,4	5,4	

Nuläge

Covid-19 fortsätter att präglade Barn- och utbildningsnämndens arbete. Utmaningarna är många och arbetet pågår dagligen med att säkerställa en vidmakthållen verksamhet och med uppfyllda lagkrav. För att göra detta, har nya arbetssätt implementerats i samtliga skolformer. Arbetet med digital teknik har ökat markant, framför allt inom grundskola och gymnasiet, för att säkerställa elevernas rätt till utbildning. Inom gymnasieskolan bedrivs växelvis fjärrundervisning i enlighet med Regeringens riktlinjer. Inom förskolan förväntas Covid-19 fortsätta påverka enheterna gällande arbetsmiljö. Det ständiga arbetet med personalomfördelningar inom samtliga skolformer utifrån barnens och personalens närvaro samt effektivt nyttjande av vikariepoolens personal innebär att det ekonomiska resultatet för 2021 möjliggör för överskott men bedöms vara osäkert. Detta är inget självändamål, utan sker

uteslutande på grund av att det inte finns personal att tillgå och kostnader kan inte upparbetas. De ekonomiska resultaten för 2021 bedöms vara av särskild engångskaraktär och kan inte tolkas som stor tillgång till resurser.

Med anledning av Covid-19 har det ställts höga krav på den digitala infrastrukturen inom Barn- och utbildningsnämndens verksamheter. Uppföljningar har visat att förutsättningarna för digitala arbetssätt och verktyg behöver förbättras markant för att klara framtidens krav på läromedel, prov och tjänster. Detta har varit pågående under en längre period, men omvärldssituationen har gjort att behovet är mer kritiskt.

Behörigheten till gymnasieskolan har minskat marginellt i förhållande till de två senaste åren men är fortsatt 8,3 % högre än rikssnittet. Meritvärdet har också sjunkit något från 234,4 till 230,4 om man exkluderar nyanlända och elever med okänd bakgrund. Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne ligger på 85 % vilket är fortfarande högt i förhållande till liknande kommuner och riket. Inga omfattande organisatoriska förändringar har genomförts inom grundskolan och personalomsättningen är liten vilket är positivt för verksamheten framför allt i säkerställandet av kontinuitet och kvalitet i undervisningen.

På Strömbäckaskolan har Teknikcollege genomfört en förnyad certifiering för att garantera att de gymnasiala utbildningarna fortfarande fyller kriterierna för certifieringen och på så sätt förlänga samverkansavtalet med Teknikcollege ytterligare fem år. Teknikcollege certifierar utbildningar som är av betydelse för den tekniska och industriella kompetensförsörjningen i regionen, samt för de branscher som Industrirådet anser att behöver främjas. Strömbäckaskolan har även fått beviljad en ackrediteringsansökan hos Erasmus+ som sträcker sig från 2021 och sju år framåt. Ackrediteringen bygger på en strategisk plan för långsiktig utveckling genom internationalisering. Detta innebär möjlighet till regelbunden finansiering av mobilitetsprojekt och avser nationella gymnasieprogram, både yrkesinriktade och högskoleförberedande. Målet är att så många av Strömbäckaskolans elever som möjligt ska kunna få möjlighet att genomföra utbildningsresor eller göra arbetsplatsförlagt lärande (APL) utomlands samt för att bidra till personalens kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.

Grans naturbruksgymnasium redovisade underskott om 1,1 mkr för 2020, vilket till stora delar berodde på minskade intäkter på grund av Covid-19. En mjölkrobot har installerats för 1,8 mkr vilket har förbättrat arbetsmiljön och effektiviserat produktionen. Samarbetet med Strömbäckaskolan fungerar tillfredsställande och nu utför eleverna från yrkesprogram på Strömbäckaskolan det mesta av reparationer och underhållsarbete på Grans, som en del i deras utbildning.

I Kommunfullmäktiges fastställda VEP21-23 (20KS343) har fullmäktige beviljat medel för två riktade satsningar: *Dans för alla* och *Hälsofrämjande skola*. Barn- och utbildningsnämnden är ansvarig för att fördela medel och uppdrag kopplade till satsningarna. *Dans för alla* har som syfte att lyfta fram dansen och visa en större bredd. Musik- och Dansskolan har fått i uppdrag att genomföra projektet i samarbete med Institutet Dans i skolan och Dans i Nord. Genom *Hälsofrämjande skola* kommer insatser genomföras för att stärka friskfaktorer som leder till personalens och elevens hälsa och som främjar utveckling och lärande. Satsningarna kommer att pågå under åren 2021 och 2022 och enligt Kommunfullmäktiges villkor fortgå inom befintlig ram efter detta. Exempel på beslutade satsningar är: Hållbara barn – rörelse och återhämtning, Aktiva raster, Stimulans till rörelse – OCR-hinderbana och forskningscirkel.

Problematiske skolfrånvaro har under de senaste åren ökat i Piteå kommun såväl som i resten av landet. Inom ramen för statsbidraget Likvärdig skola arbetar Närvaroteamet för att stödja och stärka elever, vårdnadshavare och skola med ögon utifrån och för att tillsammans hitta nya verktyg, strategier och förhållningssätt i att möta situationer som utmanar i elevens skolgång. Detta görs genom hembesök, stödjande samtal med vårdnadshavare och stödjande samtal med elev.

Under 2021 kommer en ny digitaliseringsstrategi för Utbildningsförvaltningen med tillhörande aktivitetsplan för respektive avdelning att utarbetas. I samverkan med IT-avdelningen påbörjas även förberedelser av införande av digitala nationella prov. Fokus under året kommer även att ligga på att skapa e-tjänster, exempelvis inom Elevhälsan för att ge möjlighet till vårdnadshavarna att ge sitt samtycke digitalt vid vaccination och digitalisera ansökningsförfaranden för barnomsorg. Samtidigt kommer det lanseras en pedagoggång till en plattform att enkelt hitta kvalitetssäkrade digitala läromedel och förtydliga ansvar och support av respektive tjänst. Inom Elevhälsan pågår ett länsgemensamt arbete för att tillsammans se över vilka funktioner och tjänster som behövs i ett gemensamt dokumentationssystem. E-nämnden har fått i uppdrag att leda det här arbetet. Ett utvecklingsbehov på mellanstadierna har identifierats för kvalitetssäkra digitaliseringen i skolan och utöka tillgången till digital utrustning. Ett internt uppdrag har påbörjats för att utreda möjligheten till utökad digitalisering i åk F-6 för att skapa bättre förutsättningar för att kunna möta skollagens krav. Generellt i skolan finns det stora behov av att uppdatera den digitala lärmiljön vilket är ett pågående arbete. Tyvärr innebar Covid-19 att mycket av utvecklingsarbetet har fått läggas på is då fokus fick läggas på kärnverksamheten.

Prioriteringar utifrån mål samt konsekvenser för måluppfyllelse

Allmänna prioriteringar

Investeringsplan för lokaler och miljö

För att möta en ökande befolkning i vissa av kommunens områden, förändrade behov av förskolor och skolor, samt understödja tillväxt i kommunen är det viktigt att tillhandahålla förskolor, skolor och fritidshem med god kvalitet. Som en effekt av stadsutveckling öster, och det bostadsbyggande som planeras i olika delar av Piteå kommun bland annat Hortlax, Bergsviken, Jävve m.fl. finns idag kortsiktiga modullösningar på 4 skolor och 3 förskolor. Modulerna tillgodoser lokaler för ett ökat elevantal och i ett fall ersätter en skolbyggnad som stängts på grund av inomhusmiljöproblem. Det finns idag skolor och förskolor med stora ombyggnads/renoveringsbehov då byggnaderna och lokalerna är i dåligt skick efter mer än 40 år i drift (exempelvis Solanderskolan, Björklundaskolan, Böle skola/förskola, Rosviks skola/förskola, Norrmalmsskolan, Bergsvikens förskola).

Arbetet med att anpassa utemiljön avseende pedagogiskt innehåll och klimat har pågått under ett antal år och arbetet är nu inne i slutfasen. Bedömningen är det kvarstår arbete för 2–3 år framåt. Ett arbete med att se över trafiksäkerheten planeras under kommande VEP-period. Arbetsmiljö och säkerhet är viktigt för både personal, barn och elever. Förbättringen av arbetsmiljö och säkerhet i grundskolans slöjdsalar planeras genomföras de kommande åren. Försäkringsbolagen ställer krav på ett utökat arbete för att förebygga anlagda bränder och skadegörelse. I ett antal av Piteås skolor finns behov av att förbättra brand- och utrymningslarmen. På flera förskolor där en inventering har genomförts, saknas klämskydd i dörrar vilket planeras åtgärdas 2022.

Grans naturbruksgymnasiums investeringsbehov ingår i Barn- och utbildningsnämndens investeringsplan, vilket innebär ett utökat fastighetsbestånd och inventariebestånd som kräver reinvesteringar. Maskinhallen på Grans är i behov av en ordentlig upprustning och modernisering. Lokalerna är inte funktionella för verksamheten och uppfyller inte kraven för god arbetsmiljö. Det finns planer på att bygga om svinhuset för att kunna öka köttproduktionen. Köket är idag för litet och behöver anpassas för beredning av grönsaker samt större fryslager där ambitionen är att kunna nyttja lokalproducerat i större omfattning. På sikt finns behov av att öka antalet internatplatser. Eftersom den fristående skolan ”Realgymnasiet” har fått tillstånd att etablera sig med naturbruksgymnasium från höstterminen 2022 i Luleå (och eventuellt i Skellefteå) blir nödvändigheten av investeringar ännu viktigare för att Grans naturbruksgymnasium ska vara konkurrenskraftigt i framtiden.

I lokalerna för de praktiska programmen på Strömbackaskolan finns som prioritering att skapa funktionella omklädningsrum för samtliga elever. Vidare behöver dessa lokaler moderniseras både ur verksamhets- och tekniskt perspektiv. Både Strömbackaskolan och Grans har kostsamma maskinparker för att kunna bedriva utbildning och dessa behöver ersättas i enlighet med reinvesteringssplan med anledning av kostnadseffektivitet och minimering av miljöpåverkan. För att tillgodose såväl det ökade behovet av lokaler, som redogjorts för tidigare, som att säkerställa arbetsmiljön och säkerheten i våra förskolor och skolor förutsätter detta att investeringsmedel avsätts och en långsiktig investeringsplan utformas (*Bilaga 1*).

Barn- och utbildningsnämnden har en fråga Kommunfullmäktige beviljad investeringstakt om cirka 45 mkr årligen. Detta nominella belopp har varit i princip konstant sedan 2017, vilket med inflation och indexering inte har samma värde inför 2022. För att investeringstakten ska vara konstant i realiteten bör den beviljade investeringsramen uppgå till cirka 53 mkr för 2022, med en genomsnittlig entreprenörsindexering om cirka 3,5 %. En beviljad investeringsram om 45 mkr för 2022 är i själva verket en sänkt investeringstakt och ambition.

Kompetensförsörjning

En stor utmaning för Barn- och utbildningsnämnden är att hantera den lärarbrist som finns idag och som kommer öka under kommande år. Piteå kommun konkurrerar med övriga kommuner i länet om befintliga och nyexaminerade lärare och det krävs en tydlig strategi för att rekrytera och behålla behöriga lärare. Utbildningsförvaltningen ingår i ett länsövergripande nätverk tillsammans med de övriga kommuner i Norrbotten där olika planer för kompetensförsörjning behandlas. Utöver detta nätverk representerar Utbildningsförvaltningen Piteå kommun i samtliga programråd för Luleå Tekniska universitets lärarutbildningar för att aktivt verka för en tryggad kompetensförsörjning inom utbildningsväsendet. En av åtgärderna som drivs tillsammans med Norrbottens kommuner är en arbetsintegrerad lärarutbildning vid Luleå Tekniska universitet. Barn- och utbildningsnämndens tidigare antagna kompetensförsörjningsplan är gällande och arbetet med en kommunövergripande strategisk kompetensutvecklingsplan har utarbetats av Kommunledningsförvaltningen. Utbildningsförvaltningen har fått i uppdrag att utarbeta en aktivitetsplan baserat på den kommunövergripande kompetensutvecklingsplanen. I VEP 2021–2022 beviljades 1 mkr till Barn- och utbildningsnämnden fördelad på två år för kompetensutveckling av befintlig personal inom Utbildningsförvaltningen. Utan ett ekonomiskt tillskott för kompetensförsörjning är möjliga åtgärder och aktiviteter ytterst begränsade, då denna typ av insatser kräver framför allt arbetstid. Om åtgärder inte vidtas för att proaktivt arbeta med dessa frågor riskerar Piteå kommun att försvaga sin ställning både som skolkommun och attraktiv arbetsgivare. Kvaliteten och de goda resultaten som skolformerna idag uppvisar riskerar drabbas om kompetensförsörjningen brister.

Likvärdighet och kvalitet

Skolan ska vara likvärdig och alla elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet enligt skollagen. Skolan ska även arbeta kompensatoriskt utifrån elevers olika förutsättningar. Skolverket möjliggör olika statsbidrag där flertalet av dessa syftar till att stärka huvudmännens arbete inom likvärdighet, på såväl individnivå som på strukturell nivå mellan skolområden. För att nationellt komma till rätta med ökade skillnader i elevers resultat och minskad likvärdighet inrättades statsbidrag som fördelas baserat på socioekonomiska faktorer. Piteå kommun har för 2021

tilldelats 18,7 mkr, där en åtgärdsplan är framtagen med olika insatser som ska möjliggöra ökad likvärdighet i förskoleklassen och grundskolan för ökad behörighet till gymnasieskolan och ett förbättrat meritvärde. Insatserna ska även möjliggöra för elever med funktionsvariationer och/eller psykisk ohälsa att erhålla en utbildning som är anpassad utifrån deras specifika förutsättningar och behov, vilket i sin tur ökar möjligheten för fortsatta studier. Arbetet ska främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro i ett tidigt skede samt minska arbetsbelastningen för lärarna så att de kan fokusera på undervisningen. Det övergripande målet är att samtliga elever ska uppleva att de lyckats i skolan, att de mår bra och har de bästa förutsättningarna att göra bra välgång i livet.

Digitalisering

För att uppfylla lagkrav, rekommendationer från Sveriges Kommuner och Regioner samt kommunala riktlinjer och anvisningar behöver Utbildningsförvaltningen göra flertalet utvecklingsinsatser och investeringar under de kommande åren. För att uppfylla lagkraven för digitala nationella prov krävs det en ny teknisk plattform, utökat trådlöst nätverk på skolorna, tvåfaktorsautentisering och fortbildning av berörda lärare och elever. En lärplattform till i första hand högstadiet och gymnasiet behöver etableras under 2022 för att kvalitetssäkra och underlätta kommunikation mellan elever och lärare samt system för hantering av elevdokumentation för att komplettera tjänster i Microsoft365. Parallellt med detta behövs en ny ekonomisk modell för reinvestering av tekniken som inte ligger i IT-avdelningens reinvesteringsplan exempelvis projektorer och I-pads. Arbete med att anpassa våra olika verksamhetssystem till Piteå kommuns e-arkiv behöver intensifieras och möjlighet till säkra videomöten behöver införas. För att uppfylla de nya krav som ställs på verksamheter idag bedöms behövas ytterligare investeringsmedel om 500 tkr per år.

Vetenskapligt arbete

Arbetet med att uppfylla skollagens krav att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund, riktas mot att permanenta en forsknings- och utvecklingsmiljö för Piteå kommuns förskolor och skolor. Det innebär att på skolnivå och organisatorisk nivå dra lärdomar av försöksverksamheten kring praktiktäna skolforskning som bedrivits under åren 2019–2021. Det innebär bland annat att göra permanent de strukturer som beprövats och som visat sig ge goda förutsättningar för lärares, forskares och rektorers delaktighet och samverkan i praktiktäna forskning. Arbete pågår även för att utforma vetenskapligt stöd, uppdrag och tjänster för att upprätthålla och utveckla Piteå kommuns FoU-miljö, samt säkra tillgång till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. Detta görs via möjligheter till utbildning på avancerad nivå, seminarier och nationell Forsknings- och utvecklingskonferens i Piteå 2022.

Utvecklingsarbete för att möta framtiden

I Riktlinjer för budget 2022 och verksamhetsplan 2022-2024 har styrelse och nämnder i uppdrag att redogöra för hur de planerar möta interna behov av ökat utvecklingsarbete samt eventuellt kommande omflyttningar av medel för att klara demografutmaningen för kommunen som helhet.

Barn- och utbildningsnämnden bedriver idag både lagstadgade och icke lagstadgade verksamheter. Den gemensamma nämndaren är att skapa förutsättningar för barn och elever att inhämta och utveckla kunskaper, skapa en livslång lust att lära samt förmedla och förankra respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar (*Skollagen 4 §*). En mentalitet om att ”alla barn är alla barn” skapar en helhetssyn för barnens bästa där skolframgång är den starkaste skyddsfaktorn. Därför är det av yttersta vikt att barn får en chans att lyckas i skolan och att skolan är en trygg plats. Risken är annars stor att de hamnar i utanförskap, ohälsa, droger och liknande. En minskad budgetram för Barn- och utbildningsnämndens verksamheter kan resultera i en sänkt måluppfyllelse och smalare fokus på kärnuppdraget. En reducerad verksamhet med sänkt kvalitet innebär att Socialnämnden kommer att behöva ombesörja mer kostnader i framtiden om skolans funktion som skyddsfaktor minskar.

Utöver kärnverksamhet inom förskola och skola bedrivs idag bland annat föräldrautbildningar och föräldraförskola i form av samverkansträffar både enskilt och tillsammans med Socialtjänsten. Detta tillhör inte Barn- och utbildningsnämndens kärnverksamhet och är heller inte lagstadgad, och hanterar frågor som i annat fall befunnit sig inom Socialtjänstens verksamhetsområden. Utan stödet från Elevhälsan vänder sig vårdnadshavaren till Socialnämndens verksamheter för stöd. Dessa verksamheter som inte är lagstadgade och dess prioritet kan sjunka till förmån för kärnuppdraget vid sänkt budgetram. Andra åtgärder som kan utebli är möjligheten för elever att gå Folkhögskola de tillfällen gymnasieutbildningen, av särskilda skäl, inte är ett alternativ. Barn- och utbildningsnämnden bekostar den utbildningen trots att inga lagstadgade skyldigheter finns att tillhandahålla den finansieringen. En elev som inte går gymnasiet, som är en frivillig skolform, riskerar i större utsträckning att så småningom bli föremål för Socialnämndens verksamheter. Tallbackaskolan är en särskild undervisningsgrupp som är till för elever med stort behov av stöd i sin undervisning och det sociala samspelet. Det finns en hög personaltäthet där lärarna har omfattande kontakt med vårdnadshavare för att stötta dem i sin föräldraroll. Utifrån de resurser som finns idag är detta en möjlig stöttning och i förlängningen bidrar det även till Socialnämndens uppdrag. En minskning av budgetram kan innebära att lärartätheten sjunker och stödet till vårdnadshavare uteblir. Vid minskade resurser nedprioriteras samtliga icke lagstadgade verksamheter till förmån för kärnverksamhet. Ur ett kommunalekonomiskt perspektiv är sannolikheten hög att detta inte innebär en reell kostnadsminskning, då dessa verksamheter i de allra flesta fall är förebyggande ut ett socioekonomiskt perspektiv.

Barn- och utbildningsnämndens har de senaste tre åren omfördelat, effektiviserat och sparat cirka 50 mkr. Samtliga

verksamheter har genomlysts, hårda prioriteringar har genomförts och kraftfulla åtgärder har vidtagits för att nå en budget i balans när kompensation för kostnadsökningar har uteblivit. Konsekvenserna av att framöver omhänderta ytterligare minskning i budgetram med anledning av Piteå kommuns demografiutmaning kräver ytterligare beslut. Barn- och utbildningsnämndens överlägset största kostnadspost utgörs av personalkostnader. Oavsett demografiutmaning är skollagens krav densamma och kärnuppdraget består. Befintlig personal förväntas därmed ombesörja och vidmakthålla en, i princip, oförändrad verksamhet med färre årsarbetare. Detta resulterar i större barngrupper, klasstorlekar, fritidshemsgrupper, förskolor och skolor. För att detta ska vara ett möjligt beslut kräver det strukturella och lokalbeståndsmässiga förutsättningar. Om ett beslut om större barngrupper fattas kräver detta lokaler som kan inhysa den större barngruppen. Om beslut om större klasstorlekar fattas kräver detta klassrum som rymmer ett större antal elever. I många fall är detta inte en möjlighet med nuvarande lokalbestånd, där enheterna är små och klassrummen inte är ändamålsenliga för större storlekar. Därför är en ökad investeringstakt kritisk för att kunna omhänderta Piteå kommuns demografiutmaning. Andra konsekvenser av en minskad budgetram kan vara att service till vårdnadshavare minskar ytterligare i form av förändrade upptagningsområden för grundskolorna och att närhetsprincipen vid förskoleplaceringar inte kan ha lika stor betydelse. Andra servicepåverkande åtgärder kan ske inom skolskjuts. Möjliga åtgärder kan vara en översyn av avstånd och väntetider för att ytterligare minska kostnaderna, vilket är åtgärder som direkt påverkar medborgare och vårdnadshavare. Det finns ingen lagstadgad skyldighet för kommuner att tillhandahålla barnomsorg under obekvämt arbetstid, så kallad Nattis. Det är idag en service som tillhandahålls i Piteå kommuns medborgare och är relativt kostsam i förhållande till dess nyttjandegrad. Detta kan behöva ses över i omfattning och förekomst. Gymnasieskolan är inte en obligatorisk skolform där utbudet av program har tagits fram för att möta näringslivets behov och elevernas preferenser. Det är därmed möjligt att besluta om avveckling av program och inriktningar för att reducera kostnadsmassan för att passa den nya budgetramen. Strömbackaskolans programutbud utgörs till större delen av yrkesförberedande program som har en högre kostnad i förhållande till studieförberedande program. Efter studenten har dessa elever, i de allra flesta fall, ett arbete att gå till och blir skattebetalande invånare i Piteå kommun. Det är även värt att beakta att med anledning av flera stora industriella etableringar i Norrbotten är kompetensförsörjningen för dessa etableringar kritisk. Om gymnasieskolan inte kan tillhandahålla kompetens med adekvat utbildning finns risken att Norrbottens attraktionskraft för framtida etableringar minskar.

Taxor

De avgifter som nämnden kan ta ut för förskola och fritidshem regleras av den s.k. maxtaxan. Maxtaxan indexreglerades senast 2021-01-01 enligt beslut av Skolverket. Övriga avgifter Barn- och utbildningsnämnden har är terminsavgift och hyra musikinstrument för kommunala musik- och dansskolan samt uthyrning av skollokaler. Inget beslut till avgiftshöjning inför 2021 för dessa är taget i Barn- och utbildningsnämnden. Grans naturbruksgymnasiets internatavgifter höjdes höstterminen 2020 efter beslut i Kommunfullmäktige.

Ekonomi

Föreslagna investeringar

Investeringsförslag

Investeringar 2022-2024 (tkr)	Underlag	Prio	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Investeringsplan för lokaler och miljö - Pågående projekt	Bilaga 1.1	1	20 000	0	0
Investeringsplan för lokaler och miljö - Reinvesteringar	Bilaga 1.1	1	5 300	6 000	6 000
Investeringsplan för lokaler och miljö - Planerade projekt	Bilaga 1.1	1	32 000	59 000	59 000
Chistinaprojekt: etapp skola - Pågående projekt	Bilaga 1.2	2	36 700	42 500	31 000
Reinvestering digital infrastruktur	Bilaga 1.3	3	500	500	500
Reinvestering musikinstrument, Musikskolan	Bilaga 1.4	4	75	75	75
Reinvestering ospec. Inventarier fsk/grsk - från driftsanslag	Bilaga 1.5	5	433	433	433
Totalt			95 008	108 508	97 008

Intäkts- och kostnadskonsekvenser

Driftskostnads-/intäktskonsekvenser av investering 2022-2024 (tkr)	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Investeringsplan för lokaler och miljö - engångskostnad	225	175	250

Investeringsplan för lokaler och miljö - driftsökning	0	-36	-36
Reinvestering digital infrastruktur	200	200	200
Totalt	425	339	414

Föreslagna investeringar

Prioriterade mål	Investeringar	Motivering och koppling till profilområde
Piteå ska år 2030 ha 46 000 invånare och till 2050 50 000 invånare	Investeringsplan för lokaler och miljö	Säkerställerentrygg och stimulerande arbetsmiljö (såväl inomhus som utomhus) för barn, eleveroch personal. Profilmråde Barn-och unga.
Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande	Reinvestering digital infrastruktur	Behov av digitala utvecklingsinsatser för att uppfylla lagkrav och kommunala riktlinjer i skolan samt möta näringslivets nuvarande och framtida digitalbehov. Profilmråde Barn-och unga.
Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund	Reinvestering musikinstrument, Musikskolan	Erbjuda barnen musikutbildning av kvalitet. Profilmråde Folkhälsa och kultur

Sammanställning drift och investering

Drift och investeringar, tkr

	Utfall 2020	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
<i>Driftbudget</i>					
Verksamhetens intäkter	-187 968	-173 219	-173 219	-173 219	-173 219
Verksamhetens kostnader	1 086 610	1 090 123	1 093 936	1 091 136	1 091 211
Kapitalkostnader	6 681	6 870	7 642	9 297	9 297
Nettokostnad	905 323	923 774	928 326	927 214	927 289
<i>Investeringsbudget</i>					
Inkomster					
Utgifter		47 001	94 575	108 075	96 575
Nettoinvesteringar	67 555	47 001	94 575	108 075	96 575
Kapitalkostnader	67 555	710	1 654	4 964	8 382

Specifikation

Drift, tkr	2022	2023	2024
Investeringar, tkr	2022	2023	2024
Totalt			

Kvalitetsrapport

**Barn och unga – Vår
framtid**
Läsåret 2020-2021

2022-05-27

Utbildningsförvaltningen
www.pitea.se

Piteå kommun

Innehållsförteckning

	1
INLEDNING	2
Varför skrivs den här rapporten?	2
ELEVHÄLSAN	3
Tre stödnivåer	3
Förebyggande och hälsofrämjande	4
Barn och ungas fysiska hälsa	5
Barn och ungas psykiska hälsa	7
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, elevhälsan	8
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	9
FÖRSKOLAN	9
Utveckling, hälsa och välbefinnande	9
Samarbete med hemmen	12
Stödinsatser	15
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskolan	16
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	16
FÖRSKOLEKLASSEN	17
Stimulans, studiero och samarbete med hemmen	17
Barn i behov av särskilt stöd	18
Övergång och samverkan	18
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskoleklassen	20
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	20
GRUNDSKOLAN	20
Stimulans, studiero och samarbete med hemmen	20
Barn i behov av särskilt stöd	21
Närvaro - Frånvaro	22
Övergång och samverkan	25
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, grundskolan	28
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	29
GRUNDSÄRSKOLAN	30
Stimulans, studiero och samarbete med hemmen	30
Barn i behov av särskilt stöd	30
Närvaro – Frånvaro	31
Övergång och samverkan	31

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, grundsärskolan	32
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	32
FRITIDSHEMMEN	32
Stimulans, studiero och samarbete med hemmen	32
Övergång och samverkan	33
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, fritidshemmen	34
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	34
GYMNASIESKOLAN	34
Trygghet och studiero	35
Ledning och stimulans	37
Stöd och anpassningar	39
Närvaro – Frånvaro	41
Kunskaper om sex och samlevnad samt ANTDS-frågor	44
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasieskolan	46
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	46
GYMNASIESÄRSKOLAN	47
Ledning och stimulans	47
Stöd och anpassningar	48
Kunskaper om sex och samlevnad samt ANTDS-frågor	48
Närvaro - Frånvaro	49
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasiesärskolan	49
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	49
LEDNINGSGRUPPENS REKOMMENDATION	50

Inledning

Varför skrivs den här rapporten?

Enligt skollagstiftningen ansvarar Piteå kommun som huvudman för att planera, följa upp och utveckla utbildningen, vilket också ska göras på enhetsnivå.¹ Utvecklingsarbetet ska ske med utgångspunkt i nationella mål. Kommunfullmäktige har huvudmannansvaret inför staten, men Barn- och utbildningsnämnden ska fullgöra huvudmannens uppgifter och är därmed operativt ansvarig i kommunens utvecklingsarbete inom utbildningsverksamheten.² Den här rapporten skrivs i syfte att bidra till att ge goda förutsättningar för

---

¹ 4 kap. 3-4 § skollagen (2010: 800)

² 2 kap. 2 § skollagen (2017:759)

barnens och elevernas lärande. Den presenterar skolväsendets resultat och processer inom målområdet och gör en sammanfattande och framåtblickande analys av vilka behov som finns. Den bidrar därigenom till att huvudmannen kan fatta informerade beslut för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.³

Elevhälsan

I läroplanernas första och andra kapitel, som handlar om skolans värdegrund och uppdrag samt övergripande mål och riktlinjer, går det att läsa att undervisningen och elevhälsans verksamhet ska utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Det kan beskrivas som tre stödnivåer som föranleder olika typer av insatser.

Tre stödnivåer

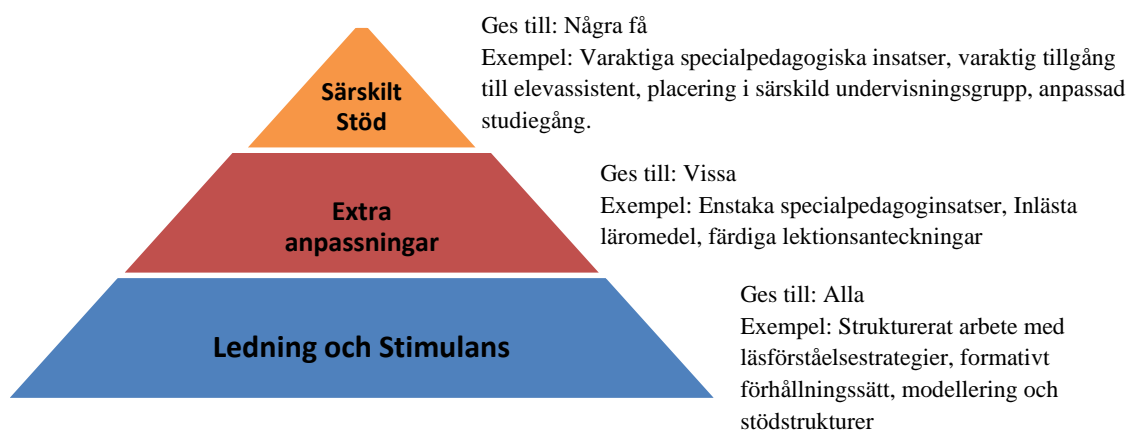

Fig 1. Förhållandet mellan de tre stödnivåerna i skolan.

Ledning och stimulans ska ges av alla undervisande lärare under alla lektioner och det är rektors ansvar att som pedagogisk ledare förvissa sig om att detta sker.

Som exempel har skolpsykologerna och logoped bidragit med sin kompetens i förskola, grundskola och gymnasieskola genom handledning av pedagoger enskilt och i grupp, även rena konsultationer eller observationer i elevgrupper när sådan efterfrågats. Logopeden håller också på att utveckla och implementera bildstöd genom att tillhandahålla återkommande förvaltningsövergripande kompetens-utvecklingstillfällen för pedagoger för att göra skolan mer tillgänglig för elever i behov av bildstöd.

Även samspelsteamet har under året utvecklat sitt handledningsuppdrag genom reflektionsamtal då pedagogerna har haft behov av att utveckla förhållningssätt och bemötande gentemot elevgrupper och vårdnadshavare för att få en stimulerande lärsituation i klassrummet.

³ 2 kap. 8b § skollagen (2018:608)

De elever som behöver extra stöd och hjälp, ska i första hand få det inom ramen för den ordinarie undervisningen. Detta stöd i form av **extra anpassningar** ska i grundskolan beskrivas i elevens individuella utvecklingsplan (IUP) och i Gymnasiet ska informationen finnas tillgänglig i elevakten. På denna nivå har elevhälsoteamen på skolorna en uppgift att, på rektors uppdrag, handleda och konsultera pedagoger i enskilda ärenden och på klassnivå så att rätt anpassningar görs. Det kan till exempel röra sig om en elev med hörselskada där skolskötterskorna bjuder in hörselcentrum för en träff med pedagogerna i hur de ska hantera de tekniska hjälpmedel som behövs.

Särskilt stöd är ett individuellt stöd som ges under en längre period och beslutas av rektor och beskrivs i ett åtgärdsprogram. Det särskilda stödet föregås av en utredning som oftast genomförs av specialpedagogen på skolan men där övriga professioner inom elevhälsan ibland konsulteras.

Förebyggande och hälsofrämjande

”Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.”⁴

Ett hälsofrämjande elevhälsoarbete utgår från ett salutogent perspektiv, det vill säga utgår från det friska. Det handlar om att stärka eller bibehålla elevernas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande genom att skapa lärmiljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Utmaningen i ett mer hälsofrämjande arbete blir att söka efter faktorer som gör det möjligt att förändra och utveckla skolans verksamhet genom att flytta fokus från det som inte fungerar till det som fungerar. I det arbetet blir samtalskulturen central.

Det förebyggande arbetet utgår från ett patogent perspektiv och innebär att förebygga ohälsa och hinder i lärandet. Arbetet börjar med att identifiera och kartlägga de faktorer som utgör risker för olika former av ohälsa eller hinder i lärandet. Det behöver göras på individ, grupp och organisationsnivå. Genom att sedan analysera riskerna underlättas planeringen av förebyggande insatser.⁵

Det åtgärdande arbetet behövs och kommer alltid att behövas. Det kommer alltid att finnas elever som mår dåligt och som behöver prata med kurator och det kommer att finnas skrubbsår som behöver plåstras om och de elever som behöver särskilt stöd har alltid laglig rätt att få det.

---

⁴ 2 kap. 25 § skollagen (2010: 800)

⁵ <https://www.spsm.se/stod/elevhalsa/arbete-forebyggande-och-halsoframjande/>

Främja – förebygga – åtgärda

Främja Lärande och hälsa	Förebygga Inlärningssvårigheter och ohälsa	Åtgärda Inlärningssvårigheter och ohälsa
<ul style="list-style-type: none"> • Alla elever • Organisationsnivå • Salutogent • Proaktivt	<ul style="list-style-type: none"> • Riskgrupper • Gruppnivå • Patogent • Proaktivt	<ul style="list-style-type: none"> • Uppkomna problem och utmaningar • Individ- eller gruppnivå • Patogent • Reaktivt

Fig. 2. Exempel på främjande, förebyggande och åtgärdande elevhälsoarbete.

Arbetet med att skjuta över tyngdpunkten från det åtgärdande till det främjande och förebyggande går sakta men säkert framåt. Fler skolenheter på grundskolan är inne i ett förändringsarbete från att ha Elevhälsoteamträffar som fokuserar på ett åtgärdande arbete på individnivå till att organisera elevhälsomöten där man diskuterar mer främjande och förebyggande insatser som till exempel tillgänglig lärmiljö på grupp- och organisationsnivå.

På Strömbackaskolan har man beslutat att specialpedagogerna ska få ansvaret för de ”Stora Elevhälsan” -träffar som hålls under läsåret 2021/2022 och som ska ha temat ”tillgänglig lärmiljö”.

Pandemin har påverkat behovet av åtgärdande insatser från elevhälsan. När eleverna på gymnasiet återkom till närstudier ökade behovet av individuellt kurativt stöd i en högre omfattning än innan distansstudierna. Samtalsstöd har erbjudits elever för att hitta strategier att hantera konsekvenser av distansundervisning på gymnasiet, till exempel. Man har också satt in fler insatser och åtgärder i klasser och elevgrupper utifrån att det varit fler konfliktsituationer efter återgång till närstudier. Även kuratorerna på grundskolan har ett ökat antal individuella stödsamtal under läsåret än läsåret innan. Under läsåret 19/20 genomfördes totalt 2505 stödsamtal med enskilda elever på grundskolan, en ökning med 4% sedan året innan. Ökningen året innan var 19% och året före det 11%.

Utifrån de insatser som gjorts anses målet vara uppfyllt i hög grad.

Barn och ungas fysiska hälsa

Hälsofrämjande skola

En viktig utgångspunkt i det hälsofrämjande arbetet är att elevers hälsa och skolresultat är starkt sammankopplade. Därför beviljade kommunfullmäktige en särskild satsning för Hälsufrämjande skola för åren 2021–2023 där de olika avdelningarna inom utbildningsförvaltningen fick komma med förslag på aktiviteter som skulle kunna gynna elevers hälsa. Elevhälsan fick medel för projektet ”Aktiva raster, åk 4-6” som syftar till att stötta mellanstadieskolorna att få igång en organiserad rastverksamhet genom att tillhandahålla rastbodnar och material samt utbildning för rastvärdar. Under våren 2021 utsågs 20% projektledare som under våren gjorde en nulägesbedömning på alla 4-6 skolor i kommunen.

Sömn och kostvanor

Elevhälsans medicinska insats har i sitt lagstadgade uppdrag att följa alla elevers fysiska hälsa. Detta görs i samband med de hälsobesök som genomförs när eleven kommer till förskoleklass och följs upp i åk 4, 7 och år 1 på gymnasiet.

Läsåret 20/21 konstaterar skolsköterskorna i sin verksamhetsberättelse att den oro som de kände under föregående läsår angående elevernas sömn och kostvanor finns även i år. Man ser stora variationer på de olika skolorna angående barn och ungas fysiska hälsa beroende vilket område man bor i. De socioekonomiskt utsatta områdena är också de som har elever med sämre fysisk hälsa.

Skärmtiden ökar medan den fysiska aktiviteten minskar. Måltider hoppas över eller ersätts med andra energitäta intag. Även i år fortsätter den negativa trenden där alltför många elever uppger att de sover färre timmar/natt och att de nattetid är digitalt uppkopplade. Skärmtiden har i år ökat i både åk 4 och åk 7. Behovet av ett förebyggande och hälsofrämjande arbete har ökat, eftersom allt fler elever har en sämre livsstil och mår sämre och skolsköterskorna ser att där är flickorna överrepresenterade.

Sömn, kvantitet. Andelen elever i Piteå kommun som svarat att de sover 9-10 timmar per natt (årskurs 4) eller 7-8 timmar per natt (årskurs 7 och första året i gymnasiet).

Sover 9-10 timmar per natt (åk 4) / 7-8 timmar per natt (åk 7, GY1) - båda könen			
Åk4	Åk7	Gym1	
82%	73%	61%	2020/2021
79%	52%	73%	2019/2020

Det är främst gymnasiets elever som sover mindre. Skolsköterskorna menar att de flesta elever egentligen inte har några sömnproblem utan det rör sig om sömnrutinsproblem. Av den anledningen hade Elevhälsobrevet som skickas hem till alla vårdnadshavare i maj 2021 temat "Sömn" för att stärka vårdnadshavare i att etablera goda sömnrutiner.

ANDT

Alla barn och elever har rätt till en hälsofrämjande skolmiljö som är fri från alkohol, narkotika och doping. De har också rätt till undervisning där frågor som rör tobak, alkohol, narkotika och doping integreras i olika ämnen för att få en mer sammansatt bild av dessa områden. Det är rektors ansvar att leda och följa upp så att detta efterlevs.

I hälsoenkäten ställs frågan till åk 7 och åk1 på gymnasiet om de har testat alkohol någon gång. Förändringen över tid är liten, och vi ser att alkoholdebuten för de allra flesta sker någon gång mellan årskurs 7 och år 1 på gymnasiet. I åk 5 är det 94% som aldrig prövat alkohol (95% 2019/2020) och i gymnasiets årskurs 1 är det 60% som aldrig provat (59% 2019/2020)

Samma sak gäller de som säger att de aldrig använt narkotika, denna fråga ställs bara till gymnasieeleverna i åk 1. 98% har aldrig provat 2019/2020 och 97% hade aldrig provat

2020/2021. Här tror skolsköterskorna att det finns ett stort mörkertal då det är olagligt att använda droger och enkäten inte är anonym.

Tobaksvanorna fortsätter att förbättras; 96% av alla elever i åk 7 har aldrig provat att röka och 97% har aldrig snusat. I gymnasiet är det 79% av eleverna som aldrig provat att röka medan 68% aldrig har snusat. Vi ser stor skillnad mellan praktiska och teoretiska program där snusarna är överrepresenterade bland de praktiska programmen.

Barn och ungas psykiska hälsa

Elevernas psykiska hälsa visar stora könsskillnader. På frågan ”Hur mår du?” visar svaren att pojkarna mår bättre än flickorna.

Elever som svarat bra eller mycket bra på frågan - Hur mår du?

Flickor			Pojkar		
Åk4	Åk7	Gym1	Åk4	Åk7	Gym1
87%	70%	72%	94%	91%	89%

Skillnaden ökar ju äldre eleverna blir. I Gymnasiet är skillnaden 17 procentenheter. Samtidigt vet vi att flickor är bättre på att uttrycka sitt dåliga mående och att de oftare än pojkar söker stöd och hjälp. Här ser vi också skillnader i skolområden på grundskolan, de områden med sämre socioekonomisk standard har också elever som mår sämre. De som svarat dåligt eller mycket dåligt har minskat med ett fåtal elever från 3,7 % förra läsåret jämfört med 2,3% under 2020/2021.

På frågan om hur man trivs med sig själv ser vi samma mönster. Av dem som svarat bra eller mycket bra är 66% flickor och 88% pojkar.

Stress

Stress och mående hör ihop. Statistiken från hälsosamtalen visar att främst flickor känner stress angående skolarbetet.

Andel elever i Piteå som svarat att de ofta eller alltid känner sig stressad över skolarbetet.

Flickor		Pojkar		Båda könen		
Åk7	Gym1	Åk7	Gym1	Åk7	Gym1	
26,70%	25,10%	17,10%	12,40%	21,80%	18,70%	2019/2020
32,8%	36,2%	16,4%	13,15%	24%	24%	2020/2021

Känslan av stress fortsätter att öka främst hos flickorna och den största ökningen ser vi på gymnasiet. Uppföljande hälsosamtal visar att många elever upplevde svårigheter med det ökade ansvaret det innebar med fjärrstudier under pandemin och att de därför kände en ökad stress. Där är också stor skillnad mellan de teoretiska och praktiska programmen. På

Bygg- och anläggningsprogrammet där det går flest pojkar är 9% ofta eller alltid stressade medan det på Ekonomi- och samhällsprogrammen som har flest flickor är 43% av eleverna som alltid eller ofta känner sig stressade. Vid hälsosamtalen framkommer att stressen inte alltid är skolrelaterad utan det kan vara träningar eller extrajobbet som också stressar.

Kuratorerna både på gymnasiet och grundskolan ser ett ökat behov av individuella stödsamtal hos eleverna. Det är flest flickor som söker kuratorskontakt. Samtalen handlar om ångest och oro, höga krav på sig själv, stress och press kring skolprestation och hemsituation. På gymnasiet konstaterar kuratorerna att under läsåret har tillgången till trygga sociala sammanhang och sociala relationer med jämnåriga och andra trygga vuxna utanför hemmet minskat samtidigt som fjärrstudier har inneburit en stor otrygghet, bristande struktur och rutiner för många.

Psykisk hälsa är nära kopplat till elevers problematiska skolfrånvaro. Under pandemin har det varit svårare att bevaka problematisk frånvaro då reglerna att stanna hemma om man är sjuk eller om någon i familjen haft symptom gjort det mer legitimt att stanna hemma för elever i riskzonen. Närvaroteamet har under läsåret haft 23 ärenden jämfört med 17 ärenden under läsåret 19/20 vilket visar att problemet växer. Elevhälsan befarar att en del elever i riskzonen för problematisk skolfrånvaro etablerat ett frånvarobeteende som vi måste hantera när vi är tillbaka i gamla gängor efter pandemin.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, elevhälsan

Elevhälsan konstaterar att utvecklingsområden för 2020/2021 bara delvis är uppnådda på grund av pandemin och de restriktioner som fortsatt rådde under läsåret. Yrkesgruppernas träffar skedde digitalt i de fall man inte hade sina kollegor på samma arbetsplats och utbildningar skedde digitalt i den mån de genomfördes. Då frånvaron var hög i elevgrupperna på grundskola och gymnasiet på grund av restriktionerna, och då gymnasiet hade växelvis närundervisning var det svårt att genomföra de planerade hälsofrämjande och förebyggande aktiviteterna på gruppnivå så att alla fick ta del av den. Därför pausades det upplägg som grundskolans kuratorer genomförde i åk 8 "Livsviktigt".

Även föräldrautbildningarna fick ställas in. Alla yrkesgrupper inom elevhälsan pekar också på att arbetet försvårades av att så många ombokningar av möten måste göras i samband med att elever eller familj hade förkylningssymptom.

Målet anses därför vara delvis uppfyllt

- Utveckla samarbetet med andra aktörer genom ett omtag kring det lokala styrdokumentet för Piteå gällande Norrbus.

Då utvecklingsarbetet i Norrbus med att skapa nya lokala styrdokument har stannat av i väntan på regionens nya organisation behöver arbetet fortsätta i både Styrgrupp och arbetsgrupp. Målet behöver kvarstå för kommande läsår.

Målet är ej uppfyllt

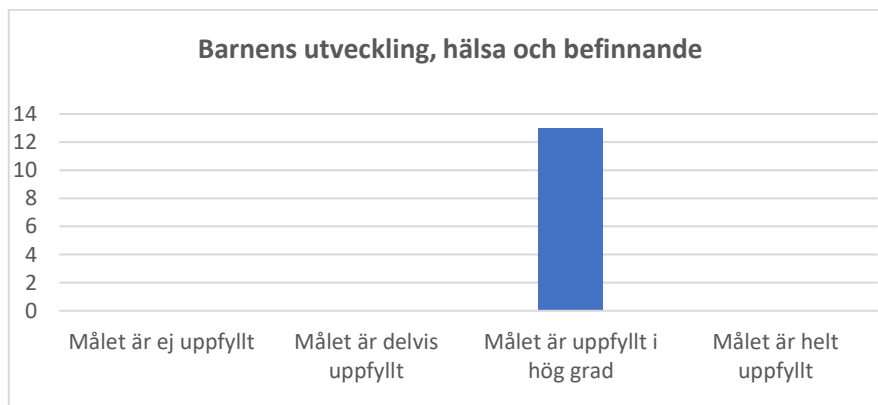
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023

- Elevhälsan ska främja elevernas hälsa för att de ska nå målen i skolan och minska risken för ohälsa. Insatser behövs på individ-, grupp- och organisationsnivå. Elevhälsan kan inte ensam möta behovet fullt ut i dagsläget. Behovet av samverkan med övriga aktörer för att främja barn- och ungdomars hälsa är stort då skolan inte allena kan klara komplexiteten i de ärenden som kommer upp. Därför är målet att få igång de lokala arbetsgrupperna i Norrbus.
- Mycket av det påbörjade arbetet att utveckla det främjande och förebyggande arbetet på grupp nivå fick pausas under höstterminen 2021 på grund av pandemin. Det innebär att elevhälsans främjande och förebyggande insatser behöver ta fart igen.
- Elevhälsan behöver hålla fokus på elevers psykiska hälsa och att främja elevers skolnärvaro. Därför blir dessa områden elevhälsans fokusområden och kompetensutveckling samt målformuleringar för yrkesgrupperna ska relateras till detta.

Förskolan

Utveckling, hälsa och välbefinnande

Utbildningen i förskolan ska planeras och genomföras på ett sådant sätt så att den främjar barnens utveckling, hälsa och välbefinnande (Lpfö18):

All personal har aktivt deltagit i utvecklingsprocesser och fortbildning kring förskolans lärmiljöer. Det vi kan se är att pedagogerna har en ökad förståelse och samsyn för att de miljöer vi erbjuder i förskolan ska vara anpassade efter barnens skiftande behov. Samtliga rektorer anser därför i sin självskattning att målet är uppfyllt i hög grad.

Förskollärare i områdena har via fortbildning fördjupat sig i förskolans didaktik med fokus på frågeställningarna Vad? Hur? Varför? För vem? Det har handlat om didaktik, systematiskt kvalitetsarbete samt att kunna möta barn som har olika funktionsvariationer.

Det övergripande upplägget har handlat om hållbar utveckling, mångfald och flerspråkighet, samt lek som fokus. Kollegiet har fördjupat sig kring leken samt undervisningsmiljöns kvalitet och betydelse för lärande. Målområden som uttrycks är att: Utveckla lekstyrka, språkutvecklande miljöer och förhållningssätt.

I några områden har pedagogerna arbetat medvetet:

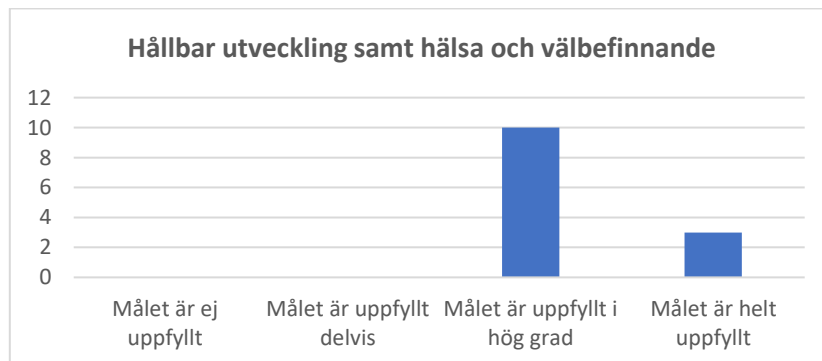
- med att hitta balans mellan aktiviteter och vila/återhämtning,
- att se tidiga tecken hos barnet – vilket stöd kan behövas? (anpassningar, specialpedagogiska insatser)
- med utomhuspedagogik och att använda lärmiljöer utomhus,
- lågaffektivt bemötande, arbetar utifrån barnets bästa vid grundutbildning och rutinsituationer exempelvis vid matsituationer.

Förskolans pedagoger har idag stor kunskap och kompetens kring förskolans uppdrag att göra orosanmälan vid oro för barnens uppväxtmiljö. Man har ett nära samarbete med både socialtjänst samt BVC för att öka samsynen och samverkan för barns välbefinnande.

Vissa avdelningar har arbetat mer riktat med frågan ”Vad är hälsa?” med barnen i olika projektarbeten. Där har barnens röst kommit till tals kring vad de anser att hälsa är för dem.

I ett förskoleområde har under läsåret bedrivits ett projekt med stöd av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) om flickors uttryck och signaler när det finns frågeställningar kring hur/om flickor har eventuell neuropsykologisk problematik.

Barnen ska få förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att ges möjlighet att delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla sitt intresse för att vara fysiskt aktiva (Lpfö18):

Majoriteten av förskolorna i kommun anser i sin självskattning att målet är uppfyllt i hög grad, även om några rektorer anser målet vara helt uppfyllt. I självskattningen lyfter man fram att förskolorna i Piteå kommun har utemiljöer som erbjuder otaliga möjligheter till

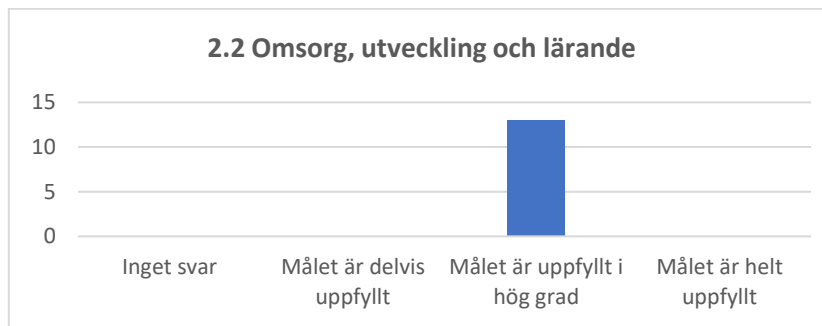

naturupplevelser och rörelse. Det finns en rik närmiljö med närhet till stadsliv och kultur, likväl som friluftsområden och alla förskolor prioriterar utevistelse. Minst en gång per dag har barnen en längre utevistelse. Genom att ofta äta måltiderna utomhus samt gå på utflykter ges barnen rika upplevelser och tillfällen till rörelse och rekreation och exempelvis dans och rörelse sker såväl inom- som utomhus.

Förskolornas Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA) har medvetet riktat sig mot utomhusmiljöer med vikt att kunna röra på sig för en god hälsa samt ett hållbart liv. Närmiljön runt förskolorna inbjuder även till användandet av lådcyklar (till lantbruk, älven, skogen, åkrar, lekpark) samt skidskola runt förskolan. Spontana fysiska aktiviteter på innergårdarna som innebandy, basket samt klättring förekommer också och flertalet avdelningar har medvetet rörelse inplanerad dagligen såsom yoga, dans, cirkelträning och en medveten samt tydlig avslappning.

En effekt av pademin är att tiden för utevistelse har ökat och därigenom har möjligheten för fysisk aktivitet ökat för barnen och lärmiljön utomhus utformats för stimulera rörelseglädje.

Utbildningen i förskolan ska bidra till att barnet utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld. Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet (Lpfö18):

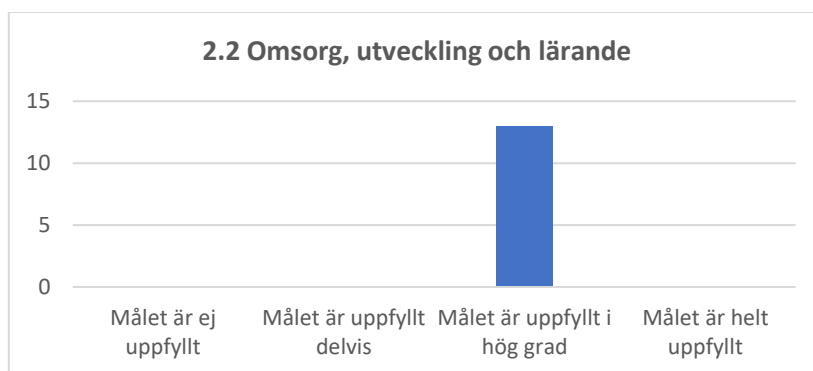
Samtliga rektorer anser att målet är uppfyllt i hög grad och beskriver hur alla förskolor medvetet arbetar med att utveckla barnens förmåga att kommunicera med varandra och öka barnens förståelse för sociala koder. Fokus är att stötta barn i deras lek för att utveckla deras självständighet och bredda lekförmågorna. Pedagogerna fokuserar på relationer och samarbeten mellan barnen. Detta görs med böcker, samtal, lekar och övningar anpassat efter barnens ålder och utveckling. TAKK & bildstöd är två kommunikationshjälpmedel som används för att stötta kommunikationen och språkutvecklingen samt barnens förmåga att samspela med andra barn, att respektera varandras kroppsliga och personliga integritet. I första hand är detta utformat för barn i behov av extra stöd men strukturen och tydligheten är något som alla barn gynnas av. Med dessa hjälpmedel ger man barnen en mer jämlik möjlighet att delta och förstå.

Stopp min kropp är ett material som Rädda barnen tagit fram för att hjälpa vuxna att prata med barn om kroppen och vilka gränser som finns. Detta är i syfte att stärka barnens kroppsliga integritet.

Barn och pedagoger samlas även i mindre grupper för samtal och reflektion (anpassat efter barnens nivå) kring ämnen som kan handla om: Integritet, Vad/hur är en bra kompis? Olika dilemman/svåra situationer.

Utbildningen i förskolan ska bidra till att barnet utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld. Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för hur viktigt det är att ta hand om sin hälsa och sitt välbefinnande (Lpfö18):

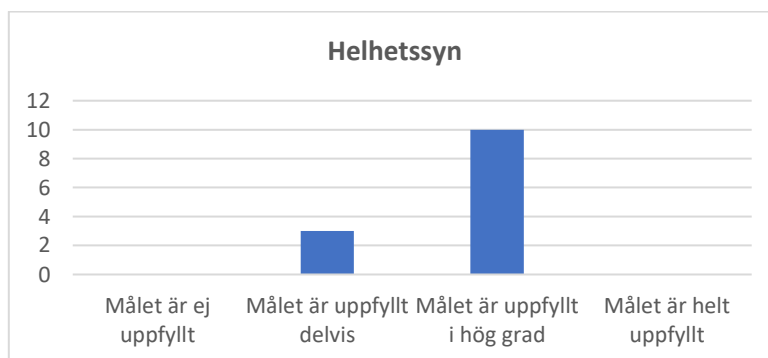

Samtliga rektorer anser att målet är uppfyllt i hög grad och beskriver hur barnens grovmotoriska färdigheter utmanas genom dans, rörelsesamlingar, utevistelser och skogsutflykter. På vissa enheter har man även arbetat med olika teman/projektarbeten kring mat, matsvinn och kroppens uppbyggnad och funktion.

En förskola har utvecklat ett rörelserum, där utrymme finns för aktiv rörelse, återhämtning som yoga eller mindfulness, samt fri lek med lite mer frihet för rörelse. Några förskolor har deltagit i projektet "Dans i förskola" som erbjudits via musik- och dansskolan. Detta projekt genomfördes till stor del utomhus.

Samarbete med hemmen

Förskolan ska samarbeta med hemmen för att ge barnen möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar (Lpfö18):

10 rektorsområden har gjort en skattning att de uppfyller målet i hög grad medan 3 rektorsområden upplever att de uppfyllt målen delvis. Att inte måluppfyllelsen är högre

kan bero på att man under läsåret 2020/2021 påverkats av pandemin i hög utsträckning. Förutsättningarna för samarbetet med hemmen har bland annat försämrats genom att:

-Inskolningstiden har begränsats – I samband med pandemin fick endast en av vårdnadshavarna vara med under inskolningen för att begränsa risken för smittspridning. Inskolningstiden är en oerhört viktig till att bygga en nära och tillitsfull relation mellan hemmet och förskolan vilket då begränsades.

-Samarbetsforum (inkl. föräldramöten, uppföljningssamtal, utvecklingssamtal och utskolningssamtal) kunde ej genomföras på ett tillfredsställande sätt. Att endast mötas och kommunicera digitalt skapar distans.

-Organisationen kring lämning och hämtning begränsade kontakterna under pandemin. Vårdnadshavare fick hämta/lämna barnen utanför lokalerna där personal mötte upp, detta begränsade dock möjligheten att skapa nära och tillitsfulla relationer med vårdnadshavare.

Pandemin har dock lett till att den digitala kommunikationen med vårdnadshavarna utvecklats och förbättrats. Blogg och Tempusinlägg, två uppskattade forum (av såväl personal som vårdnadshavare) har utvecklats och nyttjats allt mer för möten, utbildning och undervisning. Under pandemin har pedagogerna fortsatt att samarbeta tillsammans med vårdnadshavare runt enskilda barn där behov finns. Det har inneburit att parterna har utvecklat olika möjligheter att samtala och samverka trots vissa restriktioner. Om vårdnadshavare haft önskemål har det funnits tillgång till specialpedagog och dess kompetens runt enskilda barn. Även vårdnadshavarnas möjlighet att kunna delta vid nätverksmöten med exempelvis förskola och BVC har utvecklats tack vare användandet av digitala plattformar som Teams och Skype.

Öppenhet betraktas i de flesta förskolor och skolor som en av de kvaliteterna som ska präglade samarbetet med föräldrarna. Som pedagog i både förskola och skola ska man kunna samarbeta med alla föräldrar. Grunden för ett gott föräldrasamarbete i förskola och skola läggs genom pedagogens förmåga att skapa en jämbördig relation i kombination med att kunna formulera sig tydligt utifrån en professionell problemställning. Detta arbete har dock försvårats genom pandemins inverkan.⁶

Rektorerna i Piteås förskolor upplever att pedagogerna är duktiga på att bemöta vårdnadshavarna på ett flexibelt sätt i syfte att möta och bemöta varje vårdnadshavare på bästa sätt. Vid inskolningen läggs grunden för ett väl fungerande samarbete med vårdnadshavarna där en tillitsfull relation byggs upp. Det är pedagogernas ansvar att verka för detta och för att denna relation bibehålls. I de flesta fall sker dialogen mellan pedagoger och vårdnadshavare men vid behov kopplas specialpedagogen in som kan ge stöd.

Övergång och samverkan

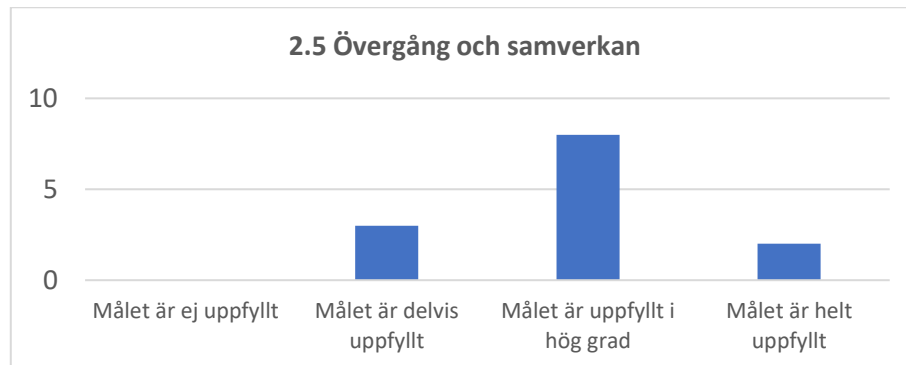
Förskolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt

---

⁶ Jensen, Elsebeth och Jensen, Helle, *Professionellt föräldrasamarbete*, Stockholm; Liber AB, 2008

perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar från förskolan till förskoleklassen, skolan och fritidshemmet (Lpfö18):

Detta är det målområde där självskattningen gällande måluppfyllelsen varierar mest mellan rektorerna och analysen blir därför uppdelad mellan de olika rektorsområdena.

Bergsviken/Hortlax/Norrjärden/Rosvik/Öjebyn/Pite C har gjort bedömningen att målet är uppfyllt i hög grad.

Förskolorna har tillsammans med skolorna ett väl utvecklat samarbete vid övergångar. Det finns upprättade handlingsplaner som revideras varje år. Både rektorer, pedagoger samt specialpedagoger har god kontroll och erfarenhet av övergångar. Alla samlas på olika träffar för att gå igenom schemat vid övergångar,

Rutinerna har arbetats fram genom gemensamma träffar mellan verksamheterna för att skapa förståelse och kunskap om allas verksamheter. Handlingsplaner är upprättade och revideras vid behov. Möten mellan förskolan och förskoleklass där man får beskriva vad man erbjudit i sin verksamhet samt överlämnande av barngruppen är en viktig del av detta. Gemensamma dokument är framtagna för områdena. Vid behov av trepartssamtal är specialpedagog och vårdnadshavare närvarande. Under våren sker utbyte mellan de olika verksamheterna både för pedagoger och barn.

Handlingsplanen beskriver vilka olika moment och kontakter som skall genomföras, samt vem som ansvarar för dessa. Vanligtvis (ej under pandemin) planeras pedagogiska lärmöten in höst och vår där pedagoger från förskola och förskoleklass möts i syfte att skapa samsyn och bra förutsättningar för barnen inför övergången. Pedagogerna i förskolan använder ett gemensamt dokument där barnet, vårdnadshavare samt pedagogerna under vårterminens avslutningssamtal ger sitt perspektiv på styrkor, intressen och känslor inför övergången. Detta dokument används sedan som underlag vid höstens inskolningssamtal i förskoleklass.

Kring barn med särskilda behov har specialpedagog och ansvarspedagog i samverkan med vårdnadshavare i god tid genomfört en särskild överlämning till mottagande skola.

Förskolan har vid några tillfällen bistått med att barnets pedagog från förskolan har följt med till förskoleklassen och underlättat inskolningen i den nya miljön.

Pitholmsområdet har gjort bedömningen att målet är delvis uppfyllt

Vad gäller samverkan med skolan påverkade pandemin detta mycket. Träffar ställdes in eller genomfördes digitalt. Blivande förskoleklassbarn fick inte besöka skolan/fritids i förväg. Lärarna från förskoleklass besökte inte alla förskolor. De som dock besökte gjorde detta kort och utomhus. Vi har ett bra och tydligt upplägg för övergångar som vi ser över kontinuerligt – under 20/21 kunde vi dessvärre inte genomföra detta på ett tillfredställande sätt.

Infjärdens område har gjort bedömningen att målet är helt uppfyllt

Det finns ett väl utvecklat samarbete och rutiner för övergångar mellan förskola och skola. Handlingsplanerna har framarbetats under en längre process tillsammans med representanter från båda verksamheterna, skola och förskola. Både rektor och pedagoger inklusive specialpedagog har mycket god kontroll, kännedom och erfarenhet av övergångar. Vi samarbetar kring schemat för att verkställa träffar inför blivande övergång till skola.

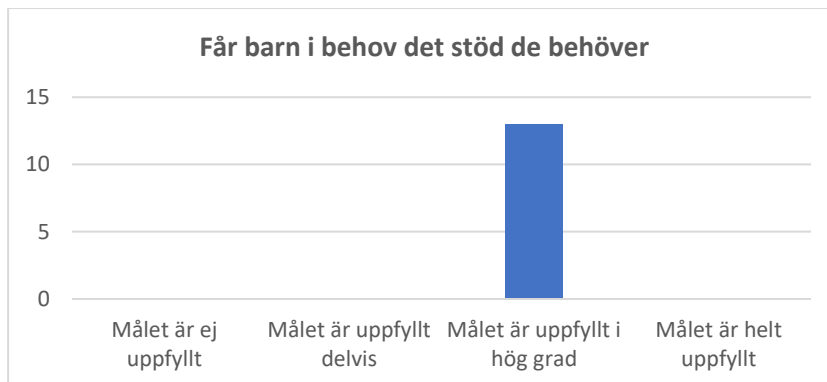
Processen är viktig för både avlämnade förskola samt mottagande skola att få fördjupa sig i vad som är för barnets bästa vad gäller övergången till skola från förskola. Med gemensamma framtagna dokument som ska gälla vid övergångar blir det tydligt och tryggt för båda verksamheterna. Hela Infjärdensområdet vet hur processen för överkolningsarbetet blir från mars månad till och med maj månad. Vid behov finns det trepartssamtal gällande övergång till skola. Där deltar vårdnadshavare, specialpedagog, lämnande och mottagande förskollärare samt berörda rektorer. Vid enstaka särskilda fall besöker mottagande specialpedagog (med vårdnadshavares godkännande) förskolan för att observera och ta del av förskollärarnas metod och arbetssätt utifrån den handlingsplan som finns.

Stödinsatser

I vilken utsträckning får de barn som är i behov av särskilt stöd det stöd de behöver?

På samtliga förskoleområden i Piteå kommun finns gemensamt upprättade dokument och rutiner för att upptäcka, sätta in stöd och följa upp stödinsatser.

Genom att vi under flera år kontinuerligt kompetensutvecklat våra pedagoger med olika verktyg och strategier så att de kan upptäcka och bemöta barn med behov i mycket högre utsträckning, samt att specialpedagogen är närvarande i verksamheterna och kan ge handledning på plats, upplever vi att målet är uppfyllt i hög grad.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskolan

Förra årets angivna utvecklingsområden 2021/2022 var ytterligare fortbildning av TAKK (Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) lågaffektivt bemötande och förhållningssätt. Anser att lågaffektivt bemötande fått ett stort genomslag i arbetslagen och i personalens förhållningssätt gentemot barnen. Man ser detta bland annat genom de reflektioner personalen har kring sitt och kollegornas förhållningssätt där de också vågar säga till varandra om man anser att kollegan beter sig felaktigt. Det finns även en större acceptans hos pedagogerna att möta barnen utifrån deras olika behov och förutsättningar. Bland annat rutinsituationer får ske på olika sätt - alla behöver inte göra lika.

Användandet av TAKK och bildstöd har passerat projektstadiet och i stället blivit en del av den dagliga verksamheten. Barnen lär sig tecken och bilder snabbt och det blir ett värdefullt stöd för deras kommunikation. Även vårdnadshavarna visar positivt intresse och på så sätt skapas samarbete mellan hem och förskola.

Effekterna av ovanstående blir att färre konflikter uppstår och den sociala miljön ger barnen bättre förutsättningar att lyckas och utvecklas. Effekter av arbetet med lågaffektivt bemötande och förhållningssätt har i kombination med ovanstående lett till att barnen lyckas bättre i sin förskolevistelse och kan utveckla sin lek och sitt samarbete med andra barn.

Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023

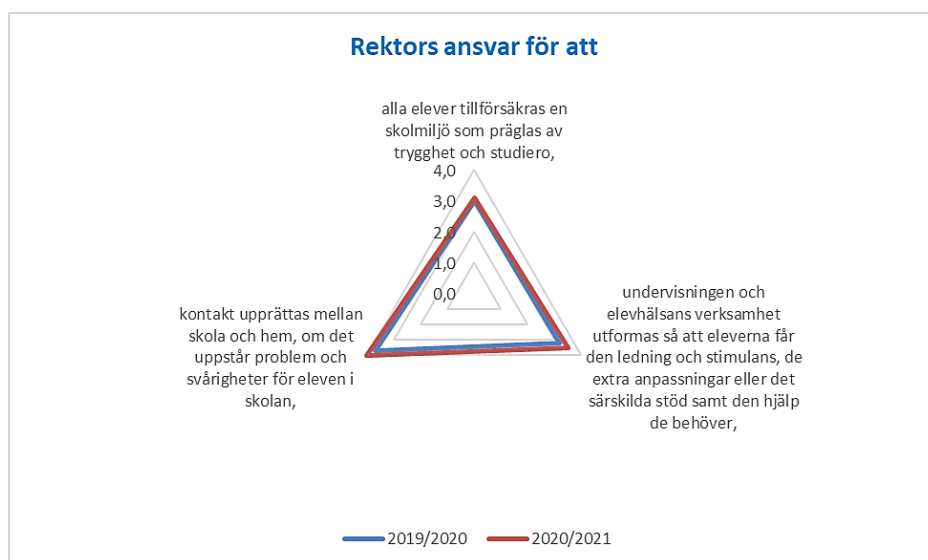
Vidareutveckla arbetet med undervisningen utomhus

Förskoleklassen

Stimulans, studiero och samarbete med hemmen

I läroplanen kapitel 2.8 *Rektors ansvar* beskrivs att rektor har ett särskilt ansvar för skolans resultat och ett särskilt ansvar för trygghet och studiero, att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Samt att kontakt upprättas mellan skola och hem, om det uppstår problem och svårigheter för eleven i skolan. I den självskattning som rektorerna som ansvarar för förskoleklass genomfört framträder följande bild:

Inom två områden skattar rektorer ansvaret "Uppfyllt i hög grad" dvs. 3,0 och därutöver. Avseende i vilken omfattning *kontakt upprättas mellan skola och hem, om det uppstår problem och svårigheter för eleven i skolan*, skattas av rektorer 4,0 dvs. "Helt uppfyllt". Rektorer berättar om specialpedagoger, förstelärare, och pedagoger i förskoleklassen som gemensamt går igenom den genomförda kartläggningen i svenska och matematik. Reflekterar kring resultaten och vilka behov som finns hos individer/ grupper. Vilka insatser behöver göras? Sedan uppföljning för att bedöma hur utveckling och progression ser ut för eleverna. Vid behov gör ibland specialpedagoger kompletterande test på individnivå. Behöver eleven/elever ytterligare stöd och/eller träning? I detta arbete adderas även det sociala målen in. Trygghet, trivsel och kunskap är skolornas centrala värdeord som det alltid arbetas med. En rektor beskriver det så här:

Skolornas fokusområde är det främjande och förebyggande arbetet. I EHM vid 4 tillfällen varje läsår finns hela elevhälsoteamet med specialpedagog, skolsköterska, kurator, rektorer och mentorer med. Där utgår man från de behov som finns i gruppen och jobbar för studiero och trygghet. Tidigt föräldramöte under våren innan start i förskoleklass samt föräldramöte och tidiga IUP samtal på hösten lägger grunden för goda kommunikationer mellan

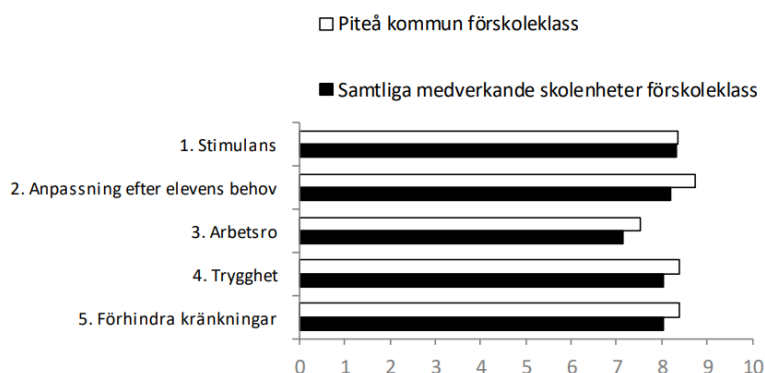

skola och hem. Vid utmaningar i skolmiljön förs dialoger och insatser görs tidigt.⁷

Barn i behov av särskilt stöd

Alla förskoleklasser använder sig av Skolverkets obligatoriska kartläggningmaterial ”Hitta språket” och ”Hitta Matematiken” för att tidigt identifiera elever som visar en indikation på att inte nå de kunskapskrav som ska uppnås och få syn på elever som är i behov av extra anpassningar, särskilt stöd eller särskilda utmaningar. För att elever ska få det stöd som de har rätt till görs anpassningar på gruppnivå, individnivå, intensivträningsperioder, riktade resurser, handledning till pedagoger av specialpedagog, kurator, psykolog och logoped m.m. Ett gott samarbete med vårdnadshavarna är också av stor vikt när det gäller barn i behov av särskilt stöd, vilket lyfts fram av flertalet rektorer.

I skolenkäten som genomfördes VT 2020 fick förskoleklassen i Piteå kommun följande betyg av vårdnadshavarna, se nedan. Anpassning efter elevernas behov fick allra högst resultat 8,7(10) och Piteå kommun får ett bättre resultat på alla områden än samtliga medverkande förskoleklassenheter.⁸

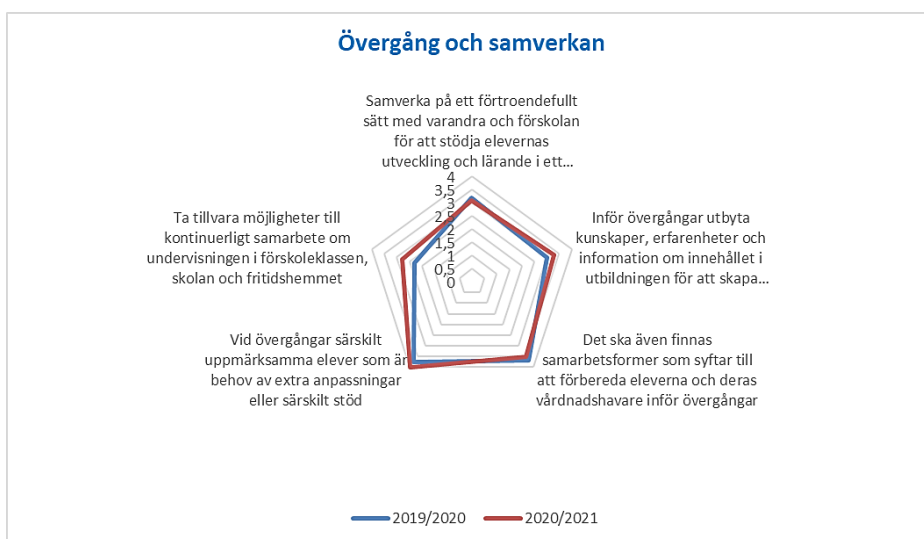

Övergång och samverkan

Hur har förskoleklassens verksamhet i Piteå kommun lyckats leva upp till målen i läroplanens kapitel 2.5 *Övergång och samverkan*? När rektorerna gör en självskattning i vilken omfattning förskoleklassen samverkar med övriga verksamheter framkommer följande bild:

⁷ Citat av en av kommunens rektorer

⁸ Skolinspektionens enkät VT 2020, <https://siris.skolverket.se/siris/ris.openfile?docID=607956>

Resultatet bygger på den enkät som avdelningschef lämnat till rektorerna för att skatta i vilken grad man kan svara för att förskoleklassen samverkat med förskolan, grundskolan och fritidshemmet för ökad måluppfyllelse, där skalan gått från "Inte uppfyllt" (1,0) till "Helt uppfyllt" (4,0).

Alla rektorsområden beskriver att man har utarbetade handlingsplaner /övergångsplaner som kontinuerligt revideras för att skapa kvalitet och trygghet. Lärare som besöker förskolan och barn som får bekanta sig med skolmiljön är naturliga inslag. Muntliga och skriftliga överlämningar, träffar mellan avlämnade och mottagande specialpedagog samt Elevhälsoteamen är viktiga incitament för att övergångar mellan verksamhetsformerna och stadier ska bli framgångsrikt för den enskilde eleven. På många rektorsområden beskriver man, sk "treparsamtal" med vårdnadshavarnas medverkan, mellan förskola och förskoleklass, avseende barn i behov av särskilt stöd. Rektorerna lyfter samverkan avseende barn i behov av extraanpassningar och särskilt stöd som allra högst 4,0 dvs. "Helt uppfyllt". Utvecklat syfte och tydliga strukturer för Elevhälsoteamets arbete med kontinuerliga uppföljningar av elevers måluppfyllelse och gemensamma beslut om insatser av Elevhälsoteamets kompetenser bidrar till den höga självskattningen. En rektor beskriver det så här:

Tydliga och väl fungerande rutiner vid överlämnande mellan skolformer, skola och fritidshem. Likaså informeras vårdnadshavare om rutinerna och de görs också delaktiga genom att de erbjuds trepartssamtal inför ett nytt stadium. Pandemin har dock försvårat mötena under de senaste två åren.⁹

Det område som fortsättningsvis skattas lägst, trots en förbättring, är i vilken omfattning man tar tillvara möjligheterna till kontinuerligt samarbete om undervisningen i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet, 2,8 dvs. "Uppfyllt i hög grad". Den pågående pandemin har, av naturliga skäl, försvårat samverkan mellan verksamhetsformerna.

⁹ Citat av en av kommunens rektorer

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskoleklassen

Förra årets utvecklingsområde rörde behovet av att fortsätta utveckla strukturer för samverkan i syfte att utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen och undervisningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande.

Skola och förskola har redan väl fungerade rutiner och strukturer för samverkan, dock har pandemin försvårat arbetet med förskoleklassens utvecklingsområden. Rutinerna för övergångar behöver åter lyftas/implementeras i verksamheten. Rektorer i förskola och skola har fört dialog om befintliga övergångsrutiner, lyft goda exempel i förbättringssyfte samt för att i större utsträckning kunna möta barn i behov av särskilt stöd.

Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023

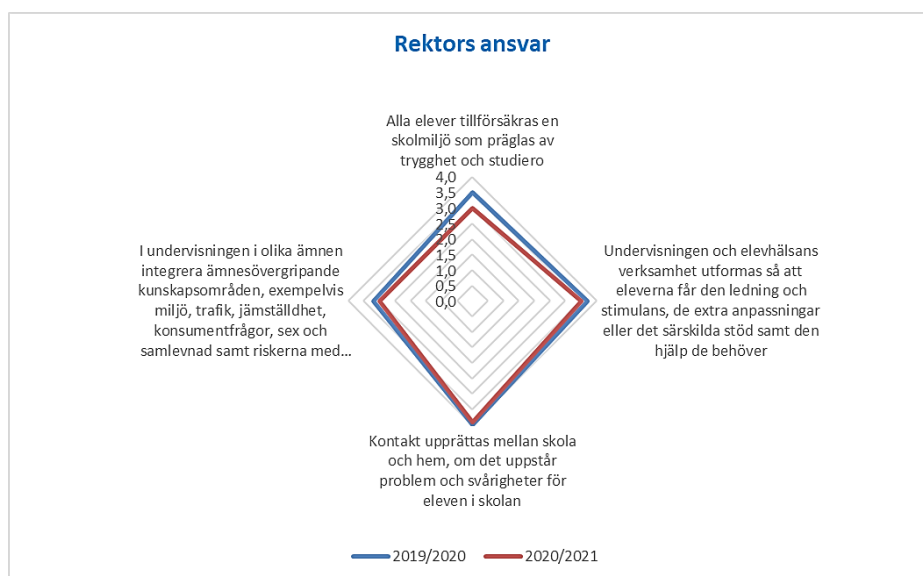
Implementera övergångsrutinerna

Bygga en närvarokultur

Grundskolan

Stimulans, studiero och samarbete med hemmen

Utifrån de självskattningsfrågor som avdelningschef lämnat till grundskolans rektorer avseende läroplanens kapitel 2.8 *Rektors ansvar* framträder följande bild:

I självskattningen avseende trygghet och studiero kan man se att värdet försämrats från 3,5 till 3,0. Det är en stor utmaning för rektorer att tillförsäkra eleverna en lugn skolmiljö och

läroplanens inledande kapitel är kanske viktigare än någonsin med tanke på det som sker i vuxenvärlden och samhället i stort.

*Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.*¹⁰

För att skolan ska lyckas och arbetet ska bli framgångsrikt behöver budskapet kommuniceras med vårdnadshavare och närsamhället, just för att detta inte är någon självklarhet idag. I en värld där jaget alltid går före laget fallerar respekt, hänsyn, jämlikhet, lika värde, demokrati och solidaritet.

På grund av detta lyfter många rektorer att trygghet och studiero och värdegrundsarbete varit ett prioriterat område i verksamheten under det gångna året. Regelbundna enskilda mentorssamtal om trygghet och mående, ansvar för alla elever, trygghetsenkäter, socialpedagoger, fritidspedagoger, vuxenledda rastaktiviteter, kollegialt lärande kring värdegrundsarbete, gemensamma rutiner med fokus på struktur, rutiner och relationer för att skapa trygghet, kontinuerliga verksamhetsbesök och samtal med lärarna om situationen i klassrummen, samarbete med ”fältare” och polis, nya yrkesroller i skolan såsom socionom och lärarassistent, killsnack m.m. är exempel på aktiviteter för ökad måluppfyllelse.

Att kontakt upprättas mellan skola och hem om det uppstår problem för eleven i skolan skattas av rektorer 3,9 dvs. ”Helt uppfyllt”. Många rektorer lägger ned mycket tid och möten med enskilda elever och deras vårdnadshavare. Elevhälsoteamens kontinuitet och strukturella arbete är också en viktig faktor i bedömningen. Det område som rektorer bedömer som lägst är att *i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis miljö, trafik, jämställdhet, konsumentfrågor, sex och samlevnad samt riskerna med tobak, alkohol och andra droger*, skattas 3,0 dvs. ”Uppfyllt i Hög grad” och ett fåtal skolenheter har beskrivit hur de arbetat med ovanstående ansvarsområde. ANDTS-dagar, Livsviktigt, digitalt värderingsmaterial, Cannabis-programmet är några exempel.

Barn i behov av särskilt stöd

Alla rektorer i grundskolan kan beskriva att de använder sig av olika kartläggningar, samtal, diagnoser, screening, bedömningsstöd, prov, tester, för att kartlägga elevers kunskaper, förmågor och färdigheter. Elevernas behov utreds och vid behov upprättas åtgärdsprogram och åtgärderna utvärderas och justeras kontinuerligt. Dokumentation av mentorer,

---

¹⁰ Citat från läroplanens inledande kapitel

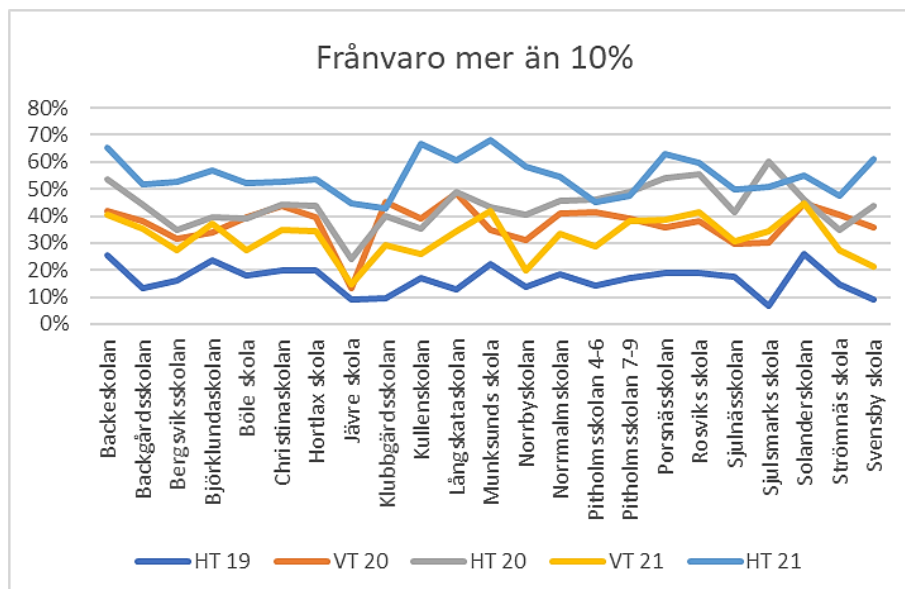
speciallärare, specialpedagoger genomförs för att synliggöra elevers behov. Ofta i gemensamma digitala dokument som lyfts på klasskonferenser och i Elevhälsoteamen.

Skolenheterna kan beskriva åtgärdstrappor när det handlar om att sätta in resurser för elever i behov av särskilt stöd; extraanpassningar, specialpedagogstöd, intensivperioder, instaser i klassrummet, anpassad studiegång, lokala särskilda undervisningsgrupper eller våra kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper. I samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten har någon rektor arbetat med ett sk tillgänglighetsprojekt där det handlar om att skapa en pedagogisk-, fysisk- och socialt tillgänglig lärmiljö för elever med särskilda behov, vilket i slutänden gynnar alla elever. En rektor beskriver det så här:

Lärarna anpassar och utmanar eleverna i det dagliga arbetet i klassrummet. Varje arbetslag träffar specialpedagog/speciallärare kontinuerligt vid handledarträffar arbetslagsvis. Om en elev är i behov av särskilt stöd anmäls detta via EHM till rektor och behovet kartläggs. Tyvärr har vi trots goda rutiner under detta läsår i perioder haft svårt att genomföra det särskilda stödet då frånvaron bland lärarna varit stor och det inte funnit vikarier.¹¹

Närvaro - Frånvaro

När det gäller elevfrånvaron beskriver samtliga rektorer att den ökat under pandemin. Nedan följer tre diagram som visar all frånvaron (anmäl+oanmäld) över tid, ht 19 till vt 21. Enligt statistiken är det framför allt frånvaron som ligger mellan 10-20 % som kulminerat HT 2021.

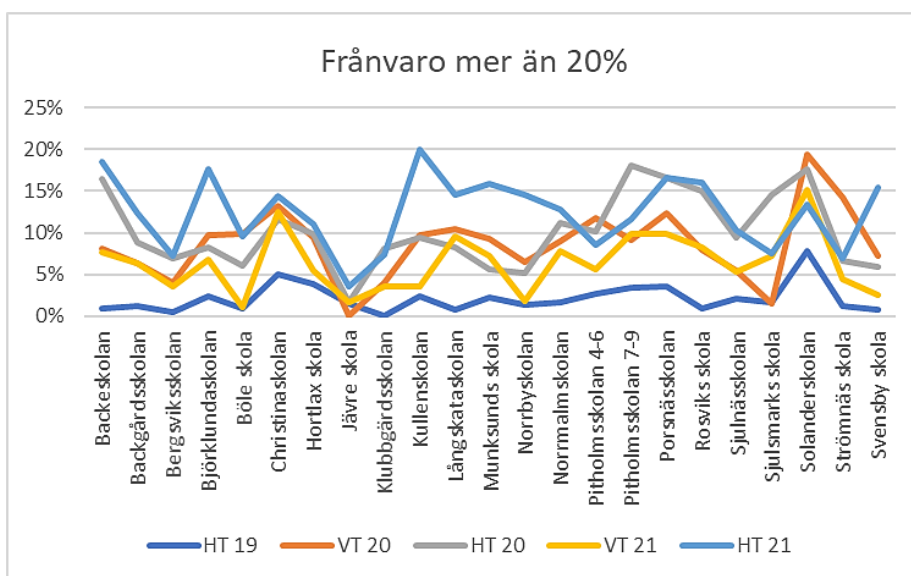

Närmare 70 % av eleverna på bl.a. Kullensskolan och Munksunds skolan hade en frånvaro motsvarande mellan 10-20 %, vilket motsvarar 9-16 dagar av höstterminen -21. Det innebär att över två tredjedelar av de två skolenheternas elever har varit frånvarande någonstans

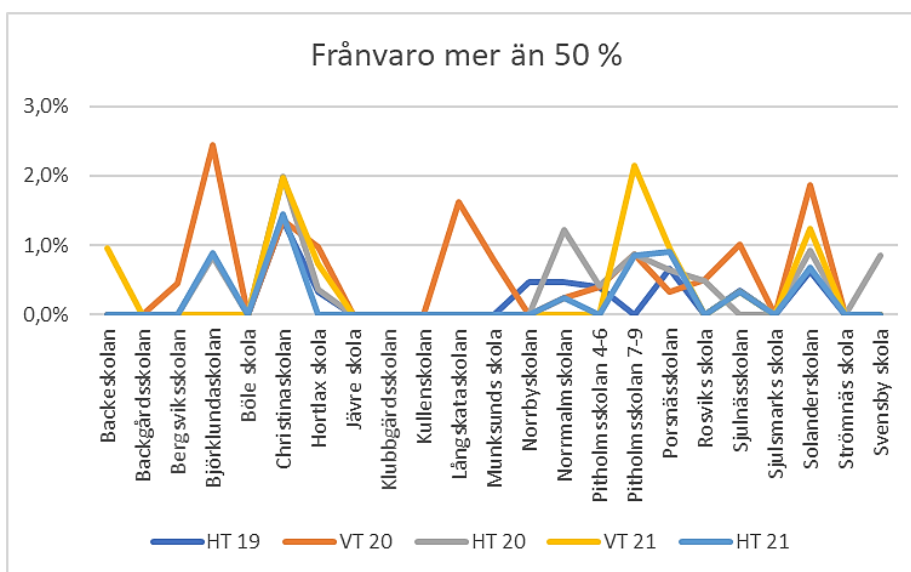
¹¹ Citat av en av kommunens rektorer

mellan två till tre veckor under terminen. Backeskolan och Solanderskolan som hade flest elever frånvarande mer än 10 % ht 2019 har under hela pandemin haft ett stort antal elever som varit frånvarande mer än 10 %. Andra skolor såsom ex Kullen, Långskata, Porsnäs, Sjulsmark och Klubbgårdet har haft ”toppar” under någon av terminerna. När det gäller frånvaron, mer än 10 %, kan man tydligt se att den varit som högst ht 21 på alla skolenheter. En skola som i jmf med andra ”sticker ut” med låg frånvaro är Jävreskolan, oavsett omfattningen av frånvaron.

När det gäller frånvaron mer än 20 %, tabell 2, varierar det i större utsträckning mellan terminerna och skolenheterna. Men även här kan vi se att Kullensskolan, Backeskolan och Solanderskolan, någon gång under pandemin haft närmare 20 % av eleverna frånvarande mer än tjugo procent, vilket motsvarar mer än tre veckor.

Slutgiltigen kan man se att även den omfattande frånvaron förmodligen påverkats av pandemin. Skolenheter f-åk 6 har under vissa perioder ingen frånvaro över 50 % men under

någon termin kan de ”sticka ut”. Exempelvis Långskataskolan som under en termin haft 1,6 % av eleverna frånvarande mer än 50 %, vilket motsvarar två elever. När det gäller Hortlax så verkar de haft ca 1 % av eleverna som under ht 20-ht 21 varit frånvarande mer än 50 %, vilket motsvarar 3 elever. Christinaskolan och Solanderskolan hade redan innan pandemin ett antal elever som var frånvarande mer än 50 % och en ökning av antalet framträder. Många skolenheter har enstaka elever som haft frånvaro mer än 50 % under någon av terminerna, förutom Klubbgården, Sjulsmark, Strömnäs, Kullen, Böle, Backgårds och naturligtvis Jävre. Kan också vara lite missvisande eftersom rapporteringsgraden försämrats något.

Trots att frånvaron kan härledas till Covid- 19 är rektorerna bekymrade och oroliga för utvecklingen av frånvaron, utbildningstappet och vilka långsiktiga konsekvenser pandemin kan få. De ser en fortsatt ökad problematisk frånvaro som kryper ner i åldrarna. Orsakerna är väl utredda och kända på de elever det gäller, men skolan kan inte möta behoven i psykisk ohälsa eller problematiska hemsituationer, trots omfattande samarbeten med socialtjänst, BUP och andra aktörer. Frånvaron följs veckovis på enheterna och löpande kontakter med vårdnadshavare sker dagligen vid behov.

Rapporteringsgraden i Skola 24 har över tid ökat fram till höstterminen 2019, 85,5 %. Vårterminen 2020 var den något lägre för att sedan minska ytterligare under 2021 ned till samma resultat som 2018. Beror den försämrade rapporteringsgraden på Covid och att även personal har varit frånvarande? Skola 24 förutsätter att alla lärare som undervisar eleverna i en klass ska rapportera. Vissa rektorer hävdar att skolenheten har full kontroll över elevernas närvaro i skolan via mentorer och elevhälsoteam.

Utifrån ovanstående trend och farhåga, i dialog med rektorerna, har det beslutats att grundskolans fokusområde kring Barn och unga, för kommande läsår, ska vara arbete för att motverka skolfrånvaro och främja skolnärvaro bl.a genom gemensamma utbildningsinsatser och en gemensamt utarbetad handlingsplan.

RAPPORTERINGSGRAD I GRUNDSKOLAN ht 2018 till ht 2021								
Skolenhet	Antal lärare	Medel av rapporteringsgrad						
		ht 18	vt 19	ht 19	vt 20	ht 20	vt 21	ht 21
SAMTLIGA	470	77,8%	82,0%	85,5%	82,5%	83,1%	77,1%	77,6%
Backeskolan	10	55,4%	58,3%	69,3%	67,2%	68,2%	74,3%	67,0%
Backgårdsskolan	12	66,5%	60,8%	76,3%	71,8%	79,0%	76,7%	72,1%
Bergsviksskolan	24	84,2%	89,7%	80,2%	81,7%	79,8%	80,4%	85,3%
Björklundaskolan	11	72,5%	75,2%	57,8%	53,9%	81,4%	79,2%	91,7%
Böle skola	7	85,7%	87,9%	88,6%	86,4%	79,4%	74,3%	81,4%
Christinaskolan	41	88,7%	89,6%	91,3%	88,9%	83,4%	82,8%	78,4%
Hortlax skola	30	84,0%	91,2%	86,6%	82,9%	93,3%	85,3%	92,3%
Jävre skola	8	86,7%	95,8%	87,7%	69,5%	68,9%	78,0%	70,5%
Klubbgårdsskolan	9	69,2%	88,5%	64,4%	67,2%	52,1%	61,9%	66,3%
Kullensskolan	11	56,6%	57,5%	96,9%	90,8%	76,8%	69,6%	76,6%
Långskataskolan	10	81,9%	85,2%	86,1%	98,6%	85,7%	87,2%	74,0%
Munksunds skola	12	79,8%	97,1%	87,1%	93,5%	88,9%	97,0%	88,5%
Norrbysskolan	27	56,3%	78,2%	92,9%	82,5%	85,6%	57,9%	56,3%
Norrmalmsskolan	36	86,5%	84,1%	80,4%	74,3%	93,1%	80,6%	78,5%
Pitholmsskolan 4-6	21	55,0%	55,8%	61,3%	59,1%	57,5%	59,9%	52,3%
Pitholmsskolan 7-9	23	88,5%	90,6%	92,7%	91,8%	92,4%	87,2%	88,9%
Porsnässkolan	31	94,8%	91,4%	99,6%	97,9%	94,5%	72,6%	86,9%
Rosviks skola	28	94,8%	82,9%	90,8%	85,1%	81,7%	75,4%	50,0%
Sjulinässkolan	30	85,9%	90,2%	88,8%	88,7%	86,7%	83,3%	87,9%
Sjulsmarks skola	15	79,8%	81,7%	84,6%	81,5%	75,5%	72,1%	82,7%
Solanderskolan	41	86,8%	86,5%	93,5%	87,3%	82,2%	76,6%	83,9%
Strömnäs skola	18	37,2%	51,1%	89,4%	69,7%	77,0%	72,5%	74,4%
Svensby skola	8	85,9%	87,7%	99,8%	98,2%	87,1%	81,6%	99,7%
TB/MG	7	69,2%	98,8%	78,0%	83,7%	86,7%	79,9%	72,5%

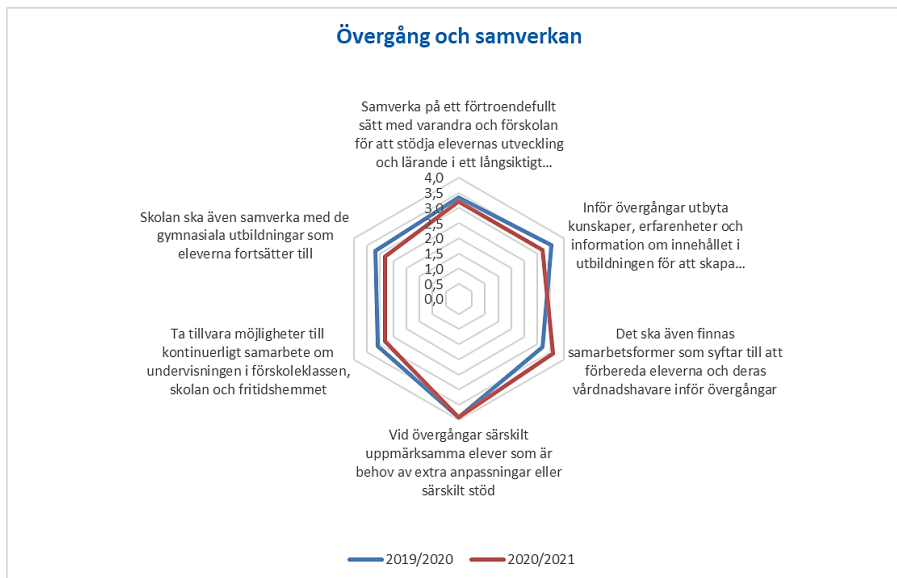
12

Övergång och samverkan

Hur har grundskolan i Piteå kommun lyckats leva upp till målen i läroplanens kapitel 2.5 *Övergång och samverkan*? När rektorerna gör en självskattning i vilken omfattning grundskolan samverkar med övriga verksamheter avseende övergång och samverkan framkommer följande bild:

¹² Elevfrånvaro grundskolan, ht 2018 till och med ht 2021. Källa: Skola24

Rektorernas självskattning avseende att skolorna *vid övergångar särskilt uppmärksammar elever som är behov av extra anpassningar eller särskilt stöd* skattas som mycket högt 3,9 dvs. "Helt uppfyllt", likvärdigt med förra året. Även här skattas området *att kontinuerligt tillvarata samarbete om undervisningen i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet och samverkan med gymnasiala utbildningar som* lägst 2,8 "Uppfyllt i hög grad". Precis som det mesta så har samverkan, utbytet av kunskaper och möjligheten till kontinuerligt samarbete påverkats av den pågående pandemin.

Det rektorer beskriver för den höga måluppfyllelsen är att alla rektorsteam har utarbetade och implementerade rutiner och strukturer för övergångar. De beskriver överlämningar mellan avlämnande och mottagande skola/mentor och ett väl fungerande samarbete och mellan specialpedagoger för elever i behov av särskilt stöd. Tre rektorer beskriver arbetet så här:

Övergångar fungerar bra både från förskoleklass till åk 1, från åk 3 till 4 samt från 6 till åk 7, vi reviderar rutinerna efter behov. Under pandemin har vi haft sparsamt med fysiska träffar och mestadels utomhus. Pedagoger i skola och på fritids följer eleverna över flera år. Askultationer, gemensamma konferenser mm, skapar förståelse och samsyn både kring arbetssätt och elevanpassningar, samt bidrar till ett kollegialt lärande. På en mindre enhet jobbar olika yrkesgrupper nära varandra vilket underlättar arbetet med övergångar.¹³

På skolan finns en gemensam digital bok för uppgifter avseende elevers utveckling (kunskapsmässigt och socialt) denna dokumentation ligger sedan till grund för överlämnande... Vidare finns en områdesövergripande övergångsplan för samtliga stadier som tagits fram och utvecklats i

¹³ Citat av en av kommunens rektorer

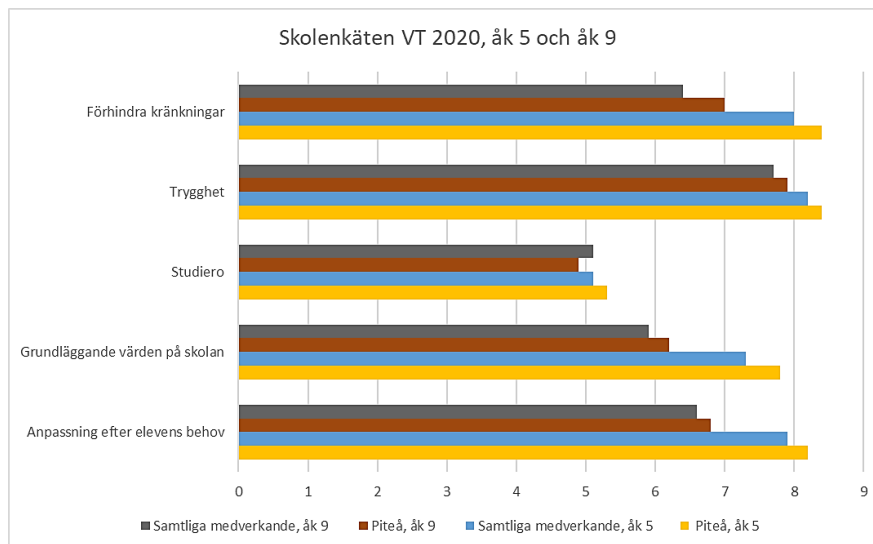

skolutvecklingsgruppen. Den innehåller även information till vårdnadshavare samt rutiner för förberedande besök och föräldramöten.¹⁴

Ett stadieövergripande samarbete avseende undervisningen och det sociala arbetet har inletts på skolan. Detta medför att vi delvis kommit igång med dessa träffar, regelbundenhet ger ytterligare samarbete och planeras genomföras varje termin. Målet är att samverkan över stadiegränserna ska fortsätta stärkas för att bidra till större förståelse för varandras kunskapsmål, och vägen dit - i syfte att eleverna utveckling och lärande ska ta ett språng framåt vid varje övergång.¹⁵

Resultat Skolenkäten VT 2020

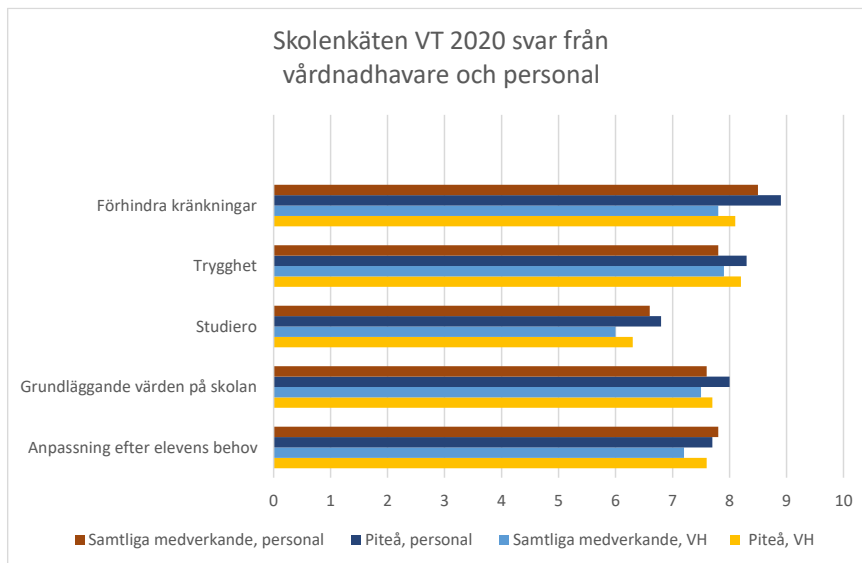
VT 2020 genomförde Skolinspektionen Skolenkäten för elever i åk 5 och åk 9 bland personal och vårdnadshavare. Svarsfrekvensen var 97 % i åk 5 och 90 % i åk 9. Resultatet presenteras i två grafer nedan¹⁶:

¹⁴ Citat av en av kommunens rektorer

¹⁵ Citat av en av kommunens rektorer

¹⁶ Skolenkäten VT 2020: <https://siriskolverket.se/siris/ris.openfile?docID=607955>

De man kan se är att i båda årskurserna har Piteå ett bättre resultat än samtliga medverkande förutom inom ett område och det är studieron i åk 9. Även när det gäller vårdnadshavarna får vi ett gott betyg i jämförelse med övriga medverkande i Skolenkäten. Bland personalen, inom området anpassningar efter elevens behov, ges ett lägre betyg motsvarande 0,1, i ett diagram över indexvärden (0–10).

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, grundskolan

Förra årets utvecklingsområden handlade om att utveckla elevhälsoteamens förebyggande och främjande arbete på skolnivå för att främja närvaro och minska psykisk ohälsa. Att utveckla kommunikationen med vårdnadshavare, skapa tillit men också i syfte att tydliggöra skolans uppdrag samt att stärka föräldraskapet genom samverkan med andra kompetenser och aktörer

EHM (elevhälsomöten) fungerar mycket bra. Mentorer anmäler ärenden i förväg. Någon enhet har delat upp möten i EHT (elevhälsoteam) och PEM, pedagogiska utvecklingsmöten. Elevhälsoteamen ansvarar för att följa närvaron. Både EHM och EHT har fokus på aktuella ärenden. Ett par rektorer har jobbat med rutiner för att fylla "glappet" mellan lärararbetslagen och elevhälsoteamet och Musik- och dansskolan har erbjudit flertalet förebyggande/främjande insatser genom "Kulturstark". Flertalet enheter har arbetat med fortbildning i form av studiecirkel inom EHT för att utveckla det förebyggande och främjande arbetet.

Personal från Backgårdsskolan samt Bergsviksskolans och Jävres skolas elevhälsoteam har, inom ramen för projektet Hälsöfrämjande skola, deltagit i en forskningscirkel. Inriktningarna på forskningscirkelarna var "Rastaktiviteter" och "Elevers delaktighet i elevhälsomöten" och utgångspunkten var den gemensamma verksamheten som deltagarna systematiskt reflekterade över tillsammans med kollegor och vetenskapliga handledare. De två ansvariga rektorerna beskriver arbetet med forskningscirkeln så här:

Erfarenheten av forskningscirkeln är att den skapade goda mötesplatser för många professioner. Den ledde till kunskapsbildning och utveckling som i sin tur har bidragit till förändring av den egna verksamheten. I möten, processande av texter och dialoger har den praktiska skolverksamheten närmat sig den akademiska forskningen. Deltagandet i forskningscirkeln har skapat engagemang hos deltagarna och en vilja att driva utvecklingen och förändringen vidare. Forskningscirkeln har också bidragit till att frågeställningarna har öppnat upp för en mer reflekterande dialog både i cirkeln och den egna verksamheten. Den har bidragit till att vi fått syn på delar i vår verksamhet som kanske inte vi annars skulle ha sett.¹⁷

Samtliga elevhälsoteam lägger stor vikt vid att samtala om gemensamt förhållningssätt gällande kommunikation med vårdnadshavare, i syfte att skapa tillit och att tydliggöra skolans uppdrag. Dock har inga specifika insatser genomförts pga pandemin.

Hälsofrämjande skola projekt har inte kommit alla skolor till del när det gäller stöd till vårdnadshavare (sömn, motion, mat osv). Projekt med aktiva raster på enheter med ett mellanstadium har upprättats tillsammans med uppdatering av rastbodar.

Nya handlingsplaner för att främja närvaro har upprättats på flera håll. Flertalet byte av kuratorer på en enhet att varit problematiskt för att det förebyggande och främjande arbetet. Enheter som haft EHT utan personalförändringar har kommit längre i det arbetet. Centrala elevhälsan har tagit och fått ett större grepp om det förebyggande/främjande arbetet, vilket rektorsgruppen ser som mycket viktigt och positivt.

Rektorerna upplever dock att de har lite samverkan med andra aktörer. De saknar utbildning för vårdnadshavare generellt. Allt ansvar bör inte ligga på skolan, fler aktörer måste ta ansvar. I övrigt har samverkan med externa aktörer genomförts på förvaltningsnivå och under rektorskonferenser genom att bjuda in de externa aktörerna för att hålla en dialog om våra olika roller. Rektorerna önskar ett mer systematiskt samarbete med socialtjänst, fältare och områdespolis.¹⁸

Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023

Likvärdigt arbete med skolnärvaro, gemensam handlingsplan som implementeras.

Gemensamma elevhälsoteamsdagar för att främja samsyn och att samtliga elevhälsoteam ges/prioriterar tid för fokusområdet.

Fortsätta arbeta med den fysiska, pedagogiska och sociala inkluderande lärmiljön

Fler hälsofrämjande aktiviteter.

---

¹⁷ Citat av två av kommunens rektorer

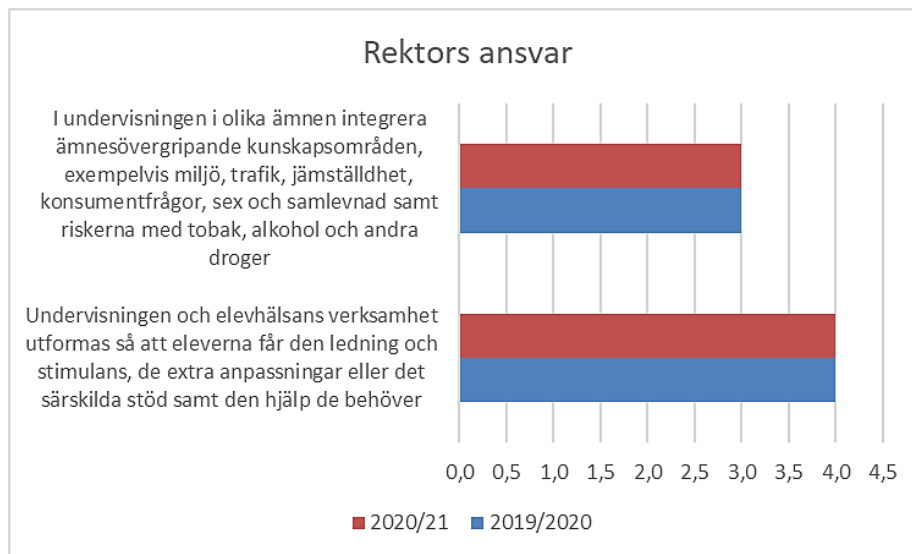
¹⁸ Utvärdering av grundskolans rektorer

Grundsärskolan

Rönnskolan i Piteå bedriver, utöver grundsärskola, även förskoleklass och fritidshem för elever inom grundsärskolan.

Stimulans, studiero och samarbete med hemmen

Utifrån de självskattningsfrågor som avdelningschef lämnat till rektor avseende läroplanens kapitel 2.8 *Rektors ansvar* motiverar rektor det med att grundsärskolans verksamhet utformas så att undervisningen anpassas till att elever får den ledning och stimulans, extra anpassningar samt det särskilda stöd som de behöver.

Ämnesövergripande kunskapsområden planeras i arbetslagen och ingår ibland i olika ämnen och ibland i tematiska arbetssätt. Planeras i progression utifrån elevers ålder, mognad och behov.¹⁹

Barn i behov av särskilt stöd

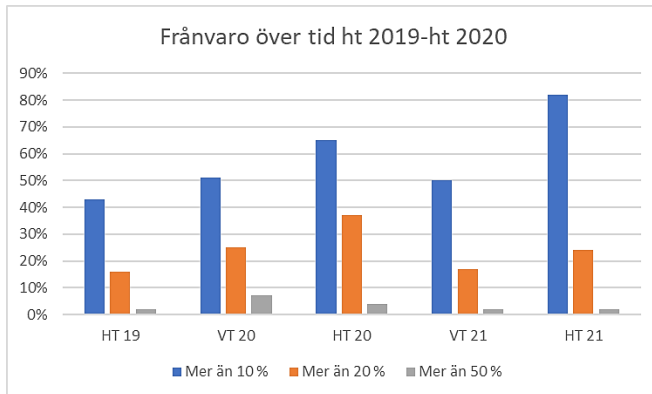
I skolformen sarskola har alla elever behov av stöd i olika omfattning. Stödet utformas efter varje enskild elevs behov och följs upp i individuell utvecklingsplan. Utifrån behov görs extra anpassningar och åtgärdsprogram. Undervisningen läggs upp efter varje elevs behov och följs noga i en individuell utvecklingsplan. Varje elevs utveckling följs upp individuellt i arbetslaget som finns kring elevgruppen.

Obligatoriskt bedömningsstöd används för åk 1 för elever som läser ämnen. Rutiner för kartläggning finns. Frivilliga bedömningsmaterial finns i svenska och matematik och används för elever som läser ämnen. Skolformen innebär att en stor anpassning kan göras inom ramen för utbildningen.

¹⁹ Citat av en av kommunens rektorer

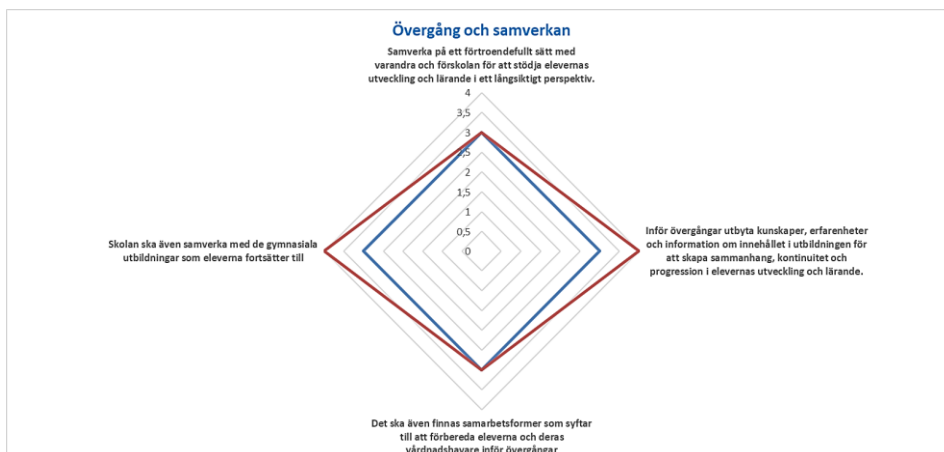
Närvaro – Frånvaro

Särskolan kan se att pandemin haft en stor effekt på frånvaron. Särskilt frånvaron som är upp till 20% har ökat, elever har stannat hemma även vid mycket milda symptom. Rönnskolan har generellt en högre procentuell frånvaro än andra skolor. Den största anledningen till det är mest troligt att många barn har frånvaro pga andra vårdkontakter som medicinska, habilitering, logoped, specialisttandläkare etc. En ganska stor andel av eleverna har också en hög infektionskänslighet och kan bli borta länge vid vanliga förkylningar. Vi har i dagsläget inga elever som stannar hemma av psykosociala anledningar sk. "hemmasittare", däremot finns en viss frånvaro för att elever periodvis kan vara drabbade av exempelvis sömnsvårigheter.

Övergång och samverkan

Hur har grundsärskolan i Piteå kommun lyckats leva upp till målen i läroplanens kapitel 2.5 Övergång och samverkan? När rektor gör en självskattning i vilken omfattning särskolan samverkar med övriga verksamheter framkommer följande bild:

Rektor skattar två områden likvärdigt med förra året 3,0 dvs ”Uppfyllt i hög grad” och det handlar om samverkan med förskolan och förberedelse inför övergångar. Rektor baserar den bedömningen på följande: Inför ett mottagande i grundsärskola görs noggranna underlag från avlämnande skola, det finns en psykologutredning, socialt underlag, medicinskt underlag och pedagogiskt underlag. I mottagandeprocessen hålls möten med

vårdnadshavare och avlämnande skola för varje individ. Eftersom särskolan har sitt upptagningsområde från hela kommunen har man inte regelbunden samverkan med alla förskolor utan där det finns individuellt behov.

Särskolan har en god samverkan med gymnasiesärskolan och har utarbetat en gemensam plan för hur övergången till gymnasiet ska ske. Planen utvärderas på en gemensam träff varje år v 44. För övergångar inom egna skolan har personalen en tät samverkan inför gruppbyten och vi strävar efter att en känd personal följer med till nya gruppen. Utifrån detta skattar rektor de två målområdena, inför för övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande och skolan ska även samverka med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till som ”Helt uppfylla” dvs 4,0.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, grundsärskolan

Förra årets utvecklingsområde fokuserade på att fortsätta utveckla samarbetet med vårdnadshavare och externa aktörer som till exempel barnhabilitering och socialtjänst i förekommande fall, för att barnets hela livssituation ska vara gynnsam.

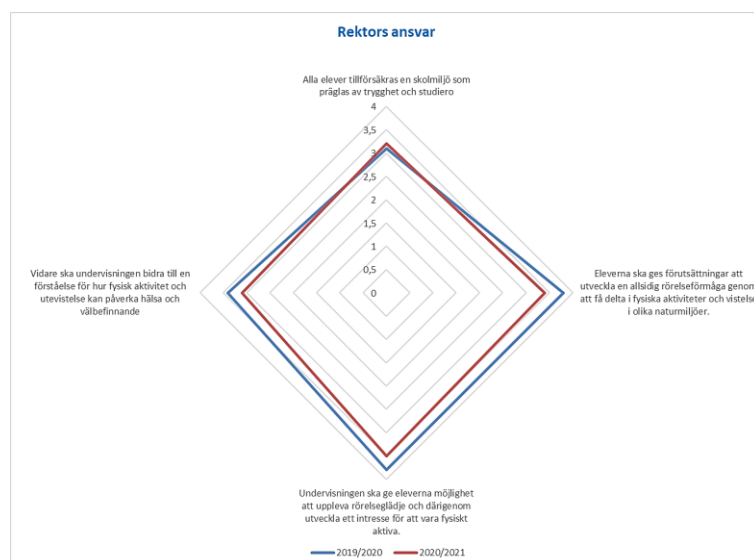
Planen har utvärderats och reviderats och ska så göras kontinuerligt.

Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023

Vi fortsätter att utveckla samarbeten för att barnets hela livssituation ska vara gynnsam.

Fritidshemmen

Stimulans, studiero och samarbete med hemmen

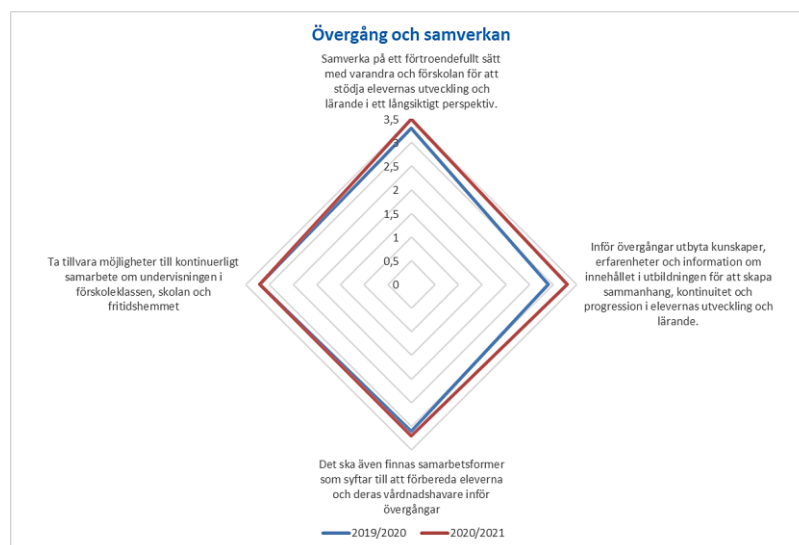

Rektorer skattar verksamheten avseende fysiska aktiviteter lägre än året innan. Frågan är hur det kommer sig med tanke på hälsofrämjande skola och att pandemin inneburit mera utevistelse än tidigare. Särskolan, fritidshemmen för de äldre barnen och någon enhet har skattat resultatet längre än året innan. Kan det bero på att frånvaron bland elever och personal i sin tur förhindrat planering för och kontinuitet i de fysiska aktiviteterna? Det är också så att fritidshempersonalens verksamhet påverkats i stor omfattning av pandemin. För att klara undervisningsuppdraget med stor personalfrånvaro har ofta fritidspedagogerna i första hand verkat i skolan. Trots detta beskriver rektorerna fritidshemsverksamheten som betydande och allsidig när det gäller de fysiska aktiviteterna och intresset för rörelse och naturmiljöer.

*Fritidsverksamhetens undervisning har en god kvalitet, engagerade pedagoger skapar strukturer och rutiner som bidrar till trygghet i grupperna. Eleverna är delaktiga i val av aktiviteter, organiserade och spontana. Mycket tid spenderas utomhus, speciellt under detta läsår. Närheten till sporthall, badhus och multiarenan utomhus erbjuder varierade aktiviteter och möjlighet till rörelse. Utbudet och val av aktiviteter följer årstiderna. Vårt uteklassrum används flitigt till samlingar och mellanmål. Närheten till skog och ängar ger ytterligare möjlighet till varierande aktiviteter i naturen. Fritidspedagoger ansvarar för all rastverksamhet. Att det är samma pedagoger som arbetar med eleverna ute skapar trygghet på rasterna.*²⁰

Många rektorer beskriver fritidsverksamheten och fritidspedagogerna som ytterst viktiga i värdegrundsarbetet och för att skapa trygghet på skolenheten.

Övergång och samverkan

²⁰ Citat av en av kommunens rektorer

Ovanstående bild visar rektors bedömning av hur fritidshemmen i Piteå kommun lyckats leva upp till målen i läroplanens kapitel 2.5 *Övergång och samverkan*?

Resultatet, oavsett fråga pendlar mellan 3,2 och 3,5 dvs *"Uppfyllt i hög grad"*. Att ta del av innehållet i övriga skolformers utbildning som var lägst förra året har ökat från 2,9 till 3,5 av (4,0). Rektorer beskriver att rutiner finns för övergångar. Pandemin har dock medfört att de inte har kunnat efterföljas fullt ut. På många skolenheter har förskoleklass, skola och fritids gemensamma rutiner/former för SKA-arbetet och EHM. Någon rektor lyfter att fritidshemmet skulle kunna vara mera delaktig vid övergångar men samtidigt lyfter man också att fritidshemspersonalen är delaktiga i lärandet över hela skoldagen och ingår i väl fungerande arbetslag med lärare och förskollärare. Eleverna möter samma pedagoger under hela dagen och det ger trygga övergångar för eleverna.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, fritidshemmen

Förra årets utvecklingsområden handlade om att utveckla fysiska aktiviteter, rastaktiviteter och rörelseglädje genom projektet hälsofrämjande skola samt att göra fritidspedagogerna mera delaktiga i övergångar, samt ta del av innehållet i utbildningen, såväl mellan förskola och fritidshem som inom grundskolan.

Rastaktiviteter har utvecklats och kommit igång på flera skolor. Skolgårdspedagoger finns på några skolor. Styrda planerade rastaktiviteter finns på flertalet F-3 skolor och ett fritids arbetar med fritidsklassikern som ökat elevernas fysiska aktivitet. Utifrån pandemin har denna satsning på delaktighet inte utformats som det var tänkt. Enkäter och hälsosamtal visar på hög trygghet, trots att vårdnadshavarna ej fick delta i inskolningarna pga. pandemin.

Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023

Skapa förutsättningar för väl strukturerad undervisning och i den strukturerade undervisningen kunna stötta elever med behov av särskilt stöd

Återskapa och återinföra de goda rutinerna som påverkats av pandemin, så som;

Samverkan med vårdnadshavarna, övergångar och främja närvaro.

Gymnasieskolan

I underlaget till gymnasiets analys och uppföljning av mål finns detta år inte någon statistik från Kolada där även Skolinspektionens elevenkät ingår eftersom den endast genomförs vartannat år. I stället har rektorerna Strömbackaskolan använt sig av Strömbackaskolans egen elevenkät som går ut till samtliga elever varje år och som kan utläsas på skolenhetsnivå samt hälsosamtalen. I underlaget till Grans analys och uppföljning av mål ingår den elevenkät som genomförs inför utvecklingssamtal samt dokumentation från

hälsosamtal. Enkäten Personligt genomfördes inte på Grans under läsåret 2020/21 och finns därför inte med som underlag.

Utöver ovan nämnda statistik har en bedömningsmatris använts där rektorerna på gymnasiet har skattat måluppfyllelsen i verksamheten med stöd av statistik, kopplade till rektors ansvar som det definieras i läroplanen Gy11 målområden 2.6. Skattningen har gjorts i en fyrgradig skala:

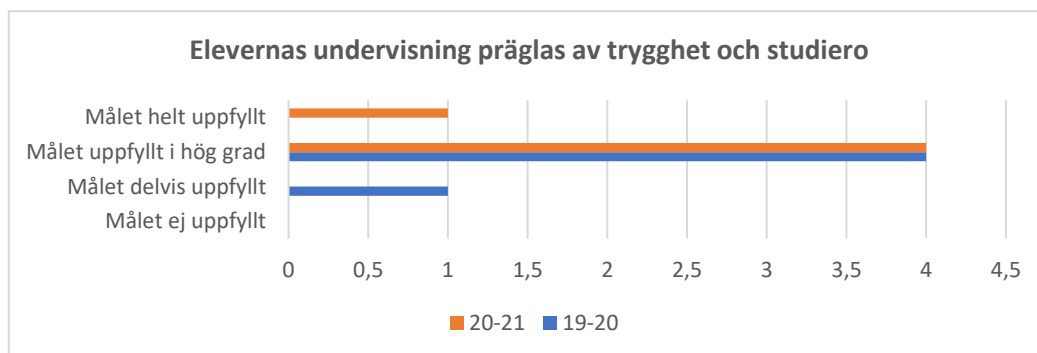
1. Målet ej uppfyllt
2. Målet delvis uppfyllt
3. Målet uppfyllt i hög grad
4. Målet helt uppfyllt

Bedömningen ger en grov bild av den övergripande helheten och kompletteras med ett urval av rektorernas egen beskrivning för verksamheten. Generellt kan sägas att läsåret 20-21 är påverkat av pandemin och vissa resultat bör ses i ljuset av detta.

Trygghet och studiero

Strömbackaskolan

Nedanstående påstående fokuserar på att undervisningen ska präglas av trygghet och studiero. De frågor vi ställt till eleverna i elevenkäten omfattar inte bara själva undervisningen, utan hela deras utbildnings- och skolsituation. Därför kommer svaren att komma in på även andra delar av elevernas skolvardag, än enbart undervisningen.

Ovanstående diagram visar att rektorerna bedömer måluppfyllelsen något högre än året innan. Det finns en liten variation mellan skolenheterna och elevenkäterna visar i grova drag att mellan 91-97 % av eleverna känner att de ofta eller alltid känner sig säkra i skolan. De områden som av eleverna lyfts fram som mest otrygga är matsalen och omklädningsrummen på idrotten. Otryggheten i matsalen har lyfts med elevgrupper för att få en förklaring till vilka orsaker som ligger bakom. Det som framkom var pandemin och den ommöblering som då gjordes i mindre enheter av bord. Detta är numer åtgärdat och den gamla möbleringen med långbord är tillbaka. Det uppstod en otrygghet om man skulle kunna sitta med sin klass, sina kompisar när platserna var begränsade.

I enkätundersökningar och intervjuer med elevrådet har det visat sig att eleverna känner sig trygga på platser där de rör sig ofta. Det finns enstaka elever som känner sig otrygga i matsalen och där har insatser gjorts med klassvärdar som tar med hela klassen till matsalen och ser till så att alla känner tillhörighet.²¹

Utöver att duschbås byggts i samtliga omklädningsrum på idrotten som beskrivits i tidigare kvalitetsrapport, så har också ett par enskilda duschrum iordningställt för de som känner sig obekväma med att byta om inför andra. Det kan handla om könsidentitet likväl som rädsla och obehag att blotta sin kropp inför andra. Det är skolans elever och lärare på skolenhet Mjölner som tillskapat dessa mer privata duschrum.

Under pandemin har risken för covidsmitta påverkat tryggheten. Det har varit väldigt olika hur oron sett ut. En del elever och vårdnadshavare har burit på en väldigt stor rädsla för smitta, medan andra har negligerat smittorisken. För personalen och ledningen på skolan har det varit svårt många gånger att parera denna oro, kravet på säkerhet kopplat till reella möjligheter att hantera denna.

När det gäller studiero så varierar det mellan olika klasser och det är en fråga som man i skolan aldrig blir färdig med. Den måste ständigt vara aktuell. Det handlar om att lärarna har en tydlig struktur, ett tydligt mandat och legitimitet och att man jobbar med gruppen för att främja sammanhållning och motverka utanförskap. En del skolenheter har under pandemin testat att ha fasta platser i klassrummet utifrån smittspridning och sett att det även påverkat studieron i rätt riktning. Fasta platser är en fråga som diskuteras utifrån det pågående utvecklingsarbetet med ”tillgänglig lärmiljö”. Frågan är om en sådan åtgärd ska vidtas i samtliga klasser eller om situationen ska få avgöra. Samma sak gäller med mobiltelefoner. En del lärare och skolenheter är konsekventa med mobilförbud på lektioner medan andra låter situationen styra. Detta är en fråga som kommer att diskuteras framöver vid Strömbackaskolan. Ska det finnas generella regler eller är det upp till varje lärare och arbetslag? Om klassrummet ska vara tillgängligt för alla, så förutsätter det ett undvikande av störningsmoment.

Resultatet från skolenkäten visar återkommande att våra elever känner sig trygga vid skolenheten. Under konferenstid diskuterar vi trygghet och studiero. Tonvikten ligger på att våra elever behöver känna att de är trygga, duger som de är och får vara som de är för att tillgodogöra sig utbildningen. Detta arbetar vi ständigt med på skolenheten i mötet, i klassrummet och i samtalet. Det är också viktigt att personalen agerar snabbt när de upptäcker oegentligheter, vilket bidrar till att mindre konflikter inte hinner utvecklas till större med kränkningar som följd. Förutom fasta platser och mobiltelefoner har vi också diskuterat vikten av att pedagogerna är tydliga med start- och sluttid av lektioner i syfte att varje elev ska skilja mellan rast och lektion och på så sätt undvika flytande övergångar vilket kan uppstå på yrkesprogrammen.²²

---

²¹ Citat av en av kommunens rektorer

²² Citat av en av kommunens rektorer

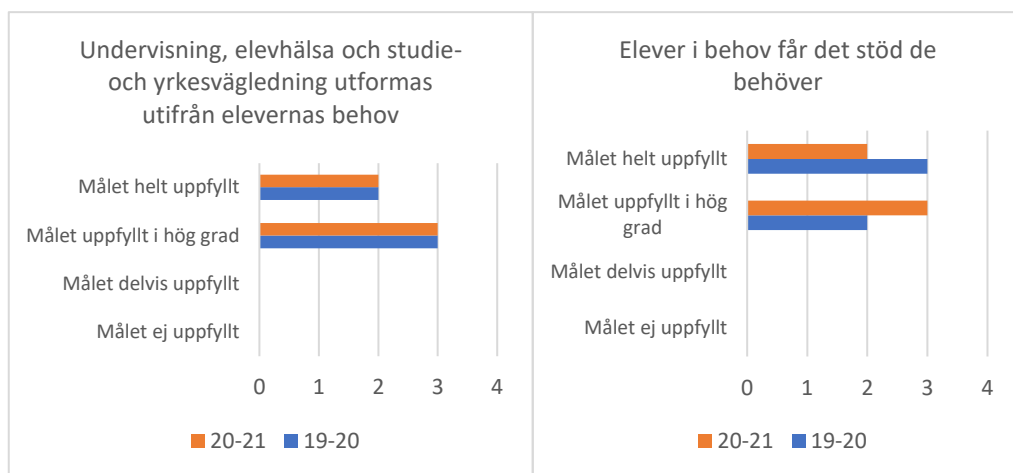
Grans

I den enkät som eleverna fyller i inför utvecklingssamtal och i hälsosamtalen framkommer att en majoritet av skolans elever känner sig trygga på skolan och på skolans internat. Skolan och internatets upplägg vid skolstart med lära känna-aktiviteter, ”Gransök” (för att lära sig hitta på området) och faddrar på internatet är några av de insatser som troligtvis bidrar till att öka trygghet och trivsel. Fler elever än tidigare läsår uppger dock att de är ensamma (gäller främst fritiden), att de saknar kompisar och vi ser en ökad andel elever med dåligt mående. Just ensamheten och avsaknad av en kompiskrets kan eventuellt vara en effekt av pandemin. Skolan har under läsåret sett en ökad andel avhopp i åk 1 jämfört med tidigare läsår. Kanske kan det bero på att eleverna tvingades ut i distansundervisning när de precis börjat gymnasiet, flyttat till internatboende på annan ort (vilket gäller för majoriteten av våra elever) och inte hunnit bygga så starka relationer till varandra och lärare.

Då det gäller studiero så uppger majoriteten att de har studiero men allt för hög andel uppger också att det finns brister i studiero i vissa grupper och på vissa lektioner. Det är så klart ett kontinuerligt utvecklingsarbete att identifiera när studiero finns och vilka behov som behöver tillgodoses för att elever ska uppleva studiero. Handlar det om att eleverna ska uppleva delaktighet i undervisningen, känna sig motiverade och stimulerade, att de ska finna undervisningen tillgänglig för dem?

Ledning och stimulans

Strömbackaskolan

I läroplanen står att undervisningen, elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen ska utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd samt andra stödåtgärder som de behöver. Det är en stor fråga att mäta och sammanfatta i ett enda diagram. En svårighet just detta år var förstås också pandemin som innebar att behovet av extra stöd till elever blev extremt stort och en utmaning för skolan att hantera.

Generellt arbetar man, utifrån de ramar som finns till förfogande, för att hitta både arbetsätt och stödinsatser som ska komma eleverna tillgodo och motsvara de behov som finns. Det kan ofta vara svårt för både lärare, rektorer och elevhälsa att nå fram och hitta fungerande arbetsätt. För lärarna handlar det också om att i en klass, kunna anpassa sin undervisning för att nå alla elever, både de som behöver utmanas och de som behöver extra anpassningar. Detta kan ofta vara svårt. Till varje skolenhet på Strömbacka finns en specialpedagog kopplad. Skolledningen får ofta signaler att deras resurser inte räcker till, att så många elever behöver deras individuella hjälp att tiden inte räcker till. Detta har lett fram till slutsatsen att man måste försöka hitta andra sätt att jobba som är mer förebyggande vilket innebär att anpassningarna måste börja i klassrummet. Man behöver arbeta mer inkluderande än exkluderande. Detta är ett lagarbete där lärare och specialpedagoger behöver arbeta tillsammans för att hitta former för att anpassa undervisningen så att den blir tillgänglig för alla elever. En lärare uttrycker det så här:

Eftersom diskussioner kring extra anpassningar ofta är givande och konstruktiva, landar vi nästan alltid i elevens bästa och jag blir stolt över att vara en del av Magne då. Vi funderar, reviderar, gör om, letar fram nya verktyg och försöker fokusera på en lösning som är bra för eleven. Tack vare att vi har högt i tak är detta görbart.

Eleverna har möjlighet att få extra stöd vid de lärstudios som finns på skolan vid vissa tider. Men för en del elever behövs förstas det särskilda stödet, med åtgärdsprogram och därtill kopplade insatser. Elevhälsoteamen där även studie- och yrkesvägledarna ingår, jobbar tätt tillsammans för att med sin kompetens, nära mentorerna, vara det skyddsnet som kan fånga upp, föreslå åtgärder och följa upp elevernas studiegång, särskilt när det börjar krackelera.

Matematiken är ett problemområde inte bara på Strömbackaskolan utan även nationellt. Väldigt många elever har svårt att klara ämnet och det behövs mycket stöd. Detta problem lyftes även fram i kvalitetsrapporten *Utbildning, Arbete och Näringsliv*. I de högre kurserna är tiden pressad, och hänger eleverna inte med i den takt som kurserna måste läsas blir det många gånger en mycket pressande situation för eleverna, ibland med ohälsa som konsekvens. I de högsta kurserna är det också mycket svårt att kunna få adekvat stöd utanför lektionerna när bristen på denna lärarkompetens är stor.

Läsåret 20/21 var hårt drabbat av pandemin med många sjuka elever och sjuka lärare.

Vi hade klasser på distans under olika veckor så det är föga förvånande att eleverna upplevde att de fick mindre stöd av lärarna i undervisningen. Lärarna kände sig också otillräckliga och i deras utvärderingar framkom att de inte kunde hjälpa eleverna via digitala plattformar på samma sätt som vid närundervisning. De elever som behövde skolans stöd allra mest fick kämpa mycket under perioder med distansundervisning.²³

Munins elevhälsoteam uppger att svårigheterna med detta under läsåret 20/21 var distansstudierna. Eleverna fick stanna hemma vid minsta symtom. Stöd och

---

²³ Citat av en av kommunens rektorer

Samtal fick ske via Teams samt att vi bara kunde ta in enstaka elever i mindre grupper. Eleverna fick möjlighet till många omprovstider och till lovskola.²⁴

Grans

Framgångsfaktorer är skolans rutiner vid skolstart och rutiner för att dokumentera och följa upp elevers studieresultat, där skolans speciallärare har ett övergripande ansvar.

Varje elev har ett skolstartssamtal tillsammans med vårdnadshavare samt en representant från skolan (någon av rektor, speciallärare, internatpersonal, SYV, skolsköterska eller resurspedagog beroende på den förhandsinfo som framkommit). Skolstartssamtalet bygger på samma mall för alla och då fylls även ett dokument i där tidigare skolerfarenheter tas upp (närvaro/frånvaro, tidigare ev anpassningar/stödbehov, ev medicinsk information som är viktig som allergier, sjukdomar, diagnoser samt ev övrig info som elev och vårdnadshavare lyfter). Trots att vi vid skolstart ht-20 var mitt inne i en pandemi så genomfördes skolstartssamtalen enligt rutin med undantaget att vårdnadshavare hade möjligheten att delta via Teams (vilket trots allt väldigt få gjorde). Info från skolstartssamtal sammanställs tillsammans med info från överlämningar av specialläraren. Därefter går informationen igenom vid olika tillfällen med mentorer, undervisande lärare samt övrig personal som är i behov av informationen.

Undervisande lärare ska, vid tre tillfällen under läsåret, skriva övergripande studieomdömen/prognos för alla elever i sina kurser enligt en gemensam mall. Detta görs utöver det studieomdöme som skrivs till varje elev i ITs Learning, inför utvecklingssamtal. Utifrån detta kan elever som riskerar att inte nå betyg i en kurs snabbt identifieras antingen av mentor, rektor, speciallärare eller vid EHT-race (då hela elevhälsan inklusive rektor samt mentorer deltar).

Ytterligare en framgångsfaktor är skolans studio som är tillgänglig för alla elever. Dit finns möjligheten att gå för att få hjälp. Studion bemannas dagligen av resurspedagog och/eller någon ämneslärare. Eleven kan få stöttning med pågående kurser och om hen har rester få extra stöttning i att strukturera upp rester och ta igen dem. Studion är möjlig att nyttja på håltimmar och för vissa elever kan det finnas beslut på att eleven schemaläggs i studion med ett närvarokrav.

Stöd och anpassningar

Strömbäckskolan

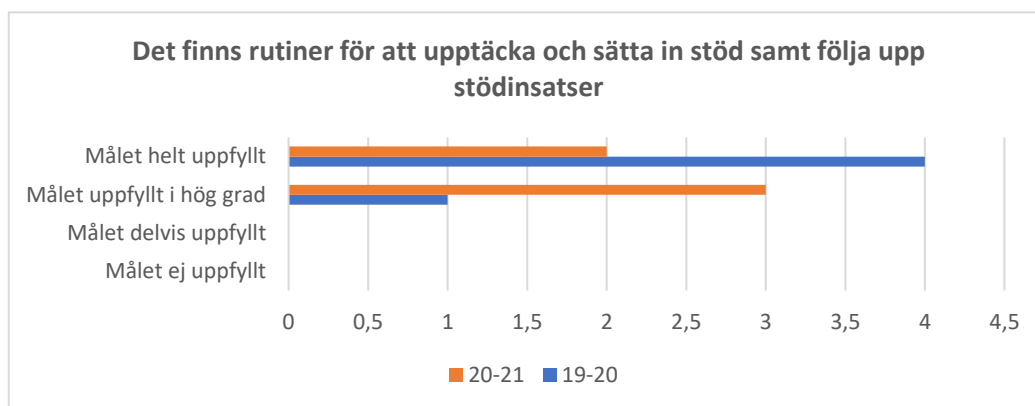
Behovet av stöd och anpassningar är oerhört stort även om det finns skillnader mellan olika program. Det skulle behövas mer tid i många kurser och mer lärarresurser för att alla elever skulle få det rättmätiga stöd och den hjälp som de behöver, men detta är en ekvation som är svår att få ihop. Trots denna något dystra beskrivning, så har rektorerna gjort bedömningen att målet är helt eller i hög grad uppfyllt. Det som talar för detta är dels

---

²⁴ Citat av en av kommunens rektorer

resultaten från elevenkäterna, men också den mycket engagerade personal vi har som med alla medel, varje dag, lägger ned sin själ i att hitta vägar för att stötta eleverna.

Rektorernas bedömning pekar på ett något försämrat resultat i förhållande till året innan. Detta kan bero på att det under pandemin har varit svårare att följa upp frånvaron och frånvaroororsakerna. Även de så viktiga mentorsarbetet har försvårats under pandemin vilket gjort det svårare för dem att kunna upptäcka och följa upp stödinsatserna på ett tillfredsställande sätt. Men bortsett från pandemin så finns det på samtliga skolenheter tydliga utarbetade rutiner för att upptäcka och följa upp elevers behov av stödinsatser.

Mentor och undervisande lärare har ansvar att signalera till rektor om det finns behov av stödinsatser. Klasskonferenser med genomgång av klasserna genomförs varje termin där samtliga undervisande lärare deltar. Elevhälsoteamet har träff varje vecka där mentor, undervisande lärare eller någon ur elevhälsan kan anmäla ett ärende. Rektor ansvarar för att analys och kartläggning görs och att eventuella åtgärder sätts in och utvärderas. Åtgärder inom ramen för den ordinarie undervisningen ges som extra anpassningar. Åtgärdsprogram skrivs för de elever som är i behov av särskilt stöd. Specialpedagog ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas och följs upp på delegation från rektor.²⁵

Vi har i dagsläget en plattform där undervisande lärare redan när det börjar bli osäkert kring elevernas progression, på ett enkelt sätt kan signalera till mentor att något behöver förändras i elevens undervisningssituation för att eleven inte ska riskera ej godkända betyg.²⁶

Vid Strömbackaskolan finns också tydliga inarbetade rutiner för att F-varna elever som riskerar att inte nå godkända betyg i kurserna. Detta kan ofta bli en varningsklocka både för elever och föräldrar att något behöver göras. Ibland får det effekt utifrån elevers egna initiativ, ibland genom att föräldrarna genom sitt engagemang kan hjälpa till att pusha sina barn, men skolan kan aldrig bortse från det ansvar som vi har när det gäller att tillgodose stöd för elever som behöver det utifrån förmåga, social- eller medicinsk situation.

²⁵ Citat av en av kommunens rektorer

²⁶ Citat av en av kommunens rektorer

Utöver det som nämnts finns också rutiner för hur vi hanterar överlämningar från grundskolan och dessa förbättras kontinuerligt. Utifrån överlämningarna förs sedan pedagogiska diskussioner där skolan sedan planerar för hur man på bästa sätt ska ta emot eleverna med särskilda behov genom att vara förberedda så att inte eleven ska förlora värdefull tid. Däremot är det svårare när det gäller överlämningar från andra kommuner där sekretessen sätter käppar i hjulen. Där kan det behövas bättre kommunikation och med samtycke går det att komma långt.

Det som också skulle kunna förbättras är uppföljningen av stödinsatserna i syfte att arbeta hållbart och strukturerat. Fick stödinsatserna önskad effekt? Detta görs, men det är något som alltid kan bli bättre.

Grans

Så klart har möjligheten att göra anpassningar på grupp och individnivå och att erbjuda särskilt stöd på individnivå påverkats negativt av den distansundervisning som genomförts under stora delar av läsåret 2020/21. Speciallärare, undervisande lärare och resurspedagoger har under denna period jobbat mycket uppsökande med individuell kontakt med elever via Teams vilket minskat de negativa effekterna för dessa elever. En enorm flexibilitet hos främst speciallärare och resurspedagoger har gjort att de elever med största stödbehoven har kunnat prioriterats att schemaläggas på närundervisning i skolan, trots att vi har utmaningen att många av våra elever bor på annan ort.

Närvaro – Frånvaro

Strömbackaskolan

Läsåret 19/20

Skolenhet	Antal elever	Totalt						Anmäld						Ej anmäld					
		>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%	>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%	>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%
Hugin	364	64	17,6%	11	3,0%	1	0,3%	64	17,6%	9	2,5%	1	0,3%	4	1,1%	0	0,0%	0	0,0%
Magne	172	55	32,0%	17	9,9%	2	1,2%	55	32,0%	6	3,5%	0	0,0%	10	5,8%	4	2,3%	0	0,0%
Mimer	284	70	24,6%	15	5,3%	0	0,0%	70	24,6%	6	2,1%	0	0,0%	8	2,8%	4	1,4%	0	0,0%
Mimer IM	48	21	43,8%	7	14,6%	0	0,0%	21	43,8%	1	2,1%	0	0,0%	5	10,4%	3	6,3%	0	0,0%
Mimer BF+SA	236	49	20,8%	8	3,4%	0	0,0%	49	20,8%	5	2,1%	0	0,0%	3	1,3%	1	0,4%	0	0,0%
Mjölner	290	80	27,6%	21	7,2%	1	0,3%	80	27,6%	9	3,1%	0	0,0%	11	3,8%	5	1,7%	0	0,0%
Munin	303	105	34,7%	32	10,6%	1	0,3%	105	34,7%	17	5,6%	1	0,3%	13	4,3%	6	2,0%	0	0,0%
Totalsumma	1413	374	26,5%	96	6,8%	5	0,4%	374	26,5%	47	3,3%	2	0,1%	46	3,3%	19	1,3%	0	0,0%

Läsåret 20/21

Skolenhet	Antal elever	Totalt						Anmäld						Ej anmäld					
		>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%	>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%	>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%
Hugin	344	109	31,7%	31	9,0%	3	0,9%	109	31,7%	19	5,5%	2	0,6%	10	2,9%	1	0,3%	0	0,0%
Magne	177	84	47,5%	18	10,2%	0	0,0%	84	47,5%	11	6,2%	0	0,0%	2	1,1%	1	0,6%	0	0,0%
Mimer	319	134	42,0%	51	16,0%	3	0,9%	134	42,0%	34	10,7%	1	0,00378788	10	3,1%	4	1,3%	0	0,0%
Mimer IM	55	37	67,3%	20	36,4%	1	1,8%	37	67,3%	10	18,2%	0	0,0%	7	12,7%	2	3,6%	0	0,0%
Mimer BF+SA	264	97	36,7%	31	11,7%	2	0,8%	97	36,7%	24	9,1%	1	0,4%	3	1,1%	2	0,8%	0	0,0%
Mjölner	295	148	50,2%	31	10,5%	0	0,0%	148	50,2%	14	4,7%	0	0,0%	7	2,4%	2	0,7%	0	0,0%
Munin	299	128	42,8%	48	16,1%	5	1,7%	128	42,8%	31	10,4%	3	1,0%	14	4,7%	7	2,3%	0	0,0%
Totalsumma	1434	603	42,1%	179	12,5%	11	0,8%	603	42,1%	109	7,6%	6	0,4%	43	3,0%	15	1,0%	0	0,0%

När man jämför två års närvarostatistik så framgår att frånvaron läsåret 20/21 var betydligt högre inom samtliga spann. Den frånvaro som översteg 10 % ökade från 26,5 % till 42,1 %. Elevfrånvaro som översteg 20 % närapå fördubblades, från 6,8 % till 12,5 % och antal elever med en frånvaro som översteg 50 % ökade från 0,4 % till 0,8 %, alltså från fem elever till elva. När det gäller skillnader mellan anmäld och ej anmäld frånvaro, så visar inte den ej anmälda frånvaron på några större skillnader i förhållande till året innan, snarare en viss förbättring.

Självfallet är det pandemins effekter som gör sig gällande i frånvarostatistiken. Att detta fått konsekvenser för elevers kunskapsinhämtning torde vara ytterst sannolikt.

En otroligt komplex fråga med tanke på att vi haft distansstudier till och från under läsåret, samt att lärarnas sjukfrånvaro och sjukjobbande ger ett underlag som inte är jämförbart med andra år. Men om man ska se till studieresultat som är den stabila mät punkt vi har under dessa år så ligger vi på en något sämre nivå i de gymnasiegemensamma ämnena hos de elever som är i behov av anpassningar i klassrummet. Utan en vuxen pedagog i sin fysiska närhet har det varit svårt att kunna fokusera på sina studier.²⁷

Vi har ett uttalat mål i det systematiska kvalitetsarbetet att främja närvaro. Det vi kan konstatera är att all personal mer aktivt jobbar med att främja närvaro. Det sker genom uppföljande samtal, enkel kartläggning kring frånvaron samt genom att öka kunskaperna kring elever med frånvaroproblematik. När det gäller att främja närvaro, pratar vi om vikten av att elever känner att de har kontroll på tillvaron, att de är bekräftade. Mår eleverna bra ger det en högre närvaro. Sämre är det i åk3 när många elever får jobb. Vi behöver föra dialogen runt vikten av utbildning hela vägen.²⁸

Det finns skolenheter som sticker ut i statistiken och det finns inriktningar som sticker ut. Introduktionsprogrammet är ett sådant.

När det gäller Mimer är det viktigt att dela upp skolenheten mellan nationella program och introduktionsprogram för att få en rättvis bild. När det gäller IM har vi fått bättre närvaro på Språkintröduktion. Däremot är det fortfarande svårt med närvaro gällande ett antal elever som är inskrivna vid individuellt alternativ, IM-studion. Ingen elev vid BF-SA har högre frånvaro än 50%, däremot sticker vi ut när det gäller frånvaro som överstiger 10% (57,8%). Vi har under hösten haft förkylningar där stora delar av vissa klasser varit sjuka samtidigt. Det kan vara en förklaring till att vi sticker ut.²⁹

Vid språkintröduktion har mentorerna tagit ett ordentligt grepp om frånvaron och trots att den fortfarande är hög så är den lägre jämfört med tidigare år. Mentorerna delar ut frånvarostatistik till var och en av eleverna och lämnar en kommentar på utdraget. Att mentor systematiskt följer upp frånvaron på individnivå varje vecka på et sätt som de gör vid språkintröduktion har vi

---

²⁷ Citat av en av kommunens rektorer

²⁸ Citat av en av kommunens rektorer

²⁹ Citat av en av kommunens rektorer

kunnat identifiera som en framgångsfaktor. Eleverna blir medvetna om att mentor har koll vilket kan bidra till ökad motivation och ökad närvaro.³⁰

Det är viktigt att följa frånvaron på skolenheten och rapportera till CSN när en elev har hög frånvaro. Här har vi fortfarande kvar en del att jobba med. I elevhälsan försöker vi nu hitta rutiner så det klart och tydligt framgår en ansvarsfördelning när det gäller frånvaro. Mentors roll, elevhälsans roll osv? När vi rapporterar till CSN så elever förlorar bidraget är det många som skärper till sig och närvaron blir bättre.³¹

Under det senaste året har det framför allt varit extremt svårt för mentorer att pressa på när det gäller att öka elevernas närvaro. Elever har uppgett att de har symptom på covid-19 och att det är en anledning till frånvaron. Från skolans sida har man i det läget ingen verktygslåda att ta till. Man kan inte belasta vården genom att kräva sjukintyg från dag 1 när vi varit mitt i en pandemi. Man kan inte heller övertala elever att komma till skolan när de uppger att de har symptom.

En annan svårighet är elever som fyllt 18 år. Då anmäler de frånvaro på egen hand och vi har genom åren kunnat se ett mönster att frånvaron ökar då. Vi har ofta dialog kring frånvaron på skolenheten och vi är alla eniga om att det viktigaste är att få eleverna att känna att det är viktigt att gå till skolan och att de missar givande inläringstillfällen samt social samvaro när de är borta. Hög kvalitet på undervisningen, att bli sedd och få vara i en gemenskap är främjande faktorer.³²

Det är svårt att hantera frånvaro som beror på psykisk ohälsa. Vi har elever med både utredd och outredd måendeproblematik. Skolkurator jobbar med enskilda samtal och hjälper elever vidare till ungdomshälsan eller hälsocentralen när det finns behov av det. Skolsköterskan remitterar till BUP när vi anser att det finns behov. Det är många elever som mår dåligt och inte har etablerade kontakter inom primärvården. Långa kötider till BUP och lång väntan på NPF-utredning skapar svårigheter.³³

Det är viktigt att skolan fortsätter att följa närvaron över tid för att tillse att inte pandemin satt långsiktigare spår när det gäller elevers frånvaro. Det stöddokument som finns på Strömbackaskolan för att främja närvaro blir ett viktigt redskap för att arbeta vidare med denna fråga.

Grans

Eftersom hela läsåret 2020/21 präglats av en pandemi har det så klart påverkat elevernas närvaro negativt. Många elever har haft en högre andel frånvaro än tidigare och vissa har haft långa perioder borta. Att det dessutom varit en period med helt eller delvis

---

³⁰ Citat av en av kommunens rektorer

³¹ Citat av en av kommunens rektorer

³² Citat av en av kommunens rektorer

³³ Citat av en av kommunens rektorer

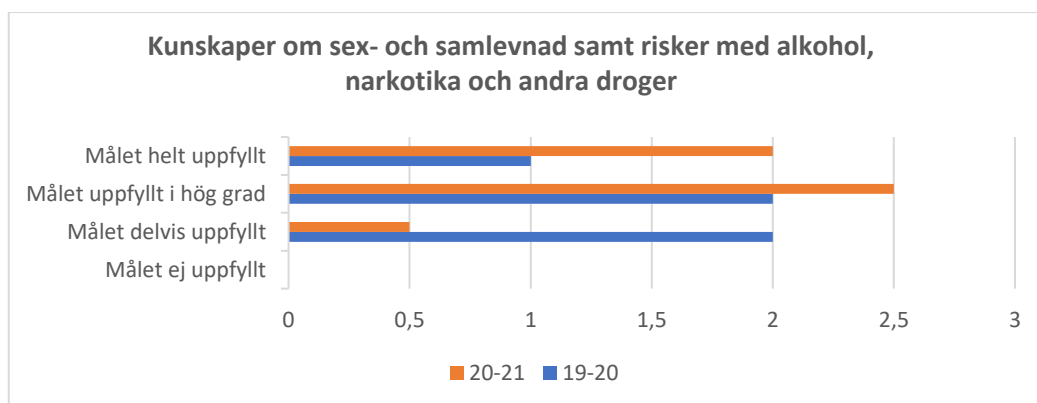
distansundervisning från höstlovet till påsklovet gör frånvarostatistiken är extra osäker och därför sammanställer vi ingen statistik över den.

Som skola lärde vi oss otroligt mycket under denna period av distansundervisning. Det var framgångsrikt att hela tiden ha fjärrundervisning i realtid, där lärare och elever kopplade upp sig på Teams för varje lektion. Vissa elever som tidigare haft en hög frånvaro visade på bättre närvaro under distansundervisningsperioden. Men det var i alla fall inte helt lätt att avgöra om eleven faktiskt var med eller ej då de inte alltid hade kameran påslagen (trots att vi försökte ha det som ett krav).

En utmaning för oss som internatskola har varit eleverna och vårdnadshavarnas uppfattning av fysisk närvaro kontra närvaro via Teams under och framförallt efter distansperioden. Elever och vårdnadshavare efterfrågar distansundervisning för vissa individer för att ibland slippa åka hemifrån till skolan, för att undvika restid och reskostnader. Vi har vid åtskilliga tillfällen behövt tydliggöra att det inte finns stöd i Skollagen för distansundervisning längre.

Kunskaper om sex och samlevnad samt ANTDS-frågor

Strömbackaskolan

Eleverna ska enligt läroplanen få kunskaper om sex- och samlevnad, samt risker med tobak, alkohol, narkotika och andra droger. I Utbildningsförvaltningens plan för detta område så finns även dopning och spelberoende med. Alltså ANTDS. Rektorerna har bedömt måluppfyllelsen något bättre än året innan. Den här typen av övergripande frågor som ska ingå i skolans utbildningsuppdrag som allas ansvar, kan många gånger vara svåra att ha kontroll över. Får våra elever denna undervisning kontinuerligt, av vem och hur? Sex- och samlevnad ingår i ämnet naturkunskap och biologi och i viss mån i ämnet samhällskunskap. Men hur ser vi till att vi täcker in dessa ämnesområden på ett återkommande sätt? Alla lärares ansvar kan ofta tendera att bli ingens ansvar. I mentorsuppdraget ingår det att föra en dialog med eleverna om aktuella frågor och där kan frågor som rör alkohol, narkotika och tobak behandlas. Eleverna får också kunskap kring dopning via lektioner i idrott- och hälsa.

Eleverna får undervisning kring dessa bitar i framförallt NK-undervisningen där lärarna tagit fram specifika arbetsområden för att lyfta ämnen så som sex- och samlevnad samt drogproblematik. För mentorstiden i samtliga tre

årskurser, finns färdiga lektionsupplägg som mentorerna använder sig av. Dessa upplägg berör ovan nämnda punkter och genomsyrar alla tre åren på gymnasiet.³⁴

Pandemin med distansundervisning var en hämmande faktor för de nära samtalen i dessa frågor. Känsliga frågor lämpar sig inte via skärmen och av den anledningen så borde möjligtvis resultaten från läsåret 20-21 varit något sämre. Samtidigt är det väldigt svårt att göra en bedömning av måluppfyllelsen.

På skolenhet Hugin har skolsköterskans kartläggning visat att eleverna har fler frågor om sex- och samlevnad nu än tidigare. Av den anledningen har man bjudit in Ungdomsmottagningen i syfte att utbilda eleverna.

Vid Mimers Introduktionsprogram är bedömningen att måluppfyllelsen i dessa frågor är hög eftersom sex- och samlevnadsfrågor är ett prioriterat område i allmänhet och hedersrelaterad problematik i synnerhet. Lärarna har i samarbete med Länsstyrelsen jobbat fram ett koncept för att förebygga hedersrelaterad problematik samt ökat kunskapen i området för att kunna agera vid misstanke och förekomst. Strömbackas sätt att arbeta med dessa frågor lyfts som goda exempel i många sammanhang och rektor och lärare har föreläst i olika sammanhang kring arbetssättet. Under läsåret genomfördes en digital föreläsning av Länsstyrelsen kring hedersrelaterad problematik för all personal vid Strömbackaskolan.

Vid Introduktionsprogrammen Mimer så jobbar skolsköterska och kurator i samarbete med personalen när det gäller att undervisa om risker med tobak, alkohol och droger.

Från och med den 1 juli 2022 får rektor enligt läroplanen ett tydligare ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer, samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen, vilket innebär att ett större återkommande fokus och planering av detta område måste göras. Rektorerna har beslutat att arbeta tillsammans och dela goda exempel mellan enheterna.

I syfte att förbättra det förebyggande arbetet med trygghet i skolan men även möjligheten att förebygga droganvändning och kriminalitet, har Strömbackaskolan beslutat att på försök anställa en socialpedagog under nästa läsår, som ska kunna vara en länk mellan elever, elevhälsa och fältassistenter.

Grans

Skolan har två resurspedagoger som även fungerar som övergripande mentorer på skolan. I det övergripande mentorsansvaret ligger att styra upp mentortiderna så att de blir ett likvärdigt innehåll för alla klasser så att man jobbar med de sociala värdena – skolans värdegrund (AORTA), ordningsregler, studieteknik, individ- och gruppstärkande aktiviteter. Det planeras även information/arbetsuppgifter om kost, sömn, droger, vägledning in i vuxen/yrkeslivet tillsammans med berörda ur elevhälsan (skolsköterska, kurator, SYV) beroende på område.

---

³⁴ Citat av en av kommunens rektorer

Skolans SYV kommer in i en period i varje årskurs (under mentortid eller i specifika kurser) med aktuell vägledning på gruppnivå parallellt med den vägledning som sker på individnivå, främst inför valen inför åk 2 och sedan inför student och vidare val i vuxenlivet.

Skolsköterskan stöttar och samarbetar med undervisande lärare i Naturkunskap kring momentet sex och samtycke, vilket är väldigt uppskattat av eleverna.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasieskolan

Strömbackaskolan

Hur har vi arbetat med förra årets utvecklingsområden och vilken effekt har vi kunnat se av detta arbete? Det gemensamma mål som sattes i förra kvalitetsrapporten var:

Fortsatt arbete med att ställa om till ett mer förebyggande, främjande och inkluderande arbete när det gäller anpassningar i klassrummet. Det inbegriper också ett arbete där elevhälsan finns närmare elever och lärare i klassrummet.

Fortsatt arbete med att främja en lärmiljö som präglas av studiero.

Detta är ett långsiktigt utvecklingsarbete som ännu är i en utbildnings- och utvecklingsfas. Den gemensamma elevhälsan för Strömbacka och Grans, där även rektorerna ingår, har under året haft detta som ett gemensamt fokus. Under höstterminen 2022 finns en planering för hur arbetet ska presenteras och förankras i lärarlagen ute på skolenheterna. Specialpedagoger och rektorer är de aktiva parterna i denna förankrings- och implementeringsprocess.

Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023

Strömbackaskolan

Fortsatt arbete med att ställa om till ett mer förebyggande, främjande och inkluderande arbete när det gäller anpassningar i klassrummet. Det inbegriper också ett arbete där elevhälsan finns närmare elever och lärare i klassrummet.

Fortsatt arbete med att främja en lärmiljö som präglas av studiero.

Grans

Att återuppta rutinen med ett veckomöte per månad som har fokus på kollegialt lärande och nu med fokus på tillgängliga lärmiljöer för alla elever.

Fortsätta jobba efter de framtagna rutinerna för att främja närvaro och vid behov förfina och utveckla dessa.

Gymnasiesärskolan

Ledning och stimulans

Hur väl anser ni att gymnasiesärskolans verksamhet lever upp till följande av de mål kopplade till rektors ansvar som definieras i läroplanen (GySär13):

Ledning, stimulans, anpassningar och stöd

	Målet ej uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet uppfyllt i hög grad	Målet helt uppfyllt
Undervisningen, elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd och andra stödåtgärder som de behöver.				X
Eleverna får behovet av särskilt stöd tillgodosett.				X
Det finns rutiner för att tidigt upptäcka, sätta in stöd och följa upp stödinsatser				X

Målen inom samtliga delområden bedöms som helt uppfyllda.

Elevgrupperna vid Gymnasiesärskolan är relativt små vilket möjliggör att personalen lättare kan utgå från den enskilda elevens behov och förutsättningar. Det innebär att läraren kan ha en nära dialog med eleven, dess vårdnadshavare samt pedagogiska diskussioner inom programlaget. Sammantaget bidrar det till att varje enskild elev får den ledning och stimulans de behöver. Vad gäller extra anpassningar, särskilt stöd och andra relevanta stödåtgärder genomförs dessa noggrant utifrån behov och dessa utvärderas kontinuerligt.

Arbetsklimatet i klassrummet är av stor betydelse för att kunna tillgodose alla elevers behov. Med ett bra klimat menas att personalen har förståelse för eleverna skiftande behov och förutsättningar. För att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen i skolan måste de känna sig trygga, med klasskamrater och vuxna. Oavsett om eleverna är i klassrummet eller utanför anpassas undervisningen utifrån varje elevs behov och förmåga, för att på bästa sätt få eleven att uppnå målen kommer vi att fortsätta med att organisera och anpassa lärmiljöer i syfte att hitta fungerande strategier för var och en av eleverna. Allt detta sammantaget ger grunden till framgångsrika lärsituationer och en likvärdig utbildning utifrån individuella förutsättningar och behov.

Elevhälsan vid Gymnasiesärskolan består av rektor, studie- och yrkesvägledare, kurator och skolsköterska. Då eleverna redan har ett gott nätverk och är utredda av andra instanser, innebär det att kompetenserna vid elevhälsan ofta används kring komplicerade frågor som är utmanande att hitta hållbara lösningar kring. Samarbetet mellan elevhälsan och personalen är bra. Utvecklingsområdet för elevhälsan är att bli ännu mer synlig ute i verksamheten i syfte att fördjupa det förebyggande och främjande arbetet.

När det gäller elevers behov av särskilt stöd så är hela gymnasiesärskolans verksamhet präglad av individuella stöd och anpassningar. Gymnasiesärskolans personalitet och personalens dialog med varandra borgar för att det särskilda stödet är väl tillgodosett. Särskilda anpassningar görs utifrån behov.

Det finns tydliga rutiner för att tidigt upptäcka, sätta in stöd och följa upp stödinsatser. Det finns också en väl inarbetad arbetsstruktur i övergången från grundskolan till gymnasiesärskolan. Samarbetet och överlämningar sker mellan särskolans rektorer, mellan undervisande pedagoger samt mellan elev, vårdnadshavare och gymnasiet. Dessa rutiner är en grundbult i att framgångsrika stödinsatser kan sättas in utifrån elevens bästa. Rutinerna är mycket välfungerande och det finns även ett strukturerat arbetssätt i programlaget och med elevhälsan kring eventuella stödinsatser.

Stöd och anpassningar

Målet anses som uppfyllt i hög grad.

Vid Strömbäckskolan gör vi bedömningen att vi uppfyller målet helt i enlighet med läroplanen för Gymnasiesärskolan där det skrivs fram att utbildningen ska främja elevernas utveckling till ansvarskännande människor, som aktivt deltar i och utvecklar yrkes- och samhällslivet. Personalen har en ständigt pågående dialog om ansvar, möjligheter och förväntningar inför livet efter gymnasiesärskolan. Så kallade utslussningssamtal genomförs för samtliga elever som går årskurs 4. Vid utslussningssamtalen deltar mentor, elev, vårdnadshavare samt representanter från socialtjänsten och arbetsförmedling. Syftet med dessa samtal är att möjliggöra en kvalitativ och trygg övergång från Gymnasiesärskolan till arbetslivet.

Kunskaper om sex och samlevnad samt ANTDS-frågor

Målet bedöms som helt uppfyllt.

Hög måluppfyllelse råder för eleverna vid Gymnasiesärskolan gällande att de får kunskaper om sex och samlevnad, samt riskerna med tobak, alkohol, narkotika och andra droger. Exempelvis ingår detta i Nationella programmets kurser Samhällskunskap 1, Naturkunskap 1 och inom Individuella programmets kurs Individ och Samhälle. Det bör dock noteras att dessa kunskapsmål ständigt diskuteras och samtalas kring i den dagliga verksamheten oavsett ämne eller aktivitet. Genom en ständig dialog följer vi läroplanens mål och riktlinjer utifrån elevernas önskemål och behov.

Att följa med i aktuella frågor rörande sex och samlevnad, konsument- och trafikfrågor samt riskerna med tobak, alkohol, narkotika och andra droger är ett ständigt utvecklingsarbete när man arbetar med ungdomar. Dessutom utvecklas verksamheten hela tiden genom att personalgruppen är flexibla och lyhörda för de signaler som ges och de behov som uppstår. I den processen skapas utveckling. Målsättningen är att återuppta samarbetet med ungdomsmottagningen kring fördjupade kunskaper kring sex och samlevnadsfrågor. Samarbetet inleddes före pandemin men tyvärr blev det avbrutet pga denna. Avsikten är att detta samarbete ska ske kontinuerligt och återkommande läsårsvis.

Närvaro - Frånvaro

Att analysera elevnärvaron under ett läsår där Sverige befann sig i ett pandemiläge är en svår fråga eftersom det ej finns jämförbara läsår förutom möjligtvis vårterminen 2020 då pandemin bröt ut i Sverige. Trots att Gymnasiesärskolan ej berördes av övergången till distansstudier bör man ändå ha i beaktande de strikta restriktioner som gällde angående smittspridning och som påverkade elevernas närvaro i skolan. Gymnasiesärskolans elever har under lång tid uppvisat en god närvaro i skolan i sin helhet oavsett studieprogram. Förklaringen till elevernas delvis ökade frånvaro under läsåret 20–21 är en naturlig följd av de restriktioner som fanns från Folkhälsomyndigheten. Vi kan förutom den ökande frånvaron se att den ej anmälda frånvaron ökade ganska markant.

Läsåret 19-20

		Totalt						Anmäld						Ej anmäld						
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel			
		>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%	>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%	>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%	
Magne GySär	23	11	47,8%	5	21,7%	1	4,3%	11	47,8%	5	21,7%	0	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Totalsumma	23	11	47,8%	5	21,7%	1	4,3%	11	47,8%	5	21,7%	0	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%

Läsåret 20-21

		Totalt						Anmäld						Ej anmäld						
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel			
		>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%	>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%	>10%	>10%	>20%	>20%	>50%	>50%	
Magne GySär	27	17	63,0%	7	25,9%	3	11,1%	16	59,3%	7	25,9%	1	3	11,1%	2	7,4%	0	0,0%	0	0,0%
Totalsumma	27	17	63,0%	7	25,9%	3	11,1%	16	59,3%	7	25,9%	1	3	11,1%	2	7,4%	0	0,0%	0	0,0%

Faktorer som påverkar en ökad frånvaro är många gånger den enskilda elevens mående. De påverkansfaktorer som kan finnas som skäl till enstaka elevers höga frånvaro är exempelvis elevens diagnos, medicinering eller andra mer komplexa förklaringar. Varje enskild elev vid Gymnasiesärskolan som har hög frånvaro utreds mycket noggrant och olika insatser sätts alltid in i syfte att öka elevens närvaro i skolan. Det bör dock understrykas att elevernas närvaro i Gymnasiesärskolan är mycket god.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasiesärskolan

I kvalitetsrapporten Barn- och unga år 2021 så angavs att ett utvecklingsområde för gymnasiesärskolan var att utöka samarbetet med Ungdomsmottagningen så att det blir kontinuerligt. Som nämndes tidigare fick gymnasieskolan pausa samarbetet med Ungdomsmottagningen under pandemin, men målsättningen om ett förbättrat och kontinuerligt utbyte ligger fast.

Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023

Kontinuerligt utöka samarbetet med ungdomsmottagningen.

Ledningsgruppens rekommendation

Utifrån ovanstående analys och respektive avdelnings angivna utvecklingsområden anser förvaltningens ledningsgrupp att ett stort arbete redan pågår för att öka måluppfyllelsen ytterligare inom området "Barn och unga – vår framtid".

Utbildningsförvaltningens ledningsgrupp föreslår därför att Barn- och utbildningsnämnden inte utdelar några ytterligare uppdrag i anslutning till denna kvalitetsrapport.

Piteå 2022-05-27
Malin Westling
Förvaltningschef

Kvalitetsrapport

Utbildning, arbete och näringsliv Läsåret 2020–2021

2022-02-21

Utbildningsförvaltningen

0911-69 60 00

www.pitea.se

www.facebook.com/pitea.se

Piteå kommun

Innehållsförteckning

.....	
SAMMANFATTNING	
.....	2
FÖRSKOLAN	
.....	3
FÖRSKOLEKLASS	
.....	9
GRUNDSKOLA	
.....	12
GRUNDSÄRSKOLA	
.....	27
FRITIDSHEM	
.....	29
GYMNASIESKOLAN	
.....	32
GYMNASIESÄRSKOLAN	
.....	53
LEDNINGSGRUPPENS REKOMMENDATION	
.....	57

Sammanfattning

Bakgrund och beskrivning av uppdraget

Ett fungerande kvalitetsarbete i förskolan och skolan är avgörande för att utbildningen ska kunna främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Piteå kommun bedriver ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete inom skolverksamheten. Kvalitetsarbetet innebär att *följa upp* verksamhetens kvalitet, att *analysera* vad kvaliteten beror på och när det behövs *planera* och *genomföra* åtgärder.

Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara att uppfylla *nationella mål*, krav och riktlinjer för utbildningen. Piteå kommun beslutar dessutom om *kommunala mål* och riktlinjer som verksamheten ska uppfylla och efterleva.

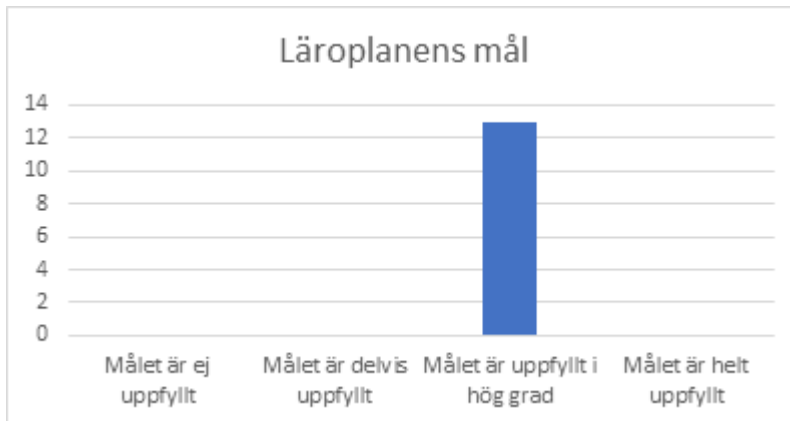
Enligt uppdrag i Barn- och utbildningsnämndens riktlinje för systematiskt kvalitetsarbete ger förvaltningschef anvisningar för kvalitetsarbetet till utbildningsförvaltningens tre avdelningschefer. Anvisningarna utgår från kommunens strategiska områden och mål samt nationella målområden. Anvisningarna anger också prioriteringar på särskilt viktiga utvecklingsområden och revideras därför årligen.

I denna uppdragsbeskrivning (U2021.11) ges anvisningar för kvalitetsrapporten *Utbildning, arbete och näringsliv 2020/2021*, med fokus:

Kommunala strategiska områden och mål	Nationella målområden
Utbildning, arbete och näringsliv Piteå ska år 2020 ha 43 000 invånare och till 2030 46 000 invånare Piteå ska erbjuda goda förutsättningar för ett livslångt lärande	Kunskaper och utveckling Utvärdering och bedömning Omvärld och utbildningsval Rektorns ansvar

FÖRSKOLAN

Hur lever förskoleverksamheten i de kommunala förskolorna upp till Läroplanen (Lpfö18) mål att ”Utbildningen i förskolan ska bidra till att barnen utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att leka och lära ska vara grunden för utbildningen.

Vad i undervisningen har bidragit till ovanstående bedömning?
På vilket sätt har det bidragit?

Alla områden har under läsåret 2020/2021 haft SKUA (Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt) och leken som fokusområden. Undervisningen och lärandet har skett med leken som metod. I leken sker lärandet utifrån barnet och barnens nyfikenhet och lust. Utforskande och undersökande är barnens egna metoder för att lära sig och ta till sig sin omvärld.

Pedagogernas förhållningssätt samt utvecklandet av tillgängliga lekmiljöer har formats under läsåret. SKUA: s arbetssätt tar vara på barnets lust samt pedagogers förhållningssätt för ett inkluderande sammanhang. Området har fortbildat pedagogerna kring betydelsen av att förskolan erbjuder en tillgänglig lärmiljö samt vikten av att bygga tillitsfulla relationer i syfte att skapa trygga barn som vågar och vill.

En metod som använts i några förskoleområden är det Barbro Bruce kallar *varmprat*. ”... Varmpratet vilar på medveten närvaro, att man ger sina ögon och öron och bekräftar den man har framför sig och därmed sätter ”den andre”, i detta fall barnet, i högsätet. Att man ger det sin uppmärksamhet och tid och inte själv tar allt talutrymme eller ständigt frågar ut, tolkar och värderar barnets svar. ... Varmpratandet bekräftar och stärker barnets motivation och drivkraft, men också relationen mellan barn och pedagog. Det förenar omsorgsaspekten med språk- och kunskapsutvecklingsuppdraget genom att fokusera på hur barn och pedagoger fungerar och utvecklas tillsammans i en lärande gemenskap. Varmpratet är därmed en del av ett pedagogiskt genomtänkt, planerat och strukturerat arbets- och förhållningssätt som handlar om hur vi som professionella samtalspartner kan bekräfta och värna om barnets egen drivkraft, lust och motivation så att den inte avtar eller går förlorad”.

Konkret visar detta sig i ett systematiskt arbete där leken och lärande tar plats i den dagliga utbildningen. I undervisningen sker lärandet via olika projektarbeten som formats av barnens nyfikenhet och pedagogers målrelaterade arbetssätt. Ett konkret exempel på det är att i en av områdets förskolor har man arbetat med Kulturreisan där barnen digitalt fått besöka olika länder och uppleva deras kultur på olika sätt genom sång, dans, musik

och skapande, I leken kan pedagoger se spår av lärande då barnens uttryck i leken är influerad av "Kulturresan". Då leken har fått ta större plats är ett exempel att det kan ta sig i uttryck i medvetna "Lekdagar" under veckan, som betyder att pedagoger leker med barnen utifrån barnens lek. Det medvetna sättet att delta från pedagoger möjliggör att det inkluderande för alla barn.

Via dokumentation med främst rörlig bild har de följt upp delaktighet och samspel. Verksamhetsbesök, reflekterande samtal och observationer har skett kontinuerligt för att följa utvecklingsprocesserna. Dessa processer stödjer varandra och tar sin bäring i att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt samt kompetenser som stödjer lärande och utveckling för att skapa en utbildning av hög kvalitet för barnen i förskolan. Andra målkriterier handlar om att utveckling pågår när barnen utvecklar sin förmåga, lust och intresse att genom kommunikation uttrycka känslor, tankar, viljor, berätta, ställa frågor samt argumentera med andra och i olika sammanhang. Där ingår även att barnen använder leken och lekvärldar för att kommunicera.

Ett arbetslag har formulerat ett av sina målkriterier så här "när barnen kan hitta på, vara kreativa och frimodiga i sina verbala, estetiska och kroppsliga uttryck och delar med sig av sina tankar och hypoteser."

Några målkriterier handlar om att utveckling pågår när barnen vågar uttrycka sig i större utsträckning och använder fler uttryckssätt än tidigare. De har även formulerat målkriterier som handlar om att utveckling pågår när barnen börjar leka med språket genom exempelvis rim, ramsor, sånger och sagor.

Det finns även några målkriterier som utgår från pedagogerna. Ett kriterium utgår från pedagogernas förmåga att skapa en lustfylld verksamhet som lockar barnen att uttrycka sig, ett annat från pedagogernas användande av TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) och bildstöd.

Alla områden har under läsåret arbetat med Piteå 400 år som tema där kultur och närmiljöerna haft stor inverkan på undervisningen. Metoder för att stärka språk och kommunikation används bland annat genom medvetna samtal, medveten läsning, bildstöd, takk, lågaffektivt bemötande, barnens berättande samt medvetna lekinsatser. I arbetet med att barnen *utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld har verksamheterna utforskat förr, nu och framtiden i olika sammanhang*. De har cyklat runt i närmiljön för att upptäcka och lära sig mer om vad som finns i deras omgivning. Pedagogerna har fångat upp och utgått från barnens tankar och idéer så undervisningen har varit lustfylld och berikande. I leken kan det konstateras att barnen omsätter sina upplevelser från sina upptäckter i närmiljön till att bli befästa kunskaper så ett lärande har skett.

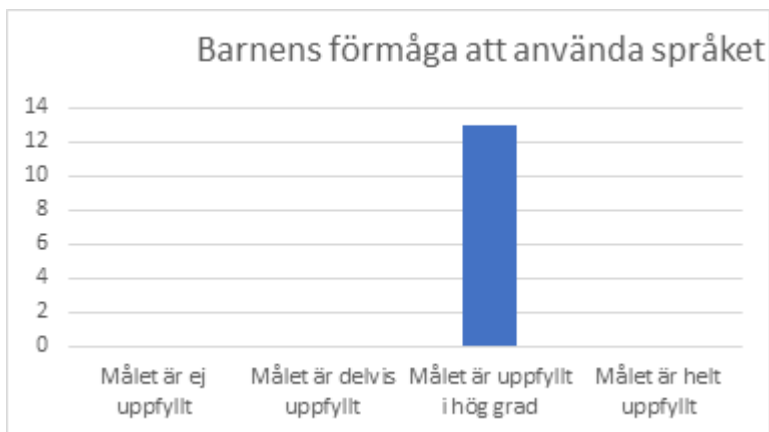
Genom lekobservationer har pedagoger och specialpedagog identifierat ett flertal leksvaga barn, som har svårt för att fungera i vardagen exempelvis vad gäller att ta initiativ till samspel med andra barn. Dessa barn har ett behov av omfattande adekvat stöd och erfarenheter av positivt samspel med andra barn samt pedagoger som kan vägleda, inspirera och motivera dem. Sett ur ett långsiktigt perspektiv är det av högsta vikt att de leksvaga barnen får en högre social status i gruppen, att de kan vara delaktiga i lekar, både spontana och planerade och andra aktiviteter som pågår på förskolan. Det handlar om ett livslångt lärande som har stor betydelse för hur dessa barn som ungdomar och vuxna kan fungera i skolan, på arbetsplatser och delta i olika sociala sammanhang. Förskolan arbetar för att skapa likvärdiga förutsättningar och en mångfald av möten för att stärka leksvaga barn till ett naturligt samspel i lek- och lärandesituationer och andra sociala sammanhang.

De har under året fått en ökad kunskap och användbara metoder för att kunna lotsa de leksvaga barnen i utbildningen. De leksvaga barnens delaktighet i samspel med andra har ökat. Pedagogerna har fått vägledning, stöttning, metoder och inspiration hur de kan utveckla och skapa en mångfald i möten mellan barn-barn, barn-vuxen, barn-miljön, vilket gynnat hela barngruppen.

För att stimulera barnens utforskande nyfikenhet och lärande så har förskolan arbetat med miljöerna utomhus och inomhus. Material och struktur och organisation i de olika

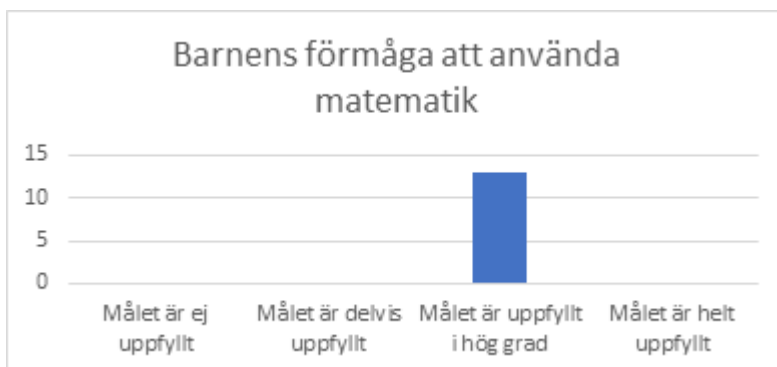
miljöerna påverkar barnens användande av miljön. De ser vikten av att fortsätta arbeta med att tydliggöra lekmiljöerna tex leklådor, dess innehåll, placering och presentation. När inspirationsbilder och material finns tillgängligt så används dessa som utgångspunkt i lekens uppstart och utveckling. Barnen kan återgå till bilderna, komplettera med rekvisita och hitta fler moment att uppleva och utföra i sin lek.

Hur skulle ni beskriva barnens förmåga att: använda ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften

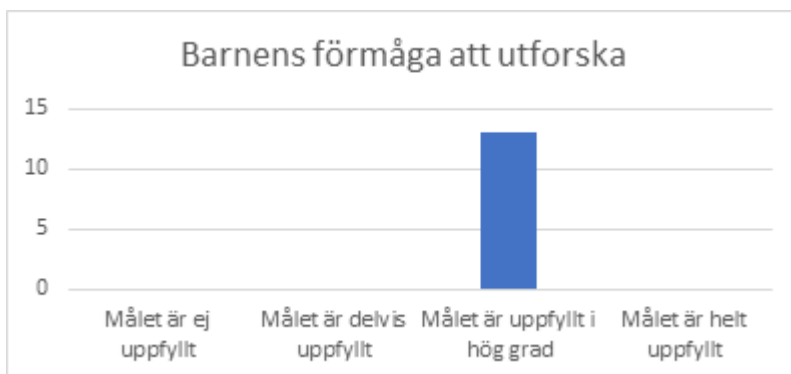
I arbetet med att barnen ska använda ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften, arbetar pedagogerna medvetet med att ställa frågor som utvecklar berättandet, öppna frågor, vänta på svar, lyssna på varandra utan att avbryta, alla får möjlighet att berätta. Bygga upp historier med början, mitten och ett slut. Använda spel där barnen får beskriva för varandra, t ex form, färg, användningsområde osv. Sagokort för att utveckla fantasi. Använda bilder och fotografier i samtal.

Barnens förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar

Tillgänglig miljö både utomhus och inomhus där material som stimulerar barns matematiska naturvetenskapliga förmåga är en del av grundverksamheten. Pedagogerna har en god förmåga att stimulera, utmana och tillföra en mångfald av uttrycksätt vilket leder till att barnen är nyfikna och söker innovativa lösningar. Det oväntade mötet i vardagen lockar till kreativa lösningar av egna och andras idéer och tankar. En medvetenhet och ett konsekvent användande av rätta benämningar underlättar för barnen i sitt fortsatta lärande

Barnens förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik

Pedagogerna har utgått från barnens populärkultur när det gäller att ta vara på barns berättande.

Pedagogerna har upptäckt genom att de berättat händelser från sitt liv, om verkliga händelser, från sin barndom så väcks också en lust för barnen att berätta om sina erfarenheter och tankar.

Barnen berättar om sina teckningar väcker också ett berättande till liv. Barnen visar gärna sina teckningar och berättar om dem och dess historier de kan innehålla om vi öppnar upp för det. Exempel på frågor som pedagogerna ställer sig är: Hur kan vi ta dessa berättelser vidare? Kan de få ytterligare material och arenor att berätta sina stories vidare på? Tex dockteater, egna flanosagor, bygg din berättelse i olika konstruktionsmaterial, klossar, lera. Går den att berätta via digitala medier?

Arbetet med naturvetenskap och teknik har präglats av ett utforskande förhållningssätt och arbetssätt. Lärande för hållbar utveckling finns med som en röd tråd i undervisningen som sker i förskolan.

Barnens förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik

Via observationer fångar pedagogerna vad barnen sänder ut som i sin tur leder till utveckling. Detta ligger till grund för barnens delaktighet och inflytande.

Utvecklingsområden läsåret 2019/2020

Under läsåret 19/20 har förskolorna arbetat med utevistelsen (utbildning och undervisning utomhus) som ett utvecklingsområde.

Ledarskap för förskollärare är också ett prioriterat område för fortbildning, och man vill även utveckla arbetet kring flerspråkighet ytterligare, bland annat genom en fortsatt satsning på SKUA

Hur har ni arbetat med förra årets (läsåret 2019/2020) angivna utvecklingsområden och vilka effekter tycker ni er se som ett resultat av det arbetet?

Utomhusmiljö har kommit mer i fokus än tidigare. Dels på grund av pandemin som gjort det nödvändigt att bedriva och vistas mer utomhus, dels utifrån ett medvetet arbete med utomhusvistelsen. Upplevelser, lek och projektarbeten bedrivs inomhus och kompletteras ofta utomhus. Pedagoger och barn driver olika projektarbeten där man nyttjar både inom och utomhus för att skapa en helhetssyn på lärandet. Medvetenheten kring miljöernas utformning för lek och lärande har utvecklats. Det beskrivs i pedagogernas Systematiska kvalitetsarbete där det framkommer att medvetenheten kring miljöernas betydelse är viktigt. Tillgängliga lekmiljöer är även viktiga utomhus. Många förskolor arbetar även aktivt med naturkunskap och gör därför utflykter till naturområden i närliggande miljöer.

Förskollärarna i områdena har haft fortbildning i de didaktiska frågeställningarna kring ledarskap. Detta har fått ett märkbart resultat i det resonemang och dialoger som förs förskollärare emellan samt i det systematiska kvalitetsarbetet. Det tar sig även uttryck i att lek- och lärandemiljöer har utvecklats och gjort mer tillgängliga och inkluderade.

Det finns en större medvetenhet kring vad undervisning är, genom samtal och kollegialt lärande har pedagogerna arbetat i process med att förankra teori kopplat till sin praktik. I uppföljning har pedagogerna uttryckt att processen skapat möjlighet att våga tro mer på sig själva samt även givit bekräftelse på att man är på rätt spår. Kollegiets engagemang i SKUA (språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt) -processen har upplevts både utvecklande och meningsfullt vilket i sin tur är en god grund för kvalitet.

Betydelsebärande ord översätts till de språk som finns representerade i barngruppen. TAKK (tecken som alternativ kompletterande kommunikation) och bild-stöd används i de vardagliga rutinsituationerna och i projektarbeten.

Det finns förskollärare i organisationen som fördjupat sig i SKA (systematiskt kvalitetsarbete) och SKUA (språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt) och handleder kollegorna på den egna enheten, och som under både höst- och vårterminen stöttat arbetslagen i reflekterande samtal om den egna praktiken. Fokus har bland annat varit läs- och språkmiljöer samt leken. Vi kan se att arbetssättet ger effekt genom en rikare språk- och lek miljö där barnens lek, kommunikation och samspel har utvecklats.

Förskollärarens ansvar och ledarskap utvecklas och processas kontinuerligt. Specifikt har alla förskollärare i ett visst område genomfört utbildningar med Susanne Westman gällande lärandeteorier, förskollärarens ansvar, hur förskollärare ska leda de målstyrda processerna.

Den framgångsfaktor som flest arbetslag lyfter är planering och genomförande av undervisning där Läslyftets modul Läs och berätta haft stor betydelse, ett arbetslag skriver ”vi jobbar på med boksamtal där vi har sett att det har förändrat barnens synsätt

och de har fått en ahaupplevelse att man får tänka olika, ditt sätt är inget mer rätt än mitt sätt, boken kan ha ett alternativt slut osv.”

Många arbetslag ser att arbeta med samma böcker, sånger och sagor under en längre period och då även med många olika uttryckssätt gett gott resultat, ett arbetslag skriver ”*för att nå ut till så många barn som möjligt har vi arbetat med sagorna på flera olika uttryckssätt. Vi har läst högt för dem, använt oss av flano- och sagopåsar samt dramatiserat några av sagorna. Då det är en stor variation i barnens språkutveckling så har vi använt oss av TAKK samt bildstöd till några av våra sagor/sånger för att tydliggöra ordens betydelse”.*

I en del områden har följande områden varit i fokus: undervisning utomhus, förskollärares undervisningsuppdrag, narrativt förhållningssätt, vetenskapligt förhållningssätt och leksvaga barn. Vi har haft seminarium som alla pedagoger har deltagit i och sedan har processerna följts i det systematiska kvalitetsarbetet.

Många av förskolorna ligger centralt och har närhet till natur och stadsmiljö och detta har de nyttjat i sina projekt, till exempel i Piteå 400 år. Det finns olika exempel på hur förskolorna vävt samman undervisning utomhus med den pågående SKUA (språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt) -processen. Bland annat har pedagogerna vid en förskola utformat *Tillsammans är vi Piteå* som är ett färdigt arbetsmaterial med fakta om Piteå. Det innehåller förslag till aktiviteter som är färdiga att jobba med i barngrupper i åldrarna 1 – 6 år. Utmaningen för pedagogerna har varit att skapa aktiviteter som väcker intresse för de allra yngsta likväl som för de äldsta barnen. Arbetspassen i materialet är korta och i form av ledtrådar som efterföljs av varierande aktiviteter beroende på barngruppens sammansättning och behov.

Men, det finns även negativa konsekvenser sett utifrån pandemin:

Flera arbetslag lyfter att pandemins konsekvenser i form av restriktioner och frånvaro hos både pedagoger och barn har påverkat hur undervisningen genomförts och därmed även påverkat måluppfyllelsen.

Den har till stor del genomförts utomhus, om det skriver ett arbetslag ”*vi upplever då vi haft vår verksamhet utomhus att våra samlingar har fått stå tillbaka som t ex Bornholm som vi började jobba med under vårterminen. Det går att arbeta med det vi har planerat även utomhus, men det är svårare att fånga barnen eftersom de hellre vill sätta sig på gungan i stället för att sitta med på samling, svårt för dem att hålla fokus”.*

Positiva konsekvenser sett utifrån pandemin är:

Pandemin har varit draghjälp när det gäller undervisningen utomhus. Att vistas mycket utomhus har gjort att pedagogerna tänkt om och fått vara kreativa för att göra undervisningen möjlig att genomföra i andra miljöer än man vanligtvis använder. Vi kan se att det sker betydligt fler undervisningssituationer utomhus vilket leder till en mer sammanhållen utbildning/undervisning under hela dagen. Vi kan se hur ett medvetet språkarbete och pedagogernas förhållningssätt gynnar alla barns språkutveckling vilket möjliggjorts

Utvecklingsområden 2020/2021

Utveckla utomhusundervisningen

Utomhusundervisningen kan få ännu större och mer utrymme i det systematiska kvalitetsarbetet. Både i fråga om medvetenhet kring undervisningen och i fråga om skapandet av miljöer. I skapandet av utomhusmiljöer behövs ofta kompetens från andra delar av kommunens förvaltningar som har ett ansvar för att möjliggöra för detta då det ofta innebär vissa arbetsuppgifter som inte förskolans pedagoger har vare sig möjlighet eller kompetens att utföra.

Stärka förskollärarens profession

I en del områden kommer förskollärare under våren 2022 att arbeta i process utifrån Veronika Nytomts bok “*Förskollärare - leda och ansvara för förskolans undervisning*” i

syfte att utveckla undervisningen och utbildningen i förskolan samt att stärka yrkesprofessionen

En ökad medvetenhet om ”sig själv som redskap” och ökad kunskap om hur man skapar förutsättningar att vidareutveckla undervisning och utbildning. Processen handlar om hur förskollärarna tolkar och omsätter läroplansuppdraget och hur de dockar an till de specifika barngrupper som varje arbetslag ansvarar för.

För att stärka förskollärare och arbetslaget i kvalitetsarbetet är det behövt att stödja processen genom en praktisknära utveckling där verksamhetens frågor och dilemman är i fokus.

Förskollärarens ansvar och pedagogiska ledarskap

Förskollärarens ansvar och pedagogiska ledarskap utvecklas och processas vidare genom ökad kunskap i lärandeteorier, målkriterier, undervisningsstrategier samt hur förskolläraren leder och ansvarar för förskolans undervisning.

Två pedagoger i ett område har genomfört utbildningen *Praktisknära forskning och utveckling i skola och förskola 7,5* högskolepoäng vid LTU (Luleå Tekniska Universitet) De kommer bland annat att göra en studie om hur Läslýftet som fortbildning har utvecklat pedagogernas sätt att undervisa. Utifrån analyser i läslýftet har det blivit synligt att leken utifrån läroplanens skrivning behöver efterföljas och utvecklas mer så att den ligger som grund för utveckling, lärande och välbefinnande. Utveckling hos pedagogerna, vilken roll enskild pedagog tar i lek, inställning till lek, hur enskild tänker kring undervisning kontra lek i organisation.

Hur tänker förskolan kring barn som inte leker, behöver alla barn leka?

Förskoleklass

I läroplanen fastställs att undervisningen i förskoleklassen ska syfta till att stimulera elevernas allsidiga utveckling och lärande.¹

I skolans läroplan anges att undervisningen ska utgå från elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Däremot ska undervisningen i förskoleklass även ta sin utgångspunkt i *elevernas intressen* och kontinuerligt utmana dem vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper. Specifikt för förskoleklassen är även att utbildningen ska syfta till att *förbereda eleverna för fortsatt utbildning*.²

Innehållet i förskoleklassens läroplansavsnitt kan beskrivas som en syntes av förskolans mål och grundskolans mål, och utgör på så vis en mix av dem båda. De förmågor som eleverna i förskoleklass ska utveckla och det centrala innehåll som beskrivs för undervisningsverksamheten återfinns i variationer både i förskolans läroplan och i kursplaner och kunskapsmål för övriga grundskolan.³

Uppskattad måluppfyllelse förskoleklass

Hur har förskoleklassens verksamhet i Piteå kommun lyckats leva upp till målen i läroplanen? När rektorerna gör en självskattning kring verksamheten och dess undervisning

---

¹ *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, reviderad 2018*, Skolverket 2018, sid. 18

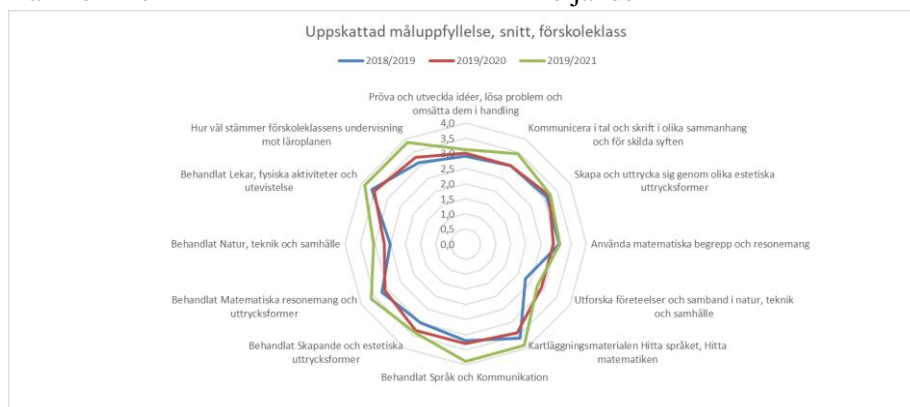
² *Att lyckas med förskoleklass. En studie av hur rektorer hanterar förskoleklassens utmaningar och möjligheter*, Annika Andréasson, Göteborgs Universitet rapport nr HT18 PDGX61:2, 2018, sid 5

³ <https://www.grundskoletidningen.se/7-2018/uppdrag-forskoleklass>, hämtad 2020-05-15

framkommer

följande

bild:

Resultatet bygger på den enkät som avdelningschef lämnat till rektorerna för att skatta i vilken grad man arbetat med att eleverna getts förutsättningar att utveckla olika förmågor, där skalan gått från ”Inte uppfyllt” (1) till ”Helt uppfyllt” (4).

På frågan *Hur väl anser du att förskoleklassens undervisning arbetar mot Lgr11s mål och riktlinjer kring området Kunskaper 2.2* blir den genomsnittliga bedömningen 3,9 (2020 3,3), dvs. ”Helt uppfyllt”. En markant ökning och i kommentarerna till frågan framkommer att kartläggningsmaterialet som använts i tre år har lett till ökad skicklighet i att genomföra, tolka och använda underlaget för att anpassa undervisningen efter kartläggningens resultat. I vilket omfattning man använt sig av själva kartläggningsmaterialet är 3,9, vilket innebär att i det närmaste alla skolenheter använder det i sin helhet vilket ger en ökad kvalitetssäkring av undervisningen att den verkligen utgår från elevens och gruppens behov. Man har också provat att arbeta med kartläggningsmaterialet i mindre grupper vilket varit framgångsrikt.

Undervisningen i förskoleklass är strukturerad och varierad och man arbetar tydligt med att integrera kunskaper i olika former. Tydlig struktur med visuellt stöd används i undervisningen. Strävan är att undervisningen skall vara inkluderande och individanpassad. Man lyfter också en väl planerad verksamhet av skickliga, erfarna legitimerade pedagoger med god kännedom om innehållet i läroplanen och det centrala innehållet som viktiga faktorer för elevernas kunskapsutveckling. Vissa skolenheter har under året arbetat med att utveckla ledning och stimulans i klassrummen och en tillgänglig lärmiljö för alla elever.

I läroplanen anges att *leken* ska utgöra en väsentlig del i det aktiva lärandet i de tidiga skolåren, men i förskoleklassens läroplansdel anges lekens betydelse för utveckling och lärande ännu tydligare. Av läroplanen framgår även att förskoleklassens undervisning ska erbjuda en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer som gynnar övergången från förskola till grundskola och fritidshem och på så sätt bidra till kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande.⁴

I enkäten blir rektorernas självskattning på frågan *I vilken grad behandlas lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse från det centrala innehållet för förskoleklass* i genomsnitt 3,9 (2020 3,5), dvs ett mycket högt resultat vilket visar på kvaliteten i förskoleklassens arbete. Rektorerna beskriver hur man arbetar genom ett lustfyllt lärande som utgår från styrdokumentet och att man värnar om och tillvaratar lärandet i leken. Fortsättningsvis

⁴ Att lyckas med förskoleklass. En studie av hur rektorer hanterar förskoleklassens utmaningar och möjligheter, Annika Andréasson, Göteborgs Universitet rapport nr HT18 PDGX61:2, 2018, sid 5

läggs stor vikt vid hälsofrämjande aktiviteter i form av rastaktiviteter, allmän fysisk aktivitet och utevistelse.

När det gäller *I vilken grad behandlas Språk och Kommunikation från Centrala innehållet för förskoleklass* självvärderar rektorerna det till 3,9, dvs. ”Helt uppfyllt”. Den höga självskattningen kan eventuellt härledas till förskolläraernas höga kompetens, erfarenhet och att de vanligtvis deltar i de kompetensutvecklingsinsatser som lärarna erhåller. Ett exempel från en skolenhet är att förskollärarna i förskoleklass deltar i ett aktionsforskningsprojekt inom skrivutveckling tillsammans med övriga lärare på lågstadiet och vid många enheter beskrivs förskollärarna deltagande i utbildningen SKUA, språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, se nedan:

Genom Skolverkets kartläggningmaterial kan vi se vilka områden vi behöver fokusera på. Vi arbetar kontinuerligt med ord och begreppsförståelse genom ordskattjakten, högläsning och samtal kring texter och dess innehåll. Även i dagliga samtal och vid samlingar lyfter vi ord, begrepp och dess betydelse utifrån elevernas förförståelse och intresse. SKUA:n har haft fokus på ord och begreppsförståelse det här läsåret.⁵

Det område som rektorerna i enkäten fortsättningsvis skattar relativt lågt är området natur, teknik och samhälle. Man bedömer att arbetet med att ge eleverna förutsättningar att *utveckla sin förmåga att utforska och beskriva företeelser och samband i natur, teknik och samhälle* i genomsnitt ligger på 2,8 (2020 2,9) dvs ”uppfyllt i hög grad” – och på frågan *I vilken grad behandlas Natur, teknik och samhälle från centrala innehållet för förskoleklass?* blir snittet 3,1 (2019 2,7). Rektorerna framhåller en medveten satsning på naturen, hälsa och fysisk aktivitet genom planerade aktiviteter i närmiljö, skog och mark och en skolenhet lyfter att man använt sig av materialet PULS för Förskoleklass, +-Natur-Teknik i sin undervisning. Generellt är det fortsättningsvis ett utvecklingsområde.

Utvärdering av utvecklingsområden 2019/2020

Prioritera reflektionstid för att planera, följa upp och utveckla verksamheten.

Det har förskoleklassen till viss del genomfört men med rådande pandemi och stor personalfrånvaro, samt svårighet med vikarier, har det varit svårt att prioritera.

Fortsätta utveckla strukturer för det kollegiala lärandet och arbetet med språk och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA).

Alla skolor omnämner ett pågående arbete som man fortsatt med och vidareutvecklat.

Utveckla samsynen mellan stadier och övergångar samt samverkan med skolan och fritidshemmet.

En del enheter har arbetat med att revidera övergångsrutiner och skapat strukturer för ökad samverkan

Utveckla området teknik och samhälle.

Ett område som någon enhet prioriterat bla genom läromedlet PULS (ett heltäckande läromedel för alla No-ämnena).

---

⁵ Citat av en av kommunens rektorer

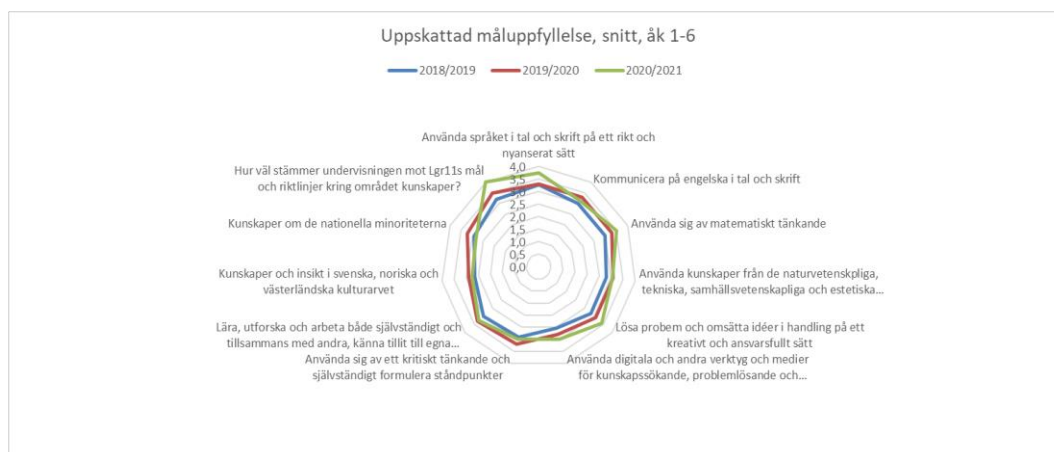
Utvecklingsområden 2020/2021

Arbeta med att utveckla en tillgänglig och inkluderande lärmiljö.

Grundskola

Uppskattad måluppfyllelse, åk 1-6

Hur har verksamhet i Piteå kommuns grundskolor, åk 1-6, lyckats leva upp till målen i läroplanen? När rektorerna gör en självskattning kring sina verksamheter och dess undervisning framkommer följande bild:

Resultatet bygger på den enkät som avdelningschef lämnat till rektorerna för att skatta i vilken grad man arbetat mot att eleverna efter genomgången grundskola fått uppräknade kunskaper och förmågor, där skalan gått från "Inte uppfyllt" (1) till "Helt uppfyllt" (4).

På frågan *Hur väl anser du att grundskolans undervisning behandlar Lgr11s mål och riktlinjer kring området Kunskaper 2.2* blir den genomsnittliga bedömningen bland rektorerna för åk 1-6 4,0 (2020 3,5), dvs. "Helt uppfyllt". En välstrukturerad undervisning under lärarens ledning, såväl i helklass som enskilt, med en strävan efter att balansera och integrera kunskaper i olika former är en förklaring och en rektor beskriver det så här:

Mycket väl. Skolorna erbjuder alla elever strukturerad undervisning under behöriga lärarens ledning både i helklass, i mindre grupp och enskilt. Lärarna har genomgått flera olika "lyft" och den senaste utbildningen inom SKUA har samlat ihop kunskaperna från dessa lyft och gett stor effekt ute i verksamheten. Skolan har haft fokus på det främjande och förebyggande arbetet utifrån målet att alla elever ska ha möjlighet att utvecklas så långt det är möjligt. Lärarna har goda kunskaper att stimulera, handleda, uppmärksamma och stödja eleverna och vi har utvecklat vårt sätt att dokumentera och utvärdera de insatser i form av anpassningar och särskilt stöd som görs för att säkerställa att vi gör rätt saker och utvecklar det eleverna har behov av att utveckla eller att de får stöd med rätt saker.⁶

Näst högst måluppfyllelse noteras på elevernas förmåga att *använda det svenska språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt*, där genomsnittet landar på 3,8 (2020 3,3) och

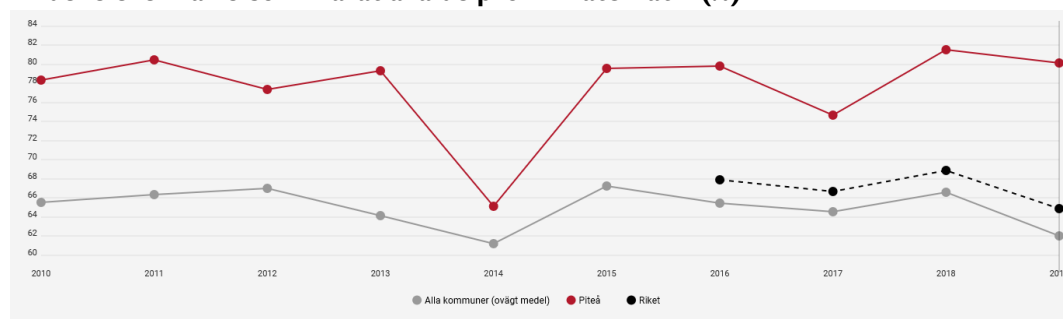
⁶ Citat av en av kommunens rektorer

en motivering till det är det medvetna och strukturerade arbetet med SKUA. När det gäller att *använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande* som man bedömde lägst vid förra rapporten har snittet ökat från 2,8 till 3,0 vilket kan förklaras av att covid, trots allt, ökat medvetenheten och användandet av digitala verktyg. Elevernas *kunskaper och insikt i svenska, nordiska och västerländska kulturarvet och kunskaper om de nationella minoriteterna* skattas fortsättningsvis lågt av rektorerna i genomsnitt 2,8 (2020 2,9).

Nationella prov, åk 3

Av de elever som deltog i alla delprov för ämnesprovet i matematik 2019, åk 3, klarade 80% av Piteås elever alla delprov. Det är ca två procentenheter sämre än året innan men fortfarande ca 15 procentenheter högre än rikssnittet.

Andel elever i åk 3 som klarat alla delprov i matematik (%)⁷

Eftersom de nationella proven ej genomfördes 2020 och 2021 finns ingen statistik att tillgå. 2020 var de var utskickade och många valde därför att arbeta med dem och den bedömning som gjordes från skolenheterna är att måluppfyllelsen var god. Eftersom de ej genomfördes några utskick VT 2021 har en del använt sig av gamla prov, andra testmaterial eller kartläggningar för att bedöma elevernas kunskaper och bedömningen är generellt att elever uppfyller kraven. Differensen mellan elever inom elevgrupperna ökar, vissa elever lyckas väl medan andra, ofta kopplade till barn i behov av stöd och olika diagnoser, lyckas sämre. Elever med svårigheter har ofta en komplex problematik inom många områden som kräver andra kompetenser än lärare och det kanske är en bidragande orsak till att skolan, tyvärr, misslyckas med kompensatoriska uppdraget. Rektorerna upplever att eleverna har andra svårigheter än rent inlärningsmässiga, bland annat psykisk ohälsa, funktionsnedsättningar och en problematisk livssituation som kan vara bidragande faktorer till att de ej når målen.

Av naturliga skäl genomfördes ej heller samrättningen av skriftliga nationella prov i Sv för åk 3. Samrättningen är en god jämförelse mellan elevers måluppfyllelse, skolor mellan och en viktig kompetensutveckling för lärarna ur ett likvärdighetsperspektiv både avseende bedömning och undervisningens kvalitet.

Det som bland annat lyfts av rektorerna som framgångsrikt i matematikundervisningen för lågstadielever är följande; Regelbundna och återkommande repetitioner, vilket krävs för att befästa kunskaper, användande av matematiska begrepp och att de muntligt och

⁷ www.kolada.se, N15454, hämtad 2020-05-19

skriftligt kan visa hur de tänker vid rutinuppgifter och problemlösning. Elevaktiv formativ bedömning är viktigt för motivationen och dessutom framhåller man täta kontroller och uppföljningar av elevernas kunskaper och möjligheten att träna på gamla ämnesprov.

En annan sak som rektorerna lyfter som framgångsfaktorer är en undervisning som utgår från bedömningsstöden, användandet av läs- och matematiklyftens material, SKUA, textsamtal, kollegiala samtal om undervisningen, aktionsforskning, ”delakultur”, samt en ökad dokumentationskompetens bland lärarna. Att ”modella” och sätta ord på själva skrivprocessen har varit ytterligare en framgångsfaktor, tillika att skrivutvecklingen ska betraktas och vara formativ för att hela tiden utvecklas. Det som oroar många rektorer är den långvariga frånvaron, pga pandemin och dess restriktioner, som drabbat eleverna under förra läsåret och som tyvärr fortskrider. Läs- och skrivinläringen, ”de viktiga första åren”, och en annan syn på skolnärvaro samt lärarnas arbetsmiljö, med mycket ”dubbelarbete” bekymrar rektorer.

Utvärdering av utvecklingsområden, åk 3, 2019/2020

Fortsätta utveckla SKUA-arbetet för likvärdighet i undervisningen och kollegialt lärande där reflektion och kritisk granskning av undervisningen sker systematiskt.

Alla skolor har arbetat med SKUA under året vilket har vidareutvecklats till arbete med inkluderande lärmiljöer och ”Lektionsdesign”

Utveckla arbetet med hälsofrämjande skola, fysiska aktiviteter och rastverksamhet för att ”orka med” kunskapsinhämtningen.

Även arbetet med hälsofrämjande skola har pågått i mer eller mindre utsträckning på alla skolenheter för de yngre barnen.

Utvecklingsområden, åk 3, 2020/2021

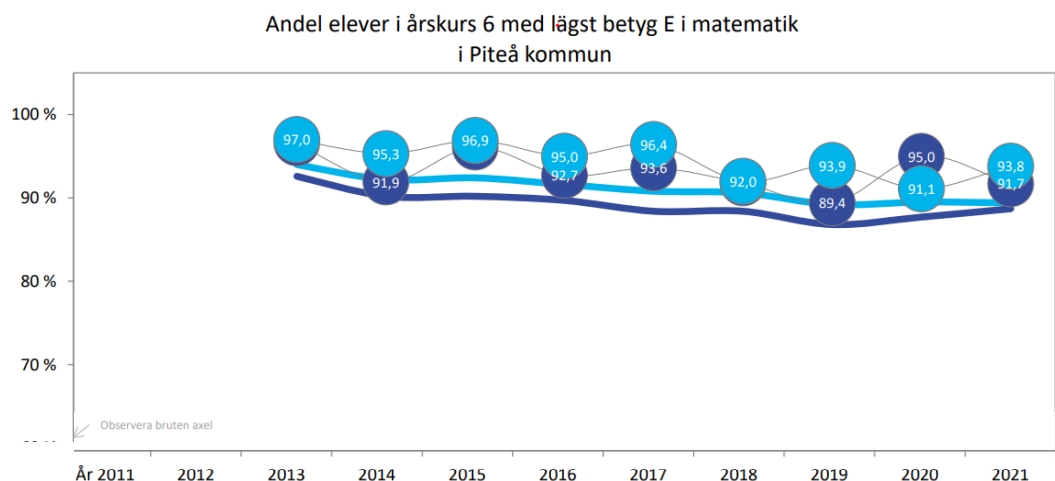
Utveckla elevhälsoarbetet och främjande och förebyggande insatser för att öka skolnärvaro; Skolgemensamma frånvarorutiner, värdegrundsarbetet och att lyfta vikten av bildning.

Nya styrdokument - värdegrundsarbetet i de inledande delarna av läroplanen samt de nya kursplanernas fokus på fakta och förståelse för de yngsta eleverna.

Arbeta med att utveckla en tillgänglig och inkluderande lärmiljö.

Matematik och svenska. åk 6

Ljusblå rund punkt motsvarar resultatet för flickor i kommunala skolor i Piteå, Ljusblå linje är resultatet för flickor i riket. Den mörkblå färgen står för motsvarande mått gällande pojkar.⁸

Under åren 2013-2019 har andelen flickor i årskurs 6 med lägst betyg E i matematik varit några procentenheter högre än pojkars. 2020 är det enda år pojkarna presterat bättre än flickorna. Pojkarnas resultat i Piteå har försämrats med 3,3 procentenheter jmf med 2020 medan flickorna förbättrat sitt motsvarande 2,7 %. Nationellt presterar pojkar bättre än 2020 med 1,1 procent och flickorna sämre med 0,2 procent.⁹

Andel elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik har försämrats till 92,6 % 2021 i förhållande till 2020, då resultatet var 93,2%. Trots en minskning så är det ett bättre resultat än 2018 och 2019. Andelen med lägst betyget E har ökat nationellt till 88,2, Piteå ligger 4,4 procentenheter högre än rikssnittet och 2,3 procentenheter högre än länsnittet. Länet och riket har under 2021 närmast sig Piteå resultat.¹⁰

Även den genomsnittliga betygspoängen i matematik har försämrats och det är pojkarna som står för minskningen. Genomsnittspoängen i matematik för pojkarna i åk 6 var 12,3 2021 i jämförelse med (13,2 2020).¹¹

Pojkarnas resultat bör följas upp, vad beror variationen mellan de olika åldersgrupperna på och om den nedåtgående trenden fortsätter vad är orsakerna till det? Det som rektorerna lyfter som framgångsrikt för elevers resultat är det lokala SKA-arbetet, höga förväntningar, varierad undervisning och goda relationer med eleverna. Gemensamma ämneskonferenser i matematik, deltagande av specialpedagoger, utveckla arbetet med tidiga screeningar, ”extramatte” samt arbete med digitala matteböcker för att öka eleverna motivation. En rektor lyfter fokus på SKA-arbete samt ett mycket gott ämnessamarbetet i arbetslaget som framgångsfaktorer.

Bedömningen är att individualiserat arbetssätt ger goda resultat. Likaså framhåller rektorerna de undervisningstillfällen där man haft två pedagoger på lektionerna; det har gett möjlighet att dela in eleverna i grupper och arbeta extra med specifika elever.

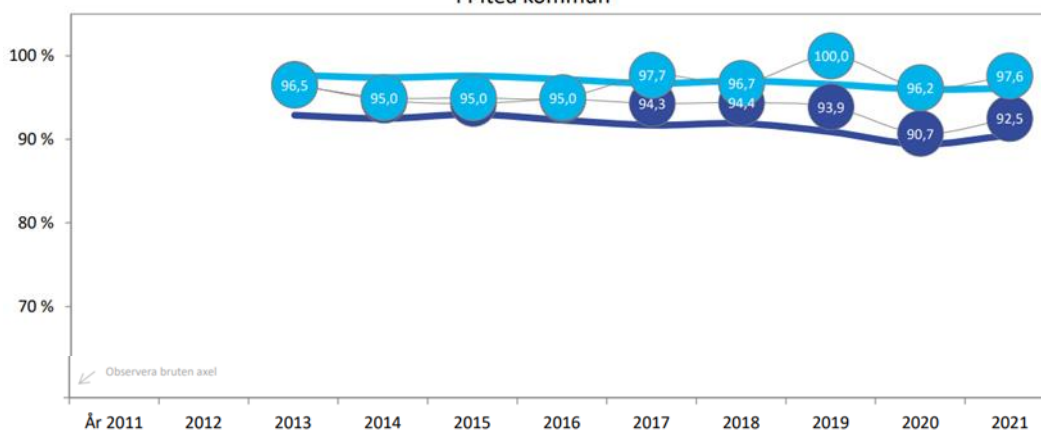
⁸ Öppna jämförelser – Grundskola 2021, Piteå kommun, SKR och Statisticon, bild 14

⁹ Källa: Kolada - hämtad 2022-01-07 (N15513)

¹⁰ Källa: Kolada – hämtad 2022-01-07 (N15485)

¹¹ Källa: Kolada - hämtad 2022-01-07 (N15513)

Andel elever i årskurs 6 med lägst betyg E i svenska
i Piteå kommun

Ljusblå rund punkt motsvarar resultatet för flickor i kommunala skolor i Piteå, Ljusblå linje är resultatet för flickor i riket. Den mörkblå färgen står för motsvarande mått gällande pojkar.¹²

I Piteå har andelen elever med lägst betyget E i svenska förbättrats med 1,5 procentenhet sedan ifjol, från 93,3 % till 94,8. Även nationellt har resultatet förbättrats med 0,6 % till 92,7% och länssnittet från 91,5 % till 92,7 %.

Resultaten i svenska (nationellt) har under åren 2013–2020 inte haft samma nedåtgående trend och pojkarnas resultat har förbättrats sedan förra året, både i Piteå och nationellt. I Piteå från 90,7 till 92,5 % och nationellt från 88,7 till 89,7 %. Även flickornas resultat i Piteå har förbättrats med 1,4 procentenheter. Förändringarna nationellt för flickorna är marginella. Nivåskillnaden mellan kommunerna är dock förhållandevis stor men har under det senaste året minskat något.¹³

Resultatet mellan de olika skolorna visar följande: Sju av tio mellanstadieskolor visar 100% godkända betyg i åk 6 för alla tre kärnämnen (Ma, Sv, Eng) VT 2021. Vid tre skolenheter är eleverna ej godkända i ett eller två kärnämnen. Man måste dock beakta att det kan vara 1-4 elever på en skolenhet som ej uppnått kunskapskravet A-E, och det redovisas ändå som ~100 i statistiken.¹⁴ En rektor beskriver resultatet på sin skolenhet så här:

Lärarna har arbetat mycket med läsning och läsförståelse eftersom vi har många språksvaga elever på skolan och vi ser att elevernas går framåt men inte tillräckligt. Eftersom vi inte gjorde några nationella prov i åk6 är det svårt att avgöra om lärarnas bedömning varit hårdare detta år. Det har också, på grund av pandemin, varit större frånvaro bland eleverna men även bland lärarna. När de inte funnits vikarier har ofta elever i behov av särskilt stöd eller Sva-undervisning drabbats eftersom deras lärare fått vara vikarier. En stor utmaning är att resultaten mellan flickor och pojkar skiljer sig markant. Flickorna har högre resultat i alla ämnen.¹⁵

Det rektorerna beskriver är att flickorna ”spontanläser” i högre utsträckning än pojkarna och det är flest flickor som når de högsta betygen. På många skolor beskriver man att ett minskande intresse för läsning som tyvärr får konsekvenser då det kommer till läsförståelse och skrivande. Skillnaderna mellan våra elever ökar, de som kan och tar sig an skolarbete har oftast ett gott stöd hemifrån, mot elever som har det svårare där också resurser hemmavid saknas.

¹² Öppna jämförelser – Grundskola 2021, Piteå kommun, SKR och Statisticon, bild 16

¹³ Öppna jämförelser – Grundskola 2021, Piteå kommun, SKR och Statisticon

¹⁴ Källa: Skolverket statistik hämtad 2022-01-04 (N15488)

¹⁵ Citat av en av kommunens rektorer

Den analys som man kan ställa när man jämför resultaten i åk 6 mellan 2020 och 2021 är att eleverna i år lyckats bättre i svenska och sämre i matematik. Är det naturliga variabler eller bör man följa den nedåtgående trenden i Ma. Kan den omfattande satsningen av kompetensutveckling i SKUA (språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt), som i utvärderingarna får mycket höga betyg, påverkat elevernas resultat i svenska, eller? Rektorerna beskriver att det pågår ett medvetet arbete både på gruppnivå och för enskilda elever samt att en tillgång till erfarna, behöriga och yrkesskickliga lärare är en framgångsfaktor som gör att vi i Piteå, trots allt, år efter år lyckas bättre än vad man gör i länet och även nationellt. En annan rektor motiverar resultatet så här:

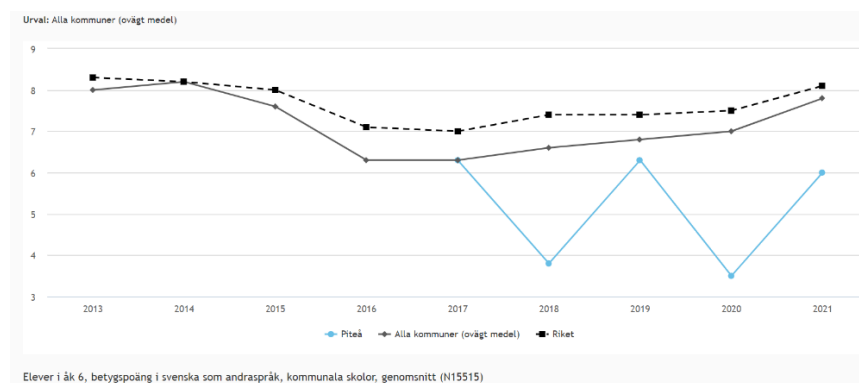
Fokusområdet (utöver läroplanens mål) för skolan är tillgänglig lärmiljö. Hela skolan jobbar med metoder som KL (kooperativt lärande) och SKUA, samt projektet "tillgänglig lärmiljö" vilket blir en röd tråd från förskoleklass till åk 6. att anpassa för lärmiljön och göra den mer tillgänglig såväl pedagogisk som fysisk och social, för att utveckla kunskapandet hos eleverna.

Arbetet med att utveckla EHM och frånvaroarbetet beskrivs så här av två rektorer:

Skolans elevhälsoteam har deltagit i en forskningscirkel inom Hälsofrämjande skola där vi haft fokus på elevers delaktighet och inflytande och att synliggöra elevernas syn på hälsa, motivation och närvaro i skolans EHM arbete.¹⁶

I första hand kontaktas vårdnadshavare av mentor och upplyser hemmet om frånvaron. I samarbete med socionom i skolan kallar vi andra hand till möte med vårdnadshavare där frånvaron diskuteras och åtgärder skapas. I tredje hand meddelas hemmet om eventuellt vite. I vissa fall har hög frånvaro orsakats av sjukdom/pandemi. Vi anser att åtgärderna har gett effekt.¹⁷

Svenska som andraspråk åk 6

Trots att resultatet är bättre än förra året ligger Piteå under riket avseende resultatet i svenska som andraspråk. Det många rektorer skriver som en anledning till att eleverna inte lyckas i svenska som andraspråk är att eleverna inte får det stöd de har rätt till. Vi kan inte erbjuda studiehandledning i den omfattning som eleverna har behov av eftersom det är svårt att rekrytera studiehandledare och vi behöver följa upp i vilken omfattning man använder sig av möjligheten till prioriterad timplan för nyanlända. En annan faktor är elever som anlänt och har språkliga svaga kunskaper i modersmålet. Bristande möjlighet till skolgång p.g.a. oroligheter i hemlandet eller att de varit på flykt. Eftersom antalet nyanlända minskat

¹⁶ Citat från en av kommunens rektorer

¹⁷ Citat från en av kommunens rektorer

avsevärt och det är färre som läser svenska som andraspråk finns inget resultat på skolenhetsnivå men en rektor skriver följande:

När det gäller betyg i SVA åk 6 drar jag slutsatsen att skolorna i Piteå har svårt att möta elevernas behov på ett kvalitetssäkert sätt, eftersom resultaten varierar stort från år till år. På vår skola ser vi att flera av eleverna som läser SVA också har behov av en mängd extra anpassningar eller särskilt stöd i fler ämnen. Skolan möter dessa behov genom flexibel resursgrupp som ger kontinuerligt stöd, eller i perioder utifrån elevens behov. Det finns en oro över att dessa elevers kunskapsutveckling påverkas negativt pga bemanningssituationen/pandemin. När ordinarie personal varit frånvarande har resursgruppen vikarierat, vilket gjort att stöd utgått under en längre tid.¹⁸

Utvärdering av utvecklingsområden, åk 6, 2019/2020

Utveckla elevhälsoarbetet (EHT), arbeta med elevernas fysiska och psykiska hälsa samt skolnärvaro.

Många skolor har i och med projektet "Hälsofrämjande skola" arbetat med aktiva raster och fysisk aktivitet, en del rektorsområden har reviderat sina frånvarorutiner och en del rektorer nämner att det behövs fortsatt arbete med frånvaro och följa om Pandemin kommer att ge konsekvenser när det gäller skolnärvaro, generellt.

Insatser för att öka elevernas måluppfyllelse i ämnet svenska, framför allt avseende läsförståelse och skrivutveckling.

Det har man till viss del lyckats med utifrån det förbättrade resultatet.

Öka elevernas motivation, genom att bli göra eleverna mera delaktiga i sin kunskapsutveckling.

Ett ständigt utvecklingsområde som påbörjats genom motivationsprojekt på några skolenheter.

Fortbildning inom digitalisering samt en utökning av digitala verktyg.

Utbildning har genomförts vid någon skolenhet och kompetensen hos personalen har ökat i och med det ökade användandet av digitala verktyg som till viss del kan härledas till Pandemin. Huvudmannen har tagit fram en plan för "Utökad digitalisering i F-6". Fler accesspunkter är installerade, inköp av I-pads är genomfört och under 2022 ska en inventering och utökning av antalet datorer genomföras.

Utvecklingsområden, åk 6, 2021/2022

Skolgemensamma rutiner vid frånvaro samt tydliggörande av närvaroteamets respektive skolans uppdrag i frånvaroärenden.

Följa upp undervisningen för nyanlända, i vilken omfattning använder man sig av möjligheten till prioriterad timplan.

Följa pojkars resultat och framför allt öka intresset för svenska (läsning).

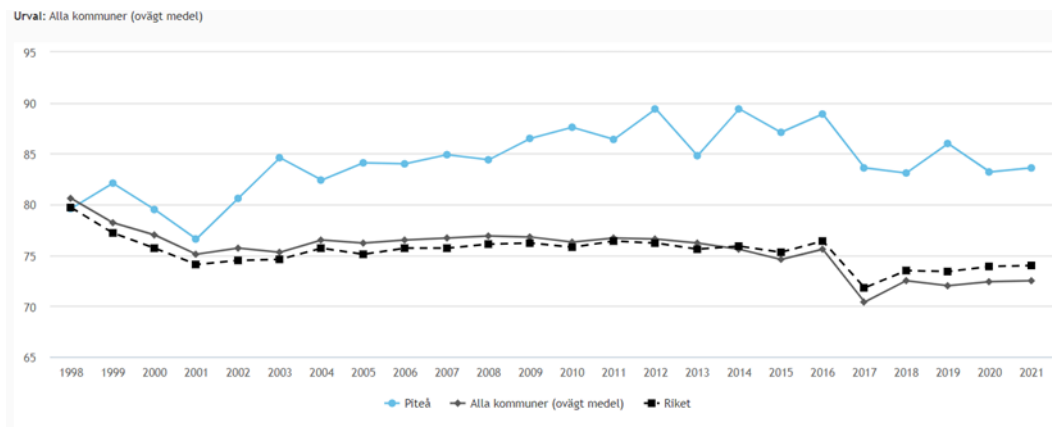
Arbeta med att utveckla en tillgänglig och inkluderande lärmiljö.

Kunskapskrav, åk 9

Andel elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (%)

---

¹⁸ Citat från en av kommunens rektorer

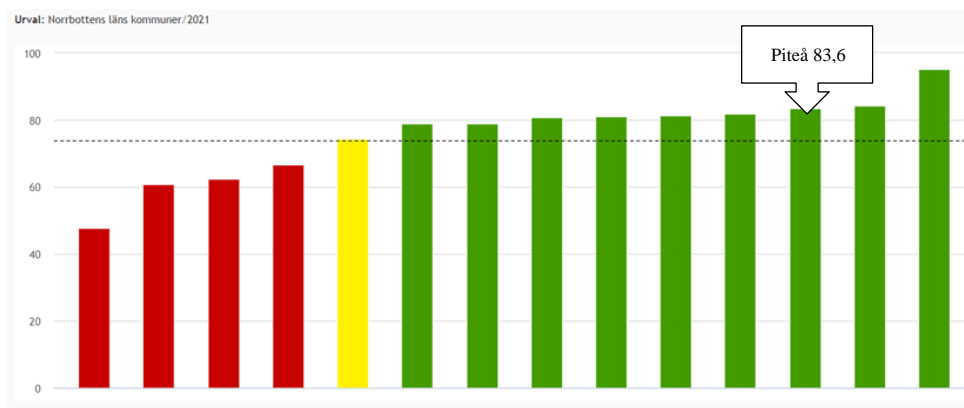

Andelen elever i Piteå som uppnått kunskapskraven i alla ämnen uppgår till 83,6 % (2020 83 %), vilket kan jämföras med länsnittet som ligger på 75,6 % (2020 77,3 %) och rikssnittet på 74 %. Piteås resultat är en förbättring jmf med fjolåret med knappt 0,6 procentenheter. Resultatet placerar oss bland de främsta kommunerna i riket men innebär likafullt att vårt nyckeltal med målvärde på 100 % inte uppnås. Inom dessa data rymmer vi elever med anpassad studiegång, de som inte läser ett modernt språk samt de som inte når målen för E. Siffrorna beror även i större utsträckning på att skolorna idag anpassar schema för elever och tar bort något ämne (idh, msp) till förmån för gymnasiebehörigheten. Andelen elever som når behörighet till praktiska program minskade -16/-17, har koppling till det mottagande av nyanlända som skedde 2015.

Analys från en rektor:

Över tid har mycket energi och ett tydligt fokus varit att få alla elever till betyget E på vår skola. Ett av de tidigare fokusområdena på skolan var därför att "stimulera de högpresterande eleverna" men utan att överge de elever som behöver mycket stöd i att nå ett godkänt betyg. Min och lärarnas känsla är att vi nu har svårare att få resurserna att räcka till och att vi har fler elever i behov av stöd och stimulans. Därför är vi nu tillbaka till vårt huvudfokus- att få eleverna godkända i alla ämnen. Om man exkluderar våra nyanlända elever från statistiken hade vi nu senast 20/21 knappt 100% gymnasiebehörighet och ett medelmeritvärde på 238,3p. Andelen som nått målen i alla ämnen var 94,4%¹⁹

Andel elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, Norrbotten (%)

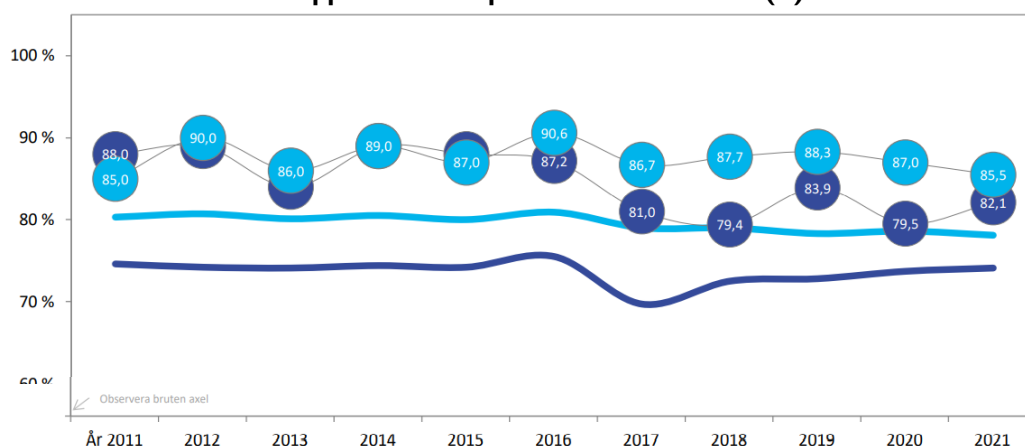
20

¹⁹ Citat från en kommunens rektor

²⁰ Källa: Kolada (N15419), hämtad 2022-01-04

I Piteå har skillnaderna mellan flickor och pojkars resultat varierat mellan åren. Flickornas resultat har legat på en relativt jämn och hög nivå de senaste åren med en viss nedgång 2021, däremot har pojkarnas resultat varierat och de har markant förbättrat sitt resultat i

Andel elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (%)²¹

Ljusblå rund punkt motsvarar resultatet för flickor i kommunala skolor i Piteå, Ljusblå linje är resultatet för flickor i riket. Den mörkblå färgen står för motsvarande mått gällande pojkar

förhållande till förra året. I 2019 års kvalitetsrapport uppmärksammades det av en rektor som trodde att den positiva utvecklingen för pojkarnas resultat hörde samman med satsningen på digitalisering och utökade digitala verktyg genom 1:1-datorer i högstadierna. Kan förbättrade resultat bero på det, eller är resultatet inom den ”normala” variabeln. Så här skriver två rektorer om resultaten:

Vi märker också att de två sista Coronaåren så har antalet EHT utredningar kring elevers sämre psykiska mående ökat framför allt hos tjejer och får konsekvenser för närvaron i skolan. Antalet utredningar kring elevers höga frånvaro upptar också EHT arbetstid och administration som indirekt påverkar resurstiden för övriga elevers behov av resurser och hjälp att nå målen.²²

Arbetet med elever som inte tar sig till skolan har ökat och ökar, i denna elevgrupp finner vi idag fler elever med NPF-diagnoser och då kanske främst en ökning inom autismspektrumdiagnosen AST. De allra flesta eleverna som har en problematisk frånvaro har också en eller flera NPF diagnoser. Det påverkar skolsituationen med studieplaner och anpassade studiegångar som direkt påverkar meritvärden och andel elever som når målen i alla ämnen. Det råder precis som en skribent skrivit tidigare stora skillnader inom en enhet vad gäller betyg och bedömning. På vår enhet har vi 19,75 år som medelvärde i erfarenhet inom yrket. Det kan råda skillnader mot mindre erfarna lärare i betyg och bedömning. Därmed ej sagt åt vilket håll det skiljer sig eller vad som är rätt, frågan är komplex och behöver arbetas med. Internt på vår enhet har vi tidigare år arbetat med kollegiala och återkommande lärprocesser inom bedömning för lärande samt betygssättning och bedömning. Detta för att närma oss en gemensam bild av området.²³

Gymnasiebehörighet, åk 9

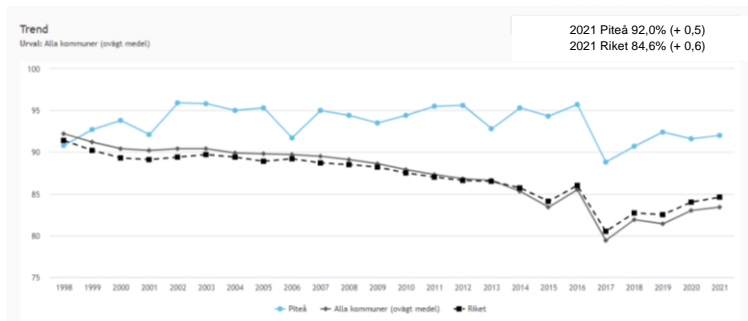
De nationella rapporterna visar att Sveriges elevers resultat totalt fortsatt att förbättras trots att vi fortfarande befinner oss i en covidpandemi. Skolverkets preliminära betygsstatistik

²¹ Öppna jämförelser – Grundskola 2021, Piteå kommun, SKR och Statisticon, bild 10

²² Citat från en av kommunens rektorer

²³ Citat från en av kommunens rektorer

för riket och våren 2021 visar på en ytterligare ökning av andelen elever som är behöriga att söka till gymnasieskolans yrkesprogram. På riksnivå är totalt 85,9% procent av eleverna behöriga; varav 86,9 % av flickorna och 85,0 % av pojkarna. För kommunala huvudmän är behörigheten 84,7 procent och för enskilda huvudmän 92,7 procent, vilket är en genomsnittlig ökning med 0,1 respektive 0,6 procentenheter jämfört med fjolåret. **Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)**

Andelen elever i Piteå som är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet har ökat till 92,0 %. Bara 16 andra kommuner i landet har bättre resultat än Piteå i det avseendet. Andelen behöriga till gymnasiet var 91,6 % läsåret innan, vilket innebär en ökning med 0,4 procentenheter på totalen jämfört med officiell statistik från föregående läsår.²⁴

I tabellen ovan ser man tydligt att andelen behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram sjunker drastiskt mellan 2016 och 2017 i såväl Piteå som i riket. Riksgenomsnittet är dock snart i nivå med 2016 medan Piteå fortfarande har en bit kvar till den nivå som rådde 2016. Den återtagande trenden bröts något i Piteå 2019, vilket inte skett på riksnivå där utvecklingen varit positiv sedan nedgången. I Piteå har värdena visserligen stört uppåt igen men det återstår ännu en bit till 2016 års nivå. En rektor analyserar följande:

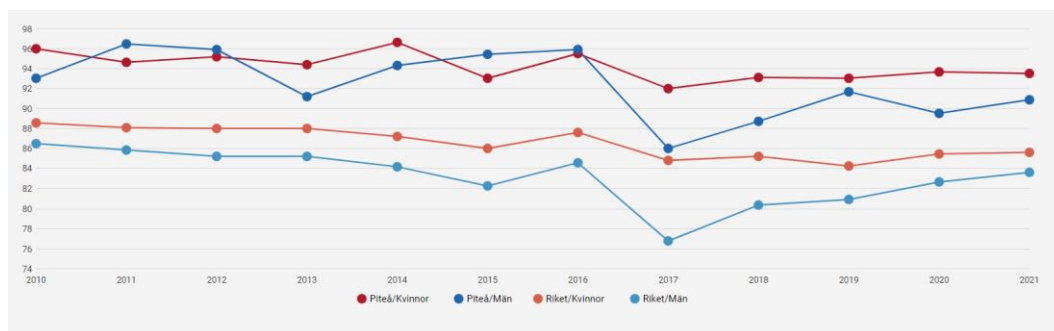
*Avseende meritpoängen är de relativt konstanta över tid, svagt nedåtgående trend. Skulle hävda att det beror på just vårt arbete med att få eleverna behöriga, att det tar resurser och tid av lärarna som tvingas prioritera i vardagen, samt kravet på åtgärder och anpassningar vid risk för F. Det blir än tydligare när man tittar på behörighet till yrkesprogram där vi också ligger högt över riksgenomsnittet. Jag tolkar siffrorna att vi prioriterar elevers måluppfyllelse före meritpoäng, några av våra elever har anpassningar som innebär att vissa ämnen inte läses, följderna blir att de når behörighet med låga meritpoäng.*²⁵

Könsuppdelat är 93,5 % av flickorna och 90,9 % av pojkarna i Piteå behöriga, se nedan. Flickorna minskar med 0,2 procentenheter från ifjol medan pojkarna ökar med 1,4 procentenheter. Piteå har fortsatt 8,1 % högre behörighet till gymnasiet än riket men avståndet minskar över tid. Riket har de senaste fyra åren haft en resultatförbättring på 4,9 % medan Piteås förbättring under motsvarande tid är 3,5 %. Andelen elever i Piteå som är behöriga till ett yrkesprogram om man bortser från nyanlända och elever med okänd bakgrund är 94,6 % för år 2021, vilket innebär en ökning med 0,9 procentenheter.

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, jmf mellan pojkar och flickor (%)

²⁴ Källa: Kolada (N15436), hämtad 2022-01-07

²⁵ Citat från en av kommunens rektorer

26

Det verkar enligt ovanstående tabell som om pojkarnas resultat när det gäller behörighet till gymnasiet, över tid, fluktuerat mera än flickornas. Pojkarnas resultat har över tid försämrats och det negativa utfallet förra året har brutits något. Det verkar som om pojkarna i första hand står för det förbättrade resultatet avseende behörighet till gymnasieskolan och utifrån en djupare analys av varje skolenhets resultat visar att skillnaden mellan skolorna är i det närmaste konstant.

Meritvärde, åk 9

Över tid fluktuerar pojkarnas resultat mer än flickornas. Pojkarnas resultat försämrades tydligt 2016, något som de haft svårt att hämta igen. Trenden går nu återigen mot förbättring och pojkarnas meritvärden är nu nästan i nivå med rikets siffror. Piteå ligger dock fortfarande över snittvärdet för kommunala huvudmän för såväl pojkar som flickor. Det genomsnittliga meritvärdet för pojkar för 2021 ökar med fyra poäng till 215 medan flickorna ökar med tre poäng till 242 jämfört med fjolårets 239 poäng. Det innebär att glappet mellan pojkars och flickors medelvärde sjunker något i Piteå. Det skiljer nu 27 meritpoäng mellan pojkar och flickor till flickornas fördel, vilket är den minsta differensen sedan 2016 då skillnaden var 24 poäng.

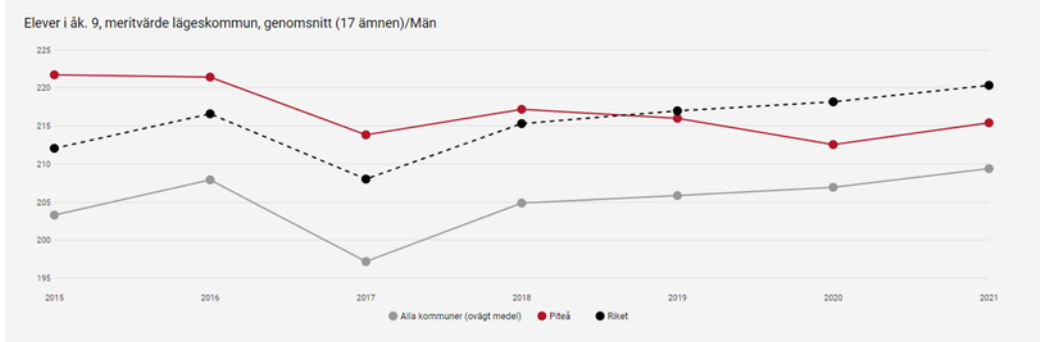
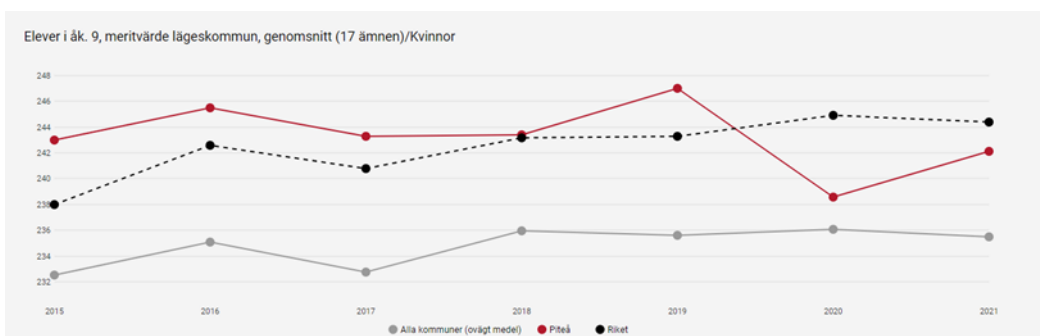
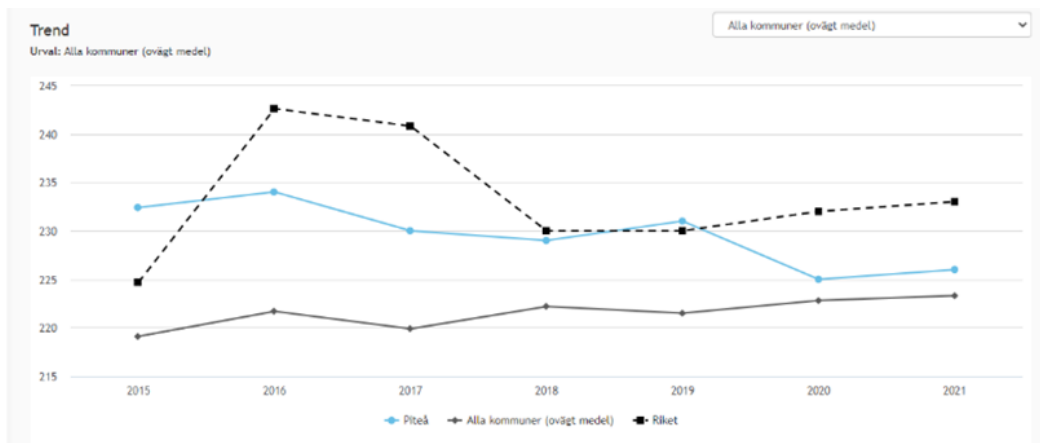
Analys från högstadierektorerna:

De resurser som fördelas ut till enheterna är inte tillräckliga för att kompensera de brister som uppstår utifrån ett socioekonomiska perspektiv. Effektiviseringar/besparingar drabbar elever i utsatthet i större utsträckning än elever med en mer stabil social tillvaro. En annan faktor som påverkar är antal elever, ett fåtal elever i årskursen ger ett större procentuellt utslag om någon inte når målen.

Meritvärden lägeskommun åk 9 2015-2021, genomsnitt 17 ämnen totalt och könsfördelat pojkar och flickor. Jämförelse med hela riket samt kommunala huvudmän.

²⁶ Källa: Kolada ID: N15505 hämtad 2022-01-07

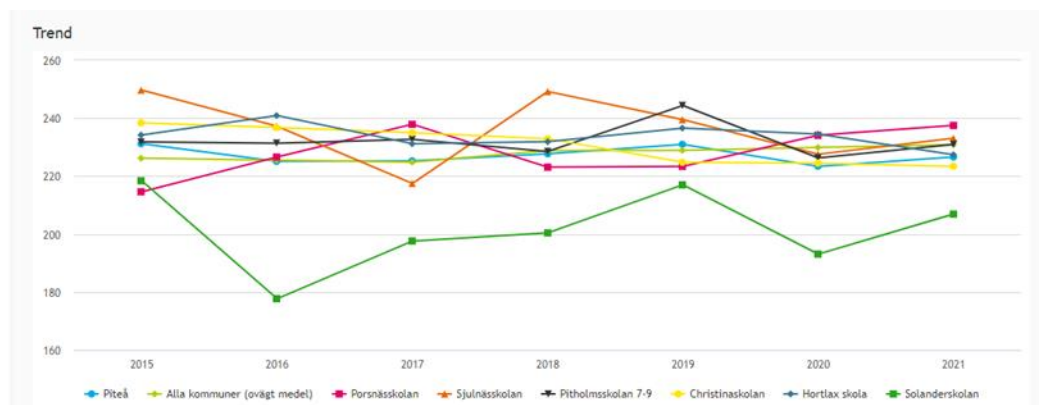

Grundskolans genomsnittliga meritvärde 2020/2021 var 226,0 vilket därmed innebär att Piteå placerar sig på nedre delen av övre halvan av samtliga kommuner. Om man exkluderar nyanlända och elever med okänd bakgrund hamnar Piteå kommuns meritvärde på 231,3, vilket är närmast identiskt med rikets värde för kommunal huvudman på 231,2. För kommunala huvudmän i Norrbotten är värdet 227,0. På länsbasis så har nu såväl pojkar som flickorna i Piteå kommun bättre genomsnittliga meritvärden än medelvärdet för eleverna i Norrbottens län för 2021. En rektor beskriver följande:

Att måluppfyllelsen skattas högt anses bero på att en mycket hög andel av eleverna känner trygghet, att relationer lärare-elever är goda, och att lärarna är kunniga och behöriga i respektive ämnen. Vidare är varierade arbetssätt, god struktur och hög likvärdighet nycklar till hög måluppfyllelse.²⁷

Elever i åk. 9, meritvärde jämfört med lägeskommun, genomsnittliga värden (17 ämnen)

²⁷ Citat från en av kommunens rektorer

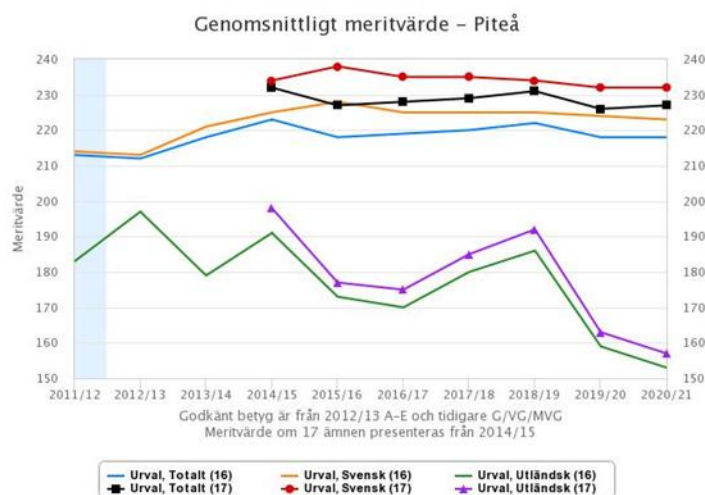
Tittar man närmare på de enskilda skolornas meritvärden för 2021 så ökar de sammanlagda meritvärdena på Pitholmsskolan 7-9, Porsnässkolan, Sjulnässkolan samt Solanderskolan, medan de sjunker sammantaget på Christinaskolan och Hortlax skola. Ser man till utvecklingen uppdelat mellan könen så minskar pojkarna sina meritvärden på Hortlax skola samt Solanderskolan. Flickorna ökar på hälften av enheterna, Hortlax, Sjulnäs och Solanderskolan. Största ökningen bland flickorna står Solanderskolan för då flickorna där ökar sitt snitt med hela 40,7 meritpoäng sedan förra året. Även på Sjulnässkolan står flickorna för en större ökning då de höjer sitt medelvärde med 12,4 meritpoäng. Bland pojkarna så är det endast på Solanderskolan och Hortlax som meritvärdena sjunker i genomsnitt för 2021. Största ökningen på pojksidan finner vi på Christinaskolan där pojkarna höjer sitt meritvärde med 17,1 poäng. Även på Pitholmsskolan 7-9 ökar pojkarna sitt meritvärde markant genom en ökning på 11,8 poäng för året. Bland kommunens flickor har Hortlax skola den högsta meritpoängen i kommunen (260,8) medan Solanderskolan har det lägsta meritvärdet (224,1). Pojkarna på Pitholmsskolan 7-9 har i och med sin ökning för året nu högst meritvärde av kommunens pojkar (228,1) för 2021 medan pojkarna på Solanderskolan har det lägsta värdet (192,1), vilket innebär en minskning för året på 11 meritpoäng.

Sammantaget för 2021 återfinns den högsta totala meritpoängen på Porsnässkolan där det totala snittet för året är 237,5 vilket är en ökning med 3,4 poäng. Det gör att Porsnässkolan passerar Hortlax som minskar sitt genomsnittliga medelvärde med 7,1 meritpoäng. Det totala värdet sammantaget för hela kommunen är 226,0 att jämföra med rikets 232,1 samt värdet för kommunala huvudmän på 222,2. Sammantaget har skolornas resultat för året ökat något i kommunen. Variationerna inom och mellan skolorna är trots allt relativt små sett över tid och mellan enheterna. De senaste sex åren ser man att det är två skolor där resultatet fluktuerar över tid, Sjulnässkolan och Solanderskolan. Solanderskolans resultat har dock åter närmat sig de övrigas i och med årets resultat. Hortlax skola är den skola, trots en smärre nedgång 2021, som över tid haft det jämnaste resultatet. En rektor beskriver följande utifrån elevernas resultat:

Vi arbetar med mentorer och lärare som första ledets elevhälsa för att arbeta ur ett helhetsperspektiv med eleverna. Detta tillsammans med ett sedan länge pågående arbete med att utveckling av undervisning, betyg och bedömning kan vara faktorer som lett till ökade resultat. Vidare arbetar samliga pedagoger med SKUA i sina ämnen och arbetslag²⁸

²⁸ Citat av en av kommunens rektorer

Utveckling genomsnittligt meritvärde för elever i Piteå med svensk respektive utländsk härkomst, 2011–2021 med 16 respektive 17 ämnen

Av ovanstående diagram kan utläsas att meritvärdet för elever av utländsk härkomst i Piteå kommuns skolor dels minskat sedan 2018/19, men det framgår även att de kraftigt tappar i förhållande till elever av svensk härkomst. Detta kan delvis förklaras av att elever av utländsk härkomst minskat i antal i kommunen, men även att de elever som kommit under 2021 är kvotflyktingar eller arbetskraftsinvandring och att de därmed har begränsad erfarenhet av utbildning eller totalt sett ringa kunskaper i svenska språket, jämfört med de elever som kommit tidigare från olika flyktingmottagningar i samband med flyktingvågen 2015 och något år framåt. Detta år minskade meritvärdet ytterligare för elever med utländsk eller okänd bakgrund och 2021 var 39,3% av behöriga till ett yrkesprogram. Elever med utländsk och okänd bakgrund minskade dessutom i antal från fjolåret och utgör nu 2,7 % av det totala elevantalet i åk 9 för läsåret 2020/21 (12 elever av 438).

Piteå kommuns grundskolor har fortsatt stor andel behöriga och legitimerade lärare. Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal grundskola åk 1-9 ligger på fortsatt oförändrat värde, 97,5% (såväl 2019 som 2020) enligt uppgifter från Kolada och 92% har behörighet och lärarlegitimation för de ämnen de undervisar i och det är också fortsatt liten rörlighet bland lärarna.

Meritvärdet har också ökat något om man exkluderar nyanlända och elever med okänd bakgrund, från 2020 års 230,4 till 232,1 för 2021. Även inklusive nyanlända har den ökat något från 225,7 till 226,6. Totalt placerar det fortfarande Piteå kommun bland de 50% mittersta kommunerna från att ha tillhört de 25% bästa kommunerna i landet för tre år sedan.²⁹

I högstadierektorernas självskattning av hur väl 7-9 skolorna lyckats leva upp till målen i läroplanen och elevernas måluppfyllelse blir resultatet 3,0-3,3 dvs ”Uppfyllt i Hög grad” oavsett kunskapsområde. Det gäller; det svenska språket, matematisk tänkande, kommunikation, naturvetenskapliga kunskaper, lösa problem, använda digitala verktyg, lära och utforska, osv (se tidigare spindeldiagram). På den sammanfattande frågan *Hur väl anser du att grundskolans undervisning arbetar mot Lgr11s mål och riktlinjer kring området Kunskaper 2.2* blir den genomsnittliga bedömningen 3,8 av högstadierektorerna.

Huvudmannen ser att skolfrånvaro ökar, och rektorer oroar sig över vilken konsekvens pandemin fortsättningsvis kommer att få på skolfrånvaro och psykisk ohälsa. Man ser även en ökande andel del ärenden som är ytterst komplexa och kräver samarbete och insatser av många aktörer; närvaroteam, socialtjänst, barn-och ungdomspsykiatri m.fl.,

²⁹ Källa: Kolada

något som tär på skolans kompetenser och resurser då gränssnittet ibland kan vara oklart mellan socialtjänst, polis, skola och skolans egna insatsgrupper.

Enligt rektorerna är elevers närvaro och psykisk hälsa en viktig faktor för elevers resultat. Studiemotivationen och resultatet hos eleverna verkar dock inte ha påverkats negativt av pandemin av vad man kan utläsa av såväl lokal som nationell statistik. Detta trots att de nationella proven har uteblivit och lärarna saknat en nationell jämförelse vid bedömning. Däremot finns det nationella tecken på att den psykiska ohälsan ökat i samband med pandemin men det är för tidigt att se tydliga konsekvenser av detta i elevernas resultat och för skolornas arbete.

Utifrån den uppföljning som genomförts gällande elevers kunskapsresultat, över tid, kan rektorer och avdelningschef konstatera att det finns en stark koppling till socioekonomisk bakgrund, barn i behov av särskilt stöd/ funktionsvariationer samt frånvaroproblematik. Elever som ges möjlighet till särskilt stöd i form av särskild undervisningsgrupp eller inkludering på den egna skolan med möjlighet till varierad undervisning i mindre sammanhang med ett starkt socialt stöd och engagemang har större förutsättningar att lyckas.

Utvärdering av utvecklingsområden, åk 9 2019/2020

I samarbete med den centrala elevhälsan analysera orsakerna till elevers frånvaro och utforma effektfulla insatser för att öka närvaron.

Högstadieskolorna har arbetat mycket med att främja närvaro, tyvärr har Pandemin medfört att det är svårt att analysera orsaker i alla ärenden. En rektor beskriver arbetet så här: Vi har jobbat aktivt med närvarostärkande insatser vilka har varit konsultationer, föreläsningar och handledning av SPSM för att fånga upp elever med hög problematisk frånvaro kopplat till funktionsnedsättning. Vi har riktat vår socionom i skolan nästan uteslutande mot hemmasittare och elevhälsan tagit fram ett nytt kartläggningmaterial och en bredare handlingsplan där fler åtgärder och insatser tillkommit samt också i samarbete med fler myndigheter. Vi har också skapat en tydlig struktur på skolan där vi tidigare och tätare följer upp frånvaron genom att alla mentorer kontakter hemmen med aktuella sammanställningar, oavsett om frånvaron är anmäld eller ej. Detta leder sedan, om bilden inte förbättras, till skolmöten med vårdnadshavare, mentor samt någon representant från elevhälsan. Ett arbete vi kommer fortsätta att vrida och vända på regelbundet.

I samverkan med, och genom insatser av elevhälsans kompetenser och socialpedagogerna på skolorna, arbeta med elevers fysiska och psykiska hälsa, motivation och skolornärvaro genom olika utvecklingsarbeten kring hälsofrämjande skola.

Alla högstadierektorer kan beskriva att väl utvecklat elevhälsoarbete och en rektor beskriver det så här: Elevhälsoteamet har ett nära samarbete med ämneslärare och mentorer. Alla elever är allas elever. Lärare är ambitiösa i sitt arbete att göra anpassningar och extra anpassningar i undervisningen. Vi tycker oss ha ett gott samarbete med vårdnadshavarna. Jag upplever att föräldrarna har en stor tillit till oss på skolan vilket jag tror är en av de viktigaste framgångsfaktorerna för en skola.

Att fortsätta följa elevernas resultat på lång sikt i syfte att se huruvida insatser avseende skolornärvaron ger effekt på lärandet.

Vi har ej kunnat se huruvida insatserna har haft effekt på lång sikt. Men en rektor beskriver följande: Modellen med tidiga terminssamtal och elevhälsoteamets rutiner tillsammans med arbetslagens elevvård ger möjlighet till snabba insatser om elever får en ohälsosam frånvaro. På så sätt hoppas vi tidigare få syn på de elever som verkligen behöver stöd och inte av "enklare" orsaker blir hemma.

Utvecklingsområden, åk 9 2020/2021

Utveckla elevernas motivation till skolan både vad gäller närvaro och skolarbete.
Utforma en handlingsplan för att minska såväl korttidsfrånvaron som den mer omfattande elevfrånvaron, tydliggöra rollerna och uppdrag mellan närvaroteamet och den egna skolenhetens insatser.
Arbeta med att utveckla en tillgänglig och inkluderande lärmiljö.

Grundsärskolan

Rönnskolan i Piteå bedriver grundsärskola åk 1-9 samt anordnar verksamhet i förskoleklass och fritidshem.

Måluppfyllelse hela grundsärskolans verksamhet

I den enkät som avdelningschef lämnat rektorerna, där skalan gått från "Inte uppfyllt" (1) till "Helt uppfyllt" (4), bedömer rektor för Rönnskolan i vilken grad man ansvarat för och arbetat mot att eleverna uppnått uppräknade kunskaper och förmågor till 3,1, dvs i "Hög grad" (2020, 3). Detta gäller sammanfattningsvis för förskoleklassen, grundsärskolan och fritidshemmet. I enkäten uppger rektor att 90 % av uppräknade målområden är "Delvis uppfyllda" samt att 10 % av målområdena är "Helt uppfyllda". På frågan *Hur väl anser ni att grundsärskolans undervisning behandlar läroplanens (Lsär11) mål och riktlinjer kring området Kunskaper* blir genomsnittet 2,7, dvs närmare "Uppfyllt i Hög grad" (3) än "Delvis uppfyllt" (2)

Förskoleklass

I förskoleklassen ligger fokus på rutiner och trygghet. Undervisningen bygger på elevernas förkunskaper och behov. Nivån på undervisningen planeras efter individernas behov, men fokus ligger också på att få eleverna att känna gruppkänsla. Lärmiljön är tydlig, inbjudande och lockar till lärande och aktivitet. Stort fokus läggs på grundläggande förmågor inom kommunikation och samspel. Särskolan arbetar i nära samarbete med hemmen för att barnen ska utvecklas och må så bra som möjligt i skolan. Elever i Rönnskolans förskoleklass har generellt stora utvecklingsmässiga svårigheter och kommer att från och med åk 1 gå grundsärskola och följa grundsärskolans läroplan.

Grundsärskola

Grundsärskolans undervisning behandlar läroplanens (Lsär11) mål och riktlinjer kring området Kunskaper (2.2) mycket väl enligt rektor. De har behöriga pedagoger som strukturerat och kunnigt lägger upp undervisningen efter elevernas olika behov och utveckling. De anpassar lärmiljöer efter elevens skiftande behov och har fokus på att varje elev ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Rönnskolans verksamhet ska hålla en god kvalitet och vara ett attraktivt val för skolgången när ett barn har en intellektuell funktionsnedsättning alt. utvecklingsstörning och blir mottagen för skolgång i grundsärskola. Verksamheten har goda möjligheter att göra grupperingar som varierar utifrån undervisningen och

elevgruppen. Personalen har hög behörighet, god utbildning och kompetens för målgruppen och bemanningen är god. De anpassar all undervisning efter elevernas behov och har höga förväntningar på att kunskapsutvecklingen ska nå så långt som möjligt efter elevernas förmåga.

Fritidshem, särskolan

Verksamheten i fritidshemmet utgår från övergripande mål och riktlinjer när verksamheten planeras och utvärderas. Grunden i all planering är i styrdokumentet. De strävar efter att erbjuda aktiviteter som kan genomföras på olika nivåer och anpassas efter olika individers förutsättningar. Verksamheten baseras på elevers intressen och de har fritidsråd med de äldre eleverna. Det är viktigt att skapa inbjudande lärmiljöer och erbjuda anpassad temalek. Stort fokus läggs på att utveckla elevernas kommunikationsförmåga och lekskicklighet. På Rönnskolan fritidshem behöver de vuxna i hög grad vara delaktiga och aktiva i leken. Genom varierade uttrycksformer som exempelvis dans, drama, musik och skapande med olika material ges möjlighet till kommunikation på olika sätt.

Utvärdering av utvecklingsområden, 2019/2021

Fortsätta utveckla metoder kring visuellt läsande inom inriktningen träningsskola. för att eleverna ska öka tilltron till sin egen förmåga som läsare och uppleva sig som läsande individer.

Vi erbjuder eleverna en bredd av olika verktyg och arbetssätt för att utveckla ämnesområdet kommunikation och i det läsförmågan. Eleverna arbetar med kommunikativa mönster och strukturer (turtagning, samspel och samtal). Det är ett ständigt pågående arbete att utveckla elevernas kommunikativa förmåga, vi utgår från elevernas olika nivåer och utmanar efter elevernas proximala nivå. Vi har återupptagit utbildningen "tilltro, läsning och demokrati", vi ser att adekvata digitala verktyg motiverar eleverna och att vi kan bredda vår repertoar av metoder som utvecklar elevernas förmågor inom ämnesområdet kommunikation.

Fortsätta arbeta med att utveckla verksamheten och att skapa lärandemiljöer som håller god kvalitet.

Vi förändrar och anpassar både den fysiska och den psykosociala lärmiljön kontinuerligt, större förändringar i gruppansättningar eller lokaler görs inför varje läsår och sen görs justeringar kontinuerligt för att passa den elevgruppens behov.

Utvecklingsområden 2020/2021

Förskoleklass:

Utveckla samarbetet mellan klasserna så att elevers olika förutsättningar kan tas tillvara och utvecklas.

Grundsärskolan:

Fortsätta utveckla goda lärmiljöer och fortsätta utveckla metoder för språk och kunskapsutveckling med hjälp av digitala verktyg

Fritidshemmet:

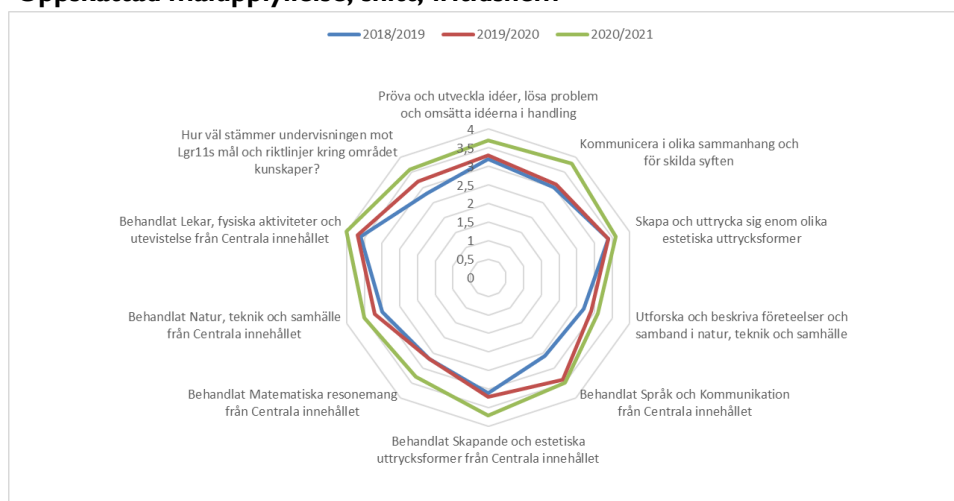
Utveckla samverkan mellan fritids och skola samt fortsätta med det systematiska kvalitetsarbetet. Utveckla elevernas möjligheter till fler aktivitetsval, bland annat genom bilder.

Fritidshem

Måluppfyllelse

2016 fick fritidshemmet en egen del i läroplanen med syfte och centralt innehåll. Denna fjärde del ska tillsammans med läroplanens första och andra del vara utgångspunkt för undervisningen i fritidshemmet. Hur har verksamhet i Piteå kommuns fritidshem lyckats leva upp till målen i läroplanen? När rektorerna gör en självskattning kring sina verksamheter och dess undervisning framkommer följande bild:

Uppskattad måluppfyllelse, snitt, fritidshem

Resultatet bygger på den enkät som avdelningschef lämnat till rektorerna för att skatta i vilken grad man kan ansvara för och arbetat mot att barnen i fritidshemmen fått uppräknade kunskaper och förmågor, där skalan gått från ”Inte uppfyllt” (1) till ”Helt uppfyllt” (4).

Oavsett målområde, skattar rektorerna fritidshemmens måluppfyllelse högre i årets kvalitetsrapport än tidigare år. De områden där man framför allt anser att eleverna getts förutsättning av att utveckla sina förmågor är kommunikation, lekar och fysisk aktivitet, skapande och estetiska uttrycksformer samt matematiska resonemang. Ett målmedvetet arbete med läroplanen, undervisningsbegreppet, systematiskt kvalitetsarbete, planering och utvärdering av verksamheten bidrar till bedömningen. Många rektorer har organiserat så att lärare på fritidshem har samplanering med lärarna i grundskolan, man ingår i samma lärarlag, har gemensamma utvecklingsområden och gemensamma mål. På många skolor deltar fritidspedagogerna i gemensamma utbildningsinsatser och de är viktiga i elevhälsoarbetet kring eleverna.

På frågan ”Hur väl anser du att fritidshemmens undervisning behandlar Lgr11s mål och riktlinjer kring området Kunskaper 2.2” blir den genomsnittliga bedömningen bland rektorerna 3,6 (2020 3,2) dvs. skattat ”Helt uppfyllt”. Eftersom undervisningen i fritidshemmen ska komplettera förskoleklass och skola i genomförandet och uppfyllandet av läroplanens mål är det positivt med det förbättrade resultatet.

Huruvida man behandlat ”Matematiska resonemang från Centrala innehållet” är ett område som rektorerna som rektorerna bedömer utvecklats till 3,3 från 2,7, 2020. En ökad medvetenhet och kommunikation med eleverna i de skapande aktiviteterna är det som

framkommer i rektorernas redovisning. Högst skattad måluppfyllelse noteras på hur man ”Behandlat Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse från Centrala innehållet”, där genomsnittet landar på 4 ”Helt uppfyllt” (2020 3,7). Två rektorer beskriver följande:

Vi samverkar mellan skola och fritidshem. Undervisningen utgår från elevens intresse och behov för att stimulera till nyfikenhet. Kunskapsutveckling är något vi jobbar mycket kring. Vi är ofta utomhus i vårt närområde för att upptäcka nya saker, områden eller bara fördjupa sig i vår natur. Eleverna har ett stort inflytande på vår verksamhet och vi ser till att de nödvändigaste materialen finns för att kunna utmana deras lust att lära.³⁰

Vi använder oss av de möjligheter vi har till Närsamhällets och föreningslivets utbud av aktiviteter och platser för kultur, fritid och rekreation (t.ex skogen, lekparken en bit längre bort och multirinken).³¹

Undervisningen i fritidshemmen ska syfta till att stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda eleverna en meningsfull fritid. Därför anser Skolverket det vara värdefullt för lärarna i fritidshemmet att vara orienterade om innehållet i övriga delar av läroplanen. När lärarna i fritidshemmet har en förtroendefull samverkan med förskoleklassen och skolan samt har kännedom om alla delar av läroplanen, kan det bidra till att eleverna ges en kontinuitet i undervisningen. Fritidshemmen i Piteå har tagit fasta på detta. I Piteå framhåller majoriteten av rektorerna att samverkan mellan fritidshemmen och grundskolan fungerar väl, i syfte att komplettera elevernas utveckling mot målen. Även på fritids försöker man att skapa en tillgänglig lärmiljö som bygger på barnens intressen och behov.

Fritids erbjuder såväl visuellt stöd som andra strukturer från KL/SKUA för att barnen ska utveckla sitt kunskapande. Samling, planeringar, ledarskap, arbete med samverkan under skoltid för att se vad som barnen behöver. Stor delaktighet under klassråden så att fritidshemmet har möjlighet att även där få ta del av tankar, behov och önskemål hos barnen.³²

Flertalet rektorer lyfter fritidsverksamheten som ”kittet” i ”huset” under denna pågående pandemi, vilket i sin tur har påverkat fritidshempersonalens arbetsbelastning och verksamheten på fritidshemmet. Eftersom det finns en skolplikt och rätt till undervisning utifrån den lagstadgade timplanen är det fritidshemmet och dess verksamhet som till vis del fått ”stryka på foten” på grund av pandemin, personalfrånvaron och den bristande tillgången av vikarier.

Utvärdering av Utvecklingsområden, fritidshem, 2019/20

Motion, hälsa och fysisk aktivitet – inspirerad av vuxna som leder och utmanar barnens kreativitet och delaktighet.

Alla fritidshem har utvecklat de fysiska aktiviteterna. Både under och efterskoltid. Man har arbetat med aktiva raster, rastbodar, lärarledda aktiviteter m.m. Det hälsofrämjande perspektivet har, när man läser rektorernas utvärderingar, fått stor genomslagskraft.

Utveckla arbetet med teknik och samhälle.

Har en del arbetat med men det är ett fortsatt utvecklingsområde.

---

³⁰ Citat av en av kommunens rektorer

³¹ Citat av en av kommunens rektorer

³² Citat av en av kommunens rektorer

Samverkan med skolan, integrera fritidshemmets verksamhet i skolans SKA-arbete (systematiskt kvalitetsarbete).

Många fritidshem, dock inte alla, kan beskriva hur fritidshemmets verksamhet är integrerat i skolans SKA-arbete.

Utvecklingsområden, fritidshem, 2020/2021

Fortsätta utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom fritidshemmet.

Arbeta med värdegrundsdelarna i den reviderade Läroplanen.

Lokal översyn av karriärläraryn, förstelärare

Från lokalt fackligt håll väcktes under 2020, behovet av att genomföra en utvärdering av försteläraryn och hur den effektuerats i Piteå kommun. I och med det beslutade skolchef att tillsätta en partsammansatt arbetsgrupp som kunde jobba vidare med att undersöka och utvärdera vilka effekter försteläraryn fått i Piteå. Bland annat var det viktigt att försöka ta reda på hur försteläraryns utformning i Piteå kommun uppfattades av de anställda, och vilken syn som fanns på anställningsformerna. Arbetsgruppen har varit sammansatt av avdelningschefer för grundskola och gymnasium, samt två representanter vardera från Skolledarna, Läraförbundet och Läraernas riksförbund. Under 2021 skickades en enkät ut till lärare och rektorer som utvärdering och som en del i ett underlag till framtida organisation och uppdrag för försteläraryn. Föreslaget från arbetsgruppen som även beslutat av skolchef var att, förutom fyra förstelärare som är tillsatta på övergripande nivå för att arbeta med forskning och beprövad erfarenhet i gymnasie- och grundskolan, har de övriga försteläraryns bidragen fördelats ut direkt till skolenheterna. Alla tidsbegränsade förordnanden sades upp och rektorerna har under hösten 2021 rekryterat förstelärare utifrån den egna skolenhetens utvecklingsbehov.

Utvärderingar som genomförts av karriärläraryn, på nationell nivå, har kommit fram till följande övergripande slutsatser: *För att karriärläraryn verkligen ska bidra till en ökad måluppfyllelse behöver den vara väl implementerad och ha legitimitet i hela skolsystemet. De huvudmän som rekryterar förstelärare genomtänkt, tydliggör deras uppdrag för alla lärare och låter dem leda viktiga utvecklingsuppdrag är mer framgångsrika.*³³

I underlaget för systematiska kvalitetsarbetet som avdelningschef erhållit inför kvalitetsrapporten har många rektorer lyft försteläraryn som viktiga i arbetet med den reviderade Läroplanen och de nya kursplanerna. Men även när det gäller skolutveckling generellt och arbetet med att: stärka lärares förmåga att använda varandra som resurser i undervisningen, stödja lärare att förankra undervisningen i forskning och beprövad erfarenhet, främja en mer likvärdig undervisning, skapa förutsättningar för lärare att gemensamt utveckla sin egen praktik och att lärare tillsammans driver professionsutveckling. I och med att rektor formulerat uppdraget på den enskilda skolenheten och också rekryterat kommer det förhoppningsvis att ge en ökad legitimitet att tillsammans med rektor driva utveckling på den egna skolenheten.

---

³³ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statsbidrag/statsbidrag-for-karriartjanster-2020-21>

Grundskola på vetenskaplig grund och med beprövad erfarenhet

Arbetet med forskning och utveckling inom Utbildningsförvaltningen har 2021 handlat om många olika initiativ som berör *strategiskt arbete*, *utvecklingsarbete* och *spridning av kunskaper och lärdomar*.

Vad gäller det strategiska arbetet är PUR ett nav för verksamheten inom forskning och utveckling. Där hålls tre möten årligen och fokus för året har varit att utvärdera PUR: s arbete sedan starten 2017, att planera för övergången till en ny vetenskaplig ledare och nya ledamöter samt att utveckla PUR: s framtida verksamhet. Andra aktiviteter som rör det strategiska arbetet är förlängningen av ULF-avtal med Umeå universitet och Luleå tekniska universitet, rekrytering av förstelärare med förvaltningsövergripande uppdrag inom forskning och utveckling, ansökan om kommundoktorander, utvecklandet av Utbildningsförvaltningens populärvetenskapliga tidskrift *Forskning och utveckling i förskola och skola* (Fufos) samt fortsatt arbete med forsknings- och utvecklingskonferensen *Kunskapsdialogen*.

Det har bedrivits utvecklingsarbete i olika former i kommunens förskolor och skolor. Bland annat har sju aktionsforskningsprojekt och tre forskningscirkel pågått. Under året har projektet *Examensarbete i samverkan* genomförts, i syfte att stärka samverkan mellan skola och lärarutbildning genom att lärare fungerat som biträdande handledare för lärarstudenters examensarbete. Arbetet med det svenskämnesdidaktiska nätverket, som startade 2020, har fortsatt under året. Forskare från Luleå tekniska universitet och Umeå universitet har tillsammans med lärare i grundskola och gymnasium utarbetat en forskningsansökan som ska skickas in till Skolforskningsinstitutet våren 2022.

De kunskaper och lärdomar som har genererats inom området forskning och utveckling har spridits både muntligt och skriftligt. Under året har sju MULF-talk genomförts, där 20 lärare, fyra rektorer och fem forskare har presenterat resultatet av forskning och utvecklingsarbete. Lärare, vetenskaplig ledare, forskare och skolchef har också medverkat vid seminarier, konferenser och utbildningar utanför kommunens verksamhet, till exempel vid UDiN (Utbildningsdialog i Norr – en seminarieserie i samverkan mellan skolhuvudmän i Norrbotten och Luleå tekniska universitet), universitetskurser, Skolverkskonferenser, ULF i Almedalen samt föreläsningar i andra kommuner. Det forsknings- och utvecklingsarbete som har bedrivits i kommunen har också redovisats i en bok, en antologi, en FoU-rapport, en vetenskaplig artikel och en populärvetenskaplig artikel.

Piteå ska erbjuda goda förutsättningar för ett livslångt lärande

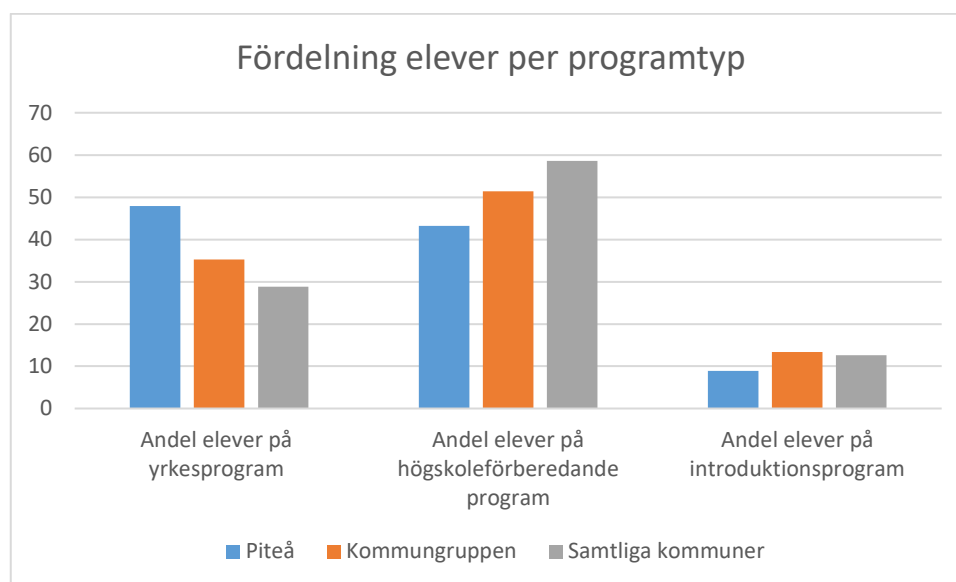
Grundskolan i Piteå erbjuder en utbildning av hög kvalitet. Vi har en stor andel behöriga lärare, fritidspedagoger och förskollärare med mångårig erfarenhet. Man arbetar mycket väl med många delar av läroplanens kunskapsmål och utbildningen och elevernas resultat står sig mycket väl i nationella jämförelser. Ett viktigt fokus för grundskolan det kommande året är att implementera den reviderade Läroplanen och de nya Kursplanerna. Läroplanens inledande kapitel lyfter viktiga jämställdhets och värdegrundsfrågor. Respekt, hänsyn, bemötande, förhållningsätt, mänskliga värden och demokratiska grundläggande principer

måste åter upp på agendan. De nya kursplanerna och förändringarna i det centrala innehållet avseende omfattning, konkretionsgrad och progression samt de förändrade kunskapskraven innebär, enligt min bedömning, ett större mandat och en ökad möjlighet för alla behöriga och professionella lärare i Piteå kommuns grundskola att leda och utveckla undervisningen för en ökad måluppfyllelse och ett livslångt lärande.

Gymnasieskolan

Som bakgrund för att tolka statistik kan det vara bra att ha kännedom om hur eleverna är fördelade mellan Högskoleförberedande program, Yrkesprogram och Introduktionsprogram (IM). För Piteå kommun som helhet såg fördelningen ut på följande sätt läsåret 19-20. Statistik för 20-21 har inte presenterats. Man kan se att jämförelse med både kommungrupp och samtliga kommuner i Sverige så har Piteå kommun en omvänd elevfördelning mellan yrkes- och högskoleförberedande program. Piteå kommun har också en något lägre andel elever på Introduktionsprogram.

(Källa: www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/kommunblad 2019)

Måluppfyllelse utifrån läroplanens (Gy11) mål Kunskaper

Rektorer har med sina sin personal skattat utvalda målområden kopplat till läroplanens område Kunskaper Kapitel 2.1.

Påståendena som ställs och som rektorer och skolenheter bedömt är hämtade ur läroplan för gymnasieskolan (Gy11) och är formulerade på följande sätt:

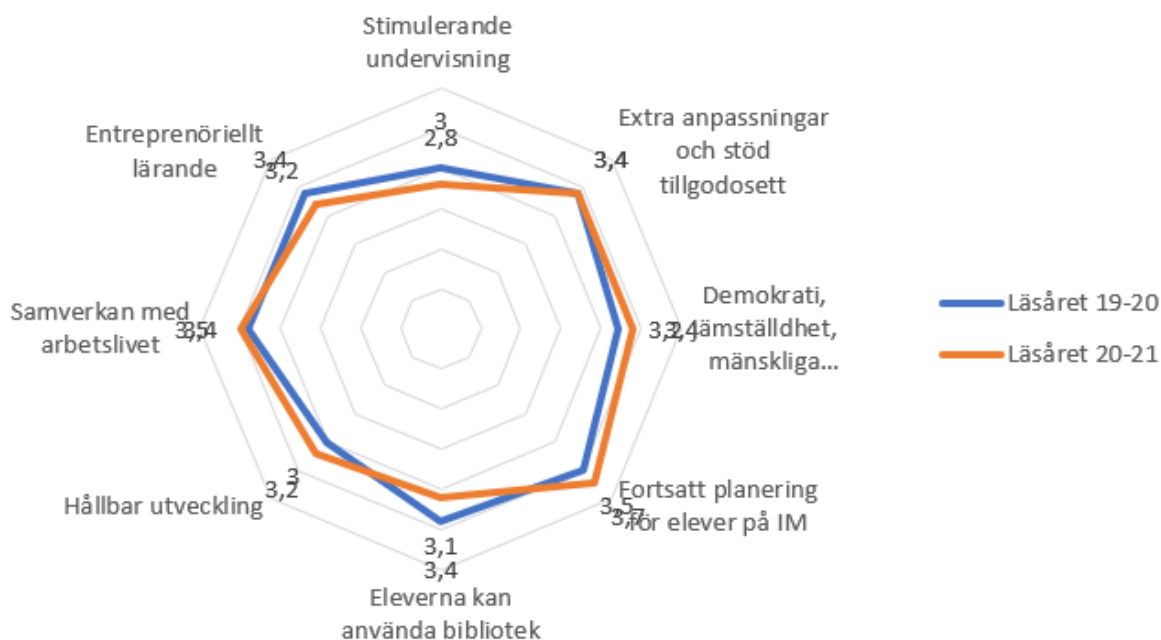
1. Eleverna får möjlighet att utveckla kunskaper i entreprenöriellt lärande.
2. Skolan har en väl fungerande samverkan med arbetslivet.
3. Eleverna kan observera och analysera människans samspel med sin omvärld utifrån perspektivet hållbar utveckling.
4. Eleverna kan använda sig av bibliotek och deras resurser.
5. För IM (Introduktionsprogram) finns planering för fortsatt utbildning eller förberedelse för arbetsmarknaden.
6. Undervisningen och utbildningen präglas av demokrati och jämställdhet och de mänskliga rättigheterna är väl förankrade.
7. Eleverna får sitt behov av extra anpassningar och stöd tillgodosett.

8. Eleverna har en stimulerande undervisning.

Som stöd för bedömningarna har Strömbackaskolans egen elevenkät använts som underlag eftersom Skolinspektionens elevenkät inte genomförts aktuellt år. När det gäller frågor som rör t.ex. samverkan med arbetslivet, entreprenöriellt lärande och planering för elever som går Introduktionsprogram, har man gjort egna erfarenhetsbaserade bedömningar av måluppfyllelsen.

Bedömningen utgår från en skala där siffran ett representerar *målet ej uppfyllt* och siffran 4 *målet helt uppfyllt*. Värdet för de olika målområdena har tagits fram genom ett snitt av de fem skolenheternas bedömningar. En fyra skulle alltså representera att samtliga skolenheter gjort bedömningen att målet är helt uppfyllt, vilket inte är fallet i någon av frågorna.

Skattning måluppfyllelse

Till övervägande del görs bedömningen att "Målet är uppfyllt i hög grad" (52,5 %). Många områden anses av flera rektorer/skolenheter vara helt uppfyllda (35 %). Måluppfyllelsen kan inom en skolenhet variera beroende av karaktären på program.

Stimulerande undervisning:

Rektor på Mimer skriver följande vilket får symbolisera det aktuella uppföljningsåret:

Vi har något lägre resultat när det gäller stöd och variation i undervisningen jämfört med tidigare år, men det är ett förväntat resultat utifrån att eleverna haft distansundervisning under delar av året. Däremot ligger vi på samma nivå när det gäller utmaningar i undervisningen. Det har varit ett speciellt läsår med fokus på pandemin. Distansundervisning för våra nationella program under vissa delar av läsåret och närundervisning för våra elever vid introduktionsprogrammet. Lärarna

har fokuserat på att hitta former för att anpassa undervisningen löpande efter de riktlinjer som kommit ibland med kort varsel. Distansundervisningen har varit svår att hantera för både lärare och elever och i vissa kurser har det gått bättre än andra.

Rektor på Munin:

Stimulerande undervisning främjar även närvaron. En grundförutsättning för att eleverna ska uppleva en stimulerande undervisning är att läraren skapar en god relation till eleverna så de känner sig trygga. Undervisningen ska visa på lärarens kunskap och förmåga att intressera eleverna. Läraren ska få eleverna att känna motivation och meningsfullhet i lärandet. Vi fortsätter jobba med detta i vår undervisningsutveckling på skolenhet Munin.

Den skolenhet som skattar måluppfyllelsen gällande stimulans lägst är Hugin. Bedömningen från denna skolenhet påverkar också det totala resultatet. Rektor skriver följande:

Elevernas upplever sig ha en låg grad av stimulerande undervisning, en fråga vi arbetat med under många år utan att vi sett förbättrade resultat. Det har visat sig att många elever känner sig trygga med traditionell undervisning som också kan vara rationell i och med att det är stora områden som ska behandlas och takten är hög. Men vi försöker fortfarande arbeta vidare med att kombinera traditionell undervisning med att göra undervisningen så stimulerande som möjligt.

Extra anpassningar och stöd:

Strömbackaskolan har fem anställda specialpedagog, en per skolenhet. Utöver detta finns lärstudios dit elever som behöver stöd i sitt lärande kan gå vissa tider under veckan. Men anpassningar börjar i klassrummet och därför är arbetet med en ”tillgänglig lärmiljö”, ett av våra viktigaste utvecklingsområden.

Rektor på Mjölners skriver:

Eleverna på Skolenhet Mjölner får i väldigt hög grad den stöttning de behöver för att kunna nå målen i sina kurser. Lärarna har ett mycket väl fungerande arbete med anpassningar i klassrumsmiljö, en specialpedagog som arbetar aktivt med att observera i klassrummen och att coacha lärarna, detta följs upp med speciella omläsningssgrupper och en väl fungerande lärstudio.

På de studieförberedande programmen kan ibland tempot vara högt och det kan bli svårt att ta ikapp förlorad undervisning om man av olika anledningar hamnat efter.

Rektor på Hugin skriver:

Vi kan bli bättre på att ge extra stödinsatser snabbare till eleverna. Våra utbildningar håller högt tempo och eleverna kommer efter om det inte mår bra eller om de har stora svårigheter. /.../ Vi har under senaste två läsåren arbetat hårt med att eleverna får göra provningar och ta i kapp förlorad undervisning på lovskolorna. Det har visat sig att andelen elever som klarat provningar i ämnena matematik och fysik i och med det har ökat. Det syns inte i de presenterade siffrorna men på lång sikt kommer vi att märka av det.

Demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter

Det demokratiuppdrag som skolan ska leva upp till, bär vi genom den värdegrund som skolan står för, genom arbetsformer och förhållningssätt men också genom att undervisa om demokrati.

Om demokratiuppdraget säger rektor vid skolenhet Mimer:

Vid IM har vi fortsatt att arbeta förebyggande när det gäller hedersrelaterad problematik. Lärarna har jobbat utifrån de mänskliga rättigheterna och svensk lagstiftning för att kunna nå fram när det gäller att bryta hedersnormer som många av våra nyanlända bär med sig. Det är ett stort och viktigt arbete som fortsätter även under läsåret 21-22. Vid SA blir demokratiuppdraget särskilt belyst eftersom det ingår som stora, tunga delar i flertalet kurser. /.../ Vid BF har man arbetat med demokratiuppdraget utifrån förskolans läroplan. Målsättningen är att våra blivande barnskötare ska bära läroplansuppdraget i tanke, ord och handling.

Två lärare vid Strömbacka – Mjölner, Kristina Nilsén och Susanne Pettersson, fick motta Norrbottens jämställdhetspris vilket är ett kvitto på att skolan, även om det i detta fall är en del av skolan, har ett aktivt arbete med jämställdhet. Lärarna säger själva att de inte hade gått att genomföra utan kollegornas stöd vilket vittnar om ett arbete som är brett förankrat.

Fortsatt planering för elever på IM

Detta är en fråga som rör både individnivå och på gruppnivå. Hur man på Yrkesintroduktion VF ständigt anpassar sina kurser i samspel med branschen, där det finns en mottagande arbetsmarknad är ett exempel på detta. På individnivå handlar det om ett samspel mellan elev, lärare, rektor och SYV för att hitta bästa möjliga väg framåt. Tyvärr kan det vara så att elever på Individuellt alternativ läser in gymnasiekompetens för ett yrkesprogram, men ändå hamnar i ett läge där de inte kan konkurrera sig in på önskat program eftersom söktrycket ofta är högt till yrkesprogrammen på Strömbacka och meritvärdena därför blir förhållandevis höga. Det är således lättare att ha en studieplanering för elever på yrkesintroduktion, än för elever på Individuellt alternativ och Språkintröduktion. När det gäller elever på IMV (Programinriktat individuellt val) så finns en tydlig väg och ett tydligt mål när det gäller studieplanering eftersom de redan är inne på ett nationellt program.

Skolbibliotek:

Den elevenkät som genomfördes under 2020 vid Strömbacka visade att en stor andel, hela 54,6 % av eleverna, aldrig använder sig av skolbiblioteket. Det är ett resultat som väcker frågor. Har digitala sökmotorer nästan helt tagit över bibliotekens roll som kunskapskälla? Hur använder lärarna sig av skolbiblioteket som resurs? Kan bibliotekets placering påverka tillgängligheten för elever? Skolan har en biblioteksgrupp bestående av lärare från samtliga program. Alla elever i åk1 bjuds in klassvis till biblioteket i början av läsåret för att de ska få information och känna sig trygga med hur det går till och vilka resurser som står till förfogande.

Rektor för skolenhet Munin, tillika biblioteksansvarig rektor, skriver följande:

Alla elever/klasser erbjuds introduktion, fördjupning i informationssökning, källkritik, sökkritik och användbara resurser samt enskild handledning i informationssökning när

eleverna ska skriva vetenskapliga rapporter och gymnasiearbeten. Vi kommer att fortsätta med att medvetandegöra möjligheterna med biblioteket till alla lärare.

Eleverna på högskoleförberedande program använder biblioteket i väldigt hög utsträckning då de skriver vetenskapliga rapporter, gymnasiearbeten och inlämningsuppgifter i många olika kurser. Även om elevernas skattning av hur de kan använda skolbiblioteket är relativt låg, så når biblioteket ut till eleverna indirekt. Bibliotekspersonalen är med på ämnesträffar i svenska. Lärarna i svenska, engelska, samhällskunskap, historia och religion samarbetar ofta med biblioteket. För nyanlända och elever med annat modersmål är biblioteket en viktig källa till kunskap. Fler lärare och därmed klasser använder boksamtal i svenska och eleverna lånar då i biblioteket ca sex böcker per årskurs som de läser svenska. Men dock är det nog så att nyttjandet varierar mycket mellan olika elevkategorier.

Hållbar utveckling:

Detta är ett arbete som löper på och integreras i den ordinarie undervisningen samt i olika projekt och Ungt företagande. Strömbackas ackreditering inom Erasmus+ utgår från Agenda 2030 och med de prioriterade målen:

1. God hälsa och välbefinnande
2. God utbildning för alla
3. Hållbar energi för alla
4. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
5. Hållbar konsumtion och produktion
6. Bekämpa klimatförändringarna
7. Fredliga och inkluderande samhällen

Vi har även i tidigare samt pågående EU-projekt, haft fokus på klimatfrågan och hållbar utveckling.

Samverkan med arbetslivet:

Samtliga yrkesprogram har väl fungerande branschråd/programråd. Ett branschråd finns även vid Teknikprogrammet även om det där inte är ett krav från nationellt håll. Strömbackaskolan är delaktiga i Teknikcollege och i Vård- och omsorgscollege där branschen är i majoritet i de olika styrgrupperna.

Rektor för Mjölner skriver följande:

Det höga förtroendet som Piteåborna har för Strömbackaskolan som helhet speglas också i branschens förtroende för utbildningarna. Detta märks genom att vi har fungerande programråd där branschen vill ha en diskussion med skolan kring hur vi kan utveckla utbildningen framåt. De ställer också upp i sämre tider vad det gäller att ta emot elever på APL även om de inte har behov av att anställa i dagsläget.

För att eleverna på Yrkesintroduktion VF ska ges möjlighet att komma ut till praktik på arbetsplatser som kan erbjuda en vidare anställning så förändras kursplanen kontinuerligt i dialog med branschen för att eleverna ska vara väl förberedda för arbetslivet. Kursurvalet görs med hänsyn till att eleverna både ska träna sina yrkeskunskaper och sina sociala förmågor, detta sammantaget gör att flera av eleverna varje år går vidare till anställning

efter denna tvååriga utbildning. Samarbetet sker i dagsläget med husfabrikerna, industrierna kopplade till dessa samt plåtbranschen.

Arbetsgivare, både privata och offentliga, är centrala för gymnasieskolan. Strömbackaskolan är och ska vara en del av det lokala och regionala samhällslivet och företagslivet. Ett samspel med arbetsgivarna gör att vi får bättre förutsättningar att utbilda för den arbetsmarknad som våra elever kommer att möta. Elevbygget är det som är mest unikt i detta avseende. Men även övriga yrkesprogram, har ett väl utvecklat samarbete med företag och bransch.

Rektor för Mimer skriver:

Vid BF har vi fått till en mycket bra samverkan med branscherna. Det gäller inom båda inriktningarna. Det är enormt viktigt att fortsätta utveckla samarbetet för att vi ska kunna hålla hög kvalitet för APL och kunna utexaminera anställningsbara barnskötare och personal inom friskvårdsverksamheter. Vid SA har vi inte något specifikt samarbete med yrkeslivet, utan här jobbar vi med projekt och studiebesök för att visa eleverna bredden av yrken i framtiden. Vid SA är det ett stort intresse av att ta del av universitetens öppet-hus-dagar. När det gäller IM jobbar lärarna mycket med att genomföra studiebesök för att visa på yrken i Sverige. Det är mycket viktigt för våra elever utifrån integrationsperspektivet.

På skolenhet Munin beskriver rektor hur man på de Estetiska programmet bland annat, arbetar med skarpa projekt. På Handels- och administrationsprogrammet undervisar man nu enligt lärlingskonceptet från och med åk tre. Föreläsningar, nära samarbeten med branschen, gästkockar och studiebesök är återkommande aktiviteter. När det gäller skolenhet Hugin har man haft ett fortsatt mycket bra samarbete med branschen, men på övriga program Teknik och Natur där branschråd inte är ett krav, fick träffar med näringslivet pausas under pandemin.

Rektor för skolenhet Magne:

Skolenhet Magne uppfyller målet i hög grad när det gäller en väl fungerande samverkan mellan företag kopplade till Industritekniska programmet samt Fordonsprogrammet. Samarbetet med företagen sker på flera nivåer, dels mellan undervisande lärare och handledare på de arbetsplatsförlagda företagen. Detta genom kontinuerliga besök av lärarna men även genom trepartssamtal mellan elev, handledare och lärare. Samverkan via programråd sker två gånger per läsår där rektor, lärare och chefer/ personalspecialister på samarbetsföretag diskuterar exempelvis kortsiktiga behov kring anställningsbarhet men även framtida kompetensförsörjning och samarbetsprojekt. Representanter från arbetslivet bjuds även in till Magne under läsåret för att träffa elever och bland annat dryfta rekryteringsfrågor, efterfrågade kompetenser och krav. Samverkan sker även med fackförbunden If Metall och Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA), där framförallt samarbetet med TYA är inarbetat och strukturerat.

Entreprenöriellt lärande

Entreprenöriellt lärande är en lärandeform där eleverna i samspel mellan skola och näringsliv får arbeta med verklighetsförankrade uppgifter. Eleverna får möjligheter att pröva egna idéer och lösa problem på ett kreativt sätt. Lärare har möjlighet att inom ramen för kursen Entreprenörskap låta eleverna arbeta med UF-företag. I vissa program ingår kursen inom ramen för programmet, övriga elever kan välja att läsa kursen som

Individuellt val. Men att definiera entreprenöriellt lärande endast som entreprenörskap och UF blir felaktigt. Med entreprenöriellt lärande avses att skolan ska utveckla elevers motivation, självständighet, ansvar, kreativitet och samarbetsförmåga. Detta sker även inom ramen för den ordinarie undervisningen, men det kan vara svårt att tillförlitligt bedöma i vilken utsträckning. Rektorens bedömning av måluppfyllelsen blir därför något varierande. Men man kan i alla fall säga att definitionen av entreprenöriellt känns igen i den undervisning som sker på de allra flesta yrkeskurser på yrkesprogrammen.

En avhandling av Monika Diehl från 2017, visar på att begreppet entreprenöriellt lärande skaver. Arbets sättet krockar med de nationella kraven på resultat och kunskapskrav och lärarnas kontroll över detta. Om ett lärande som syftar till att nå kunskapskraven ska ske, måste lärarna ha en genomtänkt plan för hur detta ska kunna åstadkommas med hjälp av entreprenöriella arbetsformer, annars riskerar undervisningen endast att bli en rolig aktivitet. Lärarna måste ha en tanke på hur eleverna på bästa sätt ska nå kunskapskraven med hjälp av entreprenöriella arbetsformer, annars finns en fara att inget lärande sker, säger hon.³⁴ Det kan vara viktigt att ha i åtanke.

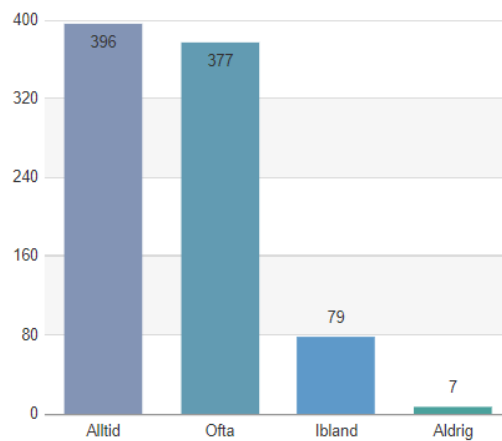
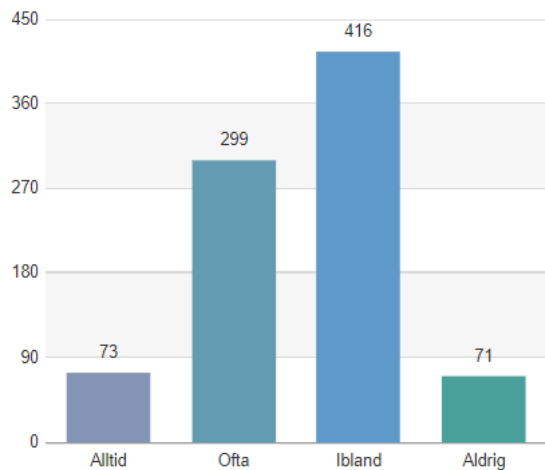
För att komplettera de bedömningar som skolenheterna har gjort, visas nedan sex frågor med tillhörande diagram. Frågorna och svaren är hämtade från Strömbackaskolans egen elevenkät som 859 elever från åk 1-3 svarat på under första kvartalet 2021. Tyvärr går det på detta sätt inte att göra några nationella jämförelser, men svaren kan ändå ge en fingervisning hur eleverna upplever sin skolgång.

*Ger undervisningen i skolan dig motivation
de olika att lära mer i största allmänhet?*

*Får du tillräcklig utmaning i
kurserna?*

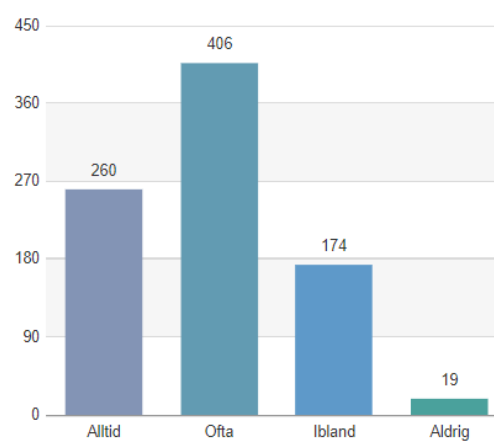
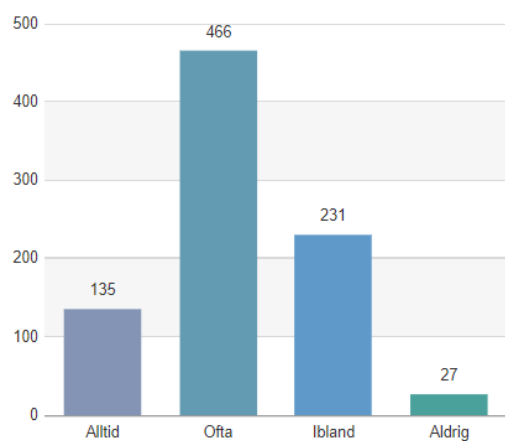
---

³⁴ [Entreprenöriellt lärande skapar bättre undervisning men begreppet skaver | Skolporten](#) (2022-01-03).

*Har lärarna en varierande undervisning?
lärarna
(Enskilt arbete, läraren föreläser, grupp
arbete, studiebesök, helklassdiskussioner
m.m.)*

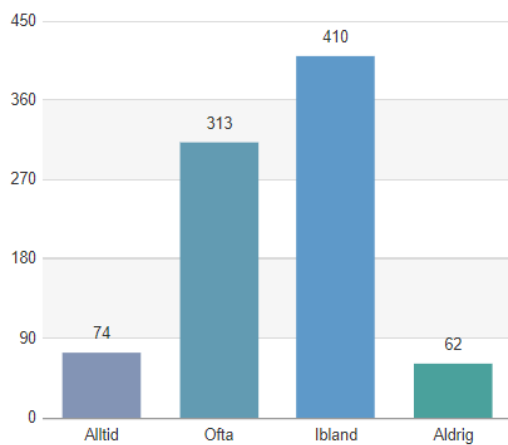
*Får du det stöd och hjälp av
som du behöver i kurserna?*

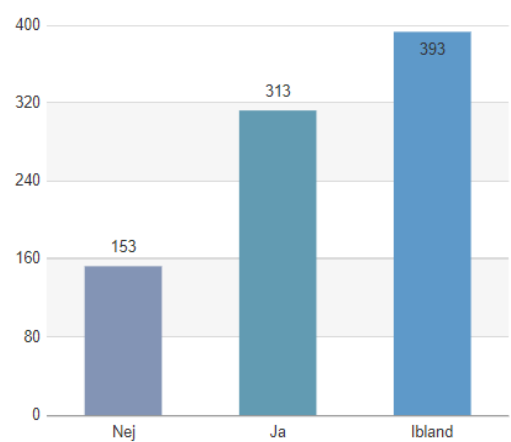
Får du vara med och påverka undervisningen

Tycker du att elevrådet arbete

vid planering, genomförande och utvärdering?
(arbetssätt och innehåll)

är viktigt

Av elevernas kommentarer kan man utläsa att det är att typen av ämne samt läraren som har en väldigt stor inverkan på elevers motivation, vilka utmaningar de får och på vilken variation i undervisningen man får. Många elever beskriver att de tycker att utmaningarna är för stora. De praktiska ämnena lyfter elever fram som mer motiverande. När det kommer till demokratifrågor så anser den stora andelen elever att de får vara med och påverka ofta eller ibland. Nästan lika stor andel tycker att de alltid får vara med och påverka som de som aldrig tycker att de får. Vad gäller elevers möjlighet att påverka via elevråd, så framkommer i väldigt många svar att elever inte har någon direkt kännedom om vad elevråden gör och om de har kännedom så har en del elever uttryckt att de har svårt att få igenom sina önskemål och krav. Coronapandemin kan också ha inverkat negativt på möjligheten att genomföra elevråden fysiskt, vilket kan ha påverkat elevernas svar i enkäten.

Rektor Mimer:

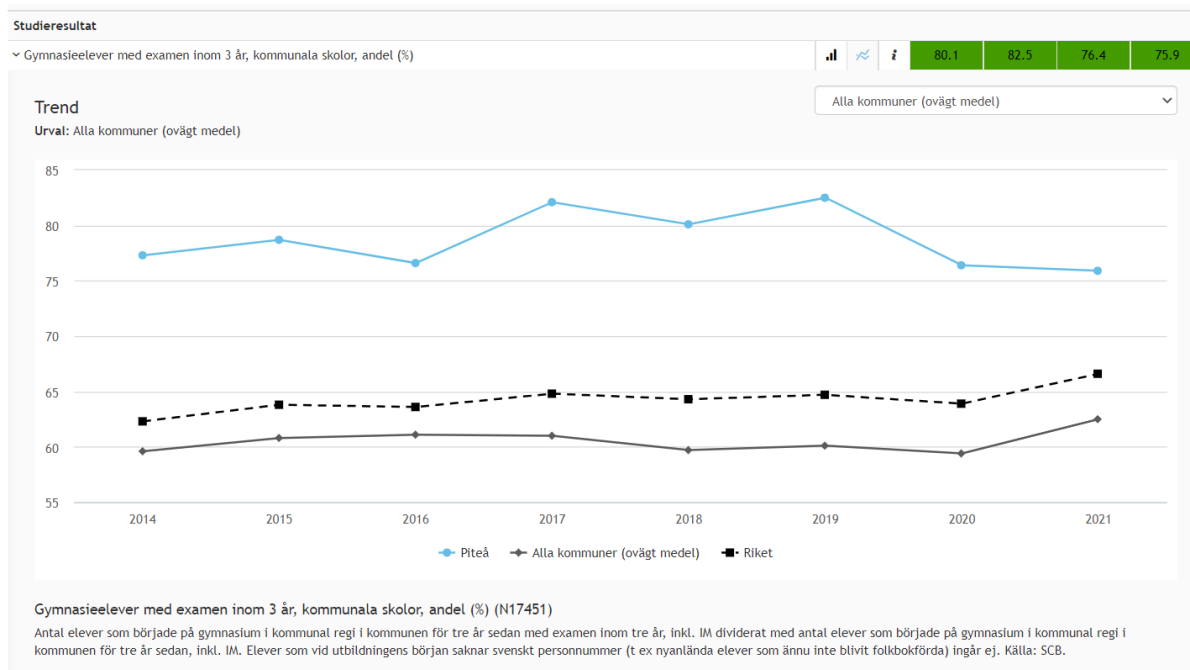
Enligt årets elevenkät upplever eleverna att de tar ett något lägre ansvar för sina studier än föregående år. I fritextfältet anger många att det varit svårt att jobba på egen hand i större utsträckning än tidigare. De säger att det varit svårt att hålla uppe motivation och driv för studierna under perioder av distansundervisning.

Både eleverna och lärarna menar att de ofta får påverka arbetssätt och examinationsformer, men inte innehåll i lika stor utsträckning. Lärarna uppger att de är bundna vid det centrala innehållet i respektive kurs och att eleverna inte kan påverka det.

Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)

För att erhålla en gymnasieexamen, ska man ha fått godkända betyg i 2250 poäng av 2500. Krav på godkända betyg i svenska, engelska, matematik och gymnasiearbete. På högskoleförberedande program krävs godkänt i fler och högre kurser i svenska och engelska. På yrkesprogrammen krävs godkänt i 400 poäng yrkesspecifika kurser. En elev som t ex får ett F i matematik, får alltså inte en gymnasieexamen, men kan å andra sidan ha mycket kunskap med sig för att bli anställningsbar.

I databasen Kolada anges statistik över gymnasieexamen för de elever som påbörjade sin utbildning tre år tidigare, dvs höstterminen 2018. Elever på Introduktionsprogram med svenskt personnummer ingår i beräkningen. Det innebär att även elever som hoppat av utbildningen, kanske bytt till annan skola, flyttat etc. är medräknade i underlaget.

I diagrammet ovan kan man utläsa att andelen elever med gymnasieexamen inom tre år sjunkit marginellt läsåret 20-21. Trots nedgången ligger Piteå kommun på 19:e plats i förhållande till alla kommuner i Sverige och är den kommun med flest elever som nått gymnasieexamen i Norrbotten.

Det program med lägst antal elever som uppnådde gymnasieexamen var Handels- och administrationsprogrammet. Där låg andel elever med gymnasieexamen på 52,4 %. Det program med flest elever som nådde gymnasieexamen var Naturvetenskapliga programmet med 96,6 %.

I en avgångsklass med få elever, får ej uppnådd gymnasieexamen för elever stor påverkan på statistiken. Så är fallet med Handels- och administrationsprogrammet. Trots att en låg andel av eleverna uppnådde gymnasieexamen, gick samtliga elever ut till anställningar.

Ett ämne som många elever har bekymmer med är matematik. Mycket resurser satsas på att få elever att nå godkända betyg i detta ämne. Pandemin gjorde inte saken bättre och detta kan komma att visa sig även i kommande års kvalitetsuppföljningar.

Rektor Mimer:

Matematikkurserna fortsätter att uppvisa lägre måluppfyllelse än övriga kurser. Det är visserligen ett nationellt fenomen, men vi kan inte gömma oss bakom det. Pandemin och distansundervisning har påverkat de flesta kurser negativt och i synnerhet matematik. Många elever uttrycker svårigheter med att räkna själv hemma när man inte förstår. /.../ För att stötta elever i matematik på de nationella programmen har specialpedagogen haft extra lektioner utlagda under vårterminen, en lektion per klass och vecka. Specialpedagogen har även varit med på en matematiklektion per vecka i två olika klasser för att stötta elever i behov av stöd.

Dessa insatser har gett blandade resultat. Extralektionerna har för det mesta varit frivilliga och de elever som verkligen behövde dessa har inte medverkat. Att medverka på matematiklektioner har bidragit till ökad studiero i klassrummet samt att fler elever har hunnit få hjälp. Att så många elever i årskurs 1 inte nådde upp till godkänt betyg i matematik kan härledas till distansstudierna. Elever som upplever sig ha svårigheter i matematik anser sig inte kunna arbeta på egen hand hemma och lägger därför ner arbetet.

Rektor Magne:

Skolenhet Magne åstadkom vårterminen -21 hög måluppfyllelse gällande gymnasieelever med examen. Samtliga elever vid Fordonsprogrammet uppfyllde målen för gymnasieexamen d.v.s. 100 %. Vid Industritekniska programmet uppnådde 96 % gymnasieexamen.

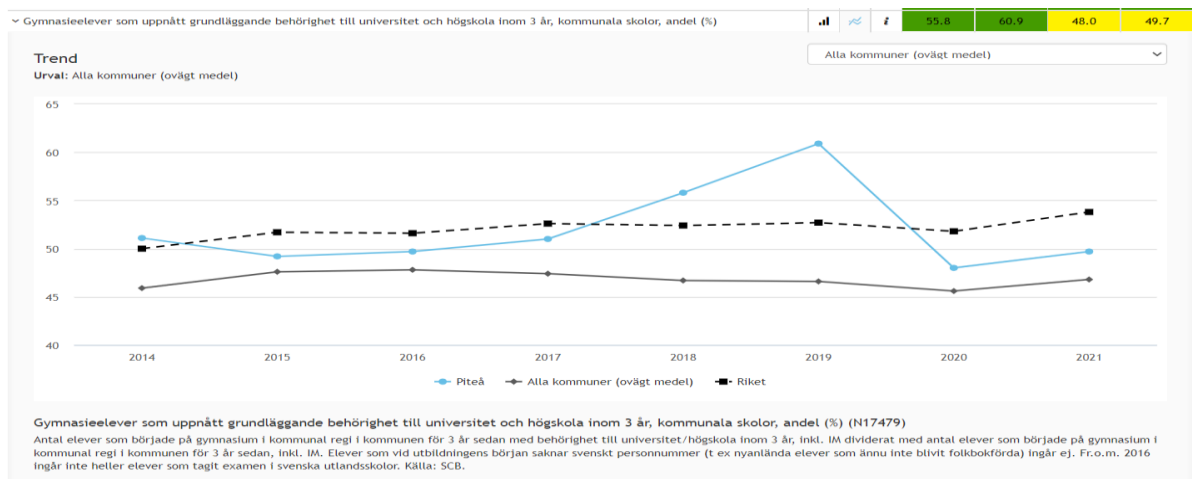
De höga resultaten gällande gymnasieexamen kan förklaras utifrån flera faktorer. Samarbete mellan lärarna i programlagen är en viktig aspekt. I programlagen som består av undervisande lärare såväl i karaktärsämnen som gymnasiegemensamma ämnen, är samarbetet kring elevgrupper välfungerande och strukturerade. Samarbetet består även av upplägg och tolkningar av kursinnehåll, kunskapssyn och så kallad infärgning mellan kurser.

Det är även ett välfungerande samarbete mellan med de betygsättande lärarna och specialpedagog som stöttar lärarna kring anpassningar i undervisningen.

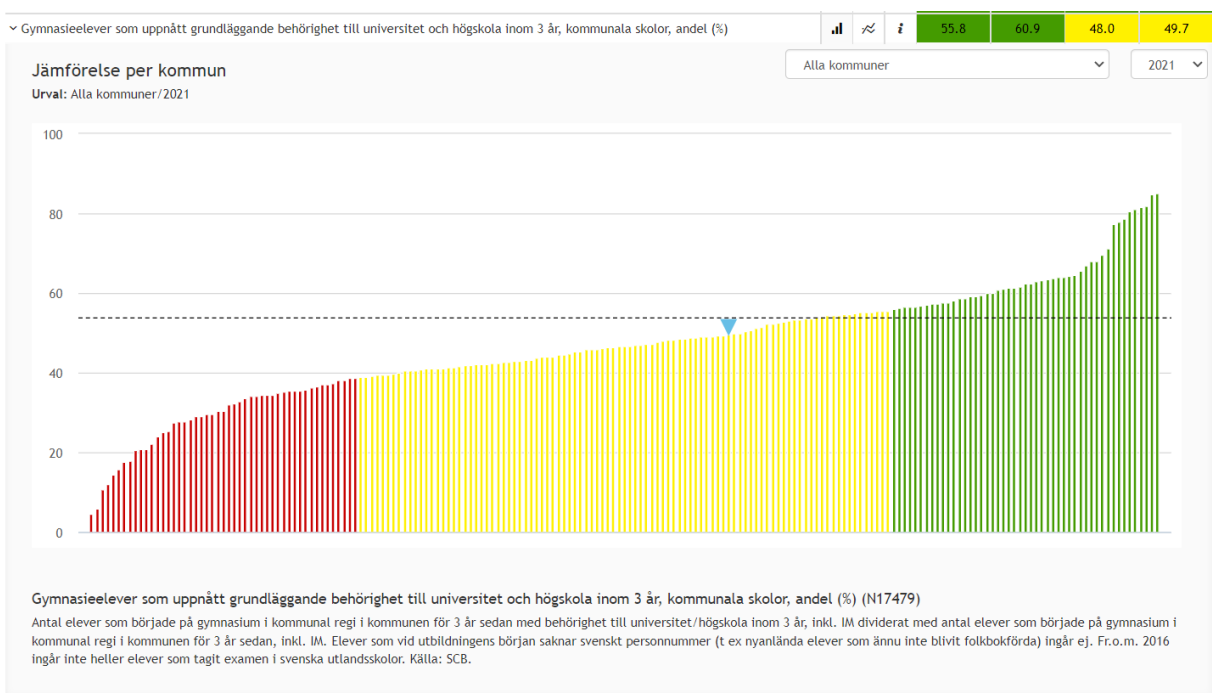
På skolenhet Mjölner nådde 100 % av eleverna på BA och VF en gymnasieexamen och 96,6 % av eleverna på EE. Pandemin påverkade motivationen för en del elever när det inte gick att erbjuda APL ute på företagen utan man fick ersätta detta med APL-liknande verksamhet i skolan.

Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)

Statistik från Kolada visar på en liten uppgång när det gäller elever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola, även om värdet är betydligt lägre än för året 2019. Statistiken gäller även i detta fall elever som påbörjade sina studier hösten 2018 och som tog studenten våren 2021 inklusive elever på introduktionsprogram.

Diagrammet nedan kan illustrera hur Piteå kommuns gymnasieelever förhåller sig till andra kommuner i Sverige. Den blå pilen visar Piteås placering. Man bör också ha i åtanke att Piteå kommun har jämförelsevis hög andel elever på yrkesförberedande program, något som påverkar statistiken gällande grundläggande behörighet.

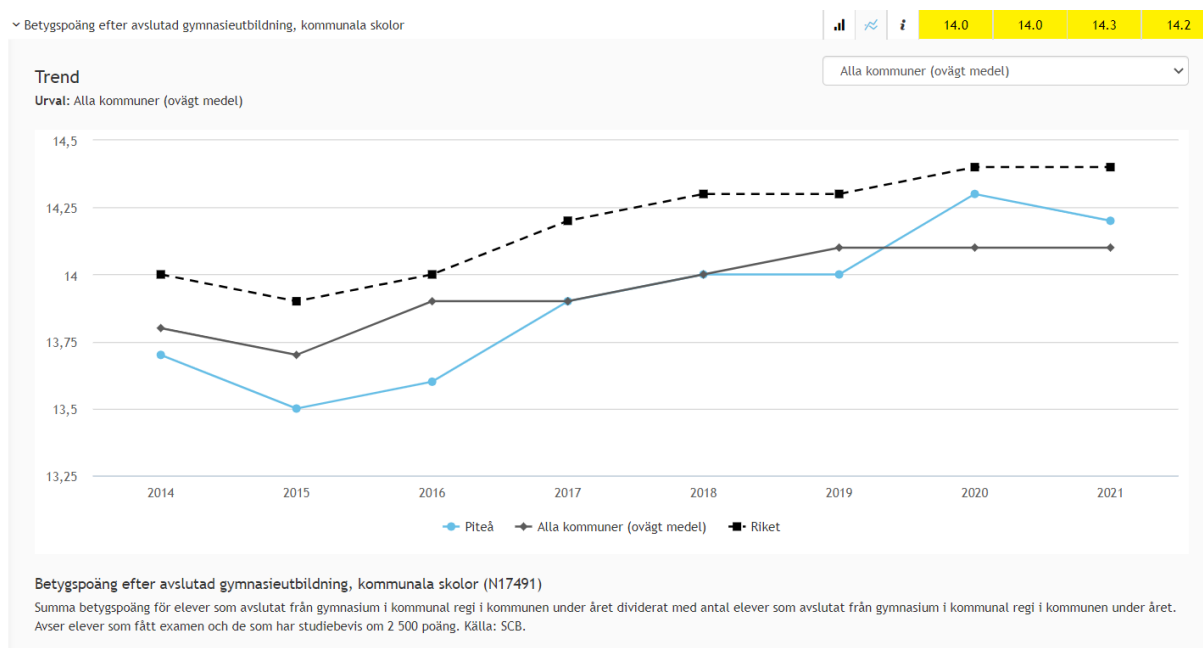
Vår egen statistik som bygger på siffror från registrering i Procapita visar resultat för de elever som gick ut gymnasiet våren 2021. Där kan man se att 60 % av eleverna vid Strömbacka gick ut med grundläggande behörighet vid läsårets slut 2021³⁵. På de studieförberedande programmen nådde 88,6 % av eleverna grundläggande behörighet till universitet och högskola. För yrkesprogrammen är siffran 31,9 %. Lägsta andelen elever med grundläggande behörighet återfinns på Fordons- och transportprogrammet med 3,4 %. Högst ligger Naturvetenskapsprogrammet med 96,6 % och Samhällsvetenskapsprogrammet med 93 %. Det yrkesprogram som ligger högst när det gäller grundläggande behörighet är Barn- och Fritidsprogrammet med 76 %. Att Barn-

³⁵ I statistiken från Stratsys anges endast resultat för avgångselever, vilket skiljer sig från statistiken i Kolada där man inkluderar samtliga elever som påbörjade sina studier tre år tidigare i resultaten.

och fritid ligger högst har troligtvis att göra med karaktären på yrkesprogrammet då många elever har som mål att läsa vidare till förskollärare, lärare, polis, sjukgymnast etc. Detta påverkar ambitionen att läsa in en grundläggande högskolebehörighet. Även på Bygg- och anläggningsprogrammet finns en högre andel elever som läser in den grundläggande behörigheten. Dels för att det finns en sorts kultur som gör att detta blir vanligare, men förmodligen också för att många elever kommer in till gymnasiet med höga meritvärden från grundskolan.

Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%)

Piteå kommuns gymnasieskolor har haft en uppåtgående trend vad gäller meritvärden de senaste fem åren, men en liten men dock marginell nedgång kan skönjas för läsåret 2021. Ökningen av meritvärden följer en nationell trend. Förhoppningsvis är höjda meritvärden ett mått på ett förbättrat lärande. Ett mått på att stödinsatser givit resultat osv. Men det är svårt att leda i bevis. Därför bör inte, som nämnts i tidigare kvalitetsrapporter, fokus ligga på meritvärden. Risken finns att det pressar lärarna till betygsinflation. Fokus bör istället ligga på att ge varje elev bästa möjliga förutsättningar att lyckas med sitt lärande och att nå sin fulla potential.

En svårighet som lyfts fram från verksamheten är rättssäkerheten i betygsättningen när en stor del av undervisningen samt prov och inlämningsuppgifter fått genomföras på distans. Lärarna har tillsammans fått försöka hitta nya angreppssätt kring betyg och bedömning i och med att de ofta inte haft lika mycket underlag att utgå ifrån som tidigare som grund för sina bedömningar och utöver det, inte haft eleverna i klassrummet i samma utsträckning som vid normala år. Detta skapar en form av stress hos lärarna och därför har det kollegiala stödet varit av extra stort värde.

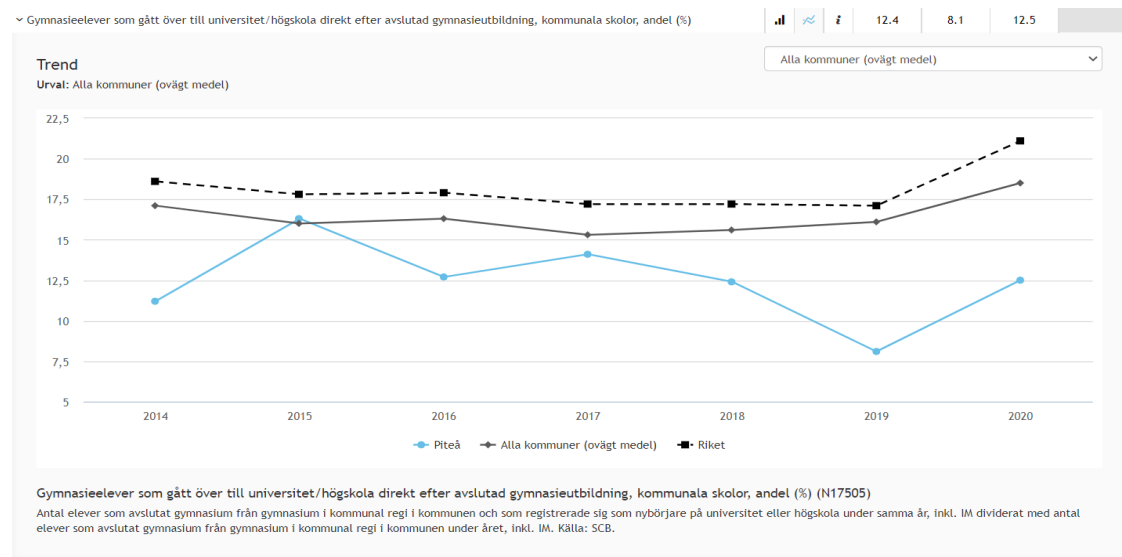
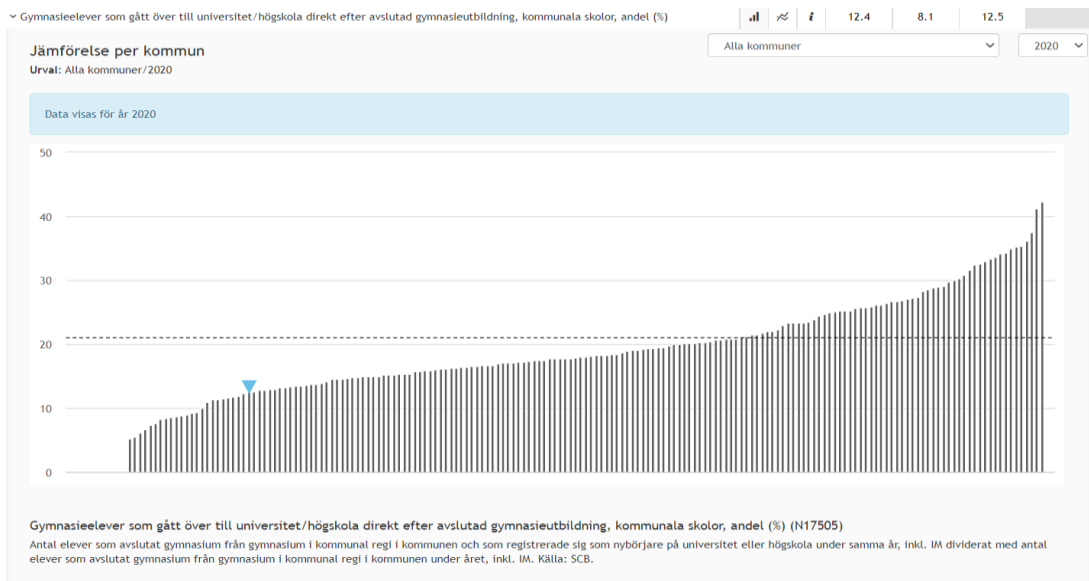
En av rektorerna på yrkesprogrammen lyfter i sin analys fram att många elever som kommer bär med sig erfarenheter av misslyckanden från tidigare skolgång. Detta kan bidra till att skapa en sorts ”antipluggkultur”, där man inte vågar tro på sig själv och satsa på högre betyg, kanske av rädsla för att misslyckas eller att framstå som en pluggis. Eleverna nöjer sig på så sätt med betyget E i gymnasiegemensamma ämnen eftersom målet ändå är att gå vidare till arbete direkt. Men att få arbeta med kurser i verkstäder kan å andra sidan stärka deras skolidentitet på ett positivt sätt, då många av eleverna är väldigt duktiga praktiskt. Det kan i sin tur spilla över och öka motivationen och självkänslan även för gymnasiegemensamma ämnen. Detta är något som lärarna försöker ta vara på.

Gymnasieelever som gått över till universitet/högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%)

Då dessa resultat inte finns publicerade för aktuellt år i databasen Kolada används här statistik från år 2020. Statistiken visar att 12,5 % av eleverna övergår till studier vid universitet eller högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning. En liten uppgång sedan året innan men en låg andel i nationell jämförelse. En inte alltför vild gissning är att Piteå kommuns höga andel gymnasieelever som studerar vid yrkesprogram påverkar resultatet när det gäller övergång till högre utbildning, eftersom målet för de flesta av dessa elever är att gå vidare direkt till en anställning.

Korrelation nationella prov och kursbetyg

Sedan första januari 2018 är de nationella proven endast obligatoriska att genomföra i de högsta avslutande kurserna i respektive program och inriktning. Statistik som publiceras på Skolverkets databaser utgör endast provresultaten från de högsta avslutande kurserna. Den statistik som finns tillgänglig är ett nationellt prov från hösten 2020 och berör endast 26 elever i kursen Matematik 4.

Där kan man utläsa att korrelationen mellan kursbetyg och nationellt prov är 100 % för både män och kvinnor. Detta resultat avviker i jämförelse med riket och länet där långt fler elever betygsatts med högre betyg på kursen än på det nationella provet.

Gymnasieskolan - Relationen mellan nationella kursprov och kursbetyg

Vald termin: HT20

Vald organisation: [Piteå \(geografiskt område\), samtliga huvudmän](#)[Visa huvudmannatyper](#)

I statistiken ingår elever med både kursbetyg (preliminärt) och provbetyg i respektive kurs. I statistiken ingår elever som har rapporterats in med provbetyg och kursbetyg. En större andel elever saknar kursbetyg på hösten jämfört med våren.

ANALYSSTÖD EXCEL

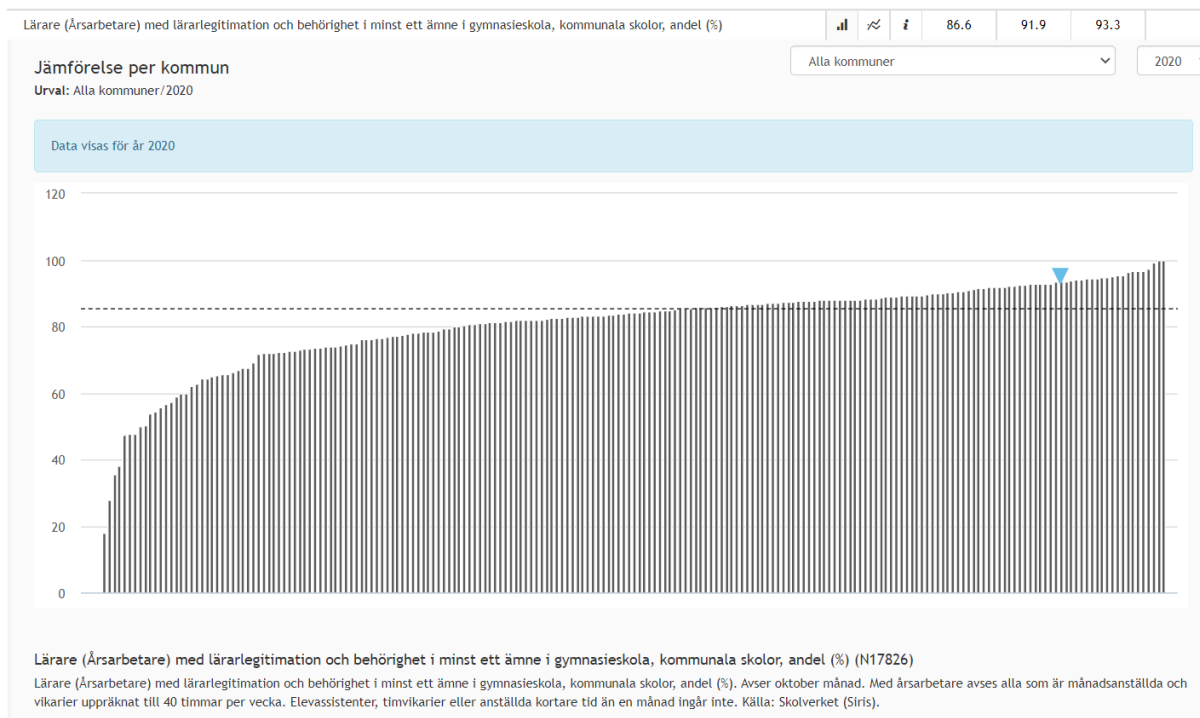
	Totalt				Kvinnor				Män			
	Antal elever med provbetyg och kursbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre kursbetyg jämfört med provbetyget			Antal elever med provbetyg och kursbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre kursbetyg jämfört med provbetyget			Antal elever med provbetyg och kursbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre kursbetyg jämfört med provbetyget		
		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre
Matematik 4												
Riket, samtliga	2 318	0,9	78,7	20,3	1 100	0,9	75,5	23,6	1 218	1,0	81,7	17,3
Norrbottnens län, samtliga	114	.	67,5	32,5	46	.	60,9	39,1	68	.	72,1	27,9
Piteå, samtliga	26	.	100,0	.	10	.	100,0	.	16	.	100,0	.

Andel elever med gymnasieingenjörsexamen

Vid Strömbäckaskolan finns möjlighet för elever som läst Teknikprogrammets inriktning produktionsteknik eller motsvarande, att läsa ett fjärde tekniskt år med en utgång till Gymnasieingenjör. Utbildningen finansieras till huvuddelen med statliga medel. Vid läsåret 20–21 studerade sju elever vid TE4 inriktning Produktion- och automation. Samtliga elever klarade gymnasieingenjörsexamen.

Vad i undervisningen har bidragit till ovanstående bedömning? På vilket sätt har det bidragit?

Det absolut viktigaste för att få tillstånd en god undervisning är tillgång till behörig och skicklig personal. Strömbäck har en hög andel behöriga och erfarna lärare vilket bäddar för en i grunden god kvalitet. Statistik från Kolada visar att 93,3 % av lärarna hade lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne 2020, vilket placerar Piteå högt upp i nationell jämförelse och är en liten ökning i förhållande till åren innan.

Rektor för Mjölner skriver:

Skolenhet Mjölner har en väldigt hög grad elever som når en examen efter tre år. Detta beror på en stabilitet i lärarstyrkan. Många av lärarna har arbetat länge på skolenheten och de trivs väldigt bra. De har en hög kompetensgrad och en väldigt god elevsyn. Elever hamnar inte mellan stolarna, lärarna tar sitt uppdrag på stort allvar när det gäller att stötta eleverna oavsett om det handlar om en funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa.

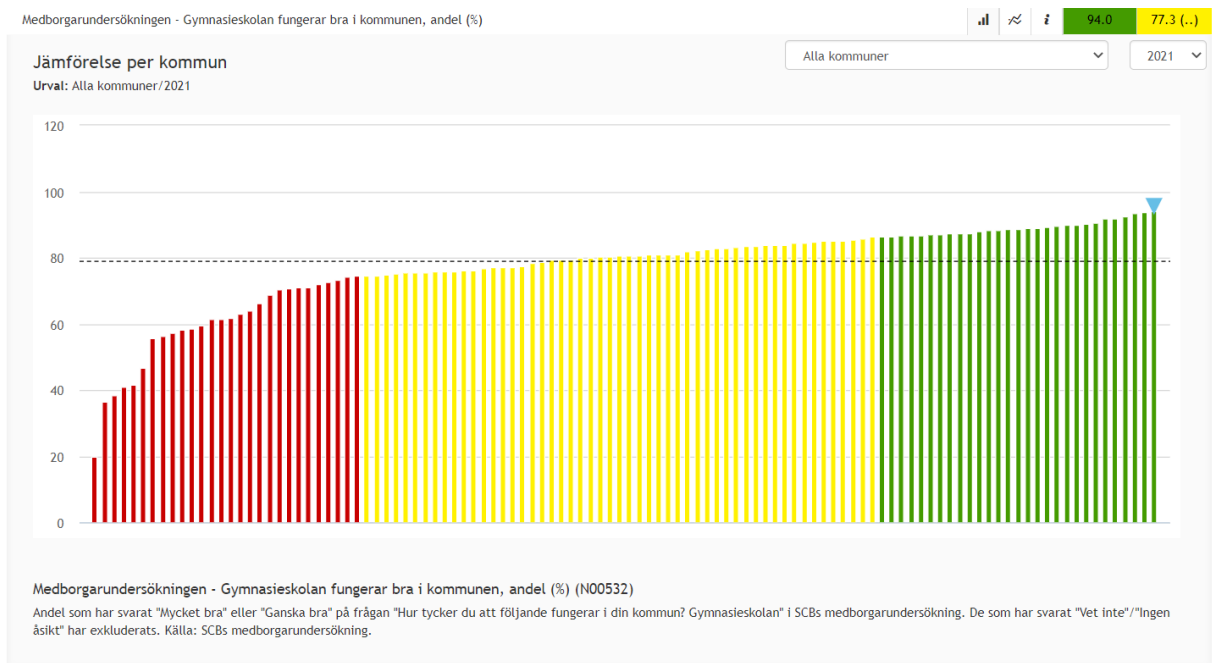
Under åren har vi också utvecklat det kollegiala lärandet inom ämneslag och programlag. Förstelärarna bidrar i stor utsträckning till att det kollegiala lärandet kommer tillstånd. Rektorerna leder genom att sätta fokus och bidra till strukturer för det kollegiala lärandet. Arbetet med en skola på vetenskaplig grund har också varit en injektion för att förbättra undervisningens kvalitet. Det finns en kultur av lärande och en struktur för lärande som är en nyckel till framgång.

Coronapandemin har dock begränsat möjligheterna till kollegialt lärande i och med att möjligheterna att samla personalgrupperna inskränktes. Därför har vissa utvecklingsområden fått skjutas på framtiden. Samtidigt kan vi konstatera att mycket utveckling också har kommit tillstånd i och med pandemin. Den digitala kunskapen blev nödvändig att utveckla. Vi fick erfara både digitaliseringens möjligheter och dess begränsningar.

En god kvalitet i utbildningen förutsätter också att vi har ett bra samarbete med branscherna. Vi upplever från Strömbackaskolans sida att vi har ett mycket gott samarbete vilket också ligger till grund för bedömningen.

På vilket sätt arbetar gymnasieskolan med att utveckla sin verksamhet till att bli ett attraktivt val för Piteås medborgare

I SCB:s medborgarundersökning som presenterats under 2021 ställs frågan hur medborgarna tycker att gymnasieskolan i kommunen fungerar. Här hamnar Piteå kommuns gymnasieskolor på en hedrande första plats i riket.

Förtroendet är en god grund för attraktivitet. Ett brett utbud av program och inriktningar så långt det är möjligt med de resurser som står till förfogande är basen för att vi ska kunna utgöra ett attraktivt val för våra ungdomar. Men det räcker inte med ett bra utbud. Gymnasieskolan måste hålla en erkänt hög kvalitet. En yrkesexamen från Strömbacka ska innebära en kvalitetsstämpel. Företagen ska veta att de elever som kommer från Strömbacka, de har med sig goda och relevanta kunskaper för arbetslivet. Det för med sig att branscherna talar gott om Strömbacka och det bäddar för att det blir ett attraktivt val för Piteås medborgare.

Rektor för skolenhet Mjölner:

En kombination av att eleverna känner sig trygga och ett högt förtroende från branschen är en grund i detta. Om man har elever som trivs på sin utbildning så är det den bästa marknadsföringen. Utbildningarna formas hela tiden i samråd med branschen och hålls därför hela tiden aktuella.

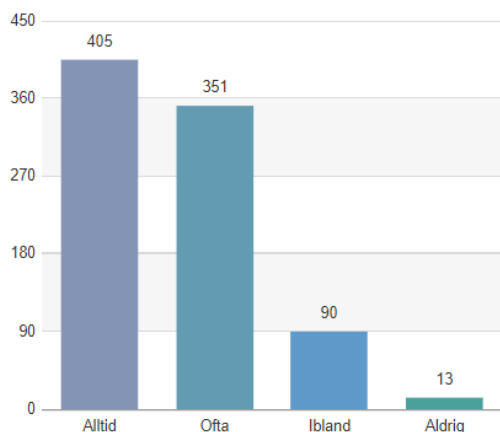
För de studieförberedande programmen handlar det på samma sätt om att eleverna ska ha omtalat goda kunskaper och erfarenheter med sig från sin gymnasietid. Vi strävar efter att vara en skola där eleverna ska känna trygghet och trivsel, där de ska uppleva att de får stöd och utmaningar.

Rektor för Hugin uttrycker det på följande sätt:

Vi arbetar hårt för att ha en kvalitativ undervisning där eleverna känner att de lär sig något och har ett rykte att eleverna är väl förberedda för universitet och högskola. De ska i sin tur leda till att företagen står i kö för att ta emot våra elever

och de elever som läser vidare ska känna att de får en bra start i med universitetsstudierna.

Vi eftersträvar vår verksamhetsvision – En skola i toppklass, där goda minnen skapas – Strömbacka förbättrar världen elev för elev. I Strömbackaskolans elevenkät finns en fråga gällande trivsel. Resultatet visar på följande svar på frågan *Trivs du i skolan?*

Varje vuxen är viktig för eleverna. Varje elev är viktig för oss. Om elever och föräldrar upplever detta, då blir vi ett attraktivt val för Piteås medborgare. Tyvärr går det inte alltid att tillgodose elevers och föräldrars önskemål när det gäller studier. Det kan vara ekonomi eller regelverk som sätter käppar i hjulen.

Rektor för skolenhet Magne:

Skolenhet Magne strävar ständigt till att utveckla verksamheten i syfte att vara ett attraktivt val för såväl elever och personal såväl nya som befintliga. Genom engagemang och ett positivt förhållningssätt till skolans uppdrag som en viktig utbildare för framtida generationer och arbetsmarknad ska vi bidra till att Strömbackaskolan ska fortsätta vara en skola i toppklass. Ett reflekterande arbetssätt där vi pratar om våra utbildningar och dess betydelse för Piteå kommun samt hur viktigt det är att vara goda förebilder och stå upp för skolans värdegrund är några av grundbultarna för Magnes verksamhet.

Utöver det ovan beskrivna kan också tilläggas några specifika satsningar som kan stärka attraktiviteten.

LIU – lokal idrottsutbildning, har också varit ett sätt att skapa attraktivitet att stanna kvar i Piteå för att kombinera idrottssatsning med skolgång. Satsningen är ett alternativ till NIU – nationell idrottsutbildning som finns i grannkommunerna bland annat. Men LIU lockar även elever från andra kommuner till Piteå, elever som får möjlighet att utöva sin idrott, hockey, fotboll eller tennis, i nära anknytning till skolan och under ledning av välutbildade tränare.

Den automationssatsning som nu är igång, bidrar till en attraktiv skola. Med fokus på nuet och framtiden, har vi nu färdigställt vår automationsavdelning med modern teknik i stimulerande miljö i nära samarbete med företag i regionen. Målet är att skapa en utbildning i tiden, som matchar företagets behov av kompetens. Strömbacka ska bli ledande i Sverige när det gäller gymnasial automationsutbildning.

Att vi har ett av Sveriges unikaste Byggprogram råder väl inget tvivel om. Våra elever inom bygg, el och VVS, får en gedigen utbildning då de får utbilda sig med stöd av riktiga skarpa byggprojekt, i samverkan med Pitebo. Det är också ett sätt att bli attraktivt som gymnasieskola.

Men för att i längden vara ett attraktivt gymnasieval behöver det säkerställas att vi kan göra reinvesteringar av maskiner, fordon och utrustning. Kan vi inte det, riskerar skolan att förlora sitt förtroende både från bransch och medborgare.

Strömbackaskolan blev under 2020 ackrediterade för den nya programperioden inom ramen för Erasmus+. Det innebär att vi under sju år har möjlighet att skicka lärare på kurser och jobbskuggning i Europa samt elever på APL och utbyten. Förhoppningsvis är detta något som förutom att bidra till måluppfyllelse, också kan stärka Strömbackaskolans attraktivitet och varumärke både som arbetsgivare och för blivande elever.

Kommunikation och marknadsföring är viktigt för att sprida information om gymnasieskolan. Varje år, när vi inte är drabbade av pandemi, tar vi emot kommunens åk 8 elever på miljöbesök på Strömbacka, samt åk 9 på Öppet Hus. Då får vi möjlighet att visa upp vår skola, våra program och inriktningar. Vi lägger också stor vikt vid att vår marknadsföring ska vara informativ och väcka intresse. Vi skickar ut marknadsföringsmaterial till A-kommunerna och Älvsbyn. Alla program har nu sin egen Instagram där de kan sprida kännedom och intresse för Strömbackaskolans olika möjligheter.

Utvecklingsområden 19–20

Hur har ni arbetat med förra årets angivna utvecklingsområden och vilka effekter tycker ni er se som ett resultat av det arbetet?

Eftersom läsåret genomsyrats av pandemi och restriktioner har vi inte kunnat arbeta med våra prioriterade områden i den utsträckning vi tidigare planerat för. Prioriteringen fick istället ligga på att klara en övergång till undervisning på distans eller delvis distans. Men utvecklingsarbetet är långsiktigt och återupptas under läsåret 21-22. Därför är det också svårt att se effekter i det här läget.

Samverkan med branschen kring jämställdhet och jämställda arbetsplatser.

Två av lärarna på Mjölner har gått i bräsch när det gäller arbetet kring jämställdhet och jämställda arbetsplatser. Deras arbete ledde till att de fick motta Norrbottens jämställdhetspris för sitt arbete. Lärarna har dels arbetat med tjejnätverk både i skolan och tillsammans med branschen och med värdegrundsfrågor i skola och på arbetsplatser. Det goda arbetet ska förhoppningsvis spridas och kunna inspirera andra.

Att höja skolans elevhälsokompetens - ett processarbete för likvärdig utbildning

Det arbete som startade med två utbildningsomgångar via SPSM-Specialpedagogiska skolmyndigheten, för rektorer och elevhälsa, som vi då valde att kalla en NPF-säkrad gymnasieskola, är tänkt att leda till att eleverna redan i klassrummet ska få de anpassningar de behöver, att undervisningen i klassrummet ska bli tillgänglig för alla elever. Detta arbete har lett fram till ett övergripande arbete med att göra lärmiljön tillgänglig inom ramen för ordinarie undervisning. Detta är ett långsiktigt pågående utvecklingsarbete.

Tanken var att vi skulle integrera elevhälsan i klassrummet på ett tydligare sätt men mycket av det arbetet fick vi pausa på grund av pandemin. Även SKUA – Utbildning inom Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt fick läggas åt sidan under pandemin, men det arbetet har nu i princip genomförts på samtliga skolenheter. En skolenhet har kvar två av åtta utbildningsträffar. Det arbetssätt som SKUA står för är också en del av att tillgängliggöra lärmiljön.

Under tuffa tider av distansundervisning har specialpedagogerna till stor del fått agera speciallärare och arbeta enskilt eller i liten grupp med elever som har haft svårt att klara studierna på distans vilket också bidrog till att en del av utvecklingsarbetet fått stå tillbaka.

Främja elevers närvaro och psykiska hälsa.

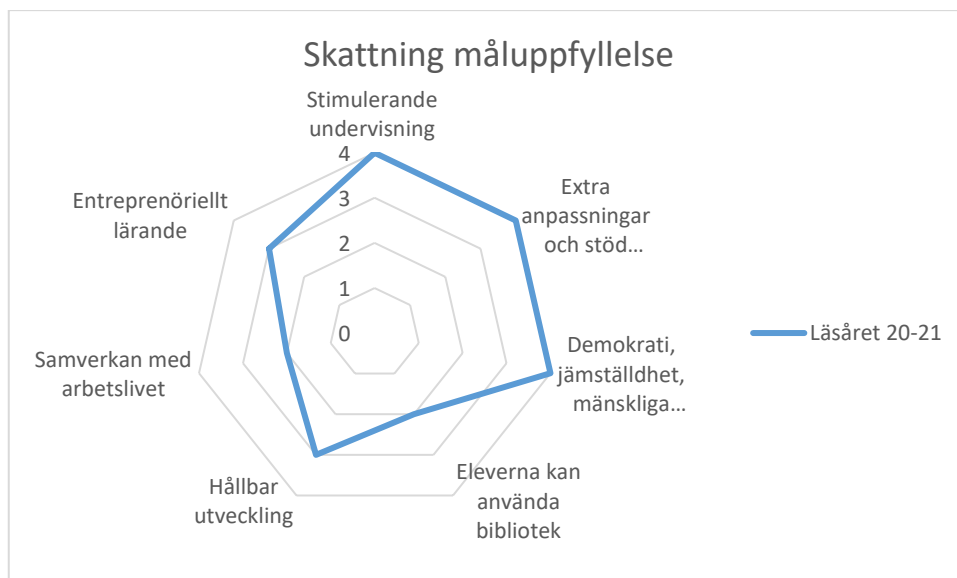
Främja närvaro var en viktig del i den utbildning som elevhälsoteam och rektorer tog del av via SPSM. Syftet var att stärka och systematisera elevhälsoarbetet och skapa samsyn när det gäller elevhälsoarbetet i klassrummet. Närvaro är en friskfaktor, tillgänglig lärmiljö främjar närvaro. Allt hänger ihop. En handlingsplan med aktiviteter för att tydliggöra rutiner kring frånvarouppföljning är framtagen. Men i grunden handlar det om att få elever att trivas i skolan, att de inte upplever ett utanförskap, om att arbeta för att säkerställa trygghet för elever. Det handlar om värdegrund och attityder, mentorskap och gemenskap, och ett arbete med ett aktivt elevhälsoarbete för att fånga upp elever med ohälsa. Det är ett långsiktigt arbete, en ständig process från det att eleverna kommer till Strömbacka till dess att de lämnar oss. Men pandemin påverkade förstås även arbetet med att höja närvaron i och med att elever med minsta lilla symptom varit tvungna att stanna hemma och invänta provsvar.

Utvecklingsområden 20–21

- Fortsatt långsiktigt arbete med det vi nu övergripande kallar för en tillgänglig lärmiljö.
- Matematik. Kunskapskraven har höjts i matematik 1 och vi ser att många elever har svårt att klara kursen. Godkända betyg krävs som tidigare nämnts i matematik 1 för att få en gymnasieexamen. Därför behöver vi analysera var bristerna finns och var vi kan sätta in relevanta och effektiva stödinsatser. Här kan vi behöva arbeta tillsammans med grundskolan för att nå framgång då vi ser att många elever har bristande förkunskaper.

Gymnasiesärskolan

Gör en bedömning av hur väl ni anser att gymnasiesärskolans undervisning behandlar läroplanens (GySär 13) mål och riktlinjer kring området *Kunskaper 2.1*?

Utifrån ovanstående bedömning är tre områden utvalda att beskriva och analysera vilka antingen utmärker sig på ett positivt eller negativt sätt.

Eleverna får sitt behov av extra anpassningar och stöd tillgodosett

Målet är helt uppfyllt vad avser att eleverna vid Gymnasiesärskolan får sina behov av extra anpassningar och stöd tillgodosett. Personalen arbetar såväl med kortsiktiga som långsiktiga anpassningar i syfte att varje enskild elev ska få förutsättningar att nå sina kunskapsmål. Extra anpassningar och stöd ges i samråd med elev men även vid behov tillsammans med vårdnadshavare samt Gymnasiesärskolans elevhälsoteam.

Trygghet och studiero i verksamheten är av stor betydelse för att kunna möta samtliga elevers behov. För att eleverna ska kunna tillgodose sig undervisningen i skolan måste de känna sig trygga med såväl klasskamrater som vuxna. Oavsett om eleverna är i klassrummet eller utanför är måluppfyllelse hög vad gäller anpassningar utefter varje elevs behov och förmåga, detta bidrar till att på bästa få eleven att uppnå kunskapskraven.

Personalen vid Gymnasiesärskolan jobbar dagligen med anpassningar oavsett lärmiljö, de är noga med att betona att en grundläggande del i en anpassning är att avväga huruvida vilka kunskapsnivåer undervisningen ska ligga på. Det är oerhört viktigt att elever med intellektuell funktionsnedsättning har undervisning som anpassas just för varje enskild elevs nivå. Dialog förs ständigt i personalgruppen kring kunskapskrav och förväntningar på eleven i syfte att nå ett gott resultat utefter kunskapskraven. Eleverna bör ha samma struktur och rutiner i dialog på ett lättsamt sätt i en trygg lärandemiljö och ingen specificerad hög kravbild.

Ett exempel på detta är att lärarna inför ett arbetsområde tittar igenom kursplaner och planerar tillsammans hur vi ska arbeta. Ibland arbetar eleverna enskilt och andra gånger i grupp. Läraren försöker ge alternativa möjligheter och är alltid noga med att samla upp eleverna inför skoldagens slut.

En lärare uttrycker sig på följande sätt:

”Det är viktigt att ge eleverna en chans att slutföra sitt arbete innan dagens slut, så att de kan lämna in arbetsuppgiften och känna sig färdiga och lyckade med sitt arbete.”

Undervisningen och utbildningen präglas av demokrati och jämställdhet och de mänskliga rättigheterna är väl förankrade.

Undervisningen och utbildningen vid Gymnasiesärskolan genomsyras i hög grad av demokratifrågor och ofta med fokus på jämställdhet och mänskliga rättigheter. Dessa arbetssätt är väl förankrade i verksamheten.

All personal arbetar ständigt med att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Att både prata om demokratiska värden men även i det dagliga aktivt jobba med inflytande och ställningstagande är centralt vilket även gäller jämställdhetsfrågor och alla människors lika värde.

Stråvan är att utgå från en gemensam värdegrund för att motverka problematik som kan uppstå kring värdegrundsfrågor. Värdegrunden kan tolkas på olika sätt och det är viktigt att synliggöra aktuella frågor som kan uppstå i det dagliga samtalet med eleverna. På särskolan finns goda möjligheter att föra konstruktiva samtal genom att elevgrupperna är relativt små.

Personalen är mycket bra på att alltid ha värdegrunden i beaktande och de jobbar ständigt med att eleverna ska känna sig trygga. Personalen låter alla ta plats i klassrummet, pratar med dem utanför klassrummet, visar en klar hållning mot orättvisor och kränkningar.

Det är även viktigt med goda exempel, en lärare skriver att:

”När någon i klassen har gjort något bra lyfter jag det, goda förebilder är viktigt”.

Skolan har en väl fungerande samverkan med arbetslivet

Målet anses vara delvis uppfyllt gällande att Gymnasiesärskolan har en väl fungerande samverkan med arbetslivet. Det rådande pandemiläge har minst sagt försvårat att samverka med företag. Arbetet är dock i startgroparna och ett årshjul att arbetats fram på Nationella programmet kring det arbetsplatsförlagdalärandet. Målsättningen är att samverkan med arbetslivet ska ske på ett strukturerat, långsiktigt och hållbart sätt. Utmaningen är för såväl skola som arbetsliv att tillhanda resurser i form av personal som kan handleda och stötta elever från gymnasiesärskolan till ett kvalitativt och relevant arbetsplatsförlagt lärande.

Sammanfattande analys av Gymnasieskolan och Gymnasiesärskolan

Gymnasiesärskolan undervisning såväl på Nationella som Individuella programmet behandlar läroplanens mål och riktlinjer kring området kunskaper i hög grad. Bedömningen baserar sig på såväl rektor som den samlade personalens uppfattning.

Undervisningen vid Gymnasiesärskolan fokuserar på att kontinuerligt kartlägga, värdera och återkoppla elevens kunskapsnivå samt dess kunskapsutveckling, detta i syfte att individanpassa och hitta bra former för undervisningen. Arbetet med undervisningen sker fortlöpande både med elev och i arbetslaget.

Vid utvecklingssamtal där den individuella utvecklingsplanen ligger som grund ges möjlighet till dialog mellan skola, elev och föräldrar kring kunskapsnivå och

kunskapsutveckling. Utvecklingssamtalet är framåtsyftande men även tillbakablickande utifrån gjorda utvärderingar och reflektioner kring lärandet såväl praktiskt som teoretiskt.

I arbetslag sker en ständig dialog kring gemensamma bedömningar och utvärderingar av kunskapskrav och kravnivåer. Det är en viktig faktor som bidrar till att personalen tillsammans anpassar och formar undervisningen utifrån varje elevs kunskaper. Helhetsbilden blir mer komplett då samtliga som undervisar eleven, inte enbart mentor är delaktig i dokumentationen. Detta i syfte att nå en rättssäker bedömning som är ett viktigt didaktiskt redskap för att nå och synliggöra utveckling för elever som studerar vid Gymnasiesärskolan. All undervisning utgår från elevernas individuella nivå och kunskapsmål som satts upp utifrån varje enskild elev.

Vid individuella programmet har ett årshjul utarbetats för två ämnesområden. Dessa ämnesområden är Natur och Miljö samt Individ och Samhälle. Årshjulet säkerställer att varje elev får ta del av det centrala innehållet under elevens fyraåriga utbildning. I det systematiska kvalitetsarbetet är ett utvecklingsområde på *Individuella programmet* att fortsätta arbeta med att utöka planering och innehåll kring årshjul och fler ämnen.

Ytterligare ett fokusområde på Individuella programmet är projekt "Lära för livet", vilket handlar om förhållningssätt och arbetsmetoder i det dagliga arbetet med elever som har funktionsnedsättningar. Projektet innefattar att personalen gemensamt i arbetslaget läser boken *Lära för livet* och arbetar utifrån den med att integrera varje elevs förmågor utifrån läroplanens mål och riktlinjer.

Vid *Nationella programmet* handlar det systematiska kvalitetsarbetet till stor del om det arbetsplatsförlagda lärandet för eleverna. Fokus har legat på att skapa fungerande dokument som kan användas av elever, personal och handledare under praktikperioder. Praktiken sträcker sig över 22 veckor under 4 läsår. Även ett årshjul gällande APL har utarbetats. Ett informationshäfte samt en bedömningsblankett har färdigställts och kommer att börja användas under läsåret 22/23. Arbetet med praktikplatser, praktikperioder, blanketter för elev och handledare kommer att kartläggas och utarbetas under kommande läsår.

Ytterligare ett fokusområde i det systematiska kvalitetsarbetet är en kartläggning inom svenska, matte och engelska som arbetats fram under programlagsträffarna vid Nationella programmet. Syftet är att det ska underlätta bedömningen av elevens kunskaper. Arbetet har även påbörjats gällande utformning av individuella utvecklingsplaner (IUP) och dess uppföljning.

Varje elev deltar även i enskilda utvärderingar, som ett led i att öka elevinflytandet. Personalen strävar även efter att eleverna ska få en bättre inblick i sitt lärande och en ökad delaktighet i sina studier. Rent konkret innebär det att lärare och elev kommer att titta mer på kursplanerna tillsammans och förbereda varje elev på tydligare mål i varje ämne samt ta reda på vad deras intentioner är i lärandet. Genom att i dialog med eleven diskutera mer djupgående kring lärandet och arbetssätt kan dialogen utveckla lärandet på ett bra sätt.

Ledningsgruppens rekommendation

Varje avdelning följer de utvecklingsområden som är beskrivna för läsåret 2020/2021. Utifrån ovanstående analys rekommenderar förvaltningens ledningsgrupp Barn- och utbildningsnämnden att utdela följande uppdrag till förvaltningschef:

- Utifrån den stora elevfrånvaro som följt i pandemins spår för grundskolan och gymnasieskolan ska dess resultat följas upp och redovisas till nästa kvalitetsrapport ”Utbildning, arbete och näringsliv Läsåret 2021–22”.

Piteå 2022-02-21

Elisabeth Fjällström
Stf. förvaltningschef

§ 23

Kvalitetsrapport Utbildning, arbete och näringsliv 2020–2021

Diariennr 22BUN72

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att varje avdelning följer de utvecklingsområden som är beskrivna för läsåret 2020/2021. Utifrån analys rekommendation beslutar Barn- och utbildningsnämnden att utdela följande uppdrag till förvaltningschef:

Utifrån den stora elevfrånvaro som följt i pandemins spår för grundskolan och gymnasieskolan ska målpuppfyllelse och närvaroresultat följas upp och redovisas till nästa kvalitetsrapport ”Utbildning, arbete och näringsliv Läsåret 2021–2022”.

Ärendebeskrivning

Ett fungerande kvalitetsarbete i förskolan och skolan är avgörande för att utbildningen ska kunna främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Piteå kommun bedriver ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete inom skolverksamheten. Kvalitetsarbetet innebär att följa upp verksamhetens kvalitet, att analysera vad kvaliteten beror på och när det behövs planera och genomföra åtgärder.

Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara att uppfylla nationella mål, krav och riktlinjer för utbildningen. Piteå kommun beslutar dessutom om kommunala mål och riktlinjer som verksamheten ska uppfylla och efterleva.

Enligt uppdrag i Barn- och utbildningsnämndens riktlinje för systematiskt kvalitetsarbete ger förvaltningschef anvisningar för kvalitetsarbetet till utbildningsförvaltningens tre avdelningschefer. Anvisningarna utgår från kommunens strategiska områden och mål samt nationella målområden. Anvisningarna anger också prioriteringar på särskilt viktiga utvecklingsområden och revideras därför årligen.

Elisabeth Fjällström tf förvaltningschef och Bo Åström biträdande avdelningschef grundskola redovisar kvalitetsrapporten.

Yrkanden

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott föreslår nämnden besluta att varje avdelning följer de utvecklingsområden som är beskrivna för läsåret 2020/2021. Utifrån ovanstående analys rekommenderar förvaltningens ledningsgrupp Barn- och utbildningsnämnden att utdela följande uppdrag till förvaltningschef:

Utifrån den stora elevfrånvaro som följt i pandemins spår för grundskolan och gymnasieskolan ska målpuppfyllelse och närvaroresultat följas upp och redovisas till nästa kvalitetsrapport ”Utbildning, arbete och näringsliv Läsåret 2021–2022”.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition och finner att det bara finns arbetsutskottets förslag vilket blir nämndens beslut.

Beslutsunderlag

- Kvalitetsrapport utbildning arbete näringsliv 2022-till BUN
- Barnkonsekvensanalys

§103

Medborgarförslag

Sopkorgar vid

Porsnässkolan

22BUN265

§ 152

Medborgarförslag - Sopkorgar vid Porsnässkolan

Diariennr 22KS594

Beslut

Kommunfullmäktige överlämnar medborgarförslaget, Sopkorgar vid Porsnässkolan, till Barn- och utbildningsnämnden för beslut.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag har lämnats in om att sätta upp sopkorgar vid ingångarna eller skolgården på Porsnässkolan.

Yrkanden

Ruth Rahkola (S): bifall till Kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition och finner att det endast föreligger ett förslag vilket blir Kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag

- Medborgarförslag - Sopkorgar vid ingångarna på Porsnässkolan eller på skolgården
- Medborgarförslag - Sopkorgar vid ingångarna på Porsnässkolan eller på skolgården

Paragrafen är justerad

Förslaget i korthet

Sopkorg i anslutning till ingångarna på Porsnässkolan, eller på skolgården

Beskriv och motivera ditt förslag

Under hösten har det varit mycket nedskräpning runt ingångarna till Porsnässkolan. Eleverna på högstadiet går ofta till ICA på rasterna för att köpa godis/läsk/chips och slänger sedan skräpet på marken innan de går in på skolan igen. Det skulle vara bra med sopkorgar i anslutning till antingen entrén eller på skolgården i närheten av högstadiets entré.

Instruktioner

Vad kan ett medborgarförslag handla om?

Ett medborgarförslag kan gälla allt som rör kommunens verksamhet och som kommunen är ansvarig för. Det kan gälla allt från samhällsplanering, trafikfrågor till det som rör exempelvis förskola och skola.

Vad kan ett medborgarförslag inte handla om?

Medborgarförslaget får inte vara rasistiskt, odemokratiskt eller strida mot lag eller annan författning. Det får inte heller handla om personärenden eller myndighetsutövning mot enskild, t.ex. beviljande av bygglov eller socialbidrag.

Vilka krav ställs på ett medborgarförslag?

För att det ska kunna tas upp till behandling ska det

- vara skriftligt
- vara försett med namn, adress och telefonnummer till den/dem som lämnat förslaget. Det ska undertecknas av en eller flera kommuninvånare
- vara märkt "Medborgarförslag"
- innehålla ett konkret förslag som Kommunfullmäktige ska ta ställning till
- inte handla om mer än en sak per förslag

Yttrande

Gällande medborgarförslaget om sopkorgar på skolgården för Porsnässkolan.

På skolgården är det så att vi tidigare haft sopkorgar men valt att ta bort dem då de huvudsakligen användes av privatpersoner som slängde hundbajspåsar i dem vilket skolan sedan debiterades för att tömma. Vi bedömde således att vi kan göra bättre saker för de pengarna då sopkorgarna huvudsakligen nyttjades av allmänheten och inte av eleverna.

Inne i skolans lokaler har vi flertalet återvinningsstationer med möjlighet till sopsortering vilket vi bedömer som mer fungerande, kostnadseffektivt och miljövänligt.

Kajsa Berglund
Rektor
Porsnässkolan 4–9

§104

**Kvalitetsrapport Livsmiljö,
demokrati och öppenhet,
Läsåret 2021-2022**

22BUN262

Kvalitetsrapport

Livsmiljö, demokrati och öppenhet

Läsåret 2021-2022

2022-10-26

Utbildningsförvaltningen
www.pitea.se

Piteå kommun

Innehållsförteckning

	1
INLEDNING	3
FÖRSKOLAN	3
Inflytande och samråd	3
Barnens förmåga att utveckla öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande	5
Förskolornas arbete med att förebygga diskriminering och kränkande behandling	5
En samhällsgemenskap med mångfald som grund	6
Strategi för hållbarhet i förskolan	7
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskola	8
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	8
FÖRSKOLEKLASS	9
Måluppfyllelse	9
Inflytande och samråd	9
Etiska ställningstaganden	10
Ansvar och inflytande över skolmiljön samt respekt för och omsorg om miljön	10
Motverka diskriminering och kränkande behandling	10
Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund	11
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskoleklass	11
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	12
GRUNDSKOLA	12
Måluppfyllelse	12
Inflytande och samråd	13
Etiska ställningstagande	13
Ansvar och inflytande över skolmiljön samt respekt för och omsorg om miljön	15
Motverka diskriminering och kränkande behandling	15
Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund	15
Strategi för hållbarhet i grundskolan	16
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, grundskola	17
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	17
GRUNDSÄRSKOLAN	18
Inflytande och samråd	18
Etiska ställningstagande	18
Ansvar och inflytande över skolmiljön samt respekt för och omsorg om miljön	18
Motverka diskriminering och kränkande behandling	19
Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund	19

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, grundsärskola	19
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	19
FRITIDSHEM	20
Måluppfyllelse	20
Inflytande och samråd	20
Etiska ställningstagande	20
Ansvar och inflytande över skolmiljön samt respekt för och omsorg om miljön	20
Motverka diskriminering och kränkande behandling	21
Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund	21
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, fritidshem	22
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	22
GYMNASIESKOLAN	22
Uppskattad måluppfyllelse	22
Inflytande och samråd	23
Etiska ställningstaganden	27
Arbetsmiljö, närmiljö, miljö i ett vidare perspektiv	27
Diskriminering och kränkande behandling	32
Samhällsgemenskap med mångfald som grund	34
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasieskolan	36
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	36
GYMNASIESÄRSKOLAN	37
Inflytande och samråd	38
Diskriminering och kränkande behandling	38
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasiesärskolan	40
Utvecklingsområden inför läsåret 2022/2023	40
LEDNINGSGRUPPENS REKOMMENDATION	41

Inledning

Enligt skollagstiftningen ansvarar Piteå kommun som huvudman för att planera, följa upp och utveckla utbildningen, vilket också ska göras på enhetsnivå.¹ Den här rapporten skrivs i syfte att bidra till att ge goda förutsättningar för barnens och elevernas lärande. Den presenterar skolväsendets resultat och processer inom målområdet och gör en sammanfattande och framåtblickande analys av vilka behov som finns. Den bidrar därigenom till att huvudmannen kan fatta informerade beslut för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.²

Rapporten tar sin utgångspunkt i målen som Barn- och utbildningsnämnden har inom Piteås strategiska områden *Livsmiljö* samt *Demokrati och öppenhet*. För att skapa nulägesbedömningen analyseras tillgänglig statistik och avdelningschefernas rapporter om kvaliteten avseende *Normer och värden* samt *Ansvar och inflytande* i förskolor, skolor och fritidshem.

Kommunala mål	Livsmiljö	Demokrati och öppenhet
	<ul style="list-style-type: none"> • Samhällsbyggnad ska utgå från social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet • Piteå ska vara tryggt och tillgängligt för alla • I Piteå utgör kulturen en drivkraft för demokrati, tillväxt och samhällsutveckling 	<ul style="list-style-type: none"> • Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund • Service och bemötande utformas jämställt i alla kommunens verksamheter
Nationella mål	Normer och värden	Ansvar och inflytande
	<p>Att varje barn och varje elev med stigande ålder utvecklar...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar • Sin förmåga att göra etiska ställningstaganden • Sin vilja att handla med andra människors bästa för ögonen • Respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö 	<p>Att varje barn och varje elev med stigande ålder utvecklar...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och förskolans/skolans miljö • Sin förmåga att arbeta i demokratiska former och bidra till en fördjupad demokrati i arbetsliv och samhällsliv

Figur 1. Kommunala och nationella mål inom Livsmiljö, Demokrati och öppenhet

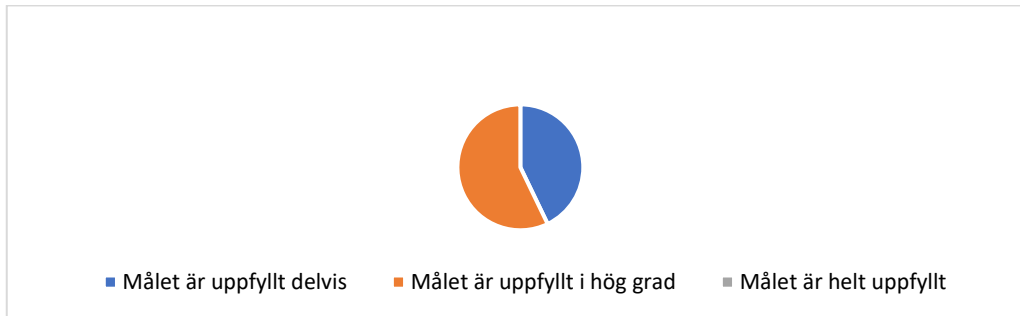
Förskolan

Inflytande och samråd

På frågan om hur väl man anser att förskoleverksamheten i de kommunala förskolorna lever upp till skollagens 4 kap. § 9 samt §§12f krav på inflytande och samråd anser majoriteten av förskolerektorerna (57 %) att målet är uppfyllt i hög grad medan 43 % säger att målet är uppfyllt till viss del.

¹ 4 kap. 3-4 § skollagen (2010: 800)

² 2 kap. 8b § skollagen (2018:608)

Rektorerna beskriver hur man exempelvis genom att rösta om dagliga aktiviteter på samlingarna gör barnen delaktiga i beslutsfattande på deras nivå. Pedagogerna gör det tydligt för barnen vilket beslut som majoriteten röstat på och genom detta motiverar barnen att acceptera det alternativ som av majoriteten blivit valt och delta i det, även om det inte var vad de själva röstade på.

Barnen kan även vara med i planeringar och de får dokumentera sig själva genom textinspelningar i Book creator eller Puppet pals. I samlingar och aktiviteter ger pedagogerna barnen möjlighet att bestämma vilka regler och förhållningsätt som ska finnas på förskolan.

Andra exempel hur man möter barnens förmågor utifrån ovanstående är:

- Vi ska kroka tag i barnens frågor, funderingar och erfarenheter och koppla ihop dessa med våra målkriterier.

- Genom ett medvetet arbete där barnens tankar, åsikter och idéer tas på allvar ges barnen möjlighet att utveckla de förmågor som behövs för ett demokratiskt samhälle där vi värnar om vår miljö ur ett hållbart perspektiv.³

Barnens intressen och behov ligger till grund för den pedagogiska verksamheten där pedagogerna skapat förutsättningar som stimulerat barnen att utveckla sina lek-, samspels- och kommunikationsförmågor. De äldre barnen får vara mer delaktiga i dokumentering genom att filma och fota. Andra arbetsformer som använts är; Storyline där pedagogerna utgår från händelser i en bok och barnens fantasi sedan leder dem vidare i projektet.

Pedagogerna lyssnar på barnen och låter dem tala till punkt, läser av deras kroppsspråk. Pedagogerna är noga med att ge varje barn tid att berätta och prata och använder stödfrågor för de barn som sällan väljer att prata.

Under pandemin har man dock fått hitta andra vägar till samverkan med vårdnadshavarna, exempelvis genom dialog via digitala möten, digital information via dokument och Tempus. Upplevelsen är att vårdnadshavare tagit aktiv del av verksamheten via kommentarer i förskolans utskick.

Vissa förskolor har genomfört fysiska föräldramöten och samrådsforum med vårdnadshavare, men inte alla. Programmen och innehållet i föräldramötena och samrådsforumen varierar utifrån vårdnadshavarnas önskemål.

---

³ Citat av en av kommunens rektorer

Barnens förmåga att utveckla öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande

Rektorerna i förskolan anser att pedagogerna ständigt jobbar med att öka barnens förmåga att utveckla öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande enligt målen i förskolans läroplan⁴.

Vissa verksamheter har arbetat med Boksamtal – Sokratiska samtal. Det grundläggande skälet för sokratiska boksamtal i förskolan handlar enligt Anna S. Pihlgren, Fil.dr och forskningsledare vid Ignite Research Institute, om demokrati. Pihlgren menar att dialogen är ett viktigt verktyg för demokrati och att barnen genom de sokratiska samtalen tränar dialogen, övar på att lyssna på varandra, att visa respekt för varandras åsikter samt att tänka själva.⁵

Barnen har blivit mer trygga i att delta i våra samlingar/aktiviteter och vågar delge varandra sina tankar i grupp och detta tror vi beror på att vi jobbat med många olika typer av berättande, Barnen har fått kommunicera vattnets fenomen både genom skapande, dans, drama och lek. Även de yngre barnen har börjat lekdratisera, vi ser att de tar till sig och lever sig in med kroppen och blir mer och mer trygga i att ta kontakt och delta i våra aktiviteter.⁶

Förskolornas arbete med att förebygga diskriminering och kränkande behandling

Det förebyggande arbetet har inneburit att alla rektorsområden har gjort bedömningen att målet i läroplanen är uppfyllt i hög grad⁷.

Enligt rektorerna i förskolan sker det viktigaste arbetet i det vardagliga arbetet när de vuxna är bra förebilder, visar respekt för barnen och tar dem på allvar. Genom att barnen får stöd och möts av en positiv attityd samt att förskolorna har bra samarbete med vårdnadshavarna läggs grunden för arbetet. I förskolornas systematiska kvalitetsarbete sker kontinuerliga uppföljningar i hur man förebygger och motverkar diskriminering och kränkande

⁴ Lpfö18, 2.1 Normer och värden

⁵ Sokratiska samtal i undervisningen, Pihlgren, Anna S., Studentlitteratur 2010

⁶ Citat av en av kommunens rektorer

⁷ Lpfö18, 2.1 Normer och värden

behandling, bland annat genom att man arbetar med att stärka barnen och ge dem strategier för att sätta gränser och säga nej.

”Vi ser en utveckling hos barnen i att kunna beskriva och formulera sina önskningar. Under läsårets gång har vi sett ett ökat intresse hos barnen att vilja hjälpa varandra vid av- och påklädning och matsituationen. Vi kan se att barnen oftare säger ifrån till sina kamrater om det är något de inte vill. Vi ser en stor utveckling i att när barnen inte får gehör från en kompis blir det numer mycket tydliga med att säga ”men jag säger ju STOPP och jag visar handen.” Barnen har upptäckt att det faktiskt gör skillnad när de säger STOPP. Barnen samtalar ofta kring våra värdegrundskompisar, kompirådet och olika dokumentationer som belyser olika delar i vårt värdegrundsarbete.”⁸

Genom att skapa ett tillåtande klimat där allas åsikter värderas och välkomnas skapas förutsättningar för de barn som inte självklart uttrycker sina åsikter att på sikt våga delta i beslutsfattande aktiviteter där barn och pedagoger bygger upp ett förtroendefullt klimat. Målet är att alla vågar agera och reagera när något inte känns bra.

Pedagogerna har idag en välutvecklad strategi och kunskap när det gäller att se över rutinsituationer såsom hall, måltider, toalettbesök med mera för att förebygga diskriminering och kränkande handlingar samt anpassar metoder utifrån ålder och behov så att alla barn kan göra sin röst hörd (T ex bildstöd, TAKK, stopphanden).

En samhällsgemenskap med mångfald som grund

Planerade lekgrupper, rörelse och dans, samt lektemalådor har bidragit till att barnen inte bara ökat sina lekförmågor utan även hittat nya vänner som man inte har valt att leka med tidigare. Pedagogerna ser att de har grupper där det finns en mångfald med språk, åldrar, funktionsvariationer etc. där barnen fungerar väldigt bra tillsammans och är inkluderande gentemot alla. Barnen visar varandra respekt, är nyfikna på varandra, samt lyhörda för varandras behov.

Flera arbetslag har under året arbetat med kulturrevan där man besökt andra länder och kulturer via böcker, digitala arenor, musik m.m. vilket breddat och utvecklat barnens perspektiv.

Att utveckla ett narrativt förhållningssätt ger barnen en utökad möjlighet att utveckla sina förmågor till att lyssna, vara kreativ, vara öppen för andras tankar och åsikter. Även pedagogerna utvecklar sina förmågor med detta förhållningssätt.”⁹

Under ett flertal år har språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA), med fokus på mångfald och flerspråkighet, prioriterats inom förskolan. Syftet är att alla i kollegiet utvecklar sin medvetenhet och kompetens om sin egen och den gemensamma undervisningen. Verksamheterna har variation av material och miljöer för att belysa

---

⁸ Citat av en av kommunens rektorer

⁹ Ibid.

mångfald; via musik, instrument, maträtter, kläder, lekar, traditioner, språk, sånger av olika slag.

”Utifrån en forskning som vi läst som berör drama och språkutveckling, känner vi att vårt arbete kring sjörövar temat är i helt rätt tid. Enligt forskningen är drama och språkutveckling starkt ihopkopplade och det främjar nyfikenhet, kreativitet och kritiskt tänkande, utan färdiga svar men med många olika lösningar. Enligt studien anser de att barn med olika bakgrund blir mer jämbördiga, barn med annat modersmål har lättare att uttrycka sig, det underlättar för barn med läs- och skrivsvårigheter och att drama stärker tysta och tillbakadragna barn. Vi kan se att barnen har använt många olika uttrycks sätt att skapa sagor och berättelser: målning, byggen, skrivning, lek, dans med mera.¹⁰”

Strategi för hållbarhet i förskolan

Enligt Världsnaturfondens handledningsmaterial för förskolan ”För en hållbar utveckling” har förskolan en viktig roll och en fantastisk möjlighet att kunna arbeta för en hållbar utveckling. Våra vanor och beteenden formas i unga år. Att skapa en hållbar framtid handlar bland annat om att bygga underifrån, att redan i förskolan grundlägga goda vanor och skapa en handlingskompetens för att möta framtiden. Det är framför allt tre faktorer påverkar vår handlingskompetens: kunskap, motivation och möjligheter.¹¹

Förskolans rektorer i Piteå upplever att barnen visar stort intresse för sin närmiljö, där de genom olika studiebesök samt andra iakttagelser i samband med utflykter tagit med sig erfarenheterna in i leken på förskolan. Vårdnadshavare beskriver att barnen kommunicerar hållbar utveckling i hemmet, såsom källsortering och kretslopp.

”För att få in lärande för hållbar utveckling kommer vi att introducera en rollfigur för barnen som kommer med problem som barnen tillsammans får lösa med koppling till miljötänkande, detta ska vi försöka göra ute för att få med utevistelsen som en undervisningsplats.¹²”

I arbetet med temat Piteå 400 år har barnen aktivt tagit del av närsamhället; förr, nu och i framtiden. Där har frågor om hur man levit, lever och kommer att leva behandlats ut ett hållbarhetsperspektiv.

Utifrån målen i *Skola för hållbar utveckling* arbetar en del enheter konsekvent med hållbarhetsperspektivet och pedagogernas medvetenhet i ämnet är hög. Det bedrivs ett medvetet arbete med källsortering, skräpplockning, återbruk, fågelmatarprojekt. Samtliga projekt har ökat barnens intresse samt kunskaper kring ekologisk mångfald, vår egen påverkan på miljön och kretsloppstänkande.

---

¹⁰ Citat av en av kommunens rektorer

¹¹ *Förskolan För en hållbar utveckling*, handledning, Lakén Margareta, Sellgren Germund (red.), Världsnaturfonden WWF, 2009

¹² Citat av en av kommunens rektorer

Man berör även frågan om ekonomisk hållbarhet genom samtal i vardagen samt genom återbruk i skapandet vilket är återkommande inslag i verksamheten. Det finns en stor utmaning i att arbeta vidare med denna fråga, då vi lever i ett konsumtionssamhälle.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskola

- *Arbetet med att bygga upp barnens erfarenhetsbank och kompetens gällande en mångfald av uttrycksformer kan utvecklas.*

Pedagogerna har arbetat med följande faktorer: barnen i fokus, TAKK, bildstöd, tydlig struktur, delade grupper, tankar kring gruppkonstellationer, samtal med barnen kring hur de tänker och uppfattar saker på förskolan, temaleklådor.

Den undervisning som sker utomhus har antagit andra former, utveckling av lärmiljöerna, innehåll, möten mellan olika uttrycksformer såsom analogt/digitalt.

- *Lek- och lärandemiljöns utformning och innehåll kan utvecklas.*

Alla pedagoger har deltagit i inspirationsföreläsningar som skett digitalt och spelats in för att kunna återkomma till. Utifrån gjorda insatser kan vi se att barnens lek har utvecklats likväldigt som pedagogernas deltagande i barnens lekar.

Vi upplever att pedagogernas syn på barns lek har förändrats. Man lyfter fram lekens koppling till barns välbefinnande på ett helt annat sätt. Att ha en väl avvägd dag för barnen genomsyrar även detta arbete med ökad utevistelse och en aktiv miljö inomhus. Detta ser vi ha gett mer obruten lektid som i sin tur ger mindre konflikter samt barn som leker tillsammans över åldersgränserna.

Skola för hållbar utveckling är ett ständigt pågående arbete.

- *Kompetensen hos pedagogerna behöver utvecklas kring flerspråkighet och hur man kan ge stöd till utlandsfödda barn.*

Pedagogernas förmåga att planera och följa sin undervisning har utvecklats och det systematiska arbetet innehåller tydligare mål och målkriterier, samt mer kritiskt granskande och mer underbyggda analyser än tidigare. Pedagogerna har blivit mer medvetna om lek som fenomen och hur vi som vuxna kan stötta och inkludera alla barn. Resultat vi sett i barngrupperna visar på ökad lekstyrka hos många barn, fler relationer och nya konstellationer i barnens lek.

SKUA (Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt) - Områdena har haft en praktisk inriktning på fortbildningarna då vi upplevt att detta behövde lyftas in för att komplettera och knyta an till tidigare teoretiska fortbildningar. Fokus har varit begrepp som Loose Parts, digitalisering, lyfta in nya material och uttrycksformer som lera, nya digitala verktyg. Den effekt vi sett är att fortbildningen har nått ut i verksamheterna och kommit barnen till gagn då fler avdelningar har vågat lyfta in nya material i sin vardag.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024

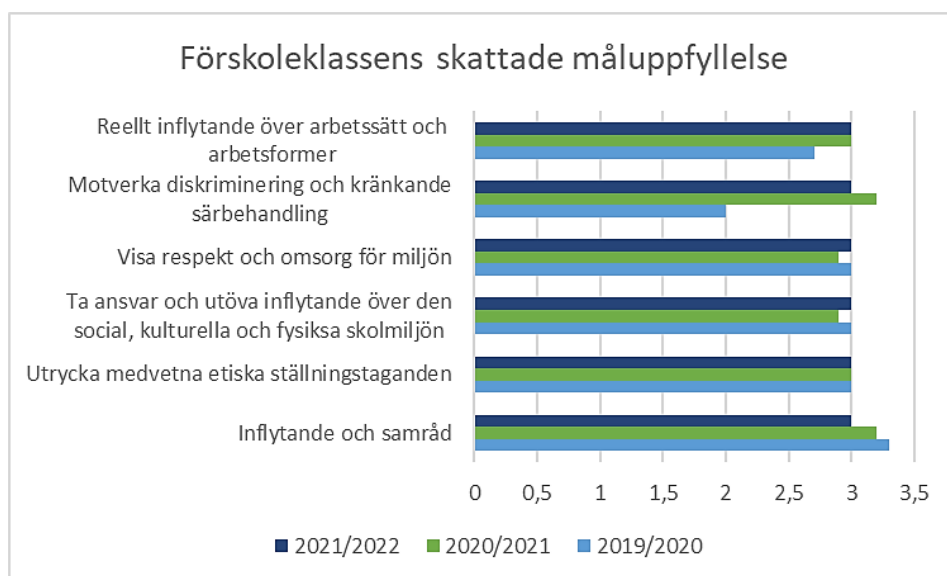
- Undervisning – inne och ute

Förskoleklass

Måluppfyllelse

Uppgifterna om förskoleklassens måluppfyllelse bygger på den enkät som avdelningschef lämnat till rektorerna för självskattning av i vilken grad man arbetat med inflytande och samråd, i vilken grad eleverna getts förutsättningar att utveckla olika förmågor när det gäller mänskliga rättigheter, grundläggande demokratiska värderingar, ansvarstagande, respekt/omsorg, i vilken omfattning skolenheterna arbetat för att motverka diskriminering och kränkande särbehandling samt gett eleverna ett reellt inflytande över arbetssätt och arbetsformer. Enkäten är sammanställd i en 4-gradig självvärderingskala där *Inte uppfyllt* motsvarar (1) och *Helt uppfyllt* (4). När rektorerna gör en självskattning kring verksamheten och dess undervisning framkommer följande bild:

Trots Pandemi har det skattade resultatet för Inflytande och samråd *Uppfyllts i hög grad* och verksamheten motiverar det med att man under pandemins andra år funnit fler verktyg för att hantera inflytandet trots att de ej kunnat träffas fysiskt, resultatet är marginellt lägre än året innan.

Inflytande och samråd

Även detta läsår har pandemin och dess restriktioner medfört att inga förskoleklasser genomfört samrådsforum. För att möta skollagens krav på inflytande och samråd har många förskoleklasser erbjudit digitala och analoga utvecklingssamtal. Föräldramöten har skett både digitalt och fysiskt. Telefonkontakt, informationsbrev och mejl har varit frekventa kommunikations- och informationsvägar till vårdnadshavare och fler fysiska möten har kunnat genomföras under 2022 jämfört med 2021. Bedömningen av *elevernas reella inflytande över undervisningens innehåll* ligger fortsättningsvis på (3,0). Demokratiska arbetsprocesser har en central plats i förskoleklassens verksamhet och undervisningen bedrivs i stor utsträckning genom demokratiska arbetsformer. Eleverna i förskoleklass ges inflytande över utbildningen genom anpassade uppgifter efter intresse och förmåga.

Elevernas spontana funderingar tas tillvara på även om det innebär avvikning från ordinarie planering. Eleverna har genom klassråd kunnat ta initiativ till frågor som ska behandlas och informerats i frågor som rör dem. Musik & dansskolans insatser och modularbete med att stärka inflytande och demokrati har även kommit förskoleklassen till gagn. De enheter som arbetar med kooperativt lärande har sett effekter av ökad delaktighet och högre grad av reellt inflytande. Elevernas inflytande i förskoleklassen beskrivs av en rektor så här:

”Genom kooperativt lärande har både ansvar, samarbete, omsorg och respekt för varandra och reellt inflytande stärkts. Kooperativa uppgifter är utformad så att alla behövs för att kunna lösas den, så många som möjligt ska vara aktiva samtidigt, eleverna ges stöd i hur samarbete går till genom att till exempel bli tilldelade olika roller som ”tidshållare”, ”sekreterare”, ”uppmuntrare”, eleverna reflekterar systematiskt både över sitt lärande och hur samarbetet fungerat.”¹³”

Etiska ställningstaganden

Det demokratiska värdegrundsarbetet genomsyrar hela verksamheten. Såväl i den fria leken likväl som i de planerade pedagogiska aktiviteterna är ett demokratiskt förhållningssätt centralt, där ett ömsesidigt samspel mellan pedagogerna och eleverna föreligger. I förskoleklassen ges eleverna möjlighet att vara med och prata om det som berör dem. Eleverna görs delaktiga genom att deras intressen, tankar och idéer tas tillvara. Klassråd, elevråd samt miljöråd är forum där eleverna ges möjlighet till inflytande. Förskoleklassens undervisning bygger mycket på socialt samspel där förståelse för varandras behov, likheter och olikheter bearbetas aktivt. Eleverna får tex arbeta med olika dilemman där de får ta ställning och diskutera konsekvenser och olika lösningar. Många förskoleklasser lyfter fram vikten av att arbeta med att skapa en vi-känsla, "laget före jaget".

”Förskoleklass handlar mycket om att lära sig samarbeta och utifrån mognad ta ansvar för sitt handlande tillsammans med andra. Eleverna har med sig mycket kunskaper från förskolan som man fortsätter att utveckla vidare genom konkreta och situationsbundna aktiviteter.”¹⁴”

Ansvar och inflytande över skolmiljön samt respekt för och omsorg om miljön

Miljöarbetet är en del av vardagen i skolan och ett ständigt fortlöpande arbete pågår med att få eleverna att förstå konsekvenserna av sitt handlande gentemot ting, miljö och människor. Eleverna ges inflytande i arbetet med att skapa trivsel och gemenskap på skolan genom att till exempel ordna sociala arrangemang, kom som du vill dag, utflykter och uppträdanden. Förskoleklassen källsorterar, gör utflykter i närmiljön och samtalar med eleverna om vikten av att värna om miljön ur alla perspektiv. Eleverna har ansvarsområden över skolgården, leksaker, redskap och aktiviteter. Dessa strukturer medför att eleverna utvecklar och känner respekt och omsorg för sin närmiljö.

---

¹³ Citat av en av kommunens rektorer

¹⁴ Ibid.

”Vid en elevintervju ställde en jag följande fråga: Vad vill du lära dig i förskoleklass? Elevens svar: Hur ska jag veta vad jag vill lära mig när jag inte vet vad som finns att lära sig?”

Om eleverna har spontana funderingar om specifika ämnen, avviker vi från huvudplanering för att gemensamt besvara/diskutera det i klassen.¹⁵”

Motverka diskriminering och kränkande behandling

Den samlade bedömningen i förskoleklassen är att man i *hög grad* uppfyllt arbetet med att motverka diskriminering och kränkande behandling. Resultatet har försämrats från 3,2 (20/21) till 3,0 (21/22). I Skolenkäten 2022 skattar vårdnadshavarna förskoleklassens arbete med Trygghet och Studiero till 8,0 (riket 7,0), i en 0–10 gradig skala.¹⁶ Skolenkätens frågor är förändrade till 2022 och där ställs ingen fråga om diskriminering och kränkande behandling. Samtliga förskoleklasser lyfter fram vikten av att elever känner delaktighet i de processer som finns på skolan, exempelvis i arbetet med aktiva åtgärder får att främja och förebygga diskriminering och kränkande behandling och i utformande av tex ordningsregler i klassen och på skolan. Planerna mot diskriminering och kränkande behandling är ett levande dokument och ett ständigt pågående arbete som prioriteras ute i verksamheten. Verksamheterna beskriver närvarande och vägledande pedagoger som medvetet och aktivt arbetar med samarbets- och gruppstärkande övningar. Fadderverksamhet, rast verksamhet, hög personalbemanning både ute och inne är ytterligare några framgångsfaktorer som framhålls som betydelsefulla för att motverka diskriminering och kränkande behandling. Ett dagligt kontinuerligt arbete kring hur eleverna är mot varandra, allas lika värde samt att man tillvaratar eleverna intressen och tankar. Skolan agerar snabbt när något händer och man involverar både EHT-team och vårdnadshavarna när det anses skäligt. Trygghetsteamerna finns på plats och kan agera snabbt vid uppkomna situationer. Några skolor har använt socionom i skolan riktade till förskoleklass för att arbeta med att motverka diskriminering och kränkande behandling med gott resultat.

Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund

Skolorna i Piteå kommun besitter gedigna erfarenheter av att arbeta med en mångfald av kulturer och individ- och familjesituationer. Den heterogenitet som råder är en naturlig del av förskoleklassens verksamhet, vilket möjliggör en arena där en mångfald av möten äger rum. Eleverna socialiseras i en kultur där förståelse och acceptans för varandra är en självklarhet. Skolorna lyfter fram särskilda satsningar kring inkludering av nyanlända, litteraturstudier och fortbildningsinsatser. De skolor som haft förmånen att ha integrerade nyanlända betonar värdet i detta. Även socionom i skolan har på några enheter arbetat med mångfald och tolerans för varandras likheter och olikheter på skolan så även i förskoleklassen med mycket gott resultat.

---

¹⁵ Citat av en av kommunens rektorer

¹⁶ Skolenkäten 2022 <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/>

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskoleklass

- Återuppta, utveckla samrådsforum och föräldramöten samt ta tillvara positiva erfarenheter av digitala möten.
- Få föräldrarna att bli aktiva, intresserade och bygga tillitsfulla relationer för barnets hela skolgång.
- Främja arbete trygghet och trivsel i förskoleklass.

Utifrån fortsatt pandemi har några områden haft samrådsforum och i vissa områden har samrådsforum uteblivit. Skolorna kan märka att det bland vårdnadshavare finns ett intresse och sug att ta del av verksamheten och vara delaktiga. I Skolenkäten 2022 skattar vårdnadshavarna verksamheten i förskoleklass högre, än riket, på alla områden förutom *Information från skolan* som skattas till 5,8 i jmf med riket (6,0.¹⁷) Tempusbloggen används på många områden för att visa verksamheten och uppmuntra till engagemang. Man främjar tryggheten och trivseln i förskoleklass. Att bygga gruppen och få dem trygga är huvudfokus under hela förskoleklassåret.

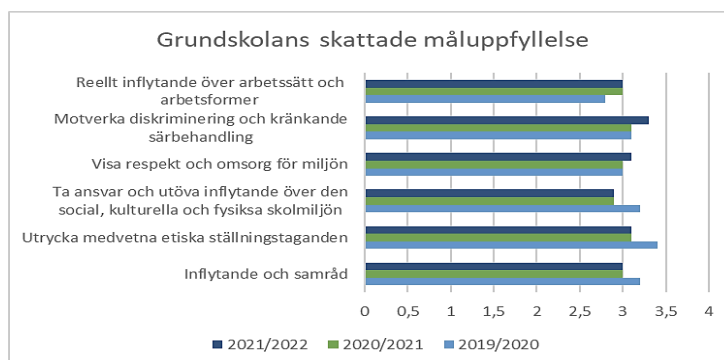
Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024

- Återinföra samrådsforum och föräldramöten samt ta tillvara positiva erfarenheter av digitala möten.
- Att återinföra strukturer för att bygga tillitsfulla relationer med vårdnadshavare och erbjuda insatser för en ökad delaktighet i sitt barns skolgång

Grundskola

Måluppfyllelse

Även grundskolans måluppfyllelse bygger på den enkät som avdelningschef lämnat till rektorerna:

¹⁷ Skolenkäten 2022 <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/>

Här finner vi att målområdena *Motverka diskriminering och kränkande särbehandling* samt *Visa respekt och omsorg för miljön* har en högre skattad måluppfyllelse än året dessförinnan. Övriga målområden har oförändrade resultat.

Inflytande och samråd

Avseende Inflytande och samråd har grundskolan i år skattat resultatet likt 2020/2021 (3,0). Man hänvisar till uteblivna samrådsforum och föräldramöten. Information till vårdnadshavarna har genomförts med hjälp av digitala verktyg eller i pappersform.

Beskrivningen som gavs av en rektor i föregående rapport gäller ännu:

Pandemin har gjort att möten som inskolningssamtal, utvecklingssamtal, samrådsforum och föräldramöten inte kunnat genomföras som brukligt. I vanliga fall är det arenor för dialog med vh. Men pedagogerna har varit flexibla och kontakten med vh har skett digitalt (Teams, mejl) och via telefon, så även utvecklingssamtal.¹⁸

I och med att restriktionerna lättade 2022-02-09 återgick en del av skolorna till normalläge när det gäller dialog, inflytande och samråd. Fysiska utvecklingssamtal och föräldramöten genomfördes på vissa enheter och samrådsforum genomfördes på några enstaka enheter. På andra enheter har man under 21/22 arbetat med att klara av att hålla verksamheten igång. Trots att restriktionerna släppte så fanns inte utrymme att aktivt driva inflytandefrågorna därför har man under vt-22 arbetat för att förbereda och utveckla inför höstterminen. Digital kommunikation och dialog ökade under 20/21, och fortsatte under 21/22 vilket skapat nya kanaler och kommunikationsvägar för vårdnadshavare.

Bedömningen av *elevernas reella inflytande över arbetsätt och arbetsformer* är likvärdigt med 2020/2021 dvs. 3,0. Senarerektorerna lyfter varierade undervisnings- och examinationsformer där eleverna ges påverkansmöjlighet på grupp- och individnivå som exempel på inflytande och därigenom skapas KASAM (en känsla av sammanhang). Rektorerna ansvariga för f - åk 6 noterar att åk 5 i Skolenkäten 2022 (på huvudmannanivå) uppger låga värden för studiero. Rektorerna reflekterar över kopplingen mellan studiero och inflytande. Hur kan ökat elevinflytande bidra till ökad studiero, och även tvärtom? Den pedagogiska personalen har ett stort ansvar att leda eleverna in i reellt inflytande, och vad det innebär. Eleverna ska ha inflytande över sitt lärande, kunskapsinhämtande, situation i skolan osv, och inte begränsas till inflytande om enbart praktiska frågor. Rektorerna ansvarar för att den pedagogiska personalen ges utrymme att diskutera den kollegiala värdegrunden och ett gemensamt förhållningssätt.

Etiska ställningstagande

Mänskliga rättigheter och barnkonventionen är utmärkande drag i undervisningen i grundskolorna. Skolorna arbetar med till exempel schemalagd värdegrundstid och flera skolor har värdegrunden som en del av lokala utvecklingsområden - i syfte att alltid hålla arbetet levande. Värdegrundsarbetet blir aldrig färdigt, utan måste erövrats varje dag.

---

¹⁸ Citat av en av kommunens rektorer

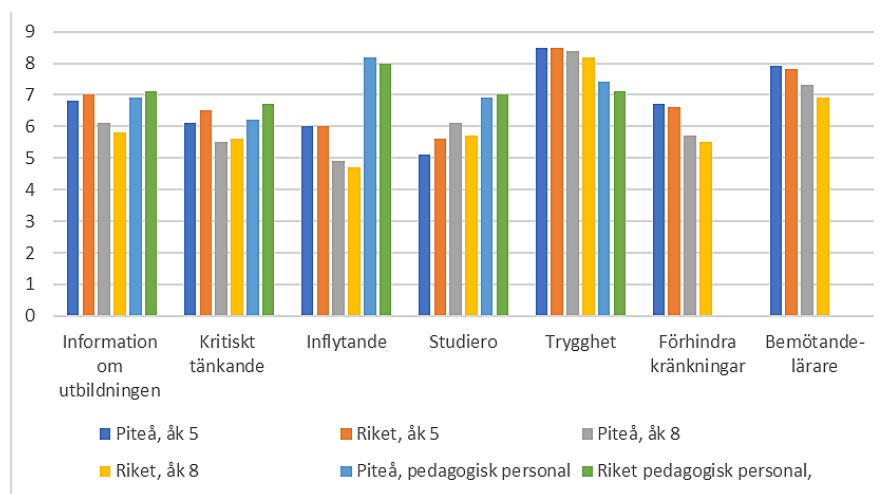

Den pedagogiska personalens förhållningssätt och bemötande förebildar, och i skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling lyfts det främjande och förebyggande arbetet i syfte att skapa en trygg social skolmiljö för alla. Mentorerna, elevhälsan, socionomer bedriver dagligen ett förebyggande arbete. Rektorerens upplevelse är att mer arbete än önskvärt görs på individnivå, när det gäller kränkningar, socialt stöd osv. Det finns en önskan att Elevhälsoteamen ska hjälpa verksamheterna att styra om arbetet till mer förebyggande på gruppnivå. Kuratorer och skolsköterskor bedriver ett årskursanpassat arbete i det främjande arbetet på gruppnivå. Till exempel har kuratorerna fortsatt med Livsviktigt. En skola har köpt in ett material *Bråka smartare* för att arbeta med, en annan skola har utvecklat likvärdighet i mentorsarbetet kopplat till värdegrund. Socionomer i skolan / socialpedagoger har arbetat i grupp och individuellt. Elevenkäter har utvärderats och utvecklats. Övriga saker som till exempel FN-dagen är återkommande inslag och så även detta år. Utmaningar har varit förändringar i kuratorsorganisationen och flera skolor har periodvis varit utan kurator

Skolenkäten 2022

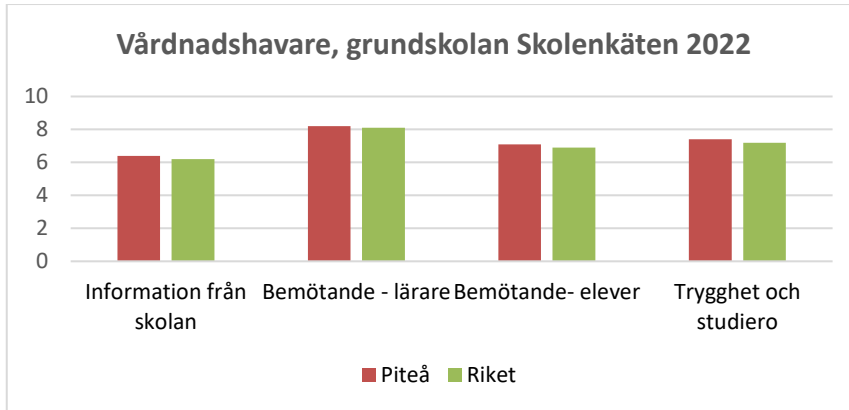
Resultatet från skolenkäten redovisas i diagram över indexvärden (0–10). Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Svarefrekvensen för åk 5 är 86 %, för åk 8, 81 % och bland personal 69 %. Svarefrekvensen är stort sett i paritet med riket.

I skolenkäten 2022 kan man konstatera att eleverna i åk 5 tycker sig få lite sämre *Information om utbildningen*, träna sig i *Kritiskt tänkande* samt att *Studieron* (5,1 i jmf med 5,6) är sämre än förhållande till riket. Däremot upplever eleverna i åk 5 att man arbetar med *Trygghet* och att *Förhindra kränkningar* i skolan samt att lärarna bemöter dem likvärdigt med resultatet för riket. För åk 8 är resultatet i stort sett sämre än i åk 5 men på andra sidan bättre än riket på alla punkter förutom *Kritiskt tänkande*. Det område som skiljer sig mest i förhållande till riket är *Studieron* 6,1 (Piteå) i jmf med riket (5,7). Det man kan fundera kring är att i både *åk 5 och åk 8* upplever personalen att de ger eleverna mera *Inflytande* än elevernas faktiska upplevelse. Är det så eller är man dålig på att kommunicera vad *Inflytande* innebär och hur det kan gestalts och verkligen praktiseras.

I Skolenkäten 2022 svarade 32% av vårdnadshavarna på enkäten. De frågor som behandlar inflytande, trygghet, bemötande har skattats på följande sätt:

Ansvar och inflytande över skolmiljön samt respekt för och omsorg om miljön

Inom projektet hälsofrämjande skola har några skolenheter deltagit i forskningscirkel där utvecklingsarbeten gällande raster och elevdelaktighet arbetats med. Rektorerna kan se att när eleverna får vara delaktiga så får vi högre resultat gällande kunskap, trivsel och trygghet. Under året har skolor på olika sätt jobbat för att gå från praktiska frågor till att utveckla och fördjupa elevers delaktighet så att engagemanget i större utsträckning handlar om elevernas lärande, trivsel och trygghet. Elevrådet på högstadieskolorna fick en möjlighet att delta i ett demokratiprojekt och träna sig på att utöva ansvar och inflytande. Vad gäller fysisk skolmiljö får eleverna påverka genom internprao vid i elevcafeterian. Skolgårdstädning har genomförts och elever får vara med och påverka utsmyckning på valda områden. Elevutställningar i bild och slöjd. Skolorna har gjort ett antal insatser för att påverka närmiljön och miljön i ett större perspektiv. Sopsortering inomhus, återvinning, vägning av matsvinn, skräpplockardag, arbetat med att tydliggöra och diskutera kostnader vid skadegörelse, allemansrätten med mera. Alla skolor i Piteå kommun är certifierade "Skola för hållbar utveckling" och har formulerat egna mål för hur man arbetar med att visa respekt för närmiljön och miljön i ett vidare perspektiv. Att ha en fin inre och yttre skolmiljö för eleverna gör att de också värnar om skolmiljön.

Motverka diskriminering och kränkande behandling

I skolornas självvärdering skattar skolorna arbetet med att motverka diskriminering och kränkande behandling högre än året innan dvs, 3,3 (uppfyllt i hög grad) i jmf med 20/21 3,0. Alla skolor beskriver ett ständigt pågående arbete med att främja jämlikhet, likvärdighet och att arbeta mot mobbing med ett aktivt arbete i klassrummen som utgår från LGR 22, kap 1–2 samt kursplaner. Elevhälsoteam, socionom, mentorer, samarbetar för att främja, förbygga och utreda. Rollfördelning och arbetsgång beskrivs i varje skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Trygghetsteam som arbetar aktivt med att förebygga men även utreda kränkande behandling. I övrigt motarbetas diskriminering och kränkande behandling genom skolpersonalens grundläggande värdegrund och bemötande, som gör att alla elever ska ha en trygg och hållbar relation till en vuxen i skolan. Under

satsningen *Hälsofrämjande skola* har alla insatser varit viktiga, även föreläsning om barns nätanvändande riktat mot pedagoger och vårdnadshavare.

Rektorerna ser att arbetet med kränkingsanmälningar kan förbättras och effektiviseras. Det är viktigt att både offer och förövare dokumenteras i kränkingsanmälan. Detta för att få en övergripande bild av elevkränkningar i kommunen. De tycker att det är viktigt att dokumentera om det är en enskild individ som kränker eller om det är utspridda kränkningar som utförs av olika elever i olika sammanhang. Dessutom skulle dokumentationen förenklas då man i en kränkingsanmälan kan ange flera elever som blivit utsatta.

Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund

Många skolor omnämner att detta sker inom ramen för värdegrundsarbetet i den ordinarie undervisningen. Man lyfter olika insatser såsom; samverkan med socialtjänst, bup, polis fortbildning inom NPF och barn- och ungdomars hälsa, modersmålsundervisning, SVA-undervisning, likabehandlingsplaner, samarbeten med kyrkan/EFS. Man ser nyanlända som en tillgång i arbetet och en skola lyfter följande:

”I de fall vi haft förmånen att ha integrerade nyanlända från Språklussen har våra elever varit toleranta och våra nyanlända har trivts hos oss och snabbt velat utöka sin tid på skolan och skynda på utslussningen. Ett gott tecken!”¹⁹”

Strategi för hållbarhet i grundskolan

På samtliga kommunens skolor ska det finnas en medvetenhet om vikten av att minimera mängden avfall. I första hand bör detta ske genom att varje enhet har god kontroll på vad som köps eller tas in till verksamheten. Målet är att identifiera och minimera onödiga inköp. Det material som köps in bör, där det är möjligt, ha en lång livslängd och låg klimatpåverkan.

Det avfall som uppstår i verksamheten ska sorteras i ändamålsenliga kärl. Ambitionen är att inte bara att källsortera det avfall som uppstår utan även att kontinuerligt minska mängden avfall.²⁰

Samtliga skolenheter inom för- grund och gymnasieskola innehar Skolverkets utmärkelse ”Skola för hållbar utveckling”. Enheterna sätter vart tredje år upp nya målsättningar för vad man vill åstadkomma när det gäller ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Arbetet drivs av respektive enhet och syftar till att både öka kunskapen om miljö och klimat och hur vi kan leva på ett mer hållbart sätt.²¹

Barn och ungdomar med funktionsvariationer ska ha god tillgänglighet i våra nybyggda lokaler. Det innebär att man ska kunna röra sig fritt med rullstol eller rollator på avdelningen eller i skolan. Lokalerna ska dessutom vara färgkodade så att även synsvaga

---

¹⁹ Citat av en av kommunens rektorer

²⁰ *Strategi för hållbarhet 2020-2022*, Utbildningsförvaltningen, 2020-04-28, sid. 4

²¹ *Ibid.*, sid. 4

barn och medarbetare ska kunna orientera sig. Även utemiljön ska vara anpassad efter barn med funktionsvariationer. Det ska finnas hårdgjorda ytor som gör det möjligt för alla att nå och använda den lekutrustning som finns. Lekutrustning där ett fall skulle kunna medföra att barn skadas måste ha ett fallområde med speciell sand och inom dessa områden går det inte att ta sig fram med rullstol eller rollator. I de fallen blir då nödvändigt att en vuxen hjälper till för att dessa barn ska kunna nå lekutrustningen.²²

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, grundskola

- *Tryggare och roligare raster för låg- och mellanstadiet.*
- *Arbeta med ökad elevdelaktighet, mångfaldsfrågor och känsla av sammanhang.*
- *Föräldramöten med dialog och diskussionsforum kring värdegrundsfrågor.*
- *Främjande arbete med eleverna för att skapa en känsla för och omsorg om skolmiljön.*

Vissa skolenheter har rastbodrar som uppdaterats eller införskaffats och det har fungerat bra. För att få det att fungera på lång sikt behöver det finnas en tydlighet och struktur i vem som gör vad, föreslår aktiviteter och har koll på inventarier. Delaktighet, mångfaldsfrågor och känsla av sammanhang ingår i uppdraget och skolorna jobbar fortlöpande med det. Elevråd finns på alla skolor. Skolenkätens svar i åk 5 visar dock att elevernas upplevelse av inflytande och delaktighet i undervisningen är ganska lågt. Skolenheterna behöver tydliggöra begreppet delaktighet för eleverna och när det sker. På grund av pandemin har det inte genomförts lika många föräldramöten som vore önskvärt. Några föräldramöten är genomförda på temat värderingar och värdegrund. Främjande arbete sker kontinuerligt och på förekommen anledning har information till v h gått ut då det skett skadegörelse, städning av skolgård m.m.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024

- Implementera och förankra ny handlingsplan för ökad närvaro
- Utveckla elevers delaktighet i sitt eget lärande, lärmiljön och kunskapsinhämtande.
- Ökad kontakt med vårdnadshavare, delaktighet och ansvar.

---

²² Strategi för hållbarhet 2020-2022, Utbildningsförvaltningen, 2020-04-28, sid. 6

Grundsärskolan

Rönnskolan i Piteå bedriver, utöver grundsärskola (inkl. inriktningen träningsskola) även förskoleklass och fritidshem för elever inom grundsärskolan. Nedanstående självskattning är ett sammanlagt snitt för alla tre verksamheterna på Rönnskolan.

Inflytande och samråd

Under läsåret har särskolan kunnat förbättra samråd med vårdnadshavare. Från 2,0 (20/21) till 3,0 21/22. Man har genomfört forum för samråd. Under läsåret har de fortfarande haft restriktioner på grund av pandemin, men under vårterminen kunde de återuppta fysiska träffar med vårdnadshavare och daglig kontakt vid hämtning/lämning. Eleverna görs delaktiga i skolvardagen genom träning i att reflektera över innehåll och kunskapsutveckling. Elever tränar också på att kunna uttrycka enkla val och kunna påverka sin dag. Detta görs på olika nivåer i de olika grupperna och kan för en del elever bestå i förmågan att välja mellan två alternativ på bilder och för andra elever ett resonemang om hur olika val kan påverka lärandet. Elevers intressen påverkar val av aktiviteter och övergripande teman. Under läsåret har de arbetat utifrån fokusområdet "Lika Unika" som handlar om att stärka elevers inflytande och som mynnade ut i en föreställning där eleverna i hög grad fått påverka processen. Under läsåret har de inte genomfört elevråd. Föräldramöten har genomförts digitalt eller i mindre grupper.

Etiska ställningstagande

Grundsärskolan arbetar i vardagen med att utveckla den sociala förmågan, varje elev deltar dagligen i en gruppkonstellation där de får perspektiv på sig själv i relation till andra människor för att utveckla förmågan till samspel. I utformandet av olika lärmiljöer tar skolan hänsyn till elevernas behov, förmågor och framför allt deras intressen. Lärmiljön kan handla om sociala-, kulturella- och fysiska arenor.

Ansvar och inflytande över skolmiljön samt respekt för och omsorg om miljön

Eleverna vet till exempel att man ska vara rädd om skolans saker men många har inte förmåga att fullt ut att ta ansvar, men förmågorna utvecklas med stöd av vuxna. Man arbetar konkret med tex sopsortering och skräpplockardagar.

Motverka diskriminering och kränkande behandling

Varje dag bedrivs ett värdegrundsarbete för att utveckla elevernas förmåga till att förstå andra människors avsikter och intentioner och att förstå hur det egna beteendet samspelar med omgivningen. Skolan har hög bemanning och pedagoger finns med i alla situationer och kan vägleda genom konkret stöd. Att vara en närvarande pedagog som kan tolka situationer är en framgångsfaktor för att motverka diskriminering och kränkande behandling. Särskolan arbetar med ett lågaffektivt och lösningsorienterat arbetssätt samt positiv förstärkning av önskvärda beteenden

Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund

Skolan arbetar dagligen med detta i undervisningen genom värdegrundsarbete och i situationer som uppstår där det finns tillfälle att prata om mångfald. Skolan arbetar också med läromedel och böcker som lyfter allas olikheter och allas lika värde.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, grundskola

- Återuppta samråd med vårdnadshavarna.
- Ytterligare utveckla värdegrundsarbetet.
- Om möjligt öka tillgängligheten för rullstolsbundna elever.

Vi har återupptagit samrådsforum. Vi utvecklar den dagliga kontakten med vårdnadshavare på träningskolan genom ett digitalt system som heter "picture my life" där skolan kan dokumentera skolvardagen för att möjliggöra delaktighet för vårdnadshavare som har barn med begränsad verbal förmåga. För personalen har vi haft tema värdegrund under höstens APT . Ett övergripande fokusområde för hela skolan under året är "Lika Unika" som är ett samarbete med Musik och dansskolan som innebär att utforska begreppet att vi är lika men unika på olika sätt, bland annat genom dans och drama. Särskolan har inte kunnat öka tillgängligheten till rastytor för rullstolsburna elever, men det har planerats in i den nya skolgården i Christinaprojektet.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024

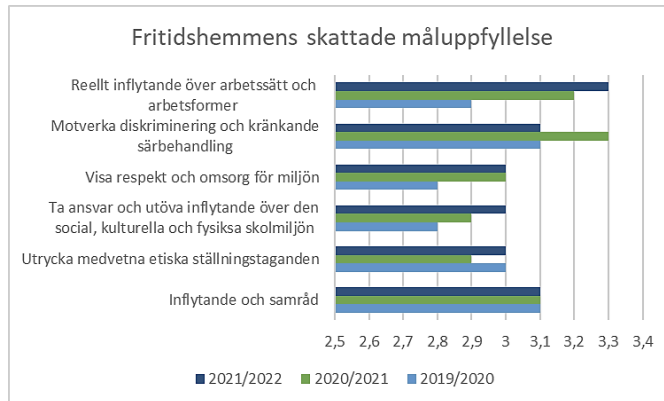
- Fortsätta utveckla och förfina värdegrundsarbete och arbete med inflytande genom fortsatt deltagande i projektet Lika Unika.
- Fortsätta arbeta med närvarande pedagoger för att hitta fungerade kommunikationssätt och för att förebygga frustration och utagerande beteenden.

Fritidshem

Måluppfyllelse

I den självvärderingsenkät som avdelningschef delat ut till rektorerna framträder denna självskattningsbild.

Inflytande och samråd

I rektorerna självskattning värderar de Inflytande och samråd likvärdigt med tidigare år, *3,0, dvs uppfyllt i hög grad*, trots en pågående pandemi. Föräldrar/vårdnadshavare uppmanas att komma med synpunkter och idéer genom informationskanalen Tempus. Verksamheten skickar ut informationsblad samt informella, spontana samtal vid hämtning och lämning. På skolans föräldramöten deltar fritidspersonalen och kan där beskriva sin verksamhet och bjuda in till dialog där vh uppmuntras komma med synpunkter och idéer. Den spontana kontakten/dialogen vid hämtning lämning har påverkats negativt under pandemin. Fritidspedagogerna är skickliga på denna dialog, och eftersom den inte gått att genomföra har inflytande/dialog minskat under 21/22.

Konkreta exempel på hur eleverna ges möjlighet till inflytande är: fritidsmöte/råd och olika varianter av önskelådor och rektorerna skattar det *reella inflytandet över arbetssätt och arbetsformer* till 3,3 Personalen på fritids är lyhörda för elevernas egna önskemål och idéer. Stora grupper påverkar fritidspedagogerna till individuella samtal negativt. Inflytandet sker alltmer på gruppnivå där stort fokus ligger på trygghet och sociala frågor. Antalet fritidsmöten har minskat nu jämfört med tidigare.

Etiska ställningstagande

Fritidsverksamhetens åldersintegrerade verksamhet gör att demokratiska värderingar tränas i praktiken. Eleverna får i fritidsaktiviteterna träna ex turtagning, hänsyn och att demokratiskt fatta beslut. Många av fritidspedagogerna arbetar i skolan under skoldagen, vilket gör att de är delaktiga och kunniga i detta arbete. Fritidspedagogerna fortsätter arbetet med dessa frågor under fritids. Fritidspedagoger och lärare har en god samsyn i frågorna. Skola och fritidshemmen har exempelvis gemensamma temadagar och planerade aktiviteter som gör att det finns en röd tråd mellan undervisningen i skolan och i fritidshemmen. Fritidspedagogerna arbetar gemensamt med skolans/fritids lokala

fritidsområden. En stor del av fritidshemmens kvalitativa förhållningssätt sker i stunden, i samtal, i möten, i aktiviteter, i undervisning osv.

Ansvar och inflytande över skolmiljön samt respekt för och omsorg om miljön

Det hälsofrämjande projektet "Aktiva raster" har bidragit till att fler rastbodar finns på skolorna. Rastvärdar ansvarar för dessa och utlåningssystem av olika slag har utvecklats på många skolor. Detta har bidragit till ett ökat ansvarstagande och inflytande för eleverna. Generellt ser vi ett paradigmskifte i förhållandet mellan fritidsverksamheten och undervisningssituationen under skoldagen. De elever som förr var svåra i undervisningssituationen fann sig väl tillrätta på fritids, nu ser vi att många elever som gynnats av den tydliga strukturen under skoldagen klarar sig sämre i den friare fritidsverksamheten. Eleverna får inflytande och ansvar i rastaktiviteter, att driva rastbodar osv. Det bidrar till känslan av att miljön, grejer osv är viktiga och värdefulla. Alla grundskolor i Piteå kommun är certifierade för "Skola för hållbar utveckling" och i SFHU-dokument för resp. skolenhet finns att läsa mer kring hur detta arbete ser ut. En del av arbetet med rastbodarnas utformande är att eleverna tar större ansvar över de material som finns till förfogande, när de är med och väljer vad som ska finnas i dessa.

Motverka diskriminering och kränkande behandling

Fritidshemmen beskriver att de har ett mycket väl utvecklat arbete för att motverka diskriminering och kränkande behandling, vilket också visas i självskattningen som ökat till 3,3. Varje skola, fritids inkluderat, har en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Där beskrivs arbetet inom området samt fokusområden för resp läsår. Värdegrundsarbetet genomsyrar hela skoldagen och hela skolan måste vara engagerad för att arbetet ska bli framgångsrikt. Samsyn i kollegiet är en viktig faktor. I fritidsverksamheten får eleverna extra träning i att praktiskt utöva demokrati och värdegrund som man lärt sig om i klassrummet. Tex i lek, spel och andra både styrda och spontana aktiviteter. Många skolor har lagt om sina elevhälsomöten till att man tittar på hela verksamheten där även fritids ingår och inte bara elev- och klassrumssituationer. På några enheter har fritidspedagogerna blivit ännu mer involverade i EHM i och med att det ges särskilda tider och möjlighet att delta vid mötena. Arbetet har utvecklats successivt och det råder en större medvetenhet hos fritidspedagogerna att möjligheten finns.

Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund

Många skolor omnämner att detta sker inom ramen för värdegrundsarbetet i den ordinarie undervisningen. Skolorna lyfter också särskilda satsningar kring inkludering av nyanlända, litteratur som lyfter ämnet, arbete med mångfald som inkluderar alla diskrimineringsgrunder, undervisning om olika kulturer och religioner. Flertalet av fritidspersonalen har deltagit i SKUA-utbildning särskilt anpassad för att möta fritidspersonalen. Det handlar om att tydliggöra för eleverna med tex bildstöd, hur man ex gör instruktioner begripliga samt göra inom- och utomhusmiljön under fritidstid lätt att navigera i för eleverna. Dessa riktade insatser gynnar alla elever. Man ser nyanlända som en tillgång i arbetet och det är viktigt att alla får vara precis som de är!

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, fritidshem

- Ytterligare utveckla inflytandet över aktiviteter och verkstäder.
- Tydliggöra fritidshemmets undervisning, fortbildning i vissa områden.
- Aktiva raster och pedagoger/elever ansvariga för skolgården.

I de äldre grupperna är det lättare att kunna ha inflytande över sin tid. Hos de yngre behövs större stöttning och guidning i processen att vara delaktig. Delaktighet känns i hela kroppen viktigt att känna att man är med i ett sammanhang. Inflytande kommer från tanken och intellektet. Viktigt att kommunicera när delaktighet och inflytande sker samt vikten av att synliggöra processen. Skolverkets webb, fritidshemmets undervisning. NPF, lågaffektivt bemötande.

Utmaning att få igång detta arbete, några har skolgårdspedagoger men skolorna behöver fortsättsvis arbeta för att utveckla rastverksamheten.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024

- Utomhusaktiviteter
- Ökad kunskap om och bemötande av elever med NPF (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning) för fritidspersonal
- Erfarenhetsutbyte och inspiration kring ex. delaktighet och demokratiska arbetsprocesser

Gymnasieskolan

Uppskattad måluppfyllelse

Generellt kan man säga att de allra flesta läroplansområden på gymnasiet har bedömts med *målet är uppfyllt i hög grad*. Bedömningarna ska ses som just bedömningar som syftar till att synliggöra styrkor och utvecklingsbehov och har inte någon ansats att vara vetenskapliga eller hundra procentigt korrekta. Bedömningarna kompletteras med rektors och skolenhetens analys samt data från Skolinspektionens nationella uppföljningar och Strömbackaskolans egen elevenkät från 2022 som riktar sig till alla elever. Dessa data har sedan sammanställts till en övergripande helhet. I de nationella underlagen ingår både Strömbacka och Grans där data är samlade för kommunens gymnasieskolor som helhet.

När data från skolenheterna slås ihop i en gemensam bedömningsmodell, så blir variationerna mellan åren väldigt små. Där olikheter mellan skolenheterna framträder i underlagen har dessa istället lyfts fram i texten.

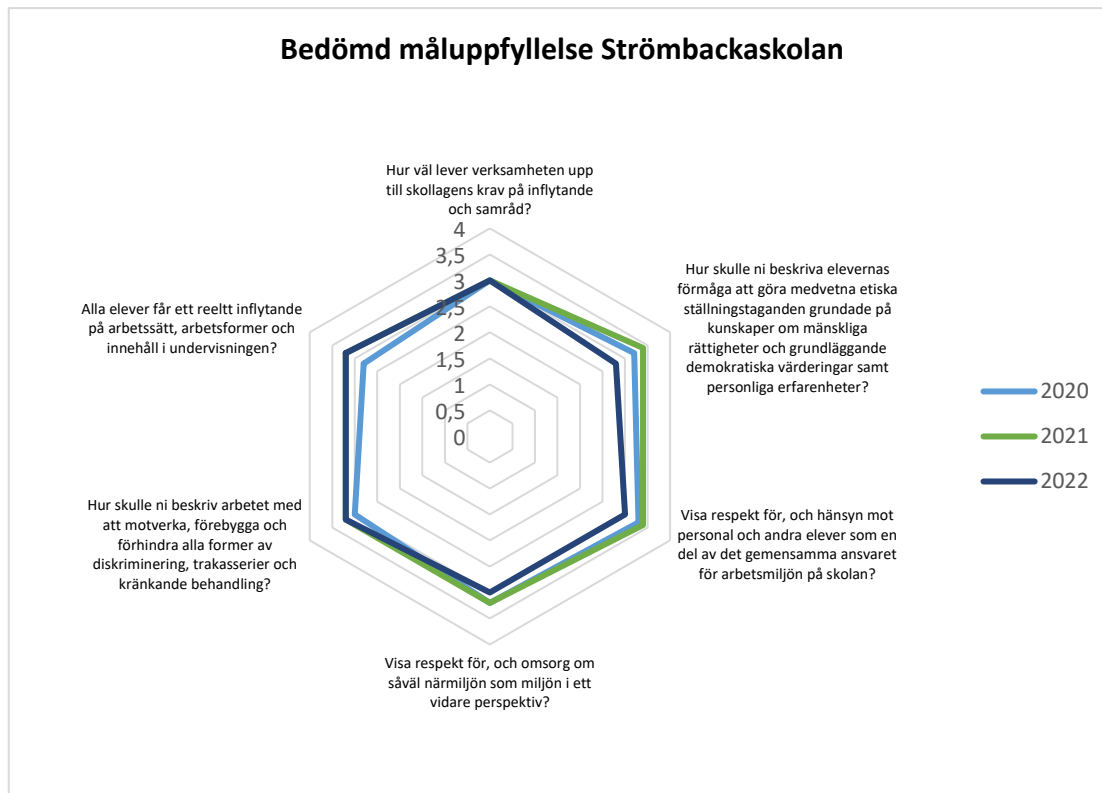
Målvärden

Målet helt uppfyllt = 4

Målet uppfyllt i hög grad = 3

Målet delvis uppfyllt = 2

Målet ej uppfyllt = 1

I en jämförelse mellan årets uppföljning och förra året, kan man se att resultaten är oförändrat på tre områden och något lägre på tre. Två målområden är fortfarande högre i bedömning än 2020.

Inflytande och samråd

Strömbackaskolan

Målet bedöms av samtliga rektorer/skolenheter som uppfyllt i hög grad. Tre av skolenheterna har högre resultat än nationellt index i skolenkäten och två av enheterna ligger lägre. En av två frågor på Skolinspektionens elevenkät som mäter inflytande är ställd på följande sätt: *Hur mycket tycker du att de vuxna i skolan lyssnar på förslag från eleverna, till exempel från klassråd eller elevråd?* Elevråd finns på samtliga skolenheter och rektor medverkar vid dessa möten. Det som ofta lyfts fram från elevråden handlar om förbättringar när det gäller lokaler och elevuppehållsytor samt frågor kopplade till måltider. Dessa frågor har inte rektorer fullt mandat över. Frågorna är beroende av möjlighet till investeringar och

underhåll för att skapa en trivsamt och fin miljö, samt kommunikation med en annan förvaltning. Måltider är ute och träffar elevråden för att föra dialog kring skolmaten och fånga upp deras åsikter, men i Strömbäckaskolans egen elevenkät så framkommer tyvärr mycket missnöje med skolmaten. Många elever väljer att äta på andra ställen än i skolan.

Samtliga klasser har en mentorstid som används för att jobba med specifika frågor, men är också ett forum där elever ges möjlighet att föra fram och diskutera sin utbildning med både lärare och klasskamrater. Samtliga program har elevskyddsombud som får genomgå en utbildning varje läsår. Utvecklingssamtal är ett annat sätt att praktisera inflytande och samråd och är något som skollagen kräver ska genomföras. Elever deltar också i de programråd som finns och där bransch och skola träffas för att föra dialog kring det arbetsplatsförlagda lärandet.

I Skolinspektionens enkät samt i Strömbäckaskolans elevenkät har vi goda resultat när det gäller inflytande över utbildningen. Vi har fokuserat på reellt elevinflytande som verkligen handlar om att påverka undervisningen i vardagen, inte bara jippon och andra elevrådsaktiviteter.

Elevråd har genomförts både över Teams och senare under läsåret med fysisk träff. Det har varit sämre uppslutning vid elevråd över Teams så det är tacksamt att vi kan återgå till fysiska träffar nu inför kommande läsår. Det är 14% av eleverna på Mimer som anser att elevrådets arbete är oviktigt. Det är ett utvecklingsområde. Förhoppningsvis kan elevrådet genomföras mer frekvent nu när skolan har 100% närundervisning.²³

Skolinspektionens enkät 2022 visade följande resultat för Piteå kommun:

Piteå placerar sig i den övre halvan av de två mittersta kvartilerna vilket får anses vara ett tillfredsställande resultat även om det är ett sjunkande resultat i förhållande till enkäten som

²³ Citat av en av kommunens rektorer

gjordes 2020. En osäkerhetsfaktor i 2022 års Skolinspektionsenkät är att det är betydligt färre kommuner som medverkat, bara hälften i jämförelse med enkäten 2020.²⁴ Därför får dessa resultat och jämförelser mellan åren tas med en nypa salt. I Skolinspektionens elevenkät ligger nöjdheten med inflytande något högre för Piteås gymnasieelever i förhållande till den nationella nivån. 5,8 är index för Piteå och 5,6 nationellt index.

När det sedan kommer till skolenheternas bedömningar så skiljer det sig åt. En skolenhet som svarar att målet är delvis uppfyllt två svarar att målet är uppfyllt i hög grad och två enheter som svarar att målet är helt uppnått.

Eleverna ges inte alltid så stor möjlighet att påverka arbetssätt eller innehåll i undervisningen. En relativt hög procent av eleverna kommer till gymnasiet med någon form av NPF-diagnos. Dessa elever är ofta i behov av anpassningar där de inte ska ges olika alternativ, utan istället få en tydlig struktur på vad och när de ska göra saker. Därför behöver lektionerna generellt sett ha en tydlig struktur och ett tydligt upplägg, syfte och mål, för alla elever.²⁵

Eleverna är med och påverkar sin studiesituation i den mån det finns utrymme och därav är måluppfyllelsen hög vid skolenhet Magne. I verkstäderna är kan det vara svårt att låta eleverna välja arbetssätt, du måste göra vissa moment i viss ordning för att det när de svarar, svetsar, reparerar ska de följa de centrala innehåll i kurserna. Många gånger är det individen som påverkar sin studiesituation och detta görs i dialog med pedagog, mentor eller specialpedagog. Dialogen är det som möjliggör deltagande och vi på Magne är bra på att lyssna på våra elever. Vi har en nära kontakt med dem eftersom vi är så nära dem fysiskt. Verkstadslärarna befinner sig alltid mitt i elevgrupperna och lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena är bra på att befinna sig i verksamheten då de inte har lektioner. Vi är tillsammans och jag tror att eleverna får lättare att uttrycka behov och önskemål i en verksamhet där de känner att vi är tillsammans. I verksamheten betonas kontinuerligt vikten av elevens delaktighet i sin undervisning och sin lärmiljö.²⁶

Frågan gällande inflytande är högst levande på Strömbacka och den arbetas med ur olika perspektiv. En intressant aspekt är att lärare och elever bedömer graden av inflytande olika. Lärarna anser att elevers inflytande är högre (6,8) än vad eleverna (5,8) gör. Kanske ett inte helt oväntat resultat. Lärarnas index ligger något högre än den nationella nivån.

I Strömbackaskolans elevenkät 2022 som går ut till samtliga elever, svarade de följande på frågan som rör inflytande över innehåll och arbetssätt:

5,9 % av eleverna svarade att de aldrig är med och påverkar medan resterande del svarade att de ibland, ofta eller alltid är med och påverkar. Att 94 % av eleverna säger att de alltid, ofta eller ibland är med och påverkar får anses som ett förhållandevis gott resultat.

---

²⁴ Totalresultatet i undersökningen representerar inte hela Sverige, då hälften av landets skolenheter väljs ut på ett icke slumpmässigt sätt. Skolinspektionen, *Fakta om elevenkäten 2022*.

²⁵ Citat av en av kommunens rektorer

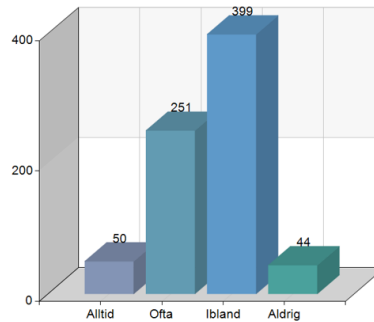
²⁶ Ibid.

Får du vara med och påverka undervisningen vid planering, genomförande och utvärdering?
(arbetsätt och innehåll)

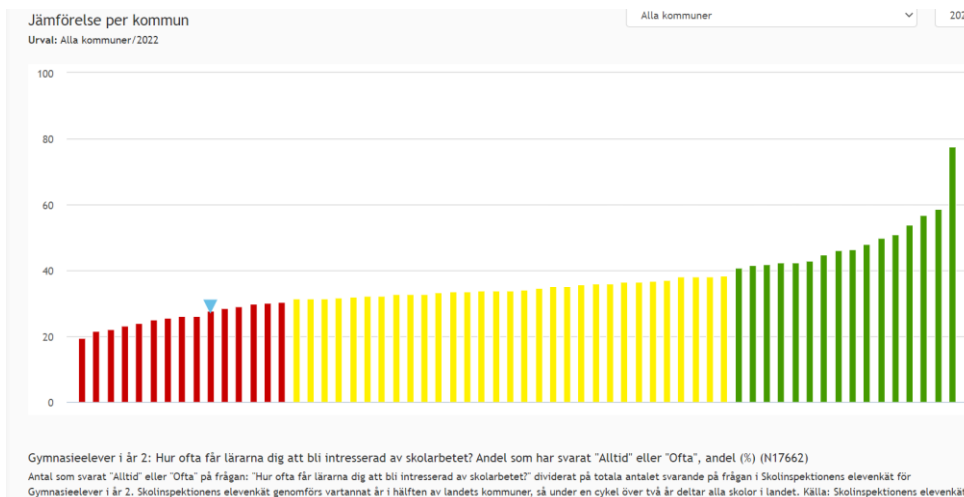
Namn	Antal	%
Alltid	50	6,7
Ofta	251	33,7
Ibland	399	53,6
Aldrig	44	5,9
Total	744	100

Statistik	
Medelvärde	2,41
Median	2

Elevernas inflytande varierar till viss del mellan program och inriktningar. Att kunna diskutera sig fram till redovisningsformer, examinationsformer, arbetsformer, provdatum etc. det görs på alla program. På vissa högskoleförberedande, t ex Naturvetenskapliga programmet och Teknikprogrammet är tempot högt och det kan därför vara svårare för eleverna att ha inflytande över upplägget. Det är också möjligt att pandemin påverkar lärarnas möjlighet att låta eleverna ha inflytande över undervisningen eftersom tempot har gått upp då man förlorat mycket närundervisning på grund av distansstudier och sjukdom.

En fråga som sticker ut i Skolinspektionens enkät 2022 och som skulle kunna ha bäring även på frågan om inflytande är frågan huruvida lärarna får eleverna att bli intresserade av skolarbetet. Här uppvisar Piteås gymnasier som helhet röda siffor. Blå pil visar Piteås placering. Det här är en fråga som kan vara intressant att föra dialog med elevråden kring. Vad beror detta på? Vi har en hög behörighet sett till nationell nivå, vi har en hög andel elever vid de yrkesförberedande programmen där det borde finnas tydliga incitament för att lära mer.

Grans

Grans naturbruksgymnasium uppfyller Skollagens krav på elevens rättighet till inflytande i och samråd över sin utbildning (SFS 2010:800 4 kap.§9).

Som exempel kan nämnas att eleverna, under de senaste två läsåren, engagerat sig mer i Granrådet (skolans elevråd) och drivit fler egna frågor, kommit med många förslag till förändringar – allt från gemensamma aktiviteter under skoltid men även på internatet på kvällstid till större frågor som rör utbildningsupplägg, arbetsmiljö och trygghet. Under läsåret 2021/22 har vi dessutom haft representation av elevskyddsombud och Granrådsrepresentant vid våra samverkansmöten med facken. Två av de frågor som drivits igenom från deras håll i Granråd och samverkan är frostade insynsskydd i gymnastikhallen samt försöksprojekt under detta läsår med Redlocker.

Eleverna är också en värdefull tillgång som rådgivare i marknadsföringsinsatser – vad funkade på ungdomar, vad vill nya potentiella elever se av skolan. Dessa resonemang innebär då också att befintligt utbildningsupplägg många gånger utvärderas och diskuteras.²⁷

Då det gäller det direkta inflytandet över undervisningen så är det respektive lärare som har uppdraget få eleverna att känna sig delaktiga, så klart inom de ramar som ämnesplanerna och kursernas centrala innehåll och kunskapskrav säger. Enligt Skolinspektionens skolenkät (vt-22 med elever i åk 2 på Grans naturbruksgymnasium) ligger Grans elevsvar över riks- och kommungenomsnittet vad gäller inflytande.

Etiska ställningstaganden

Strömbackaskolan

I Skolinspektionens tidigare enkäter fanns en fråga ”på den här skolan pratar om mänskliga rättigheter”. Den frågan är bortplockad från enkäten 2022. Samma sak gäller frågan om eleverna fått träna sig på att göra etiska ställningstaganden. Den frågan finns inte heller kvar. Därför är det svårt att ha någon statistik att utgå från för att besvara denna fråga. Istället lutar vi oss på det som rektorerna rapporterat från sina skolenheter. I det inledande diagrammet för Strömbackaskolan kan man se att detta är den fråga som sjunkit mest i bedömning under de jämförande åren. Värdet är 2,8. En skolenhet anger att målet är delvis uppnått och de fyra resterande har bedömt att målet är uppfyllt i hög grad.

Personalen är stöttande vuxna och lyssnar och tar diskussionen när åsikterna haglar i värdegrundsdebatter. Eleverna utvecklar därmed en förmåga att göra ställningstagande baserade på mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar. Skolans kompensatoriska uppdrag i dessa frågor är något medarbetarna vid Magne ständigt arbetar med.

Mentorstimmen används ofta till att fokusera på frågor rörande mänskliga rättigheter, genom att exempelvis se dokumentärer som rör religion, homosexualitet, brist på mat, sjukvård, diskutera samhällsstrukturer, behov och rättigheter och sedan diskutera innehållet.

Genom Magnes tjejnätverk och projektet kring machokultur finns forum för att elevernas förmåga att göra etiska ställningstagande grundade på kunskaper

---

²⁷ Citat av en av kommunens rektorer

om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar utifrån sina personliga erfarenheter.²⁸

Mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar får stort utrymme på Mimer eftersom vi dels har flertalet kurser där dessa områden ingår, men också genom olika projekt och kursövergripande samarbeten. KUB-programmet med IM och SA är ett område som fick extra mycket fokus under läsåret där eleverna jobbade utifrån Rätten till asyl.

Vid BF-programmets pedagogiska inriktning får eleverna jobba mycket med förskolans läroplan för att kunna omsätta den i handling när de är ute på APL i våra förskolor. Vid BF-programmet fritidsinriktning jobbar man också mycket med etiska ställningstaganden utifrån att de också ska arbeta med människor vid våra friskvårdsanläggningar. Det kan handla om att möta personer med funktionsvariationer, personer i olika åldrar, HBTQ-personer, nyanlända osv. Mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar ingår i många kurser inom programmet. Elever vid BF har under läsåret haft ett projekt med IM-elever när det gäller styrketräning och friskvård. Det har varit mycket uppskattat.

Vid IM har vi fortsatt arbetet med att förebygga hedersrelaterad problematik genom att jobba med mänskliga rättigheter och FN:s barnkonvention som ingång. Det är ett mycket viktigt arbete som måste fortgå.²⁹

Grans

Då det gäller de efterfrågade målen i Läroplanen är det områden som berörs delvis i undervisningen i gemensamma kurser som alla elever läser (sammällskunskap, biologi och naturkunskap) men även i majoriteten av de specifika programfördjupningskurserna som varierar beroende på inriktning.

På gemensam mentortid bl a i samband med skolans värdegrundsarbete berörs även läroplansmålen som handlar om *mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar och att visa respekt för och hänsyn mot varandra*. Här ser vi ett utvecklingsområde framför allt i en specifik grupp under läsåret 21/22, där man visat bristande respekt för varandra. Många insatser gjordes på både grupp- och klassnivå och det är något som vi fortsatt kommer jobba med. I senaste genomförda Skolenkät (Skolinspektionen vt-22) svarar våra åk 2-elever sämre än kommun och riksgenomsnittet kring bemötande mellan elever. Det har även förekommit klotter på skolan och på internatet som signalerar om att kunskap om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar är ett område att prioritera.

Arbetsmiljö, närmiljö, miljö i ett vidare perspektiv

Strömbäckaskolan

---

²⁸ Citat av en av kommunens rektorer

²⁹ Ibid.

När det gäller elevers arbetsmiljö så är studiero en viktig del. I Skolinspektionens enkät för 2022 kan man utläsa följande resultat:

Fråga	Medel Riket 2022	Medel Piteå 2022
Hur ofta är det arbetsro på lektionerna?	6,5	6,6
Hur ofta är det så stökigt på lektionerna att du har svårt att koncentrera dig?	6,3	6,5
Totalt index	6,4	6,5

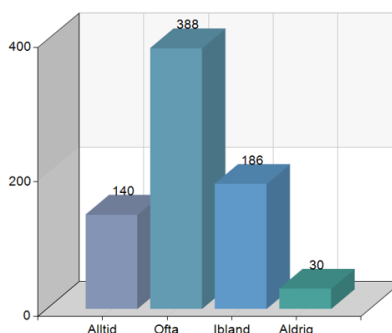
När det gäller området studiero, så uppvisar gymnasieskolan i Piteå ett något högre resultat på samtliga frågor kopplade till studiero i jämförelse med snittet av deltagande skolor i undersökningen. En skolenhet vid Strömbäckaskolan ligger något lägre än nationellt index, övriga ligger högre.

Så här svarar eleverna i Strömbäckaskolans elevenkät 2022. Siffrorna är något bättre än resultatet i förra årets enkät.

Har du arbetsro i klassrummet?

Namn	Antal	%
Alltid	140	18,8
Ofta	388	52,2
Ibland	186	25
Aldrig	30	4
Total	744	100

Statistik	
Medelvärde	2,86
Median	3

Rektorernas bedömning utifrån uppföljningen på skolenheterna spretar något från att målet delvis är uppfyllt, uppfyllt i hög grad eller helt uppfyllt.

Närmiljön är viktig. Det ska vara helt och rent och alla bär vi ett ansvar. Detta måste kommuniceras tydligt med eleverna.

Vid Restaurang- och livsmedelsprogrammet arbetar man med lokala och närproducerade varor i den utsträckning det är möjligt, tränar på att laga mat av svinvaror och rester samt arbetar aktivt för att återvinna. Etiska ställningstaganden kommer in i vårt jobb med Fairtrade och djurhållning i olika länder. Miljöperspektivet lyfts i flera elevers gymnasiearbeten samt inom UF-företagen.³⁰

Att lära eleverna källsortera är viktigt, men en konsekvens är tyvärr att allt mer skräp hamnar på golv och i soffor när sopkärnen inte står lika tätt och nära som de gjorde tidigare. Vi upplever att nedskräpningen tilltar och pandemin gjorde det inte lättare när klassrummen

³⁰ Citat av en av kommunens rektorer

fick stå öppna för att inte eleverna skulle behöva trängas i korridorerna och fiket inte kunde tillåta sittplatser i samma utsträckning som tidigare.

Trasiga möbler och slitna lokaler bidrar också till att närmiljön förfulas och risken är att skadegörelse och nedskräpning ökar. Därför är det viktigt att vi har ekonomiska möjligheter att hålla våra lokaler och inventarier i gott skick. I dagsläget har vi inte de resurser i form av investeringsmedel som skulle behövas för att kunna göra detta på ett tillfredsställande sätt. Detta skrevs i förra kvalitetsrapporten, men det måste poängteras igen.

Att visa respekt och omsorg om såväl närmiljön som miljön är vida begrepp. På ett enkelt sätt kan det förklaras genom att vi slänger papper i återvinnningen, vi skriver bara ut det vi måste, vi kör elbil när vi kan. Totalt sett är denna fråga komplex, vi bedriver verksamhet inom verkstads- och fordonsindustrin, två verksamheter som bidrar till sämre miljö på flera plan. Vi på Magne har dessutom maskiner och utrustning som är äldre vilket även det ger sämre miljöpåverkan.

Vi kan ange att verksamheten bidrar till minskat slit och släng då våra verksamheter reparerar och återanvänder. Det finns också miljöaspekter i tillverkningsprocesser som fokuseras i teorin bland annat i kursen "Människan i industrin" och transporteleverna får lära sig att köra ekonomiskt och miljömedvetet.

Andra saker vi gör för miljön i ett vidare perspektiv är källsortering av avfall. Likaså är NK-undervisningen fokuserad på miljön både lokalt och globalt, vilket ger en förståelse för hur allt hänger ihop. Våra elever behöver ha med sig den förståelsen ut i vuxenlivet. På lokalt plan kan man anse att alkohol är att ta ansvar, likaså att vi uppmuntrat dem att åka buss och försöker finna APL-platser dit eleverna kan ta sig med kollektivtrafiken.

Närmiljön på skolan är inte heller den enkel, vi har börjat rusta upp och rensa men det finns så mycket mer att göra. Eleverna är mer rädda om en fin verksamhet och närmiljö än en stökig, solkig. Det behöver göras en översyn av Strömbackaskolans närmiljö, bara se på maskinsidan på IN vad lite färg kan göra. Om Piteå kommun vill att vi ska ta mer ansvar för vår globala och lokala miljö behöver de se över verksamheternas fysiska miljö och vilka lärvätyg som finns i karaktärskurserna på fordons- och industriprogrammet.³¹

På frågan känner du dig trygg i skolan ser vi nedan resultat från Strömbackas skolenkät från de två senaste åren.

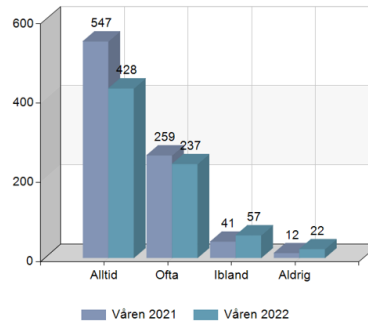
---

³¹ Citat av en av kommunens rektorer

Namn	Våren 2021		Våren 2022		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Alltid	547	63,7	428	57,5	975	60,8
Ofta	259	30,2	237	31,9	496	30,9
Ibland	41	4,8	57	7,7	98	6,1
Aldrig	12	1,4	22	3	34	2,1
Total	859	100	744	100	1603	100

Statistik		
	Våren 2021	Våren 2022
Medelvärde	3,56	3,44
Median	4	4

Elevernas svar visar att elevernas känsla av trygghet försämrats mellan de två åren. Vad detta kan bero på är oklart. Vi ser inte någon förändring i organisation eller lokaler som skulle kunna härledas till resultatet.

När det gäller trygghet så ligger resultatet från Skolinspektionens enkät totalt sett något under rikssnittet, 8,6 i index i förhållande till rikets 8,7. Det är större skillnad i jämförande index med riket när det gäller rädslan för andra elever än rädslan för lärare eller annan vuxen i skolan. På frågan *Känner du dig trygg i skolan* ligger tre av skolenheterna under medelvärdet för deltagande skolor och två skolenheter ligger över. Ett pågående arbete finns kring denna fråga.

I Skolinspektionens personalenkät är lärarnas upplevelse likvärdig som elevernas. Resultatet för trygghetsindex ligger något lägre för Piteå än för i enkäten deltagande kommuner. I Piteå ligger värdet på 6,6 medan rikets index är 7,0. Det som framförallt sticker ut är lärarnas svar på frågan om de har koll på vad som händer på rasterna. Här ligger Piteås svar på 4,9 medan riket är 5,9. Strömbacka är en ganska stor skola och detta kan vara ett skäl till att trygghetsindex och lärarnas bedömning av om de har koll på eleverna på rasterna visar lägre resultat. Elevernas svar bekräftar detta. Där svarar Piteås elever lägre på samma fråga i förhållande till riket – om lärarna har koll på eleverna på rasterna. I elevenkäten kan man också utläsa att de platser som flest elever anger att de känner sig otrygga i, är matsalen, korridorer och uppehållsytor.

Goda relationer mellan vuxna och elever bäddar för förtroende att sådant ska komma upp till ytan. Skolenheterna har och behöver fortsatt ha ett brett och djupgående arbete kring dessa frågor.

Grans

Omsorg för närmiljön och miljön i ett vidare perspektiv är en av kärnfrågorna för alla inriktningar på naturbruksprogrammet. Inte minst på det lokala planet genom att verka för mer närproducerade livsmedel och tjänster, vilket ger ett mer hållbart samhälle.

Detta är ett område som eleverna på naturbruksprogrammet ofta brinner för och får gedigna kunskaper i.

Diskriminering och kränkande behandling

Strömbäckskolan

Skolinspektionen ställer i sin enkät till åk 2 i gymnasiet en fråga hur eleverna tycker att de bemöter varandra. Här hamnar Piteås gymnasieskolor i mitten av den övre kvartilen, se blå pil. (diagram 1). På frågan hur eleverna bemöter vuxna blir svaret ganska likartat (diagram 2).

I Strömbäckskolans egen elevenkät som omfattar samtliga årskurser visar resultatet på följande:

	Alltid	Ofta	Ibland	Aldrig
Känner du dig respekterad för den du är?	55,2 %	31,5 %	10,2 %	3,1 %

Alla människors lika värde ska präglade allt vårt arbete i skolan. Eleverna ska lära sig att olikheter är normaliteter, att tolerans, öppenhet och respekt är grundbultar i skolans värdegrund. Arbetet med att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, innebär att Upptäcka, Utreda, Agera och Följa upp. Måluppfyllelsen är mycket hög eftersom samtlig personal är bra på att agera mot kränkningar.

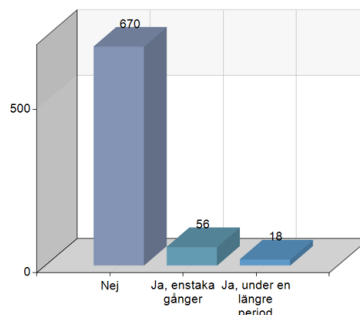
Trots detta så fick vi i Strömbäckskolans elevenkät på frågan: *Under de senaste 12 månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad, kränkt eller utfryst*, följande svar:

Under de senaste 12 månaderna, har du: Blivit mobbad, trakasserad, kränkt, eller utfryst?

Namn	Antal	%
Nej	670	90,1
Ja, enstaka gånger	56	7,5
Ja, under en längre period	18	2,4
Total	744	100

Svarsfrekvens
100% (744/744)

Siffrorna är ganska likartade i förhållande till tidigare år. Men att 2,4 elever säger sig blivit mobbade, trakasserade, kränkta eller utfrysta är naturligtvis allvarligt och alltid en fråga att ta på största allvar. Man skulle kunna anta att mycket av kränkningarna sker digitalt. Men de flesta, 85,9 % anger att det har hänt i skolan, och 21,1 % att det sker på internet eller mobilen. På frågan om eleverna själva varit med och kränkt, mobbat eller trakasserat, svarar 2,4 % av eleverna i undersökningen ja.

I Skolinspektionens enkät ställdes 2020 tre frågor till eleverna om hur de bedömer skolans arbete för att förebygga och förhindra kränkningar. I 2022 års enkät har frågorna gjorts om och det är endast en fråga som rör detta område, bortsett från frågan som handlade om ifall lärarna hade koll på vad som händer på rasterna.

	Medel Riket 2022	Medel Piteå 2022
Litar du på att de vuxna i skolan gör tillräckligt om någon elev blir illa behandlad?	6,3	5,9

Resultatet visar att Piteå ligger under nationellt medel. Två skolenheter, Magne och Mjölner, båda yrkesprogram med stor andel pojkar ligger högre än riket.

Samtliga skolenheter upprättar varje år en plan för att förebygga diskriminering och kränkande behandling. Planen innehåller skrivningar om hur man på varje enhet ska arbeta förebyggande, främjande, åtgärdande samt utvärdering.

Skolenhet Mjölner arbetar mycket med att bygga relationer, att eleverna alltid ska ha en vuxen i sin närhet som de känner förtroende för som de kan anförtro sig till. Om eleverna har goda relationer med personalen så berättar de för personalen vad som sker och därför kan man tidigt ta tag i ärenden innan det går för långt. Vi är också noggranna med att snabbt stävja en dålig jargong som annars snabbt kan leda till kränkningar och utanförskap. Lärarna är också uppdaterade med gällande rutiner kring hur de förväntas agera i olika ärenden.³²

³² Citat av en av kommunens rektorer

Grans

Arbetet med att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är varje läsår ett prioriterat område som vi anser att vi uppfyllt till viss del under föregående läsår 21/22. I Skolenkäten svarar Grans elever högre än kommungenomsnittet men under riksgenomsnittet på frågan att förbygga kränkande behandling. Däremot ligger elevsvaren i samma enkät under kommun- och riksgenomsnittet vad gäller studiero.

Det senaste läsåret har varit en stor utmaning då vi haft en elevgrupp på skolan och internatet som utmanat både varandra och lärare i undervisningssituationer med att störa och trakassera varandra. Många insatser har gjorts både på individ- och gruppnivå men även organisationsnivå.

Grans naturbruksgymnasium har bra rutiner i att tidigt ta tag i konflikter som uppkommer i skol- och undervisningssituationer. Eftersom Grans även har ett internat så blir det en otydlig gräns mellan skolsituationer och situationer som händer på internat/fritid, vilket försvårar arbetet för mig som rektor då det med stor sannolikhet leder till fler konflikter mellan elever och en större insyn i elevens fritid (utanför skolan), på gott och ont.³³

Här har Grans ett utvecklingsområde i att tidigt ta tag i konflikter som sker utanför skoltid så att det inte behöver bli en större skolfråga som påverkar undervisningssituationen. Vi (Grans) behöver även förbättra kommunikationen mellan de två verksamheterna, vilket vi började med under läsåret 21/22 i form av ett internatmöte varje vecka där rektor deltar från utbildningens håll tillsammans med internatpersonal och driftschef för internat.

Vi har under de senaste åren prioriterat skolstarten med mycket aktiviteter i samband med den för att eleverna ska känna trygghet och hitta nya kompisar på ny skola. Vi har sedan några år tillbaka två resurspedagoger som även har ett utökat mentorsuppdrag som inriktningsmentorer (dvs mentorer i åk 1-3 inom inriktningen). De ansvarar för ett årshjul med insatser som ska genomföras på mentorstid som t ex skolans värdegrund (AORTAN), ordningsregler mm. Detta är två förebyggande insatser som motverkar och förebygger.

Samhällsgemenskap med mångfald som grund

Strömbackaskolan

I Skolinspektionens enkät 2022 finns en fråga som kan vara relevant för detta område. Frågan är ställd enligt följande: *Tycker du att lärarna behandlar alla elever lika oavsett om de är flickor, pojkar eller har annan könsidentitet?* Här ligger Piteå på ett index på 7,8, att jämföra med nationellt index som ligger på 7,7. En annan fråga i Skolinspektionens enkät lyder: *Känner du att du kan vara dig själv i skolan.* Där ligger index för Piteå något högre än riket, 7,7 medan riket ligger på 7,6. Två av skolenheterna, Magne och Mjölner, drar upp Strömbackas medelvärde. Intressant är att det är de två enheter som är yrkesprogram med en högre andel manliga studerande.

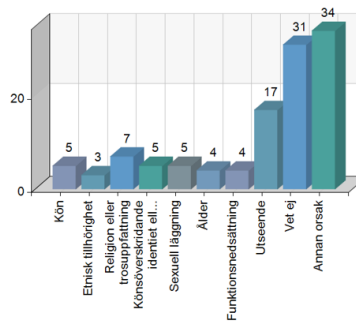
³³ Citat av en av kommunens rektorer

I Strömbackas elevenkät har elever fått svara på vad de tror att orsaken är till att de blivit mobbade, trakasserade, kränkta eller utfrysta. I diagrammet syns resultatet som också har en bäring på denna fråga.

Vad tror du det beror på?

Namn	Antal	%
Kön	5	7
Etnisk tillhörighet	3	4,2
Religion eller trosuppfattning	7	9,9
Könsöverskridande identitet eller uttryck	5	7
Sexuell läggning	5	7
Ålder	4	5,6
Funktionsnedsättning	4	5,6
Utseende	17	23,9
Vet ej	31	43,7
Annan orsak	34	47,9
Total	115	162

Det finns alltså elever som upplever sig utsatta med orsaker som helt tydligt kan kopplas till mångfald. Därför får vi aldrig slå oss till ro med denna fråga.

Vi jobbar aktivt med inkludering, integration och gemenskap mellan olika elever. I undervisningen anläggs ofta ett mångfaldsperspektiv. Internationella samarbeten och projekt som eleverna ges möjlighet att delta i, breddar elevernas världsbild. På skolan ges det möjlighet till kulturevenemang och utställningar som kan bidra. Idrotten är oerhört inkluderande och likvärdigt.³⁴

Mångfald handlar om acceptans av olikheter, inte enbart en mångfald av olika kulturer. Inom gymnasieskolans väggar finns vår gymnasiesärskola. De är till viss del integrerade med de nationella gymnasieprogrammen i hus Freja. Vi arbetar för att öka integrationen av de nyanlända. Tyvärr ställer lokalerna till det då de mindre klassrummen som är lämpade för de mindre grupperna som finns på Introduktionsprogrammen till större delen finns i hus Freja vilket gör att det blir en olycklig uppdelning av eleverna. Men vi försöker hitta sätt att komma åt detta problem och i takt med att de nyanlända gör sig behöriga till nationella program, PRIV eller yrkesintroduktion, så blir integrationen mer naturlig.

Vi har under åren byggt upp en tillåtande kultur på skolenheten där vi har en stor mångfald av elever där alla blir accepterade. Arbetet kommer från lärarnas egna attityder och värderingar som har speglat av sig hos eleverna. Vi har stora områden i samhällskunskap och religion där man arbetar med frågorna för att säkerställa att alla eleverna får tillräckligt med kunskap för att kunna främja en större öppenhet och vara mer tillåtande.³⁵

³⁴ Citat av en av kommunens rektorer

³⁵ Ibid.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasieskolan

Strömbackaskolan

De områden som Strömbackaskolan angav som utvecklingsområden utifrån 2021 års kvalitetsrapport Livsmiljö, Demokrati, Öppenhet, var:

- Främja närvaro
- Tillgänglig lärmiljö – Elevhälsan börjar i klassrummet

Arbetet med dessa områden fortskrider. Den reviderade handlingsplanen för att främja närvaro ska implementeras vid samtliga skolenheter. Arbetet med tillgänglig lärmiljö övergår nu från utbildning och planering för de som ska leda processerna till utbildning av personal och implementering av arbetet i klassrummen.

Även läsåret 21-22 var till stor del präglad av pandemin. I samband med fjärde vågen i början av 2022 hade vi många elever som var sjuka eller som satt hemma i familjekarantän. Det blev mycket svårt att jobba med närvaron eftersom vi inte fick uppmana elever att komma till skolan när de kände sig lite hängiga. Familjekarantän och därefter egen sjukdom kunde innebära att en elev var frånvarande från skolan i tre veckor. Nu går vi in i ett nytt läsår där FHM fortfarande uppmanar alla med symptom som kan kopplas till covid-19 att stanna hemma. Det är dock ingen som behöver vara hemma i familjekarantän vilket förhoppningsvis leder till mindre frånvaro.³⁶

Utifrån målsättningen att främja närvaro har vi fortsatt prata om lågaffektivt bemötande, fortsätta jobba med studiero i klassrum, täta kontakter med elever och vårdnadshavare när tecken på hög frånvaro finns. Skolpsykolog har under läsåret träffat personalen för att fördjupa kunskaperna kring NPF diagnoser. Vi pratar ofta om vikten av relationsbyggandet med våra elever i syfte att nå trygghet och studiero.³⁷

Vi har arbetat med att ställa om elevhälsoarbetet till ett mer förebyggande, främjande och inkluderande arbete när det gäller anpassningar i klassrummet. Det inbegriper också ett arbete där elevhälsan finns närmare elever och lärare i klassrummet. Specialpedagog har varit i klassrummet betydligt mer än tidigare år och det är en del i de goda resultaten som uppvisas vid skolenheten. Vi för en kontinuerlig dialog runt elever, deras behov och förutsättningar och vi gör det i den kontext som eleverna befinner sig, inte enbart på ett möte senare under veckan.³⁸

Vårt utvecklingsarbete är långsiktigt. Vi måste arbeta för att det inte blir en flyende vindpust, utan etablerar sig som en kultur för vår undervisning. Om det ska ske måste vi arbeta för att få all lärarpersonal med på tåget.

---

³⁶ Citat av en av kommunens rektorer

³⁷ Ibid.

³⁸ Ibid.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024

Strömbackaskolan

Strömbackaskolans gemensamma utvecklingsbehov samlar vi under rubriken "Hälsofrämjande skola" och därigenom håller man fast vid det arbete som är påbörjat sedan tidigare.

Under detta paraply kommer fokus under kommande år fortsatt att ligga på:

- Främja närvaro
- Tillgänglig lärmiljö – Elevhälsan börjar i klassrummet

Grans

Utvecklingsarbetet synkroniserar med de prioriterade utvecklingsbehov som elevhälsan arbetar med. Att främja den psykiska hälsan.

Vårt stora utvecklingsområde inför läsåret 23/24, tillgängliga lärmiljöer, innefattar alla delar, dvs pedagogisk, social och fysisk miljö. Vi kommer arbeta tillsammans med hela utbildningsgruppen under ledning av speciallärare och rektor. Förhoppningen är att detta ska ha positiva effekter på samtliga områden som denna rapport innefattar och leda till att alla Grans elever upplever trygghet och studiero. Känner eleverna det kan de förhoppningsvis prestera "sitt bästa jag".

Gymnasiesärskolan

Målvärden:

Målet helt uppfyllt = 4

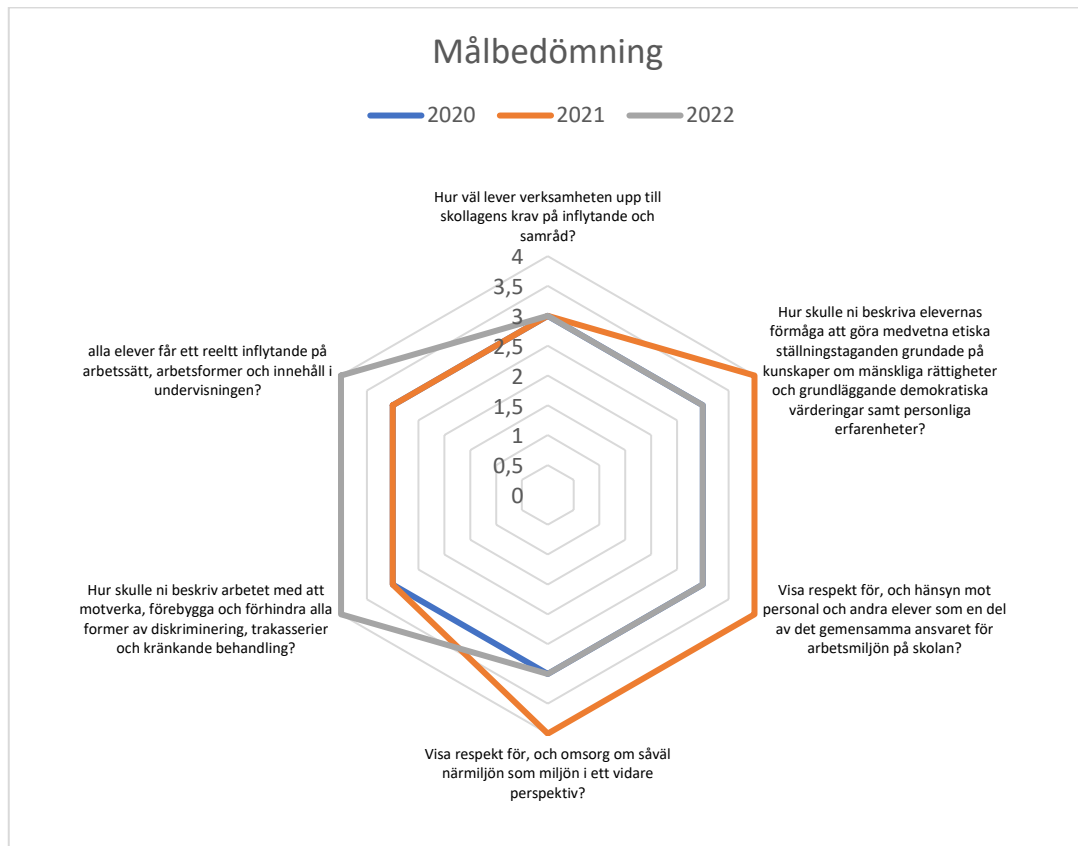
Målet uppfyllt i hög grad = 3

Målet delvis uppfyllt = 2

Målet ej uppfyllt = 1

För gymnasiesärskolan finns inga nationella uppföljningar att ta del av och använda för att följa upp verksamheten. Analysen måste därför baseras på bedömningar av kvaliteten. Nedan finns ett diagram över hur bedömningarna har sett ut de tre senaste åren.

Inflytande och samråd

Gymnasiesärskolans verksamhet utgår ständigt ifrån elevinflytande och samråd där läroplanens mål och kunskapskrav finns med i dialogen med elev och vårdnadshavare. Den feedback som återkopplas från elev och vårdnadshavare är positiv och där förståelsen för att kunskap är viktigt. Kunskapsnivån ska vara lagom utmanande vilket innebär att undervisningen är flexibel så att kunskapskraven och inflytande kan utmanas för varje elev på bästa sätt. Lyhördhet och att bejaka den enskilda elevens önskemål så långt som möjligt är viktigt för Gymnasiesärskolans verksamhet och det berikar lusten för eleven att lära sig mer. I verksamheten betonas kontinuerligt vikten av elevens delaktighet i sin undervisning och sin lärmiljö. Elevrådsrepresentanter från Nationella programmet deltar vid Magnes elevråd och de är högst delaktiga vid elevrådsmöten.

Det eleverna ser händer så som upprustning i uppehållsrum eller julmust på julbordet ger mersmak och mer intresse av att vara med och påverka. Genom att synliggöra att deras tankar och idéer kan bli verklighet ger vi dem fysisk inblick i hur demokrati och demokratiska processer fungerar och vi ger dem verktygen att påverka sina liv.³⁹

³⁹ Citat av en av kommunens rektorer

Arbetsmiljö, närmiljö, miljö i ett vidare perspektiv

Vid Gymnasiesärskolan är promenader ett viktigt inslag i verksamheten och via dessa får eleverna lära känna Piteå och dess närmiljö och vad Piteå som stad har att erbjuda. Miljön i ett vidare perspektiv innebär att pedagogerna synliggör miljöfrågor i ett vidare perspektiv utifrån nyhetsreportage och att det är en av många viktiga frågor inför framtiden. Målsättningen är att varje enskild elev ska förstå att miljöfrågan är allas ansvar. Att fördjupa kunskaper om vår närmiljö samt miljöfrågor i ett vidare perspektiv är ett utmanande arbete som ständigt diskuteras i särskolans verksamhet. Det faller sig naturligt att koppla ihop miljöfrågor med kursmålen genom att diskutera frågor allt från klassrumsmiljö till lokala och globala miljöfrågor. Det sker ständigt samtal i mötet med eleverna kring hur alla kan bidra till att göra vår värld till en bättre värld på olika sätt. Gymnasiesärskolans elever är medvetna och intresserade på ett respektfullt sätt kring dessa frågor.

Diskriminering och kränkande behandling

Planen mot kränkande behandling är ett verktyg kring att ha ett gemensamt förhållningssätt baserat på värden och tillvägagångssätt. Vid Gymnasiesärskolan finns en gemensam värdegrund och vi jobbar tillsammans vid skolenheten såväl pedagoger som i elevhälsoteamet kring att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. I undervisning, vid elevrådsmöten eller andra gemensamma möten diskuteras frågor såsom diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det pågår ständigt en dialog kring hur kränkningar, trakasserier och diskriminering kan yttra sig, om det finns risk för detta i verksamheten och vikten av att agera snabbt om det skulle finnas antydning till att skolans värdegrund ej efterlevs. Genom att personaltätheten på särskolan är relativt hög och att personalen är involverade i eleverna hela skoldagen kan eventuella kränkningar, diskrimineringar och trakasserier förebyggas och upptäckas snabbt och åtgärder kan vidtas innan det gått för långt.

Att bedriva ett specifikt arbete som förebygger diskriminering, trakasserier och kränkande behandlingar är svårt. Många kan i detalj beskriva ett åtgärdande arbete, men det förebyggande är mindre lätt att ta på. I år har vi ex. arbetat med personkännedom och bemötande i en klass och detta arbete föll väl ut men inleddes först efter incidenter upptäckts.

Elevrådets utformande och spridande av Magne regler är en viktig del i detta arbete. Om alla har samma ram att förhålla sig till är det lättare att föra en dialog. Likaså när det är eleverna själv som formulerat dem.

På Magne trivs eleverna, de känner sig trygga och de får vara precis som de är många gånger, vi har och har haft flertalet elever med funktionsvariationer och alla som arbetar på Magne visar tydligt att vi alla är välkomna. Personalen stävjar varje litet tecken på orolighet genom att visa att alla duger, både i relationen och i undervisningssituation. Det gör det svårare för eleverna att agera på annat sätt. Ytterligare en aspekt kan vara att

elevgrupperna vid Magne är relativt heterogena, vi är alla olika, detta trots likadana kläder i verkstan.⁴⁰

En framgångsfaktor är att klasserna har få pedagoger knutna till sig, det blir ett mindre sammanhang som gör att vi alla kan dra åt samma håll, vi sluter upp för varandra, vi anpassar och vi gör inget stort väsen av det. Planer, policies och regelverk är bra som stöd men det viktigaste är att dessa efterlevs vilket det gör i hög utsträckning vid skolenhet Magne.⁴¹

Samhällsgemenskap med mångfald som grund

Gymnasiesärskolan arbetar kontinuerligt med att säkerställa att Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund genom att lyfta och diskutera frågor rörande alla människors lika värde, att tydliggöra att alla har rätt att vara den man är. Att varje enskild människa ska vara en förebild och behandla alla med respekt och för våra elever vid sarskolan är det viktigt att det blir bemötta av sin omgivning på ett respektfullt sätt. Vid Gymnasiesärskolan poängterar vi även vikten av att säga ifrån och visa på civilkurage ifall det uppstår situationer där mångfald och olikheter inte respekteras. Att våga visa på civilkurage och säga ifrån är ett viktigt inringat mål för samtliga inom skolenhet Magne.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasiesärskolan

Att utöka samarbetet mellan företag och skola kring det arbetsplatsförlagda lärandet har fortskridit på ett mycket bra sätt. Ett årshjul kring arbetssätt, planering och uppföljning har arbetats fram. Besök av lärare och rektor vid aktuella arbetsplatser har genomförts och dessa besök har varit mycket givande där målsättningen är att aktuella företag ska under läsåret ta emot APL elever från Gymnasiesärskolans nationella program.

Förra årets utvecklingsområde kring enhetlig dokumentation är uppnått i hög grad. Programlagen har arbetat fram gemensamma dokument som ligger till grund för såväl förberedelser inför den arbetsplatsförlagda utbildningen men även kring dokumentation i individuella utvecklingsplaner

Vid individuella programmet var målsättningen kring projektet "Lära för livet" att jobba fram tematiska årshjul kring ämnesområden. Kring natur och samhälle samt kommunikation har gemensamma arbetsområden genomförts under året. Personalen beskriver exempelvis hur framgångsrikt det varit för eleverna synliggöra hur eleverna samarbetar och kommunicerar kring olika uppdrag. Resultatet från denna målsättning har varit att eleverna fått nya insikter kring såväl hur det kan göra för att förbättra sin kommunikation när de ska samarbeta med andra kring olika projekt.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024

Vad gäller läroplansområden och det fortsatta arbetet är det främst att precis som under läsåret 21–22 ständigt arbeta aktivt kring samtliga beröringsområden.

---

⁴⁰ Citat av en av kommunens rektorer

⁴¹ Ibid.

- Att fortsätta utveckla samarbetet med företag kring det arbetsplatsförlagda lärandet och för elever vid nationella programmet.
- Vid individuella programmet är målsättningen att ytterligare arbeta fram tematiska ämnesområden kring de olika målen kring ett hållbart och demokratiskt samhälle.
- Målsättningen är även att Gymnasiesärskolans utemiljö som är budgeterad för år 2022 färdigställs på skolområdet utanför hus Freja.

Ledningsgruppens rekommendation

Utifrån ovanstående analys och respektive avdelnings angivna utvecklingsområden anser förvaltningens ledningsgrupp att ett stort arbete redan pågår för att öka måluppfyllelsen ytterligare inom området "Livsmiljö, demokrati och öppenhet".

Utbildningsförvaltningens ledningsgrupp föreslår därför att Barn- och utbildningsnämnden inte utdelar några ytterligare uppdrag i anslutning till denna kvalitetsrapport.

Piteå 2022-10-26

Malin Westling
Förvaltningschef